

1. İslamiyet'i Endülüs'e yayan Türkler değil Müslüman Araplardır. Abbasilerin, Emevi hanedanına son vermesiyle Emevi sülalesinden gelen Hışam'ın torunu Abdurrahman; İspanya'ya giderek burada 756 yılında Endülüs Emevî Devleti'ni kurdu. Zamanla İber yarımadasında ise tam bir İslam egemenliği kuruldu. İslamiyet'in İspanya'ya (Endülüs) yayılmasını sağlayan Türkler değil Müslüman Araplardır. Türklerin İslam Dünyasına katkıları arasında;

- ✧ Türkler İslamiyet'i geniş alanlara yaydılar. Karahanlılar; Maveraünnehir ve Türkistan çevresine yaydılar. Gazneliler; Afganistan, Hindistan, Bangladeş ve Pakistan çevresine, Selçuklu; Anadolu'ya, Osmanlılar ise Balkanlara yaydılar.
 - ✧ Türkler, İslam dünyasını; Batıda Bizans ve Haçlılara karşı, doğuda Moğol tehlikesine karşı korudular. Türkler, İslâm dünyasındaki ayrılıkçı hareketlerle mücadele etmişler ve Abbasi halifelerini himaye etmişlerdir. Sünni Abbasi Halifesini, Şii Büveyhoğulları ve Fatimilere karşı korudular. Abbasi halifesini koruyan Türk devletleri: Gazneliler, Selçuklular ve Memluklerdir. **Uyarı:** Osmanlı Devleti, Abbasi halifelerinin koruyuculuğunu yapmadı. Yavuz Sultan Selim'den itibaren halifelik makamını bizzat kendileri kullandı.
 - ✧ Türk-İslam kültürünün başlangıcı Karahanlar, gelişme dönemi Selçuklular, zirve dönemi Osmanlılardır. Türk-İslam sanatı, mimari, edebiyat, hat alanında zirve yapmıştır. Türkler mimari alanda Türk-İslam kültürüne önemli katkılar sağladılar. Kubbe-Kemer, Stupa-Türk üçgeni Türklerin İslam mimarisine katkılarındandır. Türbe-Karahanlar, Kümbet -Selçukluların Türk İslam mimarisine katkılarıdır. Karahanlılar; Ribat denilen kendilerine has kervansaraylar yaptılar. Çok minareli camiler ve çok şerefeli minareler Türklerin Türk-İslam mimarisine katkılarıdır. Türk İslam mimarisinin en zirve noktası Osmanlı Devleti'dir. (Mimar Sinan)
 - ✧ Türkler İslam bilimini zirveye ulaştırdılar. Birçok bilim adamı bu dönemde yetişti. (Farabi, İbn-i Sina, Biruni, Harezmi, İbn-i Türk önemli Türk-İslam bilim adamlarıdır.)
1. Farabi: Alfarabius, Muallim-i Sani, Sosyal bilimleri sınıflandırdı. Medinet'ül Fazıla, Musiki Kebir gibi önemli eserler sahibidir. Birleşmiş Milletler fikrini ilk savunan kişidir.

2. İbni Sina: Avicenna olarak bilinen İbn-i Sina'nın en önemli eseri Tıbbın Kanunu'dur. Azimut halkası gözlem aracı yaptı. Kan dolaşımı çalışmaları önemlidir.
3. El-Biruni: XIII. yüzyılın en büyük dehası, Gazneli Mahmut'un "sarayımın en değerli incisi" dediği kişidir. Asar'ül Bakiye astronomi ansiklopedisi ve Hint tarihi yazdı.
4. El Cezeri: Sibernetiğin kurucusu, robotik biliminin babası, otomoto eserinin sahibidir.

Uyarı: UNESCO 2021 yılını Hacı Bektaş Veli yılı ilan etti. Makalat eserinin sahibi ve görüşlerini 4 kapı felsefesinde toplayan, Yeniçeri Ocağı'nın piri kabul edilen kişidir.

Cevap: E

2. Halifelik makamı Yavuz Sultan Selim döneminde Türklerle geçmiştir. Orta Asya'da Kutluk (II. Göktürk) Devleti'nin yıkılmasıyla, bir siyasi otorite boşluğu yaşanmıştır. Türgişler uzun vadede başarılı olamayıp yıkılmıştır. Uygur Devleti tam olarak güçlenememiş ve bölgede tam bir hakimiyet kuramamıştır. İpek Yolu'nun ve Orta Asya'nın kontrolünü eline geçirmek isteyen Çin ile Orta Asya'da yayılmak isteyen Abbasiler karşı karşıya geldiler. Talas Irmağı yakınlarında yapılan Talas Savaşı'nda Türk boyları, Müslüman Arapları destekleyerek savaşı Müslümanların kazanmalarını sağladı. Bu savaş sonucunda; Türkler kitleler halinde Müslüman olmaya başladılar. Türk-İslam Tarihi başladı. Müslüman Araplarla Türkler arasında siyasi, sosyal, kültürel, ticari, ekonomik, askeri, dini ilişkiler gelişti. Kağıt, Matbaa gibi buluşlar Türk ve Müslümanların eline geçti. Bu buluşlar Haçlı Seferleri ile Avrupa'ya taşındı. Çin dışında ilk kâğıt üretimi 756 Semerkant'ta yapılmıştır. Orta Asya ve İpek Yolu kontrolü Türklerin ve Müslümanların kontrolüne geçti. Orta Asya, Çin egemenliğine girmekten kurtuldu.

Not: İslamiyet'i kabul eden ilk Türk Boyu Karluklar, Avrupa'da İslamiyet'i kabul eden ilk Türk Devleti İtil Bulgarları, Orta Asya'da Karahanlar ve Afrika'da Tolunoğulları oldular.

Cevap: C

3. Türk-İslam devletleri bir yandan İslam dünyasının siyasi olarak koruyuculuğunu yaparken bir yandan da Abbasi Halifelerini Şii tehlikesine karşı korudular. (GSM) Gazneliler, Selçuklular, Memlukler doğrudan Abbasi Halifesini korurken Eyyubiler, Şii Fatımi devletine son vererek Abbasi Halifesini korumuştur. Ancak Moğol İlhanlı Devleti 1258 tarihinde Abbasi Devletine son vererek Bağdat'ı yakıp yıktığı zaman Halife Memluklere sığınmış ve 1517 tarihine kadar Memluklerin himayesinde kalmıştır. Bu dönemde Osmanlı Kuruluş dönemini yaşadığı dönemdir. 1517 tarihinde Osmanlı, Mısır seferinde Memluklere son verince Osmanlı bizzat Halifelik müessesesini kendi bünyesine alarak kullanmıştır. Osmanlı yöneticileri aynı zamanda halifelik yapan devlet olmuştur.

Cevap: C

4. Tolunoğulları, İhşitler (Akşitler), Eyyubiler, Memlukler Mısır'da kurulan Türk devletleridir yani Kuzey Afrika'da varlığını sürdürmüşlerdir. İlighanlılar veya Afrasiyaplar diye de söylenen Karahanlılar ise Balasagun-Kaşgar merkezli yaşamış Asya devletidir. Kurulduğu bölge itibari ile diğerlerinden farklıdır.

Cevap: A

5. El Gazi, el mücahit gibi unvanları İslamiyet'le beraber kullanmaya başlamışlardır. Yöneticilerin; Karahan, han, hakan, kağan, kara, ilig, kadir, tabgaç gibi unvanlar kullanmıştır. Resmi dillerinin Türkçe olması ve Uygur alfabesini kullanmıştır. Kuran'ı Kerim'in Türkçe çevirilerini yapmışlardır. Kendine has Türbe ve Ribat denilen kervansaray yapmışlardır. Boylar federasyonu şeklinde örgütlenmiştir. İkili Devlet anlayışı, Veraset Belirsizliği, Kut anlayışı gibi eski Türk geleneklerini devam ettirmeleri Karahanlıların, milli benliklerini korumaya çalıştıklarını ve milliyetçi karakter taşıdıklarını gösterir.

Cevap: E

6. Karahanlılar kuruldukları bölgede Türk nüfus çoğunlukta olduğundan yönetici Türk, halk Türk Resmi dili Türkçe'dir. Ancak Gazneliler, Selçuklular çok uluslu devlet yapısından dolayı Bilim dili Arapça, yazışma dili Farsça'yı kullanmışlar bu durum Türkçe'nin gelişimini yavaşlatmıştır.

Cevap: D

7. Türk-İslam mimarisinin ilk örneklerine Karahanlılar döneminde rastlanır. Karahanlıların ilk camileri; Talhatan Baba Camii, Hazer Degaron Camii'dir. Karahanlılar, Orta Asya Türk çadırlarını andıran anıtmezarları Türbeleri Türk İslam mimarisine kazandırmışlardır. Türklerin en eski Türbesi Arap Ata Türbesi, en eski medrese Semerkant Tabgaç Buğra Han Medresesi, en eski saray Tirmiz Sarayı Karahanlılar döneminden kalan önemli eserlerdir. Ribat denilen Kervansaraylar yaparak milli kültürün devamı olan önemli eserler bıraktılar.

Cevap: C

8. Karahanlılar ve Göktürkler Orta Asya'da kurulmuş ve Türk geleneklerini devam ettirmişlerdir. Boylar Federasyonu, veraset sistemi, ikili devlet anlayışı, Kut gibi özellikler ve Türk kültürünü yansıtan önemli eserler vermeleri ortak olarak görülürken Göktürklerin kendine has Orhun Alfabesi bulunurken Karahanlılar Uygur Alfabesinde eserler vermişlerdir yani bu özellik ortak değildir.

Cevap: C

9. Türklerin İslamiyet'e girmesi ile hutbe okutma, sultan unvanının kullanılması, Gaza-Cihat İslamiyet'i korumak ve yaymak için yapılan savaşlar ve Ahiliğin kurulması İslami özellik taşıyan Sosyal Devlet anlayışı, Eski Türk devletlerinde de görülür.

Cevap: A

10. Türk-İslam devletlerinde taht kavgalarının yaşanması beraberinde; iç karışıklıkların yaşanmasına, devletin zayıflamasına, merkezi otoritenin zayıflamasına ve kardeşkanı dökülmesine sebep olurken veraset sisteminin değişmesi I. Ahmet döneminde Ekber-Erşed sistemi ile düzenlenmiştir.

Cevap: D

11. Karahanlıların, Ribat denilen kervansarayları kendine özgü yapılarıdır. Bu kervansarayları yapmaları, Hakaniye Lehçesi ile Uygur Alfabesinde eserler vermesi, Kur'an-ı Kerim'in Türkçe olarak mealini yazmaları ve Han, Hakan gibi Türklere ait unvanlar kullanması milli benliklerini koruduğunu gösterir.

Cevap: E

12. Türklerin anıt mezar geleneği, türbe ve kümbet adı verilen dini mimari türün ortaya çıkmasında etkili olmuştur. Karahanlılar döneminde yapılan Arap Ata Türbesi ilk Türbe özelliği taşır. İslam öncesi Türk çadırlarına benzeyen Türbe ölünün doğrudan toprağa verildiği, çoğunlukla kare veya çokgen gövdeli, üzeri daha çok kubbe ile örtülü anıt mezarlardır. Kümbet ise Selçuklu'nun İslam mimarisine kazandırdığı cenazelik, mumyalık veya kriptâ gibi isimlerle anılan bir bodrum katı üzerinde silindirik yahut çokgen gövde yer almakta, bunun da üzeri içten kubbe, dıştan konik ya da piramidal bir çatı ile örtülmektedir. Kümbet tarzındaki mezar anıtlarında genellikle mumyalama geleneğinin devam etmesi ve bunun XIII-XIV. yüzyıllar Anadolu'sunda da sürdürülmüş olması, ölü gömme geleneklerinin ve mezar anıtı fikrinin Türkler arasında ne kadar köklü bir devamlılığa sahip olduğunu göstermektedir. Karahanlıların Türk-İslam sanatına kazandırdığı bir diğer önemli eser Ribatlardır. Karahanlılar ile beraber Türk-İslam kültürünün bir parçası olan Ribatlar önceleri sınır boylarında bulunan askeri yapılar iken zamanla iç bölgelerde kalmasından dolayı eğitim ve kervansaray amaçlı sivil yapılara dönmüştür.

Cevap: B

13. Türk devletleri isimlerini kurucudan, kurulduğu yerden, bulunduğu coğrafi bölgelerden, yönlerden ve kalabalık boyun isminden alır. Verilenler Harezmşahlar-Harezm bölgesinde kurulmasından, Anadolu Selçuklu-Anadolu'da kurulmasından ve Gazneliler-Gazne şehrinde kurulmasından adını almıştır. İtil, Tuna Bulgarları, Hazarlar, Sibirler, Irak Selçukları, Suriye ve Kirman Selçukları gibi devletler de adını kurulduğu yerden almışlardır.

Cevap: E

14. Haçlı seferleri, Avrupa'dan Kudüs'e karadan ve denizden yapılan seferlerdir. Türkleri Anadolu'dan atmak ve Kudüs'ü ele geçirmek için yapılan seferlerden; Gazneliler bulunduğu coğrafya itibarıyla etkilenmemiştir. Haçlılarla savaşan devletler SAADEMMM olarak kodlanabilir. Saltuklar, Artuklar, Anadolu Selçuklu, Danişmentler, Mengücekler, Musul Atabeyliği, Memluklerdir. Tolunoğulları, İhşitler ve Çaka Beyliği haçlı seferleri başlamadan yıkıldıklarından dolayı ve Karahanlılar ile Gazneliler konumları itibarıyla Haçlı Seferlerinin yapıldığı coğrafyaya uzak olmalarından dolayı Haçlı Seferleri ile mücadele etmemişlerdir.

Cevap: A

15. 963-1187 tarihleri arasında Afganistan - Pakistan coğrafyasında yaşamış ve Abbasi Halifesini siyasi baskılardan koruyan ilk Türk devleti Gazneliler'dir. Alp Tigin tarafından kurulan Gaznelilerin en parlak dönemi Alp Tiginin komutanlarından Sebük Tigin'in oğlu Gazneli Mahmut dönemidir. Gazneli Mahmut Abbasi devletini koruması ile halife tarafından sultan unvanı verilmiştir. Sultan unvanı kullanan ilk Türk Hükümdar Gazneli Mahmut'tur. Hindistan'a yapılan seferlerle İslamiyet'i büyük oranda yaydılar, Afgan yerli halkı Gurlular tarafından yıkıldılar.

Cevap: B

16. 1040 Dandanakan savaşı; Horasan hakimiyeti için yapılan bu savaşta Selçuklu kurulma aşamasını tamamlarken Gazneliler yıkılma sürecine girmiştir. 1141 Katvan savaşı; Selçuklu ile Karahıtaylar arasında yapılan savaşta Büyük Selçuklu Devleti yıkılma sürecine girmiştir. 1230 Yassıçemen Savaşında; Anadolu Selçuklu Devletine yenilen Harezmşahlar yıkılma sürecine girmiştir. 1243 Köseadağ Savaşında; İlhanlılara yenilen Anadolu Selçuklu Devleti yıkılma sürecine girmiştir. Ancak 1176 Miryakefalon Savaşı; II. Kılıçarslan döneminde Bizans ile yapılan "Yurttutan savaş" olarak bilinen savaştır. Miryakefalon ile Anadolu'ya Türkiye denilmeye başlandı. Türklerin Anadolu'dan atılamayacağı ve Türk yurdu olduğu kesinleşti.

Cevap: C

17. Gazneli Mahmut'un 'Sarayımın en değerli Hazinesi' dediği ünlü Türk bilgini Ebu Reyhan El Biruni'dir. Batı'da Alberuni- Aliboran olarak tanınır. Astronomi alanında yazdığı 'Asarül Bakiye' en önemli eseridir. Gazneli Mahmut ile çıktığı Hindistan seferinde Hindistan'ın kültürünü anlattığı Tahkik-i Mali'l- Hint eseri Kültür tarihçileri için önemli kaynaktır.

Cevap: E

18. Karahanlar; 840-1212 yılları arasında, Gazneliler; 963-1187 yılları arasında, Selçuklu; 1038-1157 yılları arasında ve Bizans 395-1453 yılları arasında yaşamış ve çağdaş devletlerdir.

Cevap: E

19. Zafer Kuleleri, Leşker-i Bazar Cami Gazneliler dönemine aittir. Zafer Kuleleri, Gazneli Mahmut'un Hindistan'a yaptığı 17 sefer anısına yapılmıştır. Leşker-i Bazar Sarayı ve Ulu Camii Gazneli Mahmut döneminde yapılmış önemli eserlerdendir. Nizamiye Medreseleri; Selçuklu dönemine ait önemli eserdir. Fatımilerin Dar'ül Hikme Medreselerine karşı yapıldı.

Cevap: D

20. Cumhurbaşkanlığı Forsunda yer alan devletlerden sekizi İslam öncesi dönemden olan Büyük Hun, Batı Hun, Avrupa Hun, Akhun, Göktürk, Avar, Hazar, Uygurlar yer alırken sekiz tanesi İslami dönem Türk devletlerinden olan Karahanlılar, Gazneliler, Büyük Selçuklu, Harezmşahlar, Altınorda, Timur, Babür, Osmanlı devletleri yer almaktadır.

Cevap: C

1. 1040-1157 tarihleri arasında Oğuzların Üçok kolunun Kınık boyu tarafından, Oğuz Yabgu devletinden ayrılarak İran'da kurulan Türk Devleti Selçuklulardır. Adını kurucusu Selçuk Bey'den almasına rağmen devletin asıl kurucusu Tuğrul Bey olarak kabul edilir. Selçuklular, Oğuzların Üçok kolunun "Kınık" boyundandır. Yay çeken kartal amblemidir. Bilinen ilk atası (Demiryaylı) Dukak Bey'dir. Selçuk Bey, Oğuz Yabgu Devleti'nde subaşı iken, Oğuz Yabgu Devleti'nin hükümdarı ile arasında çıkan anlaşmazlık yüzünden kendisine bağlı ordularla güneye inerek Seyhun Irmağı yakınlarındaki Cent şehrine yerleşti (930-935). Selçuk Bey ve mahiyeti burada İslamiyet'i kabul etti. Burada Samanoğulları, Karahanlılar ve Gazneliler arasındaki mücadelelerden yararlanarak genişleme siyaseti izledi. Selçuk Bey'den sonra gelen Arslan Yabgu, 1025 Maverâünnehir görüşmelerinde anlaşılan Gazneliler ve Karahanlıların tehdidine maruz kaldılar. Arslan Yabgu, Gazneli Mahmut tarafından Kalıncar Kalesi'ne hapsedildi. Tuğrul ve Çağrı Beyler döneminde Gaznelilerle yaptıkları mücadeleleri kazanarak Horasan'a hakim oldu ve teşkilatlanma faaliyetlerini hızlandırdılar. Alparslan döneminde Anadolu kapıları Türklere açıldı. Melikşah döneminde en parlak dönemini yaşayan Selçuklu Devleti; İslamiyet'i Anadolu'ya taşıdı. İslam dünyasını Moğol, Haçlı ve Bizans'a karşı korudular. Sünni Abbasi halifelerini himaye ettiler ve İslam dünyasının siyasi liderliğini üslendiler.

Cevap: E

2. 1055 Bağdat Seferi ile Şii Büveyh oğullarına karşı Sünni Abbasi Halifesini koruyarak İslam'ın siyasi liderliğini alan Türk devleti Selçuklulardır. Gazneliler ve Karahanlıların aralarında anlaşması üzerine Çağrı Bey Anadolu'ya keşif akınlarını başlattı. Gaznelilerle, Horasan hakimiyeti için, 1035 Nesa, 1038 Serahs, 1040 Dandanakan Savaşlarını yapmışlardır. Tuğrul Bey, Nişabur'u Gaznelilerden alarak burada adına "Hutbe okutarak" bağımsızlığını ilan etmiştir. (1038) Büyük Selçuklular ile Gazneliler arasında yapılan Dandanakan Savaşı'nı, Selçuklular kazanmıştır. Gazneliler zayıflayarak, yıkılış sürecine girerken, Selçuklular kuruluş aşamasını tamamladı ve başkentlerini Nişabur'dan Rey'e taşıdı. 1048 tarihinde Büyük Selçuklu, Bizans ile Erzurum'un Pasinler Ovası'nda karşı karşıya geldi. Anadolu hakimiyeti için yapılan ilk savaşı Selçuklu kazanmıştır. Pasinler Savaşı, Türklerin Anadolu'nun fethi için Bizans'la yaptıkları ilk büyük savaş ve kazandıkları ilk büyük zaferdir. Abbasi halifesinin, Şii Büveyhoğullarının baskılarına karşı Selçuklulardan yardım istemesi üzerine Tuğrul Bey, Bağdat Seferine çıkarak 1055'te Abbasileri, Şii Büveyh oğullarının baskısından kurtardı. Bu gelişme üzerine halife Tuğrul Bey'i, "Doğu'nun ve Batı'nın hükümdarı" ilan ederek ona "Rükneddin - Dinin temeli" unvanını vererek "Hilat" giydirmiştir.

Not: Bağdat seferinden sonra Türkler İslam dünyasının siyasi lideri oldu. Halife dünyevi yetkilerini Selçuklu Sultanına bırakırken kendisi dini yetkisini kullanmıştır.

Cevap: B

3. 1071 Malazgirt Savaşı'ndan sonra Anadolu topraklarında Dirlik sistemini kuran Sultan Alp Arslan komutanlarına Anadolu topraklarını fethetmeleri için emir verdi. "Fethedilen yer fethedenindir" anlayışı ile Anadolu toprakları içinde;
- Saltuklular → Erzurum ve çevresinde
- Artuklular → Mardin, Diyarbakır, Harput çevresi
- Mengücekliler → Erzincan, Divriği çevresi
- Danişmentliler → Sivas, Tokat, Kayseri çevresi
- Dilmaçoğulları → Bitlis-Garzan çevresi
- İnaloğulları → Diyarbakır ve çevresi (Daha sonra Artuklulara bağlandı)
- Çaka Beyliği → İzmir ve çevresinde kurulmuştur.
- Dulkadiroğulları ise → Köseadağ Savaşı'ndan sonra Maraş ve çevresinde kurulan ikinci dönem kurulan Türk beyliklerindendir.

Cevap: D

4. 1025 Maverâünnehir Görüşmeleri ile Karahanlılar ve Gazneliler Selçuklu'nun güçlenmesine karşı önlem almıştır. Selçuklular, Oğuzların Üçok kolunun "Kınık" boyundandır. Yay çeken kartal amblemidir. Bilinen ilk atası (Demiryaylı) Dukak Bey'dir. Selçuk Bey, Oğuz Yabgu Devleti'nde subaşı iken, Oğuz Yabgu Devleti'nin hükümdarı ile arasında çıkan anlaşmazlık yüzünden kendisine bağlı ordularla güneye inerek Seyhun Irmağı yakınlarındaki Cent şehrine yerleşti (930-935). Selçuk Bey ve mahiyeti burada İslamiyet'i kabul etti. Burada Samanoğulları, Karahanlılar ve Gazneliler arasındaki mücadelelerden yararlanarak genişleme siyaseti izledi. Selçuk Bey'den sonra gelen Arslan Yabgu, 1025 Maverâünnehir görüşmelerinde anlaşılan Gazneliler ve Karahanlıların tehdidine maruz kaldılar. Arslan Yabgu, Gazneli Mahmut tarafından Kalincar Kalesi'ne hapsedildi. Tuğrul ve Çağrı Beyler döneminde Gaznelilerle yaptıkları mücadeleleri kazanarak Horasan'a hakim oldu ve teşkilatlanma faaliyetlerini hızlandırdılar. Adını kurucusu Selçuk Bey'den almasına rağmen devletin asıl kurucusu Tuğrul Bey olarak kabul edilir. İslamiyet'i Anadolu'ya taşıdılar, İslam dünyasını Moğol, Haçlı ve Bizans'a karşı korudular. Sünni Abbasi halifelerini himaye ettiler ve İslam dünyasının siyasi liderliğini üstlendiler.

Cevap: D

5. Asla zapt edilemez' denilen Ani Kalesi'ni 1064 tarihinde alarak Anadolu'da ilk fethi gerçekleştiren ve Abbasi halifesinin 'Ebu'l Feth' Fethin Babası unvanı verdiği Alparslan, Anadolu'yu Türk yurdu yapan Türkiye tarihini başlatan ünlü komutandır. Alparslan döneminin en önemli gelişmesi Bizans ile yapılan Malazgirt Savaşı'dır. Bizans ordusunda paralı askerlik yapan, Peçenek ve Uzların (Oğuzlar) Selçuklu tarafına geçmeleri zaferin kazanılmasına büyük katkı sağlamıştır. Malazgirt Savaşı'nın Sonuçları; Anadolu kapıları Türklere açıldı. Türkiye Tarihi başladı. Türkler Anadolu'ya yerleşmeye başlamış ve Anadolu Türkleşme süreci hızlanmıştır. Anadolu'da ilk Türk beylikleri kuruldu. (Saltuklular, Artuklular, Danişmentliler, Mengücekliler ve Çaka Beylikleri.) Bu beylikler Anadolu'nun fethini hızlandırmış ve Türkleşip İslamlaşmasını sağlamıştır. Bizans Türkleri tek başına durduramayacağını anlayarak Papa'dan yardım istedi. 1096-1270 Haçlı Seferleri'nin başlamasına neden olmuştur. Alparslan'ın veziri Nizam- ül Mülk tarafından Nizamiye Medreseleri kurulmuştur. Diğer seçeneklerde verilenler 1071 Malazgirt Savaşından sonra kurulan Anadolu Selçuklu Devletinin hükümdarlarıdır.

Cevap: D

6. Anadolu hakimiyeti için yapılan 'Yurt açan savaş' Malazgirt ve 'Yurt tutan savaş' olarak anılan savaş Miryakefalon savaşıdır. Malazgirt Savaşı ile; Anadolu kapıları Türklere açıldı. Türkiye Tarihi başladı. Türkler Anadolu'ya yerleşmeye başlamış ve Anadolu Türkleşme süreci hızlanmıştır. Anadolu'da ilk Türk beylikleri kuruldu. (Saltuklular, Artuklular, Danişmentliler, Mengücekliler ve Çaka Beylikleri.) Bu beylikler Anadolu'nun fethini hızlandırmış ve Türkleşip İslamlaşmasını sağlamıştır. Bizans Türkleri tek başına durduramayacağını anlayarak Papa'dan yardım istedi. 1096-1270 Haçlı Seferleri'nin başlamasına neden olmuştur. Miryakefalon Savaşı ile; Anadolu'ya Türkiye denmeye başlandı. Türklerin Anadolu'dan atılamayacağı anlaşıldı. Miryakefalon Savaşı'na "yurt tutan savaş" adı verilir. Anadolu Selçuklu Devleti taarruz gücüne ulaştı.

Cevap: D

7. Alparslan tarafından veliaht tayin edilen, Büyük Selçuklu Devleti'ne en parlak dönemi yaşatan hükümdar Melikşah'tır. Melikşah döneminde; Başkent İsfahan'a taşındı. Devlet bu dönemde kültür ve uygarlık alanında en parlak düzeye ulaşmıştır. Bu dönemde yetişen Vezir Nizam'ül Mülk Alparlan'ın veziri Melikşah'ın Atabeyi'dir. Alparslan ve Melikşah'a vezirlik yapmıştır. Batniliğin öncüsü olan ve Büyük Selçuklu Devleti'nde büyük sıkıntılara neden olan Hasan Sabah Fatimilerin, Dar'ül Hikme Medreselerinde yetişmiştir. Bu dönemde ünlü Matematikçi ve Astronom, Ömer Hayyam başkanlığındaki bir heyet, Sultan Melikşah adına "Celali Takvim (Takvim-i Melikşahi) düzenlemiştir. Askeri İkta sistemi uygulanarak devletin asker ihtiyacı karşılanmıştır. İranlılar yönetim kadrolarına alınarak, Oğuzlar devlet kademesinden uzaklaştırılmıştır. Oğuzlar devletin kurucu unsuru iken, ilerleyen süreçte devletin yıkıcı unsuru olmuştur. Bu dönemin önemli simaları arasında; Ömer Hayyam, matematik ve astronomi yanında Rubailer ile edebiyat alanında önemli eserler vermiştir. Enveri kasideleri ile ünlüdür. Nizam'ül Mülk, Siyasetname adlı eserini Farsça olarak yazmıştır. Selçuklu devlet yapısı hakkında bilgi veren devlet adamlarına nasihat veren eser ilk siyasetname olarak kabul edilir. "Orhun Kitabeleri" ve "Kutadgu Bilig'e" bu yönüyle benzerlik gösterir. Bağdat Nizamiye Medresesi müderrisi İmam Gazali dönemin bir diğer önemli simasıdır. İhyay-ı Ulumiddin eseri ile ünlü Gazali ile İbn-i Rüşd atışmaları meşhurdur. Batnilere karşı başlatılan mücadele Nizam'ül Mülk'ün ve Melikşah'ın ölümü üzerine ülkede taht kavgaları başlamıştır. Mahmut- Berkyaruk-Muhammed Tapar ve Sencer arasında yaşanan taht kavgaları "Fetret" başsız geçen dönem yaşanmasına sebep olmuştur.

Cevap: D

8. Türk-İslam devletlerinde taht kavgalarının yaşanması beraberinde; iç karışıklıkların yaşanmasına, devletin zayıflamasına, merkezi otoritenin zayıflamasına ve kardeşkanı dökülmesine sebep olurken veraset sisteminin değişmesi I. Ahmet döneminde Ekber-Erşed sistemi ile düzenlenmiştir.

Cevap: D

9. Ömer Hayyam başkanlığında heyet mali nitelikli Celali Takvimi Sultan Melik Şah'a sunmuştur. Takvimi yapımları bilimsel çalışmalar yapıldığını ve astronomi bilimi ile uğraşıldığını gösterir. Ay yılı esaslı Hicri Takvim kullanırken vergi toplamada zorluklar yaşanması üzerine yapılması ekonomik yaşantıların bilimi etkilediğini gösterir.

Cevap: E

10. Türk-İslam devletlerinde savaş esirleri arasından ve halktan toplanan çocukların askerlik ve yönetim kurallarıyla ilgili eğitim aldıkları sistem Gulam'dır. İltizam; Osmanlı'da uygulanmış olan bir vergi sistemidir. Bu sistem ile devlete ait olan gelirlerin bir bölümü belli bir bedel karşılığında kişilere verildi. Daha sonra ise o kişilerden vergi olarak toplanırdı. Bunun amacı ise vergi toplama işini kişilere vermek ve bu yolla daha fazla gelir elde etmektir. Vergiyi toplayan kişilere mültezim adı verildi. Mültezimler sayesinde vergiler daha kolay bir şekilde toplanmıştır. Atabeylik; Büyük Selçuklu Devleti'nde şehzadeleri eğiten, iyi bir yönetici ve komutan olarak yetişmesini sağlayan bilgili, tecrübeli görevlilere Atabey denilmiştir. Atabeylik sistemi denilmektedir. Atabeylik sisteminin amacı, meliklere devlet tecrübesi kazandırmaktır. Osmanlı'da sisteme Sancak Sistemi adı verilir. İkta; Selçuklu Devleti'nde devlete yararlılık gösteren asker ve devlet memurlarına, devlet için yaptıkları hizmetler karşılığında verilen topraklardır. Maaş karşılığı verildiğinden Rütbelere göre, maaşı çok olana büyük topraklar maaşı az olana küçük topraklar verildi. Devşirme; Osmanlı Devleti'nin fethettiği topraklardan özellikle Balkanlar-Hristiyan genç ve yetenekli çocukların toplanması, bu çocukların sıkı bir eğitimdten geçirilerek üstün bir asker veya bürokrat oluşturulması sistemidir.

Cevap: E

11. Kuzey Afrika'da Türk egemenliğini başlatan ilk Türk-İslam devleti Tolunoğullarıdır. Abbasilerin Mısır valisi, Tolunoğlu Ahmet tarafından Kahire merkezli kuruldu. Devlet adını kurucusundan almıştır. Tolunoğulları'nda geleneksel Türk veraset sistemi uygulanmıştır. Kurucuları Türk, halkı Arap'tır. Saray ve ordu Türk'tür. (Bu durum yıkılışında da etkili olmuştur.) Mısır, Tolunoğulları tarafından imar edilerek mamur hale getirildi. Barajlar, sulama kanalları inşa edildi. Tarım gelişti. Kervansaray inşa edildi ticaret geliştirildi. Camiler, medreseler, hastaneler inşa ettiler. Tolunoğlu Ahmet'in ölümünden sonra oğulları arasında taht kavgaları yaşandı. Bu durumdan yararlanan Abbasiler, Tolunoğullarına son verdi. Tolunoğlu Ahmet kendi adına bir cami inşa ettirmiş, caminin yanında Maristan adı verilen hastane yaptırarak, hangi din ve ırktan olursa olsun hastalar ücretsiz olarak tedavi edilmiştir. (Sosyal devlet ve dini hoşgörü olduğunu gösterir.)

Cevap: E

12. Mekke ve Medine'ye kutsal topraklara sahip olan ilk Türk-İslam devleti İhşidler (Akşitler)'dir. Abbasilerin Mısır Valisi, Muhammed Bin Togaç tarafından Kahire-Füstad merkezli kuruldu. Abbasiler aynı bölgede ve aynı özellikte kurulan Tolunoğullarına son verirken, İhşitleri ısrarla yaşatmak istemesinde bu dönemde Tunus'ta kurulan Şii Fatimi Devletine karşı İhşitleri tampon bölge olarak kullanmak istemesindendir.

Uyarı: Tolunoğulları, İhşitler ve Gazneliler kuruluşları bakımından birbirine benzer. Bağlı bulunduğu devlette ordu komutanlığı ya da valilik yaparken merkezi otorite zayıflamasından yararlanıp bağımsızlığını ilan etmişlerdir. İhşidler, Fatimiler tarafından yıkıldı.

Cevap: B

13. Selahaddin Eyyübi tarafından Fatimilere son vererek Kahire Füstad merkezli kuruldu. Adını kurucusundan almıştır. Selahattin Eyyubi, 1187 Hittin (Hattin) Savaşı'nda Kudüs'ü Haçlılardan geri aldı. Bu durum Avrupalıların Üçüncü Haçlı Seferi'ni başlatmalarına sebep olmuştur. Eyyubilerin Yafa'yı geri alması Dördüncü Haçlı seferine neden olmuştur. Selahattin Eyyübi'nin oğulları arasında çıkan taht kavgaları devletin zayıflamasına ve orduda Gulam olarak bulunan Memlukler tarafından yıkılmasına sebep olmuştur.

Cevap: A

14. İlk Türk devletlerinde olduğu gibi Türk-İslam devletlerinde de geleneksel veraset sistemi devam etmiştir. Türk devletlerinin yıkılışlarında en temel sebeptir. Memlukler istisnadır. Memluklerde her emir (komutan) sultan olma hakkı olduğundan veraset sistemi, saltanat sistemi, tek hanedan tarafından yönetilme ve kut anlayışı görülmez.

Cevap: A

15. Memlukler, Mısır'da 13 ve 16 yüzyıllar arasında Türk yönetim sisteminin ve Türk kültürünün yerleşmesinde etkili olan devlettir. Ed-devlet'üt Türkiye adını kullanan Memluklerde her komutanın Sultan olma hakkı vardır. Bu durum farklı hanedanların başa gelmesine sebep olmuştur. Düzenli bir veraset anlayışı olmaması sık sık taht kavgaları yaşanmasına ve devletin istikrarının bozulmasına neden olmuştur. Osmanlı Devleti'nde, 250 yılda 6 padişah başa geçerken Memluklerde düzenli bir hanedan geleneği yoktur. Geleneksel Türk Veraset sistemi görülmez. Her komutan Sultan olma hakkının olması Memluklerde 267 yılında 48 Sultan değişikliği yaşanmasına sebep olmuştur. Memluklerde geleneksel Türk veraset sistemi uygulanmadığından dolayı; Tek hanedan, saltanat ve Kut anlayışı görülmez.

Cevap: D

16. Ceyhun Nehri'nin doğduğu bölgenin iki tarafına Harezmi denilmiştir. Harezmsahlar, bu bölgede kurulduğu için adını kurulduğu yerden almıştır. Bilinen ilk hükümdarı Anuş Tigin'dir. İl Arslan döneminde Ürgenç çevresinde yaşamışlardır. Alaaddin Atsız, Büyük Selçuklu hükümdarı Sencer ile girdiği bağımsızlık mücadelesini kazandı. Otrar Olayı: Harezmsahların Otrar Valisi İnalıcık'ın Moğol elçileri öldürmesi üzerine Moğollar "Batı Seferine" çıktı. Anadolu Selçuklu ile Moğollar arasında tampon bölge oluşturan Harezmsahlar, 1220'de Moğollara yenildiler. Anadolu Selçuklu hükümdarı, Alaaddin Keykubat ile Celalettin Harzemşah arasında 1230 Yassıçemen Savaşı yapıldı savaşı Anadolu Selçuklu Devleti kazandı. Bu savaştan sonra zayıflayan ve yıkılış sürecine giren Harzemşahlar, 1231'de Moğollar tarafından yıkıldı.

Cevap: C

17. Cengiz Han'ın büyük oğlu Cüci'ye verilen Seyhun ve Balkaş ırmaklarının batı bölgesi Cuci'nin Cengiz Han'dan önce ölümü üzerine Batu Han'a verilmiştir. Batu Han tarafından kurulmuş olan ve konumu itibarıyla Rusların güneye inmesini engelleyen devlet Altınorda Devleti'dir. Karadeniz'in kuzeyinde topraklarda genişleyen Altınorda, Berke Han zamanında İslamiyet'i kabul eden ilk Türk Moğol devleti oldu. Konumu itibarıyla Rusların güneye inmesini engellemişlerdir. Timur'un dört seferi sonunda parçalanmıştır. Altın Orda topraklarında; Kırım, Kazan, Kasım, Küçüm, Astrahan, Ejderhan, Nogay, Hive, Hokant ve Özbek gibi hanlıklar kurulmuştur.

Kubilay tarafından Çin'de kurulan Kubilay Hanlığı İslamlaşmayan tek koludur. Ünlü Seyyah Marco Polo 20 yıl Kubilay Han'ın hizmetinde bulunmuştur. Cengiz Han'ın torunu Hülagu tarafından İran'da kurulan İlhanlılar, Abbasiler ve Batınilere son verdiler. 1243 Köse Dağı Savaşı ile Anadolu Selçuklu Devleti'nin yıkılmasına zemin hazırladılar. Çağatay Devleti; Türkistan'da Türklerin yoğun yaşadığı topraklarda kuruldu. Timur Devleti ise Çağatay devletini yıkarak Türkistan'da kuruldu.

Cevap: C

18. Timur'un torunu Babür tarafından Hindistan'da kuruldu. Babür Şah'ın Vekayi -Babürname eseri Türk edebiyatında ilk otobiyografidir. Şah Cihan, eşi Mümtaz Banu Sultan için Agra'da dünyanın yedi harikasından Taç Mahal'i (Türbe-Anıtmezar) yaptırmıştır. Unesco dünya mirasları listesinde yer alan Hümayun Türbesi, Agra Kalesi, Lahor Kalesi diğer önemli eserleridir. Tarihçi Ebul Fadıl Allame tarafından "Ekbername ve Ayin-i Ekber" yazılan önemli eserlerdendir.

Cevap: B

19. Timur'un torunu Uluğ Bey, Timur Devleti'nin hükümdarı aynı zamanda Matematik ve Astronomi ile uğraşmıştır. Meraga Rasathanesi'ni gördükten sonra Semerkant'ta kendi adına Meraga'dan sonra en büyük rasathaneyi yaptıran Uluğ Bey, Şahruh'un oğludur. Kadızâde i Rûmî, Cemşîd el-Kâşî ve Ali Kuşçu gibi önemli isimlerle çalışan Uluğ Bey döneminin ünlü edebiyatçısı Şekkaki onun için yazdığı kasidede, "Felek ne kadar dönerse dönsün / Ne senin gibi âlim bir hükümdar ne de benim gibi bir Türk şairi gelecektir." diyerek hem onu hem kendini övmüştür. Astronomi alanında yaptığı çalışmalarla Zic-i Uluğ Bey adlı eseri oluşturan Uluğ Bey'in ismi ay haritasında yer alan ünlü isimler içinde zikredilmiştir.

Cevap: E

20. Osmanlı ile yapılan Otlukbeli Savaşı'nı kaybederek yıkılma sürecine giren ve Oğuz Türklerine ait olan Dede Korkut Hikayeleri'ni yazıya çevirten Uzun Hasan Akkoyunlu hükümdarıdır. Doğu Anadolu, Azerbaycan ve Irak çevresinde yaşayan Akkoyunlular, Oğuzların Üçok kolu, Bayındır boyundan Kara yürek Osman Bey tarafından kuruldu. Uzun Hasan (küçük Türk) Fatih Sultan Mehmet (büyük Türk) arasında 1473'te Erzincan-Otlukbeli Savaşı yapılmıştır. Doğu Anadolu hakimiyeti Osmanlı'nın eline geçti. Kur'an'ı Kerim Türkçeye çevrildi. Dede Korkut Hikayeleri yazıya alınmıştır. Safevi hükümdarı Şah İsmail tarafından yıkıldı. Karahanlılar, Selçuklular, Gazneliler ve Eyyubiler Devletleri Akkoyunlu ve Osmanlı ile çağdaş değildir.

Cevap: A

1. Türk-İslam Devletlerinde; din ve ırk ayrımı gözetmeden halka toprak dağıtması ile; boş araziye değerlendirmek, üretimde artış sağlamak ve Gayrimüslim halkı ısındırmak amaçlanmıştır. Türk-İslam devletlerinde toprağın mülkiyeti devletin işletme ve tasarruf hakkı halkındır. Devletin herkese işleyebileceği kadar toprak dağıtması devletin sosyal devlet olduğunun göstergesidir. Devletten izinsiz ve habersiz toprak el değiştirilememesi, toprağa bağlı feodal bir yapılanmanın toprak ağalığının (toprak aristokrasisinin) oluşmasına engel olmaktır. Devletten izinsiz ve habersiz toprak boş bırakılmamasında amaç üretimde süreklilik sağlamaktır.

Cevap: E

2. Türk-İslam Devletlerinde geliri hayır kurumlarına, ilmi ve sosyal kuruluşların masraflarına süresiz olarak kullanılması için ayrılan topraklardır. Özel şartnamelerine vakfiye denir. Denetimi kadılar yapar, vergi alınmaz. Mülk topraklar ise; Mülkiyeti kişilere ait olan alınıp satılabilen topraklardır. Mülk Toprakları; Öşri ve Haraci olarak ikiye ayrılır. Öşri Topraklar; Müslümanlara ait olan topraklardır. Sahipleri toprağı dilediği gibi kullanabilir, satabilir, vakfedebilir ve çocuklarına miras olarak bırakabilirlerdi. Bu toprakların sahipleri ürün (gelir) vergisi olarak "Öşür" vergisi verirdiler. Haraci Topraklar; Gayrimüslim halkın elinde bırakılan, onlara mülk olarak verilen topraklardır. Sahipleri, dilediği gibi kullanırlar, satabilirler, vakfedebilirler ya da çocuklarına miras olarak bırakabilirlerdi. Bu toprakların sahipleri ürün vergisi olarak "Haraç" vergisi verirdiler.

Cevap: B

3. Türk-İslam devletlerinde hukuk Şer'i ve Örfi olmak üzere ikiye ayrılır. Şer'i hukuk kaynağını Kur'an-ı Kerim'den alır. Yazılı hukuktur. Örfi hukuk kaynağını gelenek göreneklerden yani Töreden alır, sözlü hukuktur. Üstün hukuk Şer'i hukuktur. Örfi hukuk Şer'i hukuka uygun olmak zorundadır. Hükümdarlar ülkeyi Şer'i ve Örfi hukuka göre yönetir. Ayrıca Hristiyan ve Musevilerin kendi hukukları vardır. Yani hukuk birliği yoktur. Şer'i hukukun başında Kadi'l Kudat, Örfi hukukun başında Emir-i Dad vardır. Askeri davalara Kadı-i Leşker bakar. Halk arasındaki davalara Kadı'lar bakar. Kadıların atama ve tayin işlemlerini Kadi'l Kudat yapar. Yargı bağımsızdır. Yargıya müdahale edilemez. Kadılar Şer'i ve Örfi hukuka göre karar verirler. Yargı kararları denetime tabidir. Yargısal denetimi Kadi'l Kudat yapar. Yargıda itiraz yani temyiz yolu açıktır. Kişi haksızlığa uğradığını düşünürse bir üst mahkemeye başvurabilir. İtiraz edilen davalara Kadi'l Kudat başkanlığında toplanan ve kadılardan oluşan bir kurul bakar. Bunların dışında hükümdarın başkanlık ettiği ağır siyasi suçlara bakan Divan-ı Mezalim adında yüksek mahkemeler de vardır.

Cevap: C

4. Türk-İslam Devletleri savaş gelirleri arasında tarım hayvancılık vergileri, pazar vergileri, ticaret gümrük vergileri, orman tuzla vergileri, Cizye ve Haraç gelirleri olarak sayılabilir. Vakıf toprakları sosyal hizmet için ayrılan topraklardır. Gelirleri hazineye devredilemez.

Cevap: D

5. Türk-İslam devletlerinde vergiler, Şer'i ve Örfi olarak ikiye ayrılır. Örfi vergiler; Padişah ve devletin koyduğu vergilerdir. Gümrük vergileri, tuzla ve maden gelirleri, savaşlarda elde edilen ganimetlerin beşte biri, hayvancılık yapanlardan alınan vergiler, bağlı devlet ve beyliklerden alınan vergilerdir. Şeri vergiler; İslam dininin koyduğu vergiler. Aşar (öşür), haraç ve cizye vergileridir. Öşür (aşar); Müslüman çiftçinin işlediği topraktan elde ettiği ürünün onda birini (1/10) devlete vergi olarak vermesidir. (Ürün vergisi, gelir vergisi) Haraç; Gayrimüslim çiftçinin topraktan elde ettiği ürünün beşte birini (1/5) devlete vergi olarak vermesidir. Cizye; Türk İslam devletlerinde askerlik çağına gelmiş, askere gitme engeli olmayan, sağlıklı gayrimüslim erkeklerden her yıl belli bir oranda alınan vergi. Askerlik çağı geçince alınmaz. (Kadınlar, çocuklar, yaşlılar ve sakatlardan alınmazdı) Zekat; Müslümanın zenginliği üzerinden bir yıldan sonra dini yükümlülük gereği vermesi gereken miktardır. Zekat'ta bir nevi dine ödenen vergidir. Ancak Gümrük vergisi padişahın devletin koyduğu örfi vergilerdendir.

Cevap: A

6. Abbasi'de Fütüvvet, Osmanlı'da Lonca olarak karşımıza çıkan Ahilik kavramı, Müslüman esnaf grubunu Gayrimüslim esnafa karşı korumak amacıyla kurulan teşkilattır. Ahi teşkilatının temelleri 12. yüzyılda Abbasiler zamanında düzenlenen "Fütüvvet" teşkilatına kadar uzanır. Anadolu Ahiliğinin kurucusu Ahi Evran'dır. Ahilerin, askeri, siyasi, dini ve ekonomik yönü vardır. Ahi teşkilatının Anadolu'da ortaya çıktığı dönemin koşulları düşünülürse bu örgütün askeri yönünün olması daha iyi anlaşılır. Çünkü bu dönemde Anadolu savaş alanıdır. Gerek beylikler arası mücadeleler gerek Moğol istilası ve çatışmalar halk Ahi teşkilatı etrafında birleşerek yaşadığı yerlerin güvenliğini de sağlamıştır. Ahi teşkilatları bulundukları bölgelerde gençlere askeri eğitimde vermiştir. Anadolu'da bu dönemde İslam yeni yeni yayılmakta idi bu yüzden Ahi teşkilatları İslam dinini yaymak gibi bir görevi de üstlenmiştir. Ahi örgütleri şehirlerde esnaf ve zanaatkarların mesleki kuruluşudur. Amaç dayanışmadır. Özerk bir yapıda olmalarının yanı sıra devlet görevlileri ile ortak hareket etmişlerdir. Özellikle denetim mekanizması Kadı ve Muhtesiplerin devreye girmesiyle çalışır. Yöneticilerini kendi aralarında seçerler. Zor durumda olan üyelerine kredi desteği sağlarlar. Üretimde kalite ve standardı yükseltmek ve denetlemek amacıyla, kalite ve fiyat kontrolü yaparlar. Kalite ve fiyat kontrolü yaparak hem tüketiciyi hem de üreticiyi korurlar. (Kadı ve Muhtesiple ortak hareket ederler.) Böylece haksız rekabet önlenmiş olur. Mesleki eğitim verirler. (Çırak, kalfa ve usta yetiştirirler.) Ahi Şeyhi veya lonca başkanı, devletle esnaf arasındaki ilişkileri düzenler. Yine burada da Kadı ile birlikte hareket edilir. Örgütlenme meslek türüne göre yapılır. Bugünkü Fırıncılar Odası, kuaförler Odası vb. Bugün Ahi geleneği halen devam etmektedir. Ahilik ve Osmanlı'da lonca teşkilatları, şehirlerin ekonomik hayatında belirleyici, ticari hayatın canlı tutulmasında da etkilidirler. Diğer seçeneklerde verilen Münşi-İnşa divanının başında bulunan görevlidir. Müşrif-İşraf divanının başında bulunan görevlidir. Müstevfi- İstifa divanının başında bulunan görevlidir. Muhtesip-Pazaları denetleyen memur-zabıttır.

Cevap: A

7. Anadolu Selçuklu ticareti geliştirmek için han ve kervansaraylar inşa edilmesi, arasta ve derbentler yapılması, ticarete sigorta sisteminin uygulanması, düşük gümrük tarifesini uygulanması, Alanya, Antalya, Samsun, Sinop gibi liman kentlerini alması ve Ticaret yollarının güvenliği için derbentler (karakollar) yapmıştır. Ancak Ikta Sistemi; Devletin yararlılık gösteren memurlarına rütbelerine göre dağıttığı toprak sistemidir. Doğrudan ticareti geliştirmek amaçlı değildir.

Cevap: A

8. Türk-İslam devletlerinde Karahanlılar döneminden itibaren eğitim örgün ve yaygın olarak devam etmiştir. Örgün eğitim kurumları arasında; Medrese, Gulamhane, Sıbyan Mektebi, Enderun Şehzadegan Mektebi, Harem örnek verilebilir. Yaygın eğitim kurumları arasında; Cami, Tekke, Zaviye, Köşkler, Kırathaneler sayılabilir. Türk İslam Devletlerinde eğitim kurumları Mektep (Küttap), Medrese, Tekke, Zaviye zaman zaman Ribat (Hankah) eğitim kurumu olarak kullanılmıştır.

Cevap: E

9. Karahanlılar döneminden itibaren Ribatlar (Hankah) başlangıçta askeri nitelikli yapılar iken zamanla sosyal yapının bir parçası haline gelmiş mescit, imaret, hamam, şifahane gibi birimler barındıran yapılardır. Diğerleri dini içerikli yapılardır, bunlarda askeri özellik taşımaz.

Cevap: B

10. İslam öncesi Türk devletlerinde mimari ev, saray, tapınak, kervansaray mimarisi Uygur dönemi ile birlikte gelişme göstermiştir. İslamiyet'le birlikte türbe, kümbet, camii, medrese, mektep gibi yapılar görülmeye başlanmıştır. İlk Türk-İslam eserleri Karahanlılar döneminden itibaren görülmeye başlanmıştır. Türbe ve Ribat adı verilen kervansaraylar ilk kez Karahanlılar döneminde görülür unutmam!

Cevap: A

11. Türk İslam devletlerinde mimaride kullanılan sanat dalları arasında; Taş işçiliği, maden işçiliği, ahşap işçiliği, oymacılık, kakmacılık, kabartma, seramik, mermer, çini ve hat sanatlarıdır. Figür olarak; Geometrik şekiller, hat, bitki motifleri, hayvan motifleri (Dini yerler hariç) kullanılmıştır. Bu figür ve sanat dalları Türk-İslam Devletleri'nde ve Osmanlı Devleti'nde hem iç mimaride hem dış mimaride kullanılmıştır. Bunların dışında mimaride kemer ve sütunlar da kullanılır. Türk – İslam mimarisine Türklerin kazandırdığı kubbelerde mimaride mutlaka kullanılır. Kubbe ilk olarak X. yüzyılda Karahanlılar döneminde inşa edilen camilerde görülür. Türk İslam mimarisine Karahanlılar, Türbe ve Ribat denilen kervansarayları ve Selçuklular kümbet denilen anıtmazarları kazandırmıştır.

Cevap: E

12. Uygurların yerleşik hayata geçmesinden itibaren saray kültürüne rastlanmaktadır. Türk-İslam Devletlerinde ilk saray Karahanlılara ait Tirmiz Sarayı'dır. Karahanlılardan itibaren Gaznelilerde Leşker-i Bazar Sarayı, Selçuklu'da İsfahan Sarayı, Anadolu Selçuklu Devleti'nde Alaiye ve Kubadabat sarayları, Osmanlı'da Bursa Bey Sarayı, Edirne Sarayı, Galatasaray, Topkapı Sarayı, Ağrı Doğu Bayezid, Beylerbeyi, Çırağan, Dolmabahçe, Yıldız önemli saraylardır.

Cevap: A

13. Bu soru tarzı daha çok coğrafi mekan bilgisi ile alakalı bir soru olup Selçuklu İran bölgesinde yaşayan bir Türk devleti olarak en çok çevre medeniyetleri etkilemesi beklenir. Mısır, Hindistan, Horasan, Anadolu'da Selçuklu sanatının izleri görülmesi beklenirken Endülüs yani İspanya bu etkileşimden uzaktır.

Cevap: D

14. Türk-İslam devletlerinde; Senatoryum, uzun dönemli tedavi gerektiren hastalıkları iyileştirmek için yapılan kurumdur. Atatürk döneminde açılan Heybeliada Sanatoryumu örnektir. Maristan; Tolunoğullarında akıl hastalıkları tedavisi için yapılan hastanedir. Darüşşifa; Anadolu Selçuklu'da hastalara bakmak için yapılan kurum. Bimarhane; Tımarhane, Hastane. Darü'l Reha; Yaşlılar için yapılan huzurevleri hastane olarak yapılmış kurumlardır. Ancak İmarethane yoksullara yemek dağıtmak için yapılan aş evleridir.

Cevap: C

15. Anadolu Selçuklu dönemine ait eserlere Malatya'da rastlanırken; Trabzon Pontus devleti henüz yıkılmadığı için Trabzon'da Anadolu Selçuklu'ya ait esere rastlanmaz. İstanbul'da ve Trakya'da Bizans hayatını devam ettirdiği için buralarda ve Güney Marmara şehirleri; Bursa, Çanakkale, Balıkesir'de kesinlikle eser bulunmaz.

Cevap: B

16. Eser sorularında Karahanlılar ilk Türk-İslam eserlerini yapanlardır. Gazneliler ile ilgili Leşker-i Bazar, Zafer Kuleleri, Selçuklu'ya ait eserlerde İran'da bulunan Mescid-i Cuma ifadesi, Kümbet ve Nizamiye Medresesi aramak gerekir. Anadolu Selçuklu eserleri sorulduğunda Diyarbakır ve Bursa Ulu Camii hariç Anadolu'daki Ulu Camiiler ile Alaaddin Camileri bilinse işimizi kolaylaştıracaktır. Verilen eserlerden Balıkesir Zağnos Paşa Camii Osmanlı'ya diğerleri Anadolu Selçuklu Devleti'ne aittir. Paşa ifadesine sadece Osmanlı'da rastlanır.

Cevap: B

17. Anadolu Selçuklu'da XIII. yy. dan itibaren ticaretin gelişmesi ile birlikte bir çok eserler yapılmıştır. Bu eserlerden yol kenarlarında yapılan kervansaraylar, hanlar tüccarın konaklaması, karakollar ve derbentler tüccarların güvenliğini sağlamak için faaliyet gösteren kurumlardandır. İmarethane ise garip ve gurebaya çorba yemek dağıtıldığı yapılarıdır.

Cevap: C

18. Verilen eserlerden Nizamiye Medreseleri, Radkan Kümbeti ve İsfahan Mescid-i Cuma'sı gibi ifadeler Selçuklu Devleti'ne aittir. Semaniye, Süleymaniye Medreseleri Osmanlı'ya, Alaaddin Camileri ve Ulu Camilerin birçoğu ise Anadolu Selçuklularına aittir. Uluğ Bey Rasathanesi Timur Devletine ait önemli eserlerdendir.

Cevap: C

19. Divriği Ulu Camii ve Şifahanesi UNESCO tarafından koruma altına alınmış olan Mengücek Beyliğine ait eserdir. Kırşehir Caca Bey Medresesi Anadolu Selçuklu Devleti'ne ait rasathane olarak kullanılmış özel eserdir. Anadolu'nun ilk medresesi özelliğine sahip Yağıbasan Medresesi-Çukur Medrese Danışmentlere aittir.

Cevap: C

20. Artuklar dağlık bir alanda yaşadığı için Anadolu'nun ilk köprülerini yapan beyliktir. Malabadi Köprüsü, Devegeçidi Köprüsü önemli köprülerindendir. Mesudiye Medresesi, Artuklu Sarayı önemli yapılarıdır. Artuklu Sarayı'nın bilgini El Cezeri; asıl adı Bediüzzaman İsmail Ebu'l İz'dir. Kitabü'l Hiye eserini bilim dünyasında çığır açmıştır. İngilizce yayınlanan Nature dergisi, XII. yüzyıl Müslüman mühendisliğinin zirvesi ifadesini kullanmıştır. Haberleşme, denge kurma ve ayarlama bilimi olan sibernetiğin ve mekanizmanın kurucusu kabul edilir. Leonardoda Vinci'ye ilham kaynağı olduğu düşünülmemektedir.

Cevap: B

1. İlk Türk Devletleri Orta Asya'da denize uzak coğrafyada kurulduğundan denizcilik çalışmaları görülmez. İlk defa denizcilik Çaka Beyliği'nin kuruluşu (1081) Türk Donanma tarihinin de başlangıcı olarak kabul edilir. Çaka Bey bilinen ilk Türk Amiralidir.

Cevap: B

2. Babür Devleti'nde Şah Cihan, eşi Mümtaz Banu Sultan için Agra'da dünyanın yedi harikasından Taç Mahal'i (Türbe-Anıtmezar) yaptırmıştır. Unesco dünya mirasları listesinde yer alan Hümayun Türbesi, Agra Kalesi, Lahor Kalesi diğer önemli eserleridir. Toluniye Camii, Tolunoğullarının Kahire'de yaptığı ilk Türk-İslam eseridir. Arap Ata Türbesi Karahanlıların yaptırdığı en eski Türk-İslam anıtmezarıdır. İsfahan Mescid-i Cuma'sı Selçuklu Devleti'ne aittir. Zafer Kuleleri ise Gazneli Mahmut'un Hindistan seferleri anısına yaptırdığı önemli eserlerdendir.

Cevap: C

3. Anadolu Selçuklu dönemine ait eserler Kayseri Döner Kümbet ve Sivas Gök Medrese'dir. Anadolu Selçuklu eserleri Trabzon, İstanbul, Trakya ve Güney Marmara, Bursa, Çanakkale, Balıkesir'de rastlanmaz. Anadolu Selçuklu eserleri sorularında Bursa-Diyarbakır Ulu Camii hariç Ulu Camiiler, Alaaddin Camileri, Kubadabad ve Kubadiye Sarayları vs. Anadolu Selçuklu'ya aittir. Paşalık makamı, Anadolu Selçuklu Devleti'nde görülmez Osmanlı'ya aittir.

Cevap: D

4. Filolog (Dilbilimci), Etnograf (Kültür bilimci) ve İlk Türk haritacısı olarak kabul edilen ve bu haritayı eseri Divanu Lügatit Türk'e koyan kişi Kaşgarlı Mahmut'tur. Bütün Türk illerini gezerken Türkçe kelimeleri toplamış ilk Türkçe Sözlüğü oluşturmuştur. Türk kültürüne ait ne varsa hepsini not etmiş ve kitabının sonuna bütün Türk illerinin haritasını Merkez Balasagun şehrini alarak çizmiştir.

Cevap: C

5. Balasagun'lu Yusuf Has Hacib'in Karahanlı hükümdarı Ebu Ali Hasan'a (Uluğ Buğra Kara Han) sunduğu 'Mutluluk Veren Erdem' anlamı taşıyan eseri Kutadgu Bilig'tir. Mesnevi tarzı yazılan eserde Yusuf Has Hacib dört kişiyi konuşturarak devlet yönetimini anlattığı siyasetname tarzı yazdığı eserdir. Eserin Fergana, Viyana, Kahire'de birer kopyası bulunmaktadır.

Cevap: D

6. Ömer Hayyam başkanlığında heyet mali nitelikli Celali takvimi Sultan Melik Şah'a sunmuştur. Takvimi yapmaları bilimsel çalışmalar yapıldığını ve astronomi bilimi ile uğraşıldığını gösterir. Ay yılı esaslı Hicri takvim kullanırken vergi toplamada zorluklar yaşanması üzerine yapılması ekonomik yaşantıların bilimi etkilediğini gösterir.

Cevap: E

7. Tezhip-el yazması kitapların altın tozu ile süsleme sanatı, sanatı icra edenlere Müzehhip adı verilir. Hakkak-oymacılık, kakmacılık işini yapanlar hak sanatı yapanlar, Müverrih-Tarihçi, tarih kitabı yazar, Mücellid-el yazması kitapların ciltlenmesi işini yapan sanatçılara verilen isimdir.

Cevap: D

8. Edip Ahmet Yükneki'nin eseri olan Atabet'ül Hakayık, nasihatname tarzında "Hakikatlerin Eşiği" manasına gelen 102 dörtlükten oluşan eser Nasihatname tarzı yazılan ahlak kitabıdır. Karahanlı komutanlarından Muhammed-Dad Sipehsa Bey'e sunulmuştur. Kutadgu Bilig (Mutluluk veren bilgi): Yusuf Has Hacib'in yazdığı eser Türk-İslam Edebiyatının ilk eseridir. Gündoğdu-Hükümdar-Adalet, Aydoğdu-Vezir-Devlet, Ögdilmiş-Vezirin oğlu-Akıl ve Odgurmuş-Vezirin kardeşi-Akıbet dört kişiyi konuşturarak Karahanlar devlet yapısı hakkında bilgi verir ve devlet adamlarına çeşitli nasihatlerde bulunur. Siyasetname özelliği taşır. Aruz vezni ile yazılan eser Doğu Karahanlı hükümdarı Tab-gaç Buğra (Ulu Kara Buğra) Han'a sunulmuştur. Divan'ı Lüğati't Türk: Kaşgarlı Mahmut tarafından yazılan eser ilk Türkçe sözlüktür. Abbasi Halifesi Muktedi'ye sunulan eser Arapça yazılmış dili Türkçe'dir. Türkçe'nin güzellikleri anlatılmış Arapça ile mukayese edilmiştir. İçerisinde Türk dünyası haritası bulunur. (Balasagun merkez alarak dağları, ovaları, nehirleri belirtmiştir.) Divan-ı Hikmet: İlk Türk-İslam tasavvuf eseridir. Hoca Ahmet Yesevi, ilk Türk mutasavvufudur. Hoca Ahmet Yesevi, Pir-i Türkistan olarak anılır. İslamiyet'in, Türkler arasında yayılmasında önemi büyüktür. Mantık'ut Tayr; Ahî Evran'ın dervişlerinden olan Gülşehrî, daha çok Mevlânâ etkisinde kalmış, bu nedenle de Mevlevî olabileceği ileri sürülmüştür. İslâmî ilimlerin yanı sıra matematik, mantık ve felsefeyle uğraşmıştır. Gülşehrî'nin eseri Eski Anadolu Türkçesi bakımından çok değerli olduğu gibi, tasavvufi açıdan da önemlidir.

Cevap: B

9. Ebu Musa Cabir bin Hayyan, islam kimyacılarının en ünlüsü, tabiat filozofu ve çok yönlü alimdir. Onun kimya tarihindeki seçkin yerini ilk tesbit eden ve kimyayı sistemli bir deneysel bilim haline getirdiğini ilk gören E. J. Holmyard'dır. Bu araştırmacı, ilimler tarihinde Cabir'in yalnız kimyacı değil ayrıca tabip, filozof ve astronomi bilgini sıfatlarıyla da özel bir yere sahip olduğu görüşündedir. E. O. Lippmann ise Cabir'in kimya tarihindeki yerinin Boyle, Priestley ve Lavoisier gibi modern kimyanın kurucuları ile denk olduğunu söylemektedir. Atom bombasının ilk mucididir. Maddenin en küçük parçası atomun parçalanmasının mümkün olduğunu bundan 1200 sene önce söyledi. Harezmi, cebirin kurucusudur. İbn-i Firnas, modern havacılığın kurucusudur. El-Cezerî, sibernetiğin kurucusudur. Farabi (Alparabus), Sosyal Bilimlerin sınıflandırılmasını yapan kişidir.

Cevap: D

10. Hacı Bektaş-ı Veli, Bektaşî tarikatının kurucusu Yeniçeri ocağının Piri'dir. Makalat, Fevaidname, Nasihatlar, Şatiyye, Şerh-i Besmele önemli eserleridir. Görüşlerini Dört Kapı Kırk makam Bektaşiliğın ahlak ve toplum ilkelerini yazmıştır. Sadrettin Konevi, Muhyiddin Arabî'den dersler almış Ekberiliğın Anadolu' da temsilciliğini yapmıştır. Mevlana, çağdaş entellektüellerden olup Mesnevî, Büyük Divan "Divan-ı Kebir" Fih-i Ma-Fih "Ne varsa İçindedir" Mecalis-i Seb'a "Mevlana'nın 7 vaazı", Mektubat "(Mektuplar)" eserlerinin sahibidir. Hacı Bayram Veli, Osmanlı döneminde yaşamış Fatih ve Akşemseddin'in İstanbul'u fethedeceğini II. Murat'a müjdelediği rivayet edilir. Yunus Emre, Risalet'ün-Nushiyye en önemli eseri olup Halk Edebiyatının en güçlü seslerindendir.

Cevap: E

11. Timur döneminde yaşayan Ali Şir Nevai'nin Türkçe'nin Farsça'dan üstün olduğunu anlattığı eseri Muhakemetü'l Lügateyn'dir. Divanu Lügati't Türk, Kaşgarlı Mahmut'un Türkçenin Arapça'dan üstün olduğunu kanıtlamak için yazdığı eseridir. Kutadgu Bilig, Yusuf Has Hacib'in Mutluluk veren Bilgi adını verdiği Siyasetname türü eseridir. Siyasetname, Nizam-ül Mülk'ün devlet yönetimi ile ilgili bilgiler verdiği eseridir. Atabetü'l Hakayık Edip Ahmet Yükneki'nin Hakikatlerin Eşiği mesnevi tarzı 102 beyitten oluşan eseridir.

Cevap: D

12. Gazneli Mahmut'un 'Sarayımın en değerli Hazinesi' dediği ünlü Türk bilgini Ebu Reyhan El Biruni'dir. Batı'da Alberuni- Aliboran olarak tanınır. Astronomi alanında yazdığı 'Asarül Bakiye' en önemli eseridir. Gazneli Mahmut ile çıktığı Hindistan seferinde Hindistan'ın kültürünü anlattığı Tahkik-i Mali'l- Hint eseri Kültür tarihçileri için önemli kaynaktır.

Cevap: E

13. Yunus Emre, Anadolu Selçuklu döneminde yaşamış tasavvuf ve halk şairidir. Aslanlı Hünkar, Hacı Bektaş'ı Veli'nin Taptuk Emre Dergahına yönlendirmesi ile orada pişen Yunus Emre'nin, Şiirlerinin toplandığı Divan'ı ve Mesnevi tarzında yazdığı 573 beyitten oluşan Risaletü'n Nushiye eserleri önemlidir.

Cevap: E

14. Fütüvetname, Abbasilerden itibaren esnaf gruplarının kanun kaidelerinin belirtildiği eserlerdir. Satuk Buğra Destanı Karahanlılar dönemi sözlü edebiyat ürünüdür. Satuk Buğra'nın Müslüman olması destansı şekilde anlatılır. Battal Gazi Destanı, Bizans ile mücadelesi anlatılır. Şehname, Firdevsi'nin eseri Turan ile İran mücadelesini konu almıştır. Özellikleri verilen Danişmentname'dir.

Cevap: D

15. Türk devletlerinde mali işleri düzenlemek amacıyla kullanılan 12 Hayvanlı Takvim, Celali Takvim, Rumi Takvim, Miladi Takvim güneş yılı esaslı Takvimler iken Hicri Takvim ay yılı esaslı bir takvimdir. Takvimlerin hepsinde mali işleri düzenlemek zaten ortak bir amaçtır.

Cevap: C

16. Selçuklu Devleti'nde Ömer Hayyam başkanlığında bir heyetin mali işleri düzenlemek amacıyla yaptığı Celali Takvim Sultan Melik Şah'a sunulmuştur. Yine bu takvim hazırlanıncaya kadar Selçuklu Hicri Takvimi de kullanmıştır. Ancak Rumi Takvim Osmanlı'nın kullandığı takvimdir.

Cevap: C

17. Sadrettin Konevi, üvey babası Muhyiddin Arabi'den (Şahı Ekber) dersler almış Ekberiliğin Anadolu'da temsilciliğini yapmıştır. Mevlana, çağdaş entellektüellerden olup Mesnevî, Büyük Divan "Divan-ı Kebir", Fih-i Ma-Fih "Ne Varsa İçindedir", Mecalis-i Seb'a "Mevlana'nın 7 vaazı", Mektubat "(Mektuplar)" eserlerinin sahibidir. Yunus Emre, Divan'ı ve Risalet'ün Nushiyye önemli eseri olup Halk Edebiyatının en güçlü seslerindendir.

Cevap: E

18. Kaşgarlı Mahmut'un eseri ilk Türkçe ansiklopedik sözlüktür. İçerisinde Türk Dünyası haritasını barındırır. Türkçe'nin Arapça ile at başı olduğunu ve zenginliğini anlatır. Uygur alfabesi Hakaniye Lehçesi ile Bazı bölümleri ise Arapça yazılmıştır. Ancak İlk Türk-İslam eseri Divan-u Lügati't Türk değil Kutadgu Bilig'dir.

Cevap: A

19. Artuklu sarayının bilgini El Cezeri Kitabü'l Hiyel eseri bilim dünyasında çığır açmıştır. İngilizce yayınlanan Nature dergisi XII. yy Müslüman mühendisliğinin zirvesi ifadesini kullanmıştır. Asıl adı Bediüzzaman İsmail Ebu'l İz olan haberleşme, denge kurma ve ayarlama bilimi olan sibernetiğin ve mekaniğin kurucusu kabul edilir. Leonardo da Vinci'ye ilham kaynağı olduğu düşünülmektedir.

Cevap: C

20. XII.yy'ın önde gelen simalarından olup 'Pir-i Türkistan' namıyla meşhur, ilk Türk mutasavvıfıdır. Horosan Erenlerinin piri ve bütün tarikatların ilham kaynağıdır. Ahmet Yesevi, Karahanlılar Dönemi'nde yaşamış Divan-ı Hikmet yazarıdır ve eser ilk tasavvufi eserdir. Emir-i Türkistan (Timur) Hazreti Türkistan adına Semerkant'ta muhteşem bir türbe yaptırmıştır.

Cevap: A

1. II. Bayezid Yükselme Dönemi padişahlarındandır. Kuruluş Devri Padişahları:
- 1- Osman Gazi (1283-1326)
 - 2- Orhan Gazi (1326-1362)
 - 3- I. Murat (Hüdavendigar) (1362-1389)
 - 4- I. Bayezid (Yıldırım) (1389-1402)
 - Fetret Devri (Fasıla-i Saltanat) (1402-1413)
 - 5- I. Mehmet (Çelebi) (1413-1421)
 - 6- II. Murat (1421-1451)
 - 7- II. Mehmet (Fatih) (1451-1481)
- Not: II. Mehmet Kuruluş devrinin son Yükselme devrinin ilk padişahıdır.

Cevap: D

2. Selçuklu ve Osmanlı gibi büyük devlet kuran Oğuz boyları Kınık ve Kayı boylarıdır. Selçuklular; Oğuzların Üçoklar kolunun Denizhan soyunun Kınık boyundandır. Osmanlılar; Oğuzların Bozoklar kolunun Günhan soyunun Kayı boyunun Karakeçili aşiretine mensuptur. Ongunu (kutsal hayvanı) şahindir. Kayı kelimesi; “muhkem, kuvvet ve kudret sahibi” demektir. Kayı boyunun damgası, iki ok ve bir yaydan oluşur. Kayı boyunun Anadolu’da ilk yerleştiği yer Ahlat-Sürmeli çukurdur. 1230 Yassıçemen Savaşı’ndan sonra Karacadağ çevresine yerleşen Kayılar, III. Aladdin zamanında Söğüt ve Domaniç yurt verilerek beylik kurmuşlardır. Diğer Seçeneklerde verilen Tuku-Asya Hun devletinin, Aşına-Göktürk devletinin, Yağlakar-Uygur devletinin kurucu aileleridir. Karluk-Basmil Uygur devletinin ve Karahanların kurucu boylarındandır. Türgiş ve Hazarlar, Orta Asya ve Kafkaslarda İslam devleti ile mücadele eden devletlerdir.

Cevap: D

3. Osmanlı Beyliği’nin kurulup gelişmesinde: Türkmenlerin, gaza ruhu ile Bizans üzerine seferler yapması, Selçuklu Devleti’nin zayıflaması ve beyliklerin kurulduğu dönemde Anadolu’daki siyasi boşluk büyümesinde etkilidir. Türklerin sahip olduğu millî özellikler, Kuruluş Dönemi hükümdarlarının yetenekli olması, Gaziyân-ı Rûm, Ahiyân-ı Rûm, Bâciyân-ı Rûm, Feteyan-ı Rum ve Abdalân-ı Rûm gibi askerî, sosyal ve iktisadi grupların varlığı, Beyliğin kurulduğu bölgenin jeopolitik durumu, Diğer Türk beyliklerinin, Osmanlı Beyliği’ne karşı tutumları gibi etmenler önemli rol oynamıştır. Anadolu’da güçlü bir siyasi otoritenin olmaması, Bizans’ta yaşanan taht kavgaları ve Balkanlarda güçlü devletlerin olmaması Osmanlı’nın büyümesinde etkili sebeplerdendir.

Cevap: E

4. “Ülke hanedanın ortak malı” anlayışı Geleneksel Türk Veraset Sisteminin devamıdır. Osmanlı’da taht kavgalarına sebep olan bir veraset sistemidir. Bu anlayış ülkenin kısa sürede güçlenmesine sebep olmaz. Merkezi otoritenin oluşmasını engelleyen sistem I. Murat Dönemi’nde “Ülke padişah ve oğullarının ortak malıdır” anlayışı ile daha merkezîyetçi bir devlet oluşturmak amacıyla ilk kez düzenlenmiştir. Osmanlı Beyliği’nin kurulup gelişmesinde: Türkmenlerin, gaza ruhu ile Bizans üzerine seferler yapması, Selçuklu Devleti’nin zayıflaması ve beyliklerin kurulduğu dönemde Anadolu’daki siyasi boşluk büyümesinde etkilidir. Türklerin sahip olduğu millî özellikler, Kuruluş Dönemi hükümdarlarının yetenekli olması, Gaziyân-ı Rûm, Ahiyân-ı Rûm, Bâciyân-ı Rûm, Feteyan-ı Rum ve Abdalân-ı Rûm gibi askerî, sosyal ve iktisadi grupların varlığı, Beyliğin kurulduğu bölgenin jeopolitik durumu, Diğer Türk beyliklerinin, Osmanlı Beyliği’ne karşı tutumları gibi etmenler önemli rol oynamıştır. Anadolu’da güçlü bir siyasi otoritenin olmaması, Bizans’ta yaşanan taht kavgaları ve Balkanlarda güçlü devletlerin olmaması Osmanlı’nın büyümesinde etkili sebeplerdendir.

Cevap: E

5. Osmanlı Devleti kurulduğu dönemde; Türkiye Selçukluları, II. Dönem Anadolu Beylikleri, İlhanlılar, Bizans İmparatorluğu (Doğu Roma), Trabzon Rum İmparatorluğu, Memlukler, Altınordu, Ceneviz ve Venedik ile aynı dönemde yaşamış çağdaş devletlerdir. Osmanlı Devleti, İlk Türk-İslam Devletleri olan Karahanlar, Gazneliler, Büyük Selçuklu ile Mısır'da kurulan İlk Türk Devletlerinden olan Tolunoğulları, İhşitler ve Eyyubilerle çağdaş değildir. Bu devletlerin Osmanlı kurulduğu dönemde varlıkları sona ermiştir.

Cevap: E

6. Osmanlı'nın ilk gaza cihat savaşı Bizans ile olmuştur. Anadolu'da son gaza cihat savaşını Pontus Rum Devleti'ne son vererek yapmıştır. Coğrafi konumu itibarıyla Moğol baskısının daha az hissedildiği Batı Anadolu'da kurulması. Bizans'ın da eski gücünde olmaması, Bizans'ın taht kavgaları ile uğraşması, Bizans tekfurlarının (vali-komutan) kendi başına hareket etmesi ve İmparatorların tekfurlar üzerinde gücünü kaybetmesi Osmanlı'yı gaza cihat politikasında avantajlı bir konuma getirmiştir. Anadolu'da Türk birliğinin büyük oranda sağlanmasından sonra Fatih Dönemi'nde 1461 tarihinde Trabzon Rum İmparatorluğu'na son verilmesi ile Anadolu'da gaza cihat yapacak gayrimüslim devlet kalmamıştır.

Cevap: B

7. Bizans'ın "Thema" adı verdiği sınır şehirlerini yöneten askeri valilere "Tekfur" adı verilir. Giray, Kırım hanlarına verilen addır. Voyvoda, Eflak-Boğdan yöneticisine verilen isimdir. Dayı, Cezayir ve Trablus bölgesinin yöneticisi Hidiv ise Mısır valilerine verilen isimdir. Tekfurlar sınır boylarında görev yaptığı için askeri becerisi yüksek kişilerden seçilirdi. Bu bölgelerde asayişi sağlamak için sert tedbirler almaları halkın Osmanlı yönetimine sıcak bakmasını sağlamıştır.

Cevap: C

8. Köseadağ Savaşı'ndan sonra İlhanlılara bağlı olarak varlığını devam ettiren Anadolu Selçuklu Devleti 1308 tarihinde yıkılmıştır. Osmanlı ve diğer Türk beylikleri İlhanlı'ya bağlı idi. Türk beylikleri, İlhanlıların Anadolu valisi Sülemiş'in isyanından sonra rahat hareket etmeye başladılar. Bu olaydan sonra Osmanlı Devleti, Bizans üzerine daha rahat gaza cihat yapmaya başlamıştır. Ebu Said Bahadır Han'ın ölümü ile Anadolu'da, İlhanlı hakimiyeti sona erdi. Osmanlı Devleti, Orhan Bey Dönemi'nde, 1336 tarihinde İlhanlıların yıkılmasından sonra tam bağımsızlığını sağlamıştır. Osmanlı'nın asıl kurucusu yaptığı teşkilatlanma çalışmalarından dolayı ve tam bağımsız hareket etmesinden dolayı Orhan Bey kabul edilir.

Cevap: C

9. Türk Tarihinin en ihtişamlı devletini en uzun ömürlü hanedanını göreve başlatan ve Karacahisar Kalesi alındıktan sonra beyliğin kuruluşunu resmen ilan eden meşhur hutbeyi okuyan Dursun Fakih aynı zamanda Osman Bey tarafından ataması yapılan Osmanlı'nın ilk kadısıdır. Şeyh Edebali, Osman Bey'in kayınpederi olan ve Osmanlı'ya kuruluş Dönemi'nde destek olan Ahilerin lideridir. Molla Fenari, II. Murat Dönemi'nde atanan Osmanlı'nın ilk şeyhülislamıdır. Somuncu Baba, Yıldırım Bayezid'in yaptırdığı Ulu Camii'nin açılış hutbesini okuyan önemli mutasavvıftır. Emir Sultan, Yıldırım Bayezid'in damadı aynı zamanda dönemin önemli mutasavvıfı ve soyu Hz. Ali'ye dayanmasından Seyyid'tir.

Cevap: B

10. Halil İnalcık'a göre Osman Gazi'ye güç ve prestij kazandıran 27 Temmuz 1302 tarihli Koyunhisar (Bafeus) Savaşı, Osmanlı Beyliği'nin gerçek kuruluş tarihi olarak kabul edilmelidir. Çünkü Osmanlı Devleti gibi büyük bir devletin kuruluşunu birtakım menkıbelerle açıklamaya çalışmak bilimsellikten uzaklaşmaktır. Koyunhisar (Bafeon) denilen yerde Osmanlı-Bizans Savaşı yapılmıştır. 1302 Koyunhisar (Bafeon) Savaşı Osmanlı Devleti ile Bizans arasındaki ilk savaştır. Osmanlı Devleti ve Osman Bey'in tarih sahnesine ilk çıkışı bu savaşla olmuştur. İlk defa çağdaş kaynaklarda yani o devrin Bizans kaynaklarında, Bizans'a karşı Osman Bey adında birinin üç beş bin kişilik kuvvetlerle kafa tuttuğu kaydedilmiştir.

Cevap: B

11. Osmanlı Devleti'nin kurucusu Osman Bey ve oğlu Orhan Bey'in kabri olan Gümüşlü Kümbet Bursa şehrimizdedir. Başlangıçta manastır olarak yapılan bu yapı Osmanlı'nın eline geçtikten sonra Osman Bey'in vasiyeti olarak oraya gömülmek istemesi üzerine kümbete dönüştürülmüştür. Orhan Bey ölümünden sonra aynı yere babasının yanına defnedilmiştir.

Cevap: B

12. Orhan Bey teşkilatlanma çalışmaları; Orhan Bey, Sultan unvanını kullanan ilk Osmanlı padişahıdır. Bursa'da ilk saray olan Bey Sarayı yaptırıldı. Yaya ve müsellemlerden oluşan ilk düzenli ve sürekli ordu kuruldu. İznik'te ilk Osmanlı medresesi açıldı. (Süleyman Paşa Medresesi). Davud-i Kayseri müderris olarak atanmıştır. Bursa'da ilk divan teşkilatı kurulmuştur. İlk vezirlik makamı (Alaaddin Paşa) oluşturulmuştur. Unutma: Divan II. Mahmut devrinde kaldırılarak yerine nazırlıklar (bakanlıklar) kurulmuştur. Sancak sistemi ilk kez uygulanmaya başlamıştır. **Unutma:** Sancak sistemi ile yetişerek tahta çıkan ilk Osmanlı padişahı Sultan I. Murat, son Osmanlı padişahı III. Mehmet'tir. Sancaklara kadı ve subaşılar atanmıştır. İlk donanma oluşturuldu. (Karamürsel) **Dikkat:** Fetihler bir teşkilatlanma faaliyeti değildir.

Cevap: E

13. XIV. yüzyılda Mısır, Afrika, Hindistan, Çin seyahatlerini anlatan ve Anadolu Beylikleri hakkında çok değerli bilgiler veren ünlü Arap seyyahı İbn-i Batuta'dır. XIV. yüzyılda Anadolu'dan Asya bozkırlarına kadar birçok Türk beyliği ve devleti hakkında tarih kitaplarında yer almayan bilgiler aktarır. Batuta'nın asıl Türk hayranlığı ise Antalya'ya adını atmasıyla başladı. Anadolu'yu tanımlamaya başlarken "Bolluk ve bereket Şam diyarında, sevgi ve merhamet ise Rum'da (Anadolu)" ifadelerini kullanan Batuta, ilk durağı olan Alanya'nın güzelliğini ise şöyle betimleyecekti; Allah dünyanın güzelliklerini ayrı ayrı dağıtırken hepsini burada bir arada bağışlamış diyecektir. Türklerin, Antalya'dan Özbekistan'a kadar uzanan coğrafyada, dilleri, aile yapısı ve hatta yemek yeme kültürlerine kadar birçok değerli bilginin Rihle'nin muhtevasında mevcut olması bu eseri ve seyyah Türk milleti için müstesna bir yere taşımaktadır. Diğer seçeneklerde verilen seyyahlar da önemlidir.

Cevap: D

14. Rumeli'de yoğunlaşan iskân siyaseti ile Osmanlı Devleti şunları amaçlamıştır:

- ✧ Fethedilen bölgelerin Türkleşmesini ve İslamlaşmasını sağlayarak egemenliği kalıcı hâle getirmek
- ✧ Konar-göçer Türkmenlerin yerleşik hayata geçmesini sağlamak
- ✧ Gayrimüslim halkın ayaklanma ihtimalini ortadan kaldırmak
- ✧ Aralarında kavgalar yaşanan aşiretleri birbirinden uzaklaştırmak
- ✧ Fetih hareketlerinde sürekliliği sağlamak.

Cevap: A

15. Osmanlı fethedilen yerleri iskan edilecek toplulukları seçerken; Konar göçer Türkmenleri tercih etmiş, bölgenin iklimine benzer yerlerden seçim yapmış, kavgalı iki aileden birini bölgeye iskan etmiş, tarım yapabilmesi için araç temini ve vergiden muafiyet vermiştir. Ancak iskan edilen yerler için gayrimüslimlerden seçim yapılmamıştır.

Cevap: E

16. Osmanlı'nın Rumeli'deki fethedilen yerleri elde tutmak, buralarda kalıcı olmak ve buralara Türk kimliği kazandırmak amacıyla buralara Türk aşiretleri yerleştirerek bölgeyi Türkleştirmiş ve İslamlaştırmıştır. Bu politikanın adı "İskan politikası" olarak tanımlanmıştır. Burada yaşayan gayrimüslim halka hoşgörölü davranarak onları İslam'a ısındırmak amacıyla uygulanan sisteme ise "İstimalet" adı verilir. Müdara: Kandırmak, aldatmak anlamında kullanılır. Bizans'a aşırıya kaçmadan iyi görünmek anlamında izlenilen politikadır. Tımar: Devlete bir hizmet karşılığı ücret olarak toprak tahsis edilmesidir. Pençik: Esir askerlerin beşte birinin devlet tarafından satın alınması sistemidir. Millet sistemi: Osmanlı'nın Fatih Dönemi'nden itibaren tebaasını din esaslı olarak sınıflandırması sistemidir.

Cevap: A

17. Osmanlı başkentlerinin seçiminde gaza cihat politikası yani Bizans'a doğru batı yönünde genişleme politikası, fetih politikası, fetih alanlarına yakın bölgeler seçilmesi ve Balkan fetihleri yaparak Orta Asya'dan gelen Türkmenlere yeni yol açmak ve onlara yeni yurtlar bulmak belirleyici sebepler arasındadır. Ancak dini merkez olarak kullanmak, Batı'da ki gelişmeleri yakından takip etmek gibi sebepler başkent belirlenmesinde etkili sebepler değildir.

Cevap: E

18. Osmanlı Anadolu fetihlerinden sonra Anadolu dışında ilk fethi Çimpe Kalesi'nin alınmasıdır. III. Andrinikos'un ölümünden sonra çıkan taht kavgalarında, Kantakuzen, Süleyman Paşa'nın yardımı ile Bizans İmparatoru oldu. Bizans'a, Bulgar ve Sırp isyanlarının bastırılmasında yardım edildi. Bu yardımlar sonrasında Çimpe Kalesi Osmanlı'ya verildi. 1353'te Çimpe Kalesi'nin alınması ile Rumeli'ye geçilmiştir. 1345 tarihinde Karesi oğullarının Osmanlı'ya katılması ile; Rumeli'ye geçiş kolaylaşmış ve Osmanlı Devleti ilk kez donanmaya sahip olmuştur. Ece Halil, Evrenos Gazi, Hacı İlbey gibi devlet adamları Osmanlı hizmetine girmiştir.

Cevap: C

19. Osmanlı'nın Rumeli fetihlerinin mimarı "Rumeli fatihi" diye anılan kişi Süleyman Paşa'dır. Çimpe Kalesi alındıktan sonra Gelibolu, Bolayır, Tekirdağ, Lüleburgaz gibi yerleri alarak Edirne'nin fethini zemin hazırlamıştır. Burada ki temel amaçlardan biri de Edirne'yi alarak Bizans'ın Avrupa ile bağlantısını kesmektir. Şıklarda verilen diğer isimler Karesi Beyliği alınmasıyla Osmanlı'nın hizmetine giren önemli komutanlardır.

Cevap: D

20. Osmanlı Kuruluş Dönemi'nde Sancak Sistemi adı verilen şehzadelerin devlet tecrübesi kazanması için oluşturduğu sistem içinde eğitmeni olan Lalaları ve aileleriyle belli illerde yaşarlardı. Bu iller arasında Şehzadeler Şehri olarak anılan Amasya, Manisa, Kütahya, Balıkesir, Edirne gibi yerler bulunurdu. Fatih Sultan Mehmet'in 1461 tarihinde Pontus Rum Devleti'ne son vererek aldığı Trabzon şehri Yükselme Döneminde fethedilmiştir. Kuruluş Dönemi'nde ki sancaklardan biri değildir. Ayrıca Kırım-Keefe Sancağı Anadolu dışındaki son sancak olması bakımından önemlidir.

Cevap: C

1. Sırp-sındığı, Çirmen, Ploşnik Bozgunu ve I. Kosova savaşları I. Murat Dönemi'nde yaşanan gelişmelerden iken Niğbolu Savaşı ise I. Bayezid Dönemi'nde yapılmıştır. Şehzadeliğinde aldığı Edirne'yi kurtarmak için büyük bir Haçlı ittifakı oluşturuldu. 1364 Sırp-sındığı Savaşı'nda (Haçlılarla yapılan ilk savaş) Hacı İlbey komutasındaki Osmanlı birlikleri bir gece baskınıyla Haçlıları mağlup etti. 1565'te Edirne başkent yapıldı. 1371 Çirmen Savaşı; Osmanlı ile Sırp-Bulgar birleşik orduları ile yapılan II. Sırp-sındığı Savaşı olarak da adlandırılan savaş ile Kavala, Drama, Serez alınarak Orta Avrupa, Makedonya yolu açıldı. 1386 tarihinde Sırp-Arnavut-Boşnak prenslikler ile Osmanlı arasında yapılan Ploşnik Bozgunu Balkanlarda alınan ilk yenilgidir. 1389'da Birinci Kosova Savaşı ile haçlılar mağlup edildi. Sultan Murat Hüdavendigar, savaş meydanını gezerken şehit edildi. Osmanlı'nın ilk kez top kullandığı savaştır. Niğbolu Savaşı, Yıldırım Bayezid Dönemi'nde yapılan en çok katılımlı haçlı savaşıdır.

Cevap: D

2. Osmanlı I. Kosova Savaşı'nda, savaşın nedeni Ploşnik Bozgunu olmuştur. İlk kez top kullanıldığı Topçu Ocağının ilk başarısıdır. Anadolu Beyliklerinden ilk kez yardım almıştır. Germiyan, Menteşe ve Hamitoğulları Osmanlı'ya yardım etti. I. Murat, savaş meydanında şehit oldu. Savaş meydanında şehit düşen tek Osmanlı padişahıdır. Miloş Obilić adında bir Sırp tarafından şehit edildi. İlk Osmanlı-Haçlı savaşı I. Kosova değil Sırp-sındığı Savaşı'dır.

Cevap: E

3. Birinci Murat Dönemi'nde divanın sürekli hale gelmesi vezir sayısının artırılması, veziriazamlık makamının oluşması kazaskerlik defterdarlık gibi makamların oluşmasının temel sebebi sınırların genişlemesidir.

Cevap: A

4. Sancak'ta yetişen ilk hükümdardır. Geleneksel Türk Veraset anlayışında düzenleme yaparak devletin merkeziyetçi yapısını güçlendirmiştir. "Ülke Hanedanın malıdır" anlayışından "Ülke padişah ve oğullarının malıdır" anlayışına geçildi. Rumeli'de toprakların genişlemesi üzerine yönetimi kolaylaştırmak amacıyla Manastır merkezli Rumeli Beylerbeyliği kuruldu. Lala Şahin Paşa başına getirildi. Divan sürekli hale getirildi. Defterdarlık, Kazasker ve Veziriazamlık (Çandarlı Halil Hayrettin) makamı oluşturuldu. **Not:** Divana yeni üyeler katılıyorsa veya divan üyelerinin sayısı arttırılıyorsa devletin sınırlarının genişlediğini ve yönetici sınıfının etkinliğinin artmaya başladığını gösterir. Karamani Molla Rüstem'in önerisi ve Kazasker Çandarlı'nın önerisi ile Pençik Sistemi kuruldu. **Not:** Pençik Sistemi; Penç ve yek'ten gelir. Savaşta esir olan askerlerin beşte birinin (1/5) devlet tarafından satın alınması ile oluşturulan sistemdir. Acemi oğlanlar Ocağı kurularak Yeniçeri ve Kapıkulu ordularının temeli atılmış ve devletin asker ihtiyacı karşılanmıştır. Yeniçeri, Kapıkulu, Acemi oğlanlar, Topçu Ocağı gibi ocaklar oluşturuldu. Amaç; devletin asker ihtiyacını karşılamaktır. Reisülküttaplık makamı 1699 Karlofça Antlaşması'ndan sonra ön plana çıktı. XVII. Yüzyıldan itibaren Nişancı'dan ayrılarak divan üyesi oldu.

Cevap: A

5. İslam hukukuna göre oluşturulan "Pençik Sistemi" Yeniçeri ve Kapıkulu askerlerinin temelini oluşturmuştur. Niğbolu Savaşı'nın sonucunda asker sayısının azalması üzerine esir askerlerin beşte birinin satın alınması yoluyla oluşturulan sistemdir. Sipahi ve Silahtar savaş sırasında Padişah'ı ve otağı, Ulufeciler savaş sırasında Sancağı, Garipler savaş sırasında hazineyi koruyan Kapıkulu süvari birlikleridir.

Cevap: D

6. Yıldırım Bayezid'in Halifeden Sultan-ı İklîm-i Rum unvanı alması İslam dünyasında prestijini arttırmıştır. Ancak bu en çok Beylikler üzerinde Osmanlı'nın otoritesini artırır çünkü İslam Halifesi de Anadolu'da Osmanlı'yı desteklediğini gösterir. Haçlı devletlerinin üzerinde baskı oluşturmaz. İlhanlı devleti zaten bu dönemde yıkılmıştı.

Cevap: D

7. Yıldırım Bayezid Dönemi'nde Anadolu Türk Birliği büyük oranda sağlanmıştı. Anadolu'da sınırların genişlemesi üzerine yönetimi kolaylaştırmak amacıyla Anadolu Beylerbeyliği makamı oluşturulmuştur. I. Bayezid, 1393 yılında Rumeli'ye geçerken Sarı Timurtaş Paşa'yı Anadolu Beylerbeyi olarak Ankara'da bırakması ile kurulmuştur. Anadolu Eyaleti'nin merkezi, Fatih Sultan Mehmet zamanında İshak Paşa'nın Kütahya'ya tayinine kadar Ankara olmuştur. 1451 tarihinde merkez Kütahya olmuştur.

Cevap: C

8. Osmanlı Devleti'nde Rumeli ve Anadolu'da sınırlar genişlemesi üzerine Rumeli Beylerbeyliği ve Anadolu Beylerbeyliği makamları kurulmuştur. Rumeli'de sınırların genişlemesi üzerine Manastır merkezli olarak beylerbeyliği makamı oluşturulmuş başına Lala Şahin Paşa getirilmiştir. Yıldırım Bayezid Dönemi'nde Anadolu'da sınırlar genişlemesi üzerine Anadolu Beylerbeyliği makamı kuruldu. Başlangıçta Sarı Timurtaş Paşa'nın başında bulunduğu Ankara merkezli iken Fatih Dönemi'nde Kütahya'ya taşınmıştır.

Cevap: C

9. Niğbolu Savaşı (1396) en geniş katılımlı Haçlı Savaşı'nı Osmanlı kazandı. Mısır'daki Abbasi halifesi Yıldırım Bayezid'e Sultan-ı İklîmi Rum (Rum Diyarının Sultanı) unvanı vermiştir. Halife'den alınan bu unvan Osmanlı'nın diğer beyliklerle mücadelesinde prestijini arttırmıştır. Niğbolu'dan sonra yapılan İstanbul kuşatması Timur tehlikesinin doğması ile Osmanlı ile Bizans arasında imzalanan tek resmi antlaşma olan İstanbul Antlaşması yapıldı. 1401 İstanbul Antlaşmasına göre; Bizans, on bin düka altın vergi verecek, İstanbul'da bir Türk mahallesi kurulacak ve Emeviler Dönemi'nde yaptırılan camii tamir edilecek, İstanbul'daki Türklerin davalarına bakmak için kadı tayin edilecek. Müslüman tüccarlar ticaret için serbestçe İstanbul'a girebilecekti. Niğbolu savaşı ganimetleri ile Osmanlı'nın ilk selatin eseri olan Bursa Ulu Cami yapılmıştır. İstanbul'da yapılan ilk eser Eyüp Sultan, ilk selatin camii Fatih Cami'dir.

Cevap: B

10. Osmanlı Devleti'nin Fetret dönemine girmesine sebep olan ve İstanbul'un fethini elli sene gecikmesine sebep olan savaş 1402 Ankara Savaşı'dır. XV. yüzyıl başlarında Timur, Çağatay Hanlığı'na son vererek büyük bir devlet kurmuştu. Altın Orda seferleri ile Altın Orda Devleti'ne son vermiştir. Timur; Hindistan, İran, Irak ve Kafkaslara kadar genişleyip Osmanlı topraklarını tehdit etmeye başlamıştı. Yıldırım tarafından toprakları alınan Anadolu Beylerinin Timur'a sığınarak, onu kışkırtmaları. Timur'dan kaçan Bağdat hükümdarı Celayir oğlu Ahmet ve Karakoyunlu hükümdarı Kara Yülük Osman Bey'in Yıldırım'a sığınmaları Timur, Yıldırım'dan Anadolu Beylerinin topraklarını iade etmesini, kendinden kaçanları iade etmesini ve Osmanlı'nın kendisine bağlılık bildirmesini istemesi gibi sebeplerle Ankara Çubuk Ovası'nda iki ordu karşılaştı. Kara Tatarların, Osmanlı tarafından Timur tarafına geçmesi ile üstünlüğü ele alan fillerle donatılmış Timur ordusunun kazanması sonucunda: Timur, Yıldırım Bayezid ve büyük oğlu Şehzade Mustafa'yı tutsak etmiş ve Semerkant'a götürmüştür. (Osmanlı Tarihinde savaşta esir olan tek padişahdır.) Bayezid'in oğulları arasında taht kavgaları başladı. 11 yıl süren "Fetret Devrinde" yaşandı. Anadolu'da beylikler yeniden bağımsız oldu. (Kadı Burhanettin ve Karesi hariç) Balkanlar'da toprak kaybı yaşanmasa da Osmanlı ilerleyişi bir süre durdu. İstanbul'un fethi elli yıl gecikti. Bizans'ın ömrü uzadı. **Not:** Niğbolu Savaşı'nın olumlu etkisinin devam etmesi, Osmanlı'nın izlediği iskân, istimâlet, adalet ve hoşgörü politikaları ve İngiltere ile Fransa arasında süren Yüzyıl Savaşları Osmanlı'nın Balkanlarda toprak kaybetmesini engelleyen sebeplerdir.

Cevap: A

11. I. Murat Dönemi'nde Hamitoğullarından; Karaağaç, Yalvaç, Seydişehir, Akşehir, Beyşehir toprakları seksen bin altın karşılığında satın alınmıştır. Germiyanogullarından çeyiz yoluyla Kütahya, Tavşanlı, Simav, Emet çevresi alınmıştır. Yıldırım Bayezid İstanbul kuşatmalarında faydalanmak için Anadolu Hisarı (Güzelcehisar) yaptırmıştır. Gelibolu'da tersane kurularak yapılan gemilerle Mora'dan gelecek yardımları engellemek amacıyla yeni gemiler yapılmıştır.

Cevap: D

12. XV. yüzyıl başlarında Timur, Çağatay Hanlığı'na son vererek büyük bir devlet kurmuştu. Altın Orda seferleri ile Altın Orda Devleti'ne son vermiştir. Timur; Hindistan, İran, Irak ve Kafkaslara kadar genişleyip Osmanlı topraklarını tehdit etmeye başlamıştı. Yıldırım tarafından toprakları alınan Anadolu Beylerinin Timur'a sığınarak, onu kışkırtmaları. Timur'dan kaçan Bağdat hükümdarı Celayir oğlu Ahmet ve Karakoyunlu hükümdarı Kara Yülük Osman Bey'in Yıldırım'a sığınmaları Timur, Yıldırım'dan Anadolu Beylerinin topraklarını iade etmesini, kendinden kaçanları iade etmesini ve Osmanlı'nın kendisine bağlılık bildirmesini istemesi gibi sebeplerle Ankara Çubuk Ovası'nda iki ordu karşılaştı. Kara Tatarların, Osmanlı tarafından Timur tarafına geçmesi ile üstünlüğü ele alan fillerle donatılmış Timur ordusunun kazanması sonucunda: Timur, Yıldırım Bayezid ve büyük oğlu Şehzade Mustafa'yı tutsak etmiş ve Semerkant'a götürmüştür. (Osmanlı Tarihinde savaşta esir olan tek padişahdır.) Bayezid'in oğulları arasında taht kavgaları başladı. 11 yıl süren "Fetret Devrinde" yaşandı. Anadolu'da beylikler yeniden bağımsız oldu. (Kadı Burhanettin ve Karesi hariç) Balkanlar'da toprak kaybı yaşanmasa da Osmanlı ilerleyişi bir süre durdu. İstanbul'un fethi elli yıl gecikti. Bizans'ın ömrü uzadı.

Not: Niğbolu Savaşı'nın olumlu etkisinin devam etmesi, Osmanlı'nın izlediği iskân, istimâlet, adalet ve hoşgörü politikaları ve İngiltere ile Fransa arasında süren Yüzyıl Savaşları Osmanlı'nın Balkanlarda toprak kaybetmesini engelleyen sebeplerdir. Ankara Savaşı'nın sonucu I. Bayezid'in oğullarından Mustafa Çelebi rehin olarak Semerkant'a götürülmüştür. Bu durum ileride Düzmece Mustafa olayı yaşanmasına sebep olacaktır.

Cevap: D

13. Arap ve Bizans kaynaklarında "Kirişçi" olarak anılan Çelebi Mehmet, Fetret Dönemi'ne son vererek devleti yıkılmaktan kurtarması yönüyle Osmanlı Devleti'nin ikinci kurucusu sayılır. Anadolu Türk siyasi birliğini sağlamaya çalıştı. Balkanlarda kayıp olmadığı için önceliği Anadolu oldu. Saruhan, Menteşe Beylikleri itaat altına aldı. Aydınoğulları en çok uğraştıran beylik oldu. Aydınoğullarından İzmir'i ve Karaman oğulları'ndan Akşehir, Beyşehir'i aldı. Bizans'ın yardımını alan Şehzade Mustafa, (Düzmece Mustafa) ve İzmiroğlu Cüneyt Bey isyanı yaşandı. Başarılı olamayan Düzmece Mustafa, Bizans'a sığındı. II. Murat'ın tahta çıkması sırasında tekrar isyan eden Düzmece Mustafa isyanı bastırılarak yakalandı ve yay kirişi ile boğduruldu. Osmanlı ile Venedikler arasında Çalı Bey Savaşı ya da Lapseki açıklarında yapıldığı için Lapseki Savaşı adı ile bilinen ilk deniz savaşı başarısızlıkla sonuçlandı. (1416) Osmanlı'da dini ve sosyal içerikli ilk isyan olan Şeyh Bedreddin isyanında, Şeyh Bedrettin yakalanarak idam edildi (1420). **Not:** Şeyh Bedreddin İsyanı, Anadolu Selçuklu Devleti Dönemi'nde meydana gelen Baba İshak İsyanına benzer. Şeyh Bedrettin, Fetret Dönemi'nde Musa Çelebi, Edirne'yi alınca Musa Çelebi'nin Şeyhülislamı olarak görev yapmış "Varidat" eseri önemlidir. Bu dönemde Mora, Macaristan ve Erdel'e seferler düzenlendi. 1421 tarihinde Edirne'de bir süre avı sırasında at sırtında felç geçirerek vefat etti. Ölümü gizlenen ilk padişah oldu.

Cevap: B

14. Çelebi Mehmet Dönemi'nde, Osmanlı'nın ilk deniz savaşı olan Çalibey Deniz Savaşı Venedik'e karşı yapılmıştır. Osmanlı ile Venedikler arasında Çalı Bey Savaşı ya da Lapseki açıklarında yapıldığı için Lapseki Savaşı adı ile bilinen ilk deniz savaşı başarısızlıkla sonuçlandı. (1416)

Cevap: D

15. Çelebi Mehmet Dönemi'nde taht mücadelesi için yapılan Düzmece Mustafa isyanı ile Osmanlı'nın ilk dini, sosyal ve ekonomik amaçlı isyanı olan Şeyh Bedrettin isyanları yaşanmış ve bastırılmıştır. Şeyh Bedrettin Olayı, Osmanlı Devleti'ni Çelebi Mehmet Devri'nde zor duruma sokan gelişmelerden biridir. Osmanlı tahtını kardeşleri ile paylaşarak saltanat süren Musa Çelebi'nin takdirini kazanan Şeyh Bedreddin, kazaskerliğe tayin edilmiştir. Fakat Çelebi Mehmet'in Osmanlı tahtını ele geçirmesi üzerine bu görevinden azledilerek 1000 akçe maaşla İznik'te göz hapsine alınmıştır. Siyasi ihtirasları sebebiyle Çelebi Mehmet tarafından kazaskerlikten alınmayı kabullenemeyen Şeyh Bedreddin, görünüşte dinî-tasavvufî, gerçekte ise siyasi teşkilatlanmayı sağlamak üzere harekete geçerek yoğun bir propaganda faaliyetine girişmiştir. Şeyh Bedreddin'in etrafında kısa sürede geniş bir mürit ve sempatizan kitesinin oluşması, Osmanlı Devleti'nin tepkisine neden olmuştur. Bu tepki sonucunda yakalanmaktan korkan Şeyh Bedreddin, Anadolu'ya kaçmıştır. Şeyh Bedreddin ve müritlerinden Börklüce Mustafa ile Torlak Kemal'in faaliyetleri üzerine Çelebi Mehmet isyancılar üzerine büyük bir kuvvet göndermiştir. Osmanlı kuvvetleri, isyancıları dağıtarak Şeyh Bedreddin'i yakalamıştır ve yargılanmasının ardından Şeyh Bedreddin, 1420'de Serez'de idam edilmiştir.

Cevap: B

16. Verilen gelişmeler II. Murat Dönemi'nde yaşanmıştır. Babasının ani ölümü üzerine tahta çıkan İkinci Murat önce Bizans tarafından serbest bırakılan amcası Çelebi Mustafa (Düzmece Mustafa) isyanını bastırdı. Düzmece Mustafa'yı destekleyen Bizans'ı kuşattı. (1422) Ancak başarılı olamadı. **Not:** İstanbul'u kuşatan Osmanlı padişah ve şehzadeleri arasında Yıldırım Bayezid, Çelebi Musa, II. Murat ve II. Mehmet'tir. Bizans ve Karamanoğullarının kıskırtması sonucu ayaklanan kardeşi Şehzade Mustafa ile uğraşmak zorunda kaldı. Anadolu Türk birliği sağlanmaya çalışıldı. İsfendiyaroğulları, Karamanoğulları'ndan Isparta Burdur, Teke Beyliğini ortadan kaldırdı. Aydın, Menteşe, Germiyan, Tacettin Beylikleri Osmanlı'ya katıldı. Balkanlarda Erdel Voyvodası Hünyadi Yanoş ile yapılan İzladı Derbent Savaşı ve Yalvaç Savaşı kaybedilmiştir. Karamanoğulları ile mücadele edildiği için Macarlarla 1444 tarihinde Edirne-Segedin Antlaşması imzalandı. (Haçlılar ile imzalanan ilk antlaşmadır). **Not:** Bu olaydan sonra II. Murat tahtı 12 yaşındaki oğlu II. Mehmet'e bıraktı. İkinci Murat kendi isteği ile tahttan vazgeçen ilk padişah'tır. Osmanlı tahtına çocuk yaşta II. Mehmet'in geçmesini fırsat bilen Haçlılar antlaşmayı bozarak saldırıya geçtiler. Devlet adamlarının isteği ile II. Murat devletin başına geçti ve 1444 Varna Savaşı'nda Haçlıları yenilgiye uğrattı. Sonuç: Osmanlı'nın İslam dünyasındaki saygınlığı arttı ve Balkanlardaki hakimiyeti güçlendi. 1444 Yeniçeri eksik akçe meselesinden dolayı ilk kez isyan etti. Buçuktepe isyanı adı verilen bu olay ilk yeniçeri isyanıdır. Balkanlarda Arnavut Beyi İskender İsyanı ile uğraşmasını fırsat bilenler büyük bir haçlı ordusu hazırladı. Osmanlı ve Haçlılar arasında yapılan II. Kosova Savaşı (1448) ile Balkanlarda Osmanlı hakimiyeti kesinleşti. Haçlıların son taarruzu, Osmanlı'nın son savunma savaşıdır. Bu yönüyle Hendek, Miryakefalon, Sakarya savaşları ile benzer. II. Viyana'ya kadar Türkler taarruz gücü kazandı. Türklerin Balkanlardan atılamayacağı kesinleşti. Eflak, Osmanlı himayesine girdi.

Cevap: D

17. Buçuktepe İsyanı adı verilen ilk yeniçeri isyanından sonra Balkanlarda Arnavut Beyi İskender İsyanı ile uğraşmasını fırsat bilenler büyük bir Haçlı Ordusu hazırladı. Osmanlı ve Haçlılar arasında yapılan II. Kosova Savaşı (1448) ile Balkanlarda Osmanlı hakimiyeti kesinleşti. Haçlıların son taarruzu, Osmanlı'nın son savunma savaşıdır. Bu yönüyle Hendek, Miryakefalon, Sakarya savaşları ile benzer. II. Viyana'ya kadar Türkler taarruz gücü kazandı. Türklerin Balkanlardan atılamayacağı kesinleşti. Eflak, Osmanlı himayesine girdi.

Cevap: D

18. İstanbul'u ilk kuşatan Türk Devleti Avarlar, Müslüman Devlet Emevilerdir. Osmanlı Devleti'nde; İstanbul'u ilk kuşatan Yıldırım Bayezid'tir. Bayezid'ten sonra Musa Çelebi, Sultan II. Murat ve II. Mehmet (Fatih) İstanbul'u kuşatan diğer Osmanlı padişahlardır.

Cevap: E

19. Osmanlı ile Haçlı arasında Kuruluş Dönemi savaşları (S-I-N-II-V) olarak kodlanır. Sırpsındığı Savaşı, I. Kosova, Niğbolu, II. Kosova ve Varna Savaşlarıdır. Sırpsındığı ve I. Kosova Savaşları, I. Murat Niğbolu Savaşı-Yıldırım Bayezid dönemi ve Varna, İkinci Kosova Savaşları İkinci Murat Dönemi'nde yapılmıştır. 1329 Maltepe (Palekanon) Savaşı Orhan Bey Dönemi'nde Bizans ile yapılan ve Körfez bölgesinin Osmanlı'nın eline geçtiği savaştır. Maltepe Savaşı ile Bizans'ın, Anadolu ile bağlantısı kesildi.

Cevap: A

20. Osmanlı ve Venedik Cumhuriyeti arasında siyasi ve ticari ilişkilerin sorunsuzca yürütülmesini sağlamakla görevli İstanbul'da yaşayan Venedik elçilerine Balyos ya da Balyö adı verilir. Ahiyan-Anadolu Ahileri, Gazayan-Anadolu Gazileri, Feteyan-Gençler, Abdalan ve Bacıyan Osmanlı'nın kurulmasında etkisi olan gruplardır. Tekfur ise Bizans'ın sınır boylarında görev yapan askeri valilerine verilen isimdir.

Cevap: B

1. İskan; yerleştirme, konumlandırma politikasıdır. Osmanlı Devleti'nin fethettiği toprakları Türkleştirmek ve İslamlaştırmak amacıyla uyguladığı politikadır. İstimalet; Osmanlı Devleti fethettikleri topraklarda bulunan halkın dinine, örflerine, adetlerine, yaşam biçimlerine saygı göstermesi şeklinde uyguladığı hoşgörü politikasıdır. Anadolu Selçuklu Devleti'nden aldığı siyaset Bitinya bölgesindeki Bizans tekdürlükleriyle iyi geçinme, yerli halkın kalbini kazanma şeklinde ilk defa Osman Bey Dönemi'nde (Köse Mihal) başlamıştır. İltizam, Osmanlı devlet gelirlerinin, vergilerin, bir bölümünün belli bir bedel karşılığında devlet tarafından kişilere devredilerek toplanması yöntemidir.

Cevap: C

2. Zihniyetiyle bir ayağı Şark'ta öteki Garb'ta olan büyük hükümdar, ilim adamına gösterdiği emsalsiz sevgi ve ilgi ile ilim adamının fikri özgürlük ve haysiyetini kurtaran "Sultan'ül Bahreyn-Hakan'ül Berreyn" ünvanlarını kullanan hükümdar Fatih Sultan Mehmet Han'dır. Fatih, Sultan'ül Bahreyn-Hakan'ül Berreyn ve Kayser-i Rum gibi ünvanlar kullanmıştır. Şiirlerinde "Avni" mahlası kullanmıştır.

Cevap: B

3. II. Mehmet'in, İstanbul'un fethi için yaptığı hazırlıklar arasında; Karamanoğulları itaat altına alınarak Bizans'la iş birliği yapması engellendi. Bizans'a, Trabzon Rum İmparatorluğu'ndan gelebilecek yardımı önlemek amacıyla Anadolu (Güzelve) Hisarı'nın karşısına Rumeli (Boğazkesen) Hisarı yaptırıldı. Bizans'a Balkanlardan gelebilecek Haçlı yardımını önlemek için sınır boylarına Turhan Paşa komutasında akıncı birlikleri yerleştirildi. Silivri ve Vize Kaleleri alınarak Bizans'ın Balkanlarla bağlantısı kesildi. Balkan devletleri ile saldırmazlık anlaşmaları yapıldı. Güçlü surları yıkabilmek için Şâhi denilen büyük toprak döktürüldü. Surlara aşmak için tekerlekli kuleler yaptırılması söylenebilir. Anadolu Hisarı (Güzelve) Yıldırım Bayezid Dönemi'nde yapılmıştır.

Cevap: B

4. Bizans'ın, ordu ve donanmasının zayıf olmasına rağmen güçlü surlara sahip olması, Avrupa devletlerinden yardım alarak denge politikası uygulaması ve Orta Çağ boyunca surları yıkacak güçlü toprakların olmaması Bizans'ın ömrünü uzatmıştır. Bizans'ın kuşatma için yaptığı hazırlıklar: Surlar tamir edilerek, güçlendirildi. Surlar Grejuva (Rum Ateşi) ile desteklendi. Haliç'in girişine zincir çekilerek eski gemiler ile kapatıldı. Avrupa devletlerinden yardım istendi. Yiyecek içecek stoku yapılmıştır. Bizans kuşatma sırasında sadece Venedik ve Cenevizlilerden yardım alabilmiştir.

Cevap: E

5. İstanbul'un Fethi'nin Dünya tarihi açısından sonuçları arasında; Orta Çağ kapandı, Yeni Çağ başladı. Bin yıllık Bizans tarihi karıştı. İpek Yolu'nun Osmanlı'nın eline geçmesi, Coğrafi Keşiflerin başlamasına zemin hazırladı. İstanbul'dan kaçan bilim adamları İtalya'da Rönesans'ın başlamasına zemin hazırladı. Güçlü surların yıkılabileceği anlaşıldı Avrupa'da feodalite (derebeylik) sisteminin yıkılmasına ve merkezi krallıkların güçlenmesine zemin hazırladı. İstanbul merkezli Hristiyan Ortodokslar Osmanlı himayesine girdi. Ancak İngiltere ile Fransa arasında yaşanan Yüzyıl Savaşlarının sona ermesi, İstanbul'un fethinin bir sonucu değildir.

Cevap: E

6. Osmanlı Devleti'nde kendinden önce hazırlanan örfi hukuk kurallarını ilk kez bir araya getirerek yazılı hale getiren padişah Fatih Sultan Mehmet'tir. Kanunname-i Al-i Osman adı verilen bu kanunlar ile; "Kardeş Katli" yasallaştırılmış ve devletin daha merkeziyetçi bir yapıya kavuşması sağlanmıştır. Devşirme sistemi yasallaştırılmış ve Devlet yönetiminde "devşirme" kökenli devlet adamlarının etkisi artmıştır. Kul Sistemi oluşturulmuş, Merkezi otorite güçlendirilmiştir. Sancak Sistemi, şehzadelerin devlet tecrübesi kazanması yasallaştırılmıştır.

Cevap: C

7. Fatih Sultan Mehmet, Bizans'ın yeniden dirilmesini önlemek amacıyla Trabzon Rum İmparatorluğu ve Mora Rum Prensiği'ni ortadan kaldırdı. Trabzon ve Mora'da Bizans imparatoru soyundan gelenler tarafından yönetildiği için Bizans'ın yeniden kurulmasını engellemeye yönelik çalışmalardan Cenevizlerden Amasra'nın alınması Karadeniz ticaretini canlandırma amaçlıdır.

Cevap: D

8. Fatih Devri'nde Balkanlardaki Faaliyetler; 1459 Belgrat dışında Sırbistan alındı. 1460 Mora Yarımadası alındı. 1462-1476 Eflak ve Boğdan alındı. 1463-1465 Bosna ve Hersek alındı. 1479 Arnavutluk fethi tamamlandı. Karada Belgrat, denizde Rodos Fatih'in kuşatıp alamadığı yerlerdir. Bu yerler, Kanuni Sultan Süleyman Dönemi'nde fethedilmiştir.

Cevap: B

9. Fatih Devri'nde İstanbul'un Fethi gerçekleştirildikten sonra Belgrat hariç Sırbistan alındı. Mora Yarımadası, Eflak-Boğdan alındı. Bosna-Hersek alındı. Arnavutluk fethi tamamlandı. Anadolu'da; Cenevizlilerden Amasra, Candaroğullarından Sinop alındı. Trabzon Rum İmparatorluğu'na son verildi. **Not:** Fatih, Bizans'ın yeniden dirilmesini önlemek amacıyla Trabzon Rum İmparatorluğu ve Mora Rum Prensiği'ni ortadan kaldırdı. Karamanoğullarından Konya ve Karaman alındı. Ege Adaları: Taşoz, Eğriboz, Limni, Semadirek, İmroz, Midilli (TELSİM) adaları Venedik'ten alındı. Amaç; Ege ve Akdeniz ticaretine egemen olmaktır. 1475 Kırım'ın Fethi ile Karadeniz Türk gölü haline geldi. 1480 tarihinde Gedik Ahmet Paşa tarafından İtalya'da çizmenin topuğu Otranto fethedildi. Rodos kuşatıldı ama alınamadı. Dikkat: Fatih'in karada kuşatıp alamadığı tek yer Belgrat; denizde Rodos'tur. Bu yerleri Kanuni Sultan Süleyman fethedecektir. Fatih'in Ortodoksları himayesine almasında amaç; Hristiyan birliğini parçalamaktır. Osmanlı-Venedik Savaşları ile Venediklere Balyos (elçi) bulundurma hakkı verildi. Fatih Dönemi diğer gelişmeleri ise; Bellini ve Sinan Bey'e portresini yaptırdı. Şiirlerinde "Avni" mahlası kullanmıştır. Sultan'ül Bahreyn-Hakan'ül Berreyn ve Kayser-i Rum gibi unvanlar kullanmıştır. Önceki padişahlar döneminde yayınlanan mevcut kanunlar toplanıp Kanunname-i Ali Osman hazırlanmıştır. Sadrazamın yetkileri artırılmış ve sadrazamlar Divan'a başkanlık yapmaya başlamıştır. İstanbul'da Topkapı Sarayı, Fatih Camii ve Sahn-ı Seman Medreseleri inşa edilmiştir. İlk altın para bastırılmıştır. Ayasofya Kilisesi camiye dönüştürülmüştür. Fatih, doğu sınırlarının güvenliğini sağlamak amacıyla, Akkoyunlular ile Otlukbeli Savaşı'nı (1473) yaptı. Ancak Kaptan-ı Derya, Kanuni Sultan Süleyman Dönemi'nde divan üyesi olmuştur.

Cevap: D

10. İstanbul'da Eyüp Sultan Camii, Topkapı Sarayı, Fatih Camii ve Sahn-ı Seman Medreseleri inşa edildi. Ayasofya Kilisesi Camiye dönüştürüldü. İstanbul Surları, Yerebatan Sarnıcı, Binbir direk, Karya Kilisesi-Camii, Bozdoğan Kemer, Çemberlitaş, Galata Kulesi ve Kız Kulesi gibi yapılar Osmanlı'nın bıraktığı eserlerden biri değildir.

Cevap: B

11. Fatih Sultan Mehmet, Fener Ortodoks Kilisesinin varlığını sürdürmesine izin verirken Yahudi ve Ermeni cemaatlerin örgütlenmesine imkân sağlamıştır. Bosna Fransiken Kilisesine verdiği 1463 tarihli fermada da onlara kendi dillerinde ibadet ve eğitim özgürlüğü tanıması Müslüman olmayanlara kendi benliklerini koruma imkânı sağlamıştır. Ancak Protestanları, Katoliklere karşı destekleme Fatih dönemi değil Kanuni Dönemi'nde yapılan bir çalışmadır.

Cevap: D

12. Fatih'in, Ortodoks Patrikhanesi'ne imtiyazlar vermesinin en önemli nedeni Hristiyan devletler topluluğunu bölmektir. Fatih Ortodokslara haklar vererek yönetimi altında ki Hristiyanlara hoşgörü ile davrandığını göstermiştir. Ortodoks Kilisesine haklar vermesine rağmen seçilen patriğin atama yetkisini üstlenerek merkezi otoriteyi korumayı amaçlamıştır. Ortodokslara haklar vererek Katolik Kilisesine karşı bir güç oluşturmuştur. Balkan Fetihlerinde Rumların desteğini almak istemiştir.

Cevap: A

13. Türklerin Balkanlardan atılamayacağı anlaşılması, II. Kosova Savaşı ile II. Murat Dönemi'nde gerçekleşmiştir. Endülüslü Müslümanlar ile Sefaret Yahudilerinin İspanya'dan taşınması, Kemal Reis tarafından II. Bayezid Dönemi'nde yaşanan bir gelişmedir. Baharat Yolunun denetiminin ele geçirilmesi, Yavuz Sultan Selim'in Mısır Seferinin bir sonucudur. Avrupa'da protokol üstünlüğü sağlanması 1533 İstanbul Antlaşması (İbrahim Paşa) ile Kanuni Dönemi'nde gerçekleşmiştir. Anadolu ve Rumeli toprak bütünlüğü sağlanması, İstanbul'un fethi ile Fatih Dönemi'nde gerçekleştirilen bir durumdur.

Cevap: D

14. Fatih Sultan Mehmet Dönemi'nde; XV. yüzyılda Osmanlı'nın ilk Kanunnamesi olan Kanunname-i Ali Osman hazırlanmıştır. "Kardeş Katli" yasallaştırılmış ve devletin daha merkeziyetçi bir yapıya kavuşması sağlanmıştır. Devşirme sistemi yasallaştırılmış ve Devlet yönetiminde "devşirme" kökenli devlet adamlarının etkisi artmıştır. Kul Sistemi ile merkezi otorite güçlendirilmiştir. Ortodoks halka geniş haklar verilirken seçilen Ortodoks Patriğin atama yetkisinin padişahta olması merkezi otoriteyi korumak içindir. Şehzadelerin devlet tecrübesi kazanmasını sağlayan Sancak Sistemi yasallaştırılmıştır. Sadrazamın yetkileri artırılmış ve sadrazamlar Divan'a başkanlık yapmaya başlaması merkezi otoriteyi güçlendirmek amaçlı yapılan çalışmalardandır. Ancak Bellini ve Sinan Bey'e portresini yaptırması merkezi otoriteyi sağlama amaçlı çalışmalardan biri değildir. II. Mahmut'un resmini devlet dairelerine astırması ile karıştırılmamalıdır.

Cevap: C

15. Cem Sultan Olayı: Muhteşem Yüzyıl'ın eşiğinde Osmanlı'nın gücünü kırmak isteyen Papalık, Rodos şövalyeleri ve Fransa gibi güçler Osmanlı'ya karşı Cem Sultan Olayını kullanmak istemiştir. Karamanoğullarının desteğini alarak, Bursa'da hükümdarlığını ilan eden Cem Sultan, Sultan Bayezid'in gönderdiği orduya mağlup olduktan sonra Memluk Devleti'ne sığındı. Taht mücadelesinde başarı sağlayamayan Cem Sultan, Rodos'ta Saint Jean Şövalyeleri'ne sığındı. Rodos şövalyeleri Cem Sultan'ı Papa'ya teslim ettiler. Cem Sultan'a Hristiyan olması karşılığında yardım teklifini kabul etmeyince Papa tarafından Fransa'ya teslim edildi. Fransa'da vefat etmesi ile 1495 tarihinde isyan sona ermiş oldu. Karamanoğulları, Memlukler, Rodos Şövalyeleri, Papalık ve Fransa karıştığı için uluslararası soruna dönüşmüştür. Cem Sultan Olayı, Osmanlı Devleti'nde, bir iç sorunken uluslararası sorun haline gelen ilk olaydır. Cem Sultan Olayı, Osmanlı Devleti'nin batıdaki fetihlerinin durmasına neden oldu. İkinci Bayezid dönemi Yükselme Dönemi içinde Duraklama Dönemi olarak adlandırılmıştır. Cem Olayına karışmasından dolayı Karamanoğullarına kesin olarak son verildi. Amaç Anadolu Türk Siyasi Birliğini sağlamaktır.

Cevap: C

16. Cem Sultan Olayı ve Şahkulu İsyanları, II. Bayezid-i Veli zamanında yaşanmıştır. Bozoklu Celal İsyanı Yavuz Sultan Selim Dönemi'nde yaşanmıştır. Canberdi Gazali İsyanı ise Kanuni Sultan Süleyman Dönemi'ndedir. Bu isyanlar Yükselme Dönemi isyanı iken Şeyh Bedreddin isyanı, Fetret Devri'nde yani Kuruluş Döneminde ortaya çıkan bir isyandır. Osmanlı'da dini ve sosyal içerikli ilk isyan olan Şeyh Bedreddin isyanında, Şeyh Bedrettin yakalanarak idam edildi (1420). Şeyh Bedreddin İsyanı, Anadolu Selçuklu Devleti Dönemi'nde meydana gelen Baba İshak İsyanına benzer. Şeyh Bedrettin, Fetret Dönemi'nde Musa Çelebi, Edirne'yi alınca Musa Çelebi'nin Şeyhülislamı olarak görev yapmıştır. "Varidat" eseri önemlidir.

Cevap: A

17. XVI yüzyılın iki güçlü Türk-İslam Devleti olan Osmanlı ve Memluklerin arasında tampon bölge oluşturan beylikler Dulkadiroğulları ve Ramazanoğulları Beyliğidir. Fatih zamanında Hicaz su yolları meselesi yüzünden iki devletin arası açılmıştı. Memluklerin, Cem Sultan Olayına karışması Osmanlı-Memluk ilişkilerini olumsuz etkiledi. Osmanlı ve Memlukler arasında tampon bölge özelliği gösteren Dulkadir ve Ramazanoğulları üzerinde hakimiyet mücadelesi sonucu yapılan Ağa Çayırı Savaşlarından kesin bir sonuç alınamamıştır. **Uyarı:** Cem Sultan Olayı ve Osmanlı-Memluk Savaşlarından dolayı İspanya'da katliama uğrayan Beni Ahmer Müslümanlarına yardım edilememiştir. Kemal Reis tarafından iki gemi ile İspanya'da ki Müslümanlar ve sefaret Yahudileri Osmanlı Devleti'ne getirilmiştir.

Cevap: D

18. Osmanlı Devleti'nin XVI. Yüzyıl'da Doğu Anadolu Bölgesini nüfuzu altına alma politikası Osmanlı-Safevi ilişkilerinin bozulmasına neden olmuştur. Safevilerin Şii Propandasını kesmek, Orta Asya'dan gelen Türkmenlerin önünü kesen Safevileri ortadan kaldırarak Rumeli'de iskan siyasetinin devamını sağlamak, İpek yolunun Van-Tebriz hattını ele geçirmek, Safevilerin Şahkulu İsyanını çıkarması ve Osmanlı'ya karşı Karamanoğullarını desteklemeleri, mezhep farklılığı ve Safevilerin Doğu Anadolu'yu ele geçirmek istemeleri üzerine 1514 yılında Van'ın Çaldıran Ovası'nda, Safevi hükümdarı Şah İsmail ile Osmanlı hükümdarı Yavuz Sultan Selim arasında Çaldıran Savaşı yapıldı. Savaşı teknik üstünlüğünün de etkisi ile Osmanlı Devleti kazandı. Doğu ve Güneydoğu Anadolu'da Safevi tehlikesi ve Şii tehdidi ortadan kaldırıldı. İran seferi dönüşünde 1515 Turnadağ Savaşı ile Dulkadir oğullarının siyasi varlığına son verildi. 1516'da Mısır Seferi sırasında Adana ve dolaylarındaki Ramazanoğlu Beyliği'ne de son verilince Anadolu Türk siyasi birliği kesin olarak sağlanmıştır.

Cevap: A

19. Yavuz Sultan Selim Dönemi'nde yaşanan İran seferi dönüşünde yapılan 1515 Turnadağ Savaşı'nın önemli Anadolu Türk siyasi birliği sağlanmıştır. 1514 yılında Van'ın Çaldıran Ovası'nda, Safevi hükümdarı Şah İsmail ile Osmanlı hükümdarı Yavuz Sultan Selim arasında Çaldıran Savaşı yapıldı. Savaşı teknik üstünlüğünün de etkisi ile Osmanlı Devleti kazandı. Doğu ve Güneydoğu Anadolu'da Safevi tehlikesi ve Şii tehdidi ortadan kaldırıldı. İran seferi dönüşünde 1515 Turnadağ Savaşı ile Dulkadiroğullarının siyasi varlığına son verildi. 1516'da Mısır Seferi sırasında Adana ve dolaylarındaki Ramazanoğlu Beyliği'ne de son verilince Anadolu Türk siyasi birliği kesin olarak sağlanmıştır.

Cevap: A

20. Mısır Seferinin Sonuçları: Yavuz, Sina Çölü'nü aşarak Memluk Devletine son verdi. Mısır, Hicaz Osmanlı'nın oldu. Halifelik Osmanlı'ya geçti. Kutsal Emanetler, Topkapı'ya taşındı. Osmanlı Devleti İslam dünyasının siyasi ve dini lideri oldu. Yavuz, "Hadim'ül Haremeyn'eşşerefeyn" unvanı aldı. Halifeliğin Osmanlı'ya geçmesi ile Padişah monarşisini güçlendirdi. Padişah ve Şeyhülislam'ın yetkisi artmıştır. Osmanlı Devleti "Tam Teokratik" bir nitelik kazandı. Memluk hazinesi Osmanlı'ya geçti. Venedik'in Kıbrıs için Memluklere ödediği vergi Osmanlı'ya verildi. Osmanlı hazinesi en dolu zamanına ulaştı. Baharat Yolu denetimi Osmanlı'ya geçti. Avrupalıların Ümit Burnu'nu geçip Hindistan limanlarına ulaşması ile ticaret yolları yön değiştirmiştir. Osmanlı Devleti Baharat Yolu'ndan beklenen ticari kazancı elde edememiştir. Yavuz Sultan Selim'in İran ve Mısır seferleri sonucunda burada bulunan kültürel eserler ile bilim adamları ve sanatçıları İstanbul'a getirmesiyle Osmanlı'da Fars ve Arap kültürü etkisi artmıştır. Doğu Akdeniz kontrolü sağlanmış ve Kuzey Afrika'nın fethi kolaylaşmıştır. Osmanlı Türk-İslam dünyasının lideri oldu.

Cevap: E

1. İdris-i Bitlisi, Akkoyunluların yıkılmasıyla İstanbul'a gelmiştir. İkinci Bayezid'in II. emriyle Heşt Bihişt adlı Osmanlı tarihini yazmaya başladı. Yavuz Sultan Selim'in hizmetinde onun şark politikasında danışmanlıkta bulunan İdris, 1514 yılında gerçekleştirilen İran seferine ve Çaldıran Savaşı'na katıldı. Güneydoğu Anadolu'nun Osmanlı Devleti topraklarına ilhakından sonra kurulan ve merkezi Diyarbakır olan Arap ve Acem kazaskerliği de ona verilmişti. İdris ömrünün son yıllarını İstanbul'da ilmî çalışmalar yaparak geçirdi. Bu arada Kanûnî Sultan Süleyman'a şark seferi hususunda tavsiyelerde bulundu.

Cevap: A

2. Kanuni Sultan Süleyman Dönemi'nde Fransa ile kapitülasyon olarak bilinen dostluk ve ticaret antlaşması imzalanmıştır. Osmanlı Devleti, bu anlaşma ile önemli ticaret yollarını ele geçirmek amaçlanmamıştır. İpek yolu-Fatih ve Baharat yolu- Yavuz Dönemi'nde denetimi zaten sağlanmıştı. Osmanlı'da Uhd-u Atika, İmtiyaz-ı Mahsusa olarak adlandırılan ticaret, hukuk, gümrük gibi alanlarda tanınan ayrıcalık ve imtiyazlardır. İlk olarak Sultan Orhan, Cenevizlilere (Cenova) verildi. I. Murat Dönemi'nde Venediklere verilen ayrıcalıklar Fatih Dönemi'nde yenilenmiştir. Kanuni Sultan Süleyman Dönemi'nde Fransızlarla kapitülasyon antlaşması imzalanmıştır. Kanuni'nin Fransızlarla kapitülasyon antlaşması yapmasının nedeni, Şarlken'e karşı Fransa'yı kendi yanına çekerek, Avrupa Hristiyan birliğinin oluşmasını önlemektir. Ayrıca Coğrafi Keşiflerin olumsuz etkisini azaltmak ve Akdeniz ticaretini canlandırmakta amaçlanmıştır. Devletin gücünü koruduğu dönemlerde önemli bir sorun yaratmayan kapitülasyonlar, devletin gücünün azalmasına paralel olarak ve Avrupa'da Sanayi Devrimi'nin gerçekleşmesiyle önemli bir sorun olmuştur.

Unutma: Kapitülasyon hakkından ilk vazgeçen ülke 1921 Moskova Dostluk Antlaşması ile Rusya olmuştur. 1923 Lozan Antlaşmasıyla kaldırılmış ancak etkileri 1929 tarihine kadar sürmüştür.

Cevap: B

3. Osmanlı'da Uhd-u Atika, İmtiyaz-ı Mahsusa olarak adlandırılan ticaret, hukuk, gümrük gibi alanlarda tanınan ayrıcalık ve imtiyazlardır. İlk olarak Sultan Orhan Dönemi'nde Cenevizlilere (Cenova) verildi. I. Murat Dönemi'nde Venediklere verilen ayrıcalıklar Fatih Dönemi'nde yenilenmiştir. Kanuni Sultan Süleyman Dönemi'nde Fransızlarla kapitülasyon antlaşması imzalanmıştır. Kanuni'nin Fransızlarla kapitülasyon antlaşması yapmasının nedeni, Şarlken'e karşı Fransa'yı kendi yanına çekerek, Avrupa Hristiyan birliğinin oluşmasını önlemektir. Ayrıca Coğrafi Keşiflerin olumsuz etkisini azaltmak ve Akdeniz ticaretini canlandırmakta amaçlanmıştır. Kanuni Dönemi'nde, Fransa'ya verilen Kapitülasyonlar; Fransa'nın isteği doğrultusunda her padişah tarafından yenilenmesi, her iki hükümdar hayatta kaldığı sürece geçerli olması, taraflar arasında sorun çıkarsa davalara Osmanlı mahkemelerinin bakması egemenlik anlayışının korunması ile ilgilidir. Gelecekte Osmanlı Devleti'ne zarar vermemesi düşüncesiyle konulan hükümlerendir.

Cevap: E

4. 1533 İstanbul Antlaşması ile protokolde, Avusturya kralı Osmanlı sadrazamıyla eşit sayıldı. Osmanlı Avusturya üzerinde üstünlük kurduğunu ve protokol bakımından üstün olduğunu gösterir. Preveze Deniz Savaşı ile Mora ve Dalmaçya kıyılarının fethi tamamlandı. Akdeniz'de Osmanlı üstünlüğü kabul edilmiştir. Günümüzde donanma günü olarak kutlanmaktadır. Rodos'un fethi ile Suriye ve Mısır deniz yolunun güvenliği sağlanmıştır. Akdeniz ve Ege ticaret yolu güvenliği sağlanmıştır.

Cevap: E

5. Kanuni Sultan Süleyman Dönemi'nde yaşanan isyanlardan, Canberdi Gazali isyanı Memluk Devleti'ni yeniden kurmak için Suriye'de başlatılan isyandır. Ahmet Paşa, Kanuni'den Sadrazamlık beklerken Mısır Valisi olarak atanması üzerine Mısır'da ayaklanma çıkaran devlet adamıdır. Bu iki ayaklanma Kanuni Sultan Süleyman Dönemi'nde Mısır'a egemen olmak için çıkarılan ayaklanmalardır. Baba Zünnun ve Kalenderoğlu isyanları ise Anadolu'da vergilerin ağırlığından dolayı çıkan Celali ayaklanmalardır.

Cevap: C

6. Avrupa'da protokol üstünlüğü Osmanlı'ya geçmesi 1533 İstanbul Antlaşması ile olmuştur. Mohaç Meydan Savaşı ise 1526'da yapılmıştır. 1526 Mohaç Meydan Savaşı; Macarların Belgrat'ı geri almak istemesi, Fransa Kralı Fransuva'nın Pavia Savaşı'nda Şarlken'e esir olması, Fransuva'nın annesi Kanuni'den yardım isteği Kanuni'nin, Habsbuglara karşı Budin'i üs olarak kullanma isteği ile savaş yapıldı. Macar Ordusu, Turan taktiği ile iki saatte dağıtıldı. Macaristan Osmanlı'ya bağlandı. Budin alınarak Macar tahtına Yanoş oturtuldu.

Cevap: A

7. Süleymanname; Kanuni Sultan Süleyman'ı ve dönemi (1520-1566) konu alan eserlerin ortak adıdır. Matrakçı Nasuh, Süleymanname adlı eserinde Kanuni'nin seferlerini işlemiştir. Fransa Kralı'nın Kanuni'den Şarlken'e karşı yardım isteğinden bahsetmiştir. Kanûnî Sultan Süleyman'ın çıktığı ilk İran seferine katılan Matrakçı Nasuh, İstanbul'dan Tebriz'e, oradan Bağdat'a ve Bağdat'tan yine Tebriz üzerinden İstanbul'a kadar konup göçülen menzillerin minyatürlerini hazırladı. Amasyalı Yakut, bilinen ilk Türk Hattattır. Şeyh Hamdullah Hattatların kiblesi olarak tanınır. Hafız Osman, Ahmet Karahisari diğer önemli hattatlardır.

Cevap: A

8. 1522 Rodos'un Fethi; Rodos, Sain Jean Şövalyelerinin elinde buluyordu. Rodos'un alınmasıyla Akdeniz'deki korsan tehdidi ortadan kalktı. **Uyarı:** Fatih Sultan Mehmet Han'ın karada ve denizde alamadığı iki yer Belgrat ve Rodos Osmanlı toprağı oldu. Karadan Pulak Mustafa Paşa'nın komutasındaki ordu Marmaris'ten nakledildi. Bir yandan da donanmanın, 700 gemi ile adayı kuşatmayı planladı. 14 Haziran 1522'de donanma Rodos'un önlerindiydi. Altı ay süren kuşatma Muhteşem Süleyman'ın başarısıdır. Donanma eskisine göre güçlüydü, ateşli silahlar çok etkiliydi ve buna rağmen kale ancak vira (anlaşma) ile alınabildi. Şövalyelerin silahları, bütün mülkleri ve gemileriyle bırakıldı.

Cevap: D

9. Şah İsmail'in ölümünden sonra başa geçen oğlu Şah Tasmaşb Şii faaliyetlerine devam etmesi, Safevilerin Venedik, Avusturya ve Roma Germen ile ittifak içerisinde olması, Anadolu'da bazı beyleri Osmanlı'ya karşı kışkırtması ve Tasmaşb'ın, Şehzade Mustafa ile mektuplarının ortaya çıkması üzerine üç sefer yapıldı. Irakeyn Seferi, İran Seferi, Nahçıvan Seferi yapıldı. Irakeyn Seferi; İbrahim Paşa'nın Tebriz'i, Kanuni'nin Bağdat'ı almasından dolayı Irakeyn (İki Irak) Seferi denir. Fuzuli, Osmanlı hizmetine girerek Kanuni'ye Bağdat Kasidesini sundu. İran Seferi; Kanuni'nin Avrupa seferlerini fırsat bilen Tasmaşb Tebriz ve Van'ı alması üzerine yapıldı. Buralar geri alındı. Nahçıvan Seferi; Tasmaşb, Kanuni'nin İstanbul'a geri dönmesinden sonra Muş'a kadar toprakları alması üzerine yapıldı. Nahçıvan, Karabağ alındı. Tasmaşb'ın isteği ile Osmanlı-İran arasında ilk resmi antlaşma olan 1555 Amasya Antlaşması imzalanmıştır. Bu antlaşmayla Tebriz, Nahçıvan, Erivan, Bağdat ve Azerbeycan'ın büyük bir kısmı Osmanlı Devleti'ne katılmıştır.

Cevap: A

10. Kanuni Sultan Süleyman Dönemi'nde Osmanlı Devleti'nin; Akdeniz'de deneyimli korsanlarla iş birliği yapması ve Akdeniz'de üstünlüğü ele geçirmesi etkili olmuştur. Fransa'ya kapitülasyonlar vermesi ile Hristiyan birliğinin bozma amacı, Şariken'in Avrupa'yı egemenliği altına almasına engel olunması Osmanlı'nın prestijini arttırmıştır. Avrupa'da reform hareketlerinin etkili olması ve Osmanlı'nın bu mezhep çatışmalarından yararlanması Avrupalılar karşısında üstünlük sağlamasında etkili olan durumlardandır.

Cevap: E

11. Osmanlı ile Avusturya arasındaki münasebetler Mohaç Savaşı'ndan sonra başlamıştır. Osmanlı ile Avusturya arasındaki ilk resmi anlaşma 1533 İstanbul Antlaşmasıdır. (İbrahim Paşa) Bu anlaşma ile Osmanlı Avrupa'da yaptırım gücü kazanmış Osmanlı sadrazamı Avusturya Arşidüküne denk sayılmıştır. Kazanılan bu üstünlük 1606 Zıtavorok Antlaşması'na kadar sürmüştür. 1555 Amasya Antlaşması İran ile ilk resmi antlaşmadır. 1590 Ferhat Paşa Antlaşması ile doğuda en geniş sınırlara ulaşıldı. 1699 Karlofça Antlaşması Osmanlı'nın uluslararası alanda ilk defa büyük çaplı toprak kaybettiği antlaşmadır. 1639 Kasr-ı Şirin Antlaşması ise bugünkü İran sınırının çizildiği en eski sınırimızı belirleyen antlaşmadır.

Cevap: B

12. Kanuni 1534 Bağdat'ı fethedince " "Geldi burc-ı evliyâya pâdişâh-ı nâmdâr" sözleriyle tarihe not düşen daha sonra kendine verilen maaşı az bulunca ünlü Şikayetnamesini kaleme alarak memnuniyetsizliğini belirtmiştir. Şah İsmail'e sunduğu Bengü Bade, Leyla vü Mecnun, Divan ve Mektuplar diğer önemli eserlerindendir. Dikkat: Kanuni'den sonra IV. Murat'ta "Bağdat Fatih" olarak anılacaktır.

Cevap: B

13. Sokullu Mehmet Paşa'nın "Biz sizden Kıbrıs'ı aldık sizin kolunuzu kestik, siz donanmamızı yaktınız sakalımızı traş ettiniz. Kesilen sakal tekrar çıkar ama kesilen kol geri gelmez" diyerek anlattığı Kıbrıs'ın fethinden sonra Haçlıların Osmanlı Donanmasını yaktığı olay, Haçlıların İnebahtı'da donanmamızı yaktığı olaydır. Kıbrıs'ı Osmanlı Devleti'ne kaybeden Venedik Osmanlı'ya karşı bir haçlı ittifakı oluşturarak 1571'de Osmanlı donanmasını İnebahtı Deniz Savaşı'nda yaktı.

Unutma: Osmanlı donanması;

- ❖ II. Selim Dönemi'nde 1571'de İnebahtı Deniz Savaşı'nda Haçlılar,
- ❖ 1770'de Çeşme baskınında Rus ve İngilizler,
- ❖ 1827'de Navarin baskınında Rus, İngiliz ve Fransız ortak donanması,
- ❖ 1853'te Sinop baskınında Rusya olmak üzere tarihte dört kez yakılmıştır.

Diğer seçeneklerde verilen olaylar Osmanlı'nın zaferlerindendir.

Cevap: B

14. Sokullu Mehmet Paşa ve dönemi ile ilgili olaylar arasında; Sakız Adası alınması, Kıbrıs'ın alınması ve sonucunda yaşanan İnebahtı Bozgunu yaşanması, Yemen'de hakimiyet sağlandı. Coğrafi keşiflerin olumsuz etkisini kırmak için projeler hazırlandı. Sokullu Mehmet Paşa; Kanuni, II. Selim ve III. Murat dönemlerinde sadrazamlık yapmıştır. II. Mehmet dönemi sadrazamı değildir.

Cevap: D

15. XVI. yüzyılda Portekizliler, Hint Okyanusu'na geçerek Baharat Yolunu kontrol altına alıp Osmanlı'nın doğudaki topraklarını tehdit etmeye başladılar. Bu tehlike karşısında Sadrazam Sokullu Mehmet Paşa ve Kaptan-ı Derya Kılıç Ali Paşa Süveyş Kanalı Projesi ile Akdeniz'i Kızıldeniz'e bağlayacak bir kanal açma konusunda girişimde bulundular. Fakat bu girişimler çeşitli sebeplerden dolayı başarıya ulaşamadı. Süveyş Kanalı Projesi Baharat yoluna alternatif projedir. Don-Volga Projesi Karadeniz'in kuzeyinde düşünülen İpek Yolunun güvenliği için düşünülen projedir. Marmara-Sapanca projesi ise donanmaya yeni yer bulma amacıyla kereste taşımacılığı için düşünülen projedir.

Cevap: A

16. Kanuni Sultan Süleyman Dönemi'nde Coğrafi Keşiflerle Baharat Yolu üzerinde etkisi artan Portekiz'in etkisini kırmak amaçlı yapılan Hint Deniz seferlerine (1538-1553) Hadım Süleyman Paşa, Piri Reis, Murat Reis, Seydi Ali Reis seferlerin komutanlığını yapmıştır. Ancak dönemin Kaptan-ı Deryası olan Barbaros Hayrettin Paşa bu seferlerde bulunmamıştır.

Cevap: B

17. Portekizlilerin Hindistan dolaylarındaki Müslüman Açe/ Gücerat Devletinin ticaretini engellemesi ve bu Müslümanların Kanuni Sultan Süleyman'dan yardım istemesi üzerine Hint Seferini düzenlemesinde etkili olmuştur. Coğrafi Keşifler sonucunda Baharat Yolu önemini yitirmiş, Avrupalılar Ümit Burnu yoluyla, Atlas ve Hint Okyanusu limanlarında ticaret yapmaya başlamışlardır. Portekizliler Hint Okyanusu'nda egemenlik kurdular. Hindistan Müslümanlarının Portekizlilere karşı Osmanlı Devleti'nden yardım istemesi üzerine, bölgedeki Portekiz üstünlüğüne son vermek, Kızıldeniz'de yeniden üstün konuma gelebilmek için dört sefer düzenlenmiştir.

- ✦ 1538-Hadım Süleyman Paşa,
- ✦ 1551-Piri Reis; Dünya Haritasını Yavuz Sultan Selim'e, Kitab-ı Bahriye'yi Kanuni'ye sundu.
- ✦ 1552-Murat Reis,
- ✦ 1553-Seydi Ali Reis; Mirat'ül Memalik ve Mirat'ül Muhid eserlerini yazdı.

tarafından gerçekleştirilen seferlerde Portekizlilere karşı kesin bir üstünlük sağlanamadı. Osmanlı Devlet adamlarının seferlere gereken önemi vermemeleri, Osmanlı gemilerinin okyanus şartlarına dayanıklı olmaması, Osmanlı'dan yardım isteyen Güceratların, gereken desteği vermemesi gibi sebeplerden dolayı seferlerden istenilen sonuç alınamadı. Yemen, Aden, Arap yarımadası, Maskat hakimiyet altına alınmış. Kızıldeniz ve Basra Körfezi kontrol altına alınmıştır.

Cevap: A

18. Coğrafi Keşiflerin olumsuz etkisini kırmak amacıyla faaliyete geçirilen durumlar sorulmuştur. Sokullu projeleri adı üstünde proje olarak kaldı yürürlüğe girmedi. Fatih Dönemi'nde ise daha Coğrafi Keşifler başlamamıştı. İki şık elendiğinde geriye Kanuni'nin Fransızlara Kapitülasyon vermesi kalır.

Cevap: B

19. Piri Reis tarafından hazırlanan dünya haritası Yavuz Sultan Selim'e sunmuştur. Hint deniz seferleri sırasında kaleme aldığı Kitab-ı Bahriye eserini Kanuni Sultan Süleyman'a sunmuştur. Muhyiddin Piri Bey, Amcası Kemal Reis ile beraber II. Bayezid Dönemi'nde Osmanlı'ya hizmet etmiştir. İspanya'da katliama uğrayan Müslümanların ve Yahudilerin kurtarılmasında muhtemel olarak bulunmaktadır. Pîrî Reis asıl, çizdiği iki dünya haritası ve Akdeniz portolanı olan Kitâb-ı Bahriyye adlı eseriyle büyük ün kazanmıştır. Birinci telif Kitâb-ı Bahriyye nüshalarında en fazla 134 olan harita sayısı ikinci telifte 223'e ulaşmaktadır. Az sayıda kaynak dışında esas itibariyle Pîrî Reis'in kendi gözlemlerine dayanan Kitâb-ı Bahriyye denizcilerin elinden düşürmediği bir rehber kitap olmuştur. Yabancı dillerde tam ve kısmî tercümeleri bulunmaktadır.

Cevap: E

20. Hint Deniz seferlerine katılanlar arasında yer alan Seydi Ali Reis; Miratül Memalik ve Mirat'ül Muhit adlı eserleri yazmıştır. Mir'atü'l-Memalik, (Memleketlerin Aynası) Kaptan-ı Derya Seydi Ali Reis'in Çağatayca mensur ve manzum şekilde yazdığı eseridir. Seydi Ali Reis'in Hindistan'dan Bağdat'a dönüşünde yol arkadaşlarının, görülen şehirleri, karşılaşılan değişik ve ilginç olayları, ziyaret edilen türbeleri ve çekilen zorlukları anlatan bir kitap yazmasını istemeleri üzerine kaleme almaya başladığı bu eseri 1557'de İstanbul'da tamamlamıştır. Süveyş kaptanlığına tayininden sonra yaşadıklarının bir hikayesi olan bu eserde Seydi Ali Reis, geçtiği memleketler, tanıştığı hükümdarlar ve şahit olduğu olaylar hakkında bilgi vermektedir.

Cevap: D

1. Devletin doğal sınırlara ulaşması, güçlü devletlerle komşu olunması, Avrupa'daki gelişmeler, Merkezi devletlerin güçlenmesi, Coğrafi Keşifler, Rönesans ve Reform hareketleri Osmanlı Devleti'nde duraklama yaşanmasında dış sebepler arasında yer alır.

Cevap: E

2. Osmanlı Devleti'nin batıda ilk kez büyük toprak parçası kaybetmesine sebep olan antlaşma Karlofça Antlaşmasıdır. 1683 II. Viyana Bozgunu yaşanmasından sonra Avrupa Devletleri Kutsal İttifak oluşturarak Osmanlı'ya savaş ilan etti 16 yıl süren savaşlarda; II. Ahmet Dönemi'nde, 1691 Salankamen savaşı ve II. Mustafa Dönemi'nde 1697 Zenta Bozgunu yaşayan Osmanlı Devleti, İngiltere ve Hollanda'nın arabuluculuğu ile barış istemek zorunda kaldı. 1699 Karlofça Antlaşması imzalandı. Karlofça ile;

- Macaristan ve Erdel Beyliği, Avusturya'ya verildi.
- Podolya ve Ukrayna, Lehistan'a bırakıldı.
- Mora yarımadası ve Dalmaçya kıyıları, Venedik'e bırakıldı.

Not: Kutsal İttifak savaşlarında yer almasına rağmen antlaşmada yer almayan Rusya ve Malta'dır. Savaşta yer almasına rağmen savaş sonunda Osmanlı'dan toprak almayan devlet Malta'dır. Antlaşma 25 yıl sürecek ve Avusturya'nın garantörlüğünde olacaktı. Rus delegesinin imza yetkisi olmadığını öne sürerek Karlofça Antlaşmasına katılmaması üzerine Rusya ile ayrı bir antlaşma yapıldı.

Cevap: C

3. Osmanlı Devleti'nde, padişahlığın hanedanın en yaşlı ve olgun erkek üyesine geçmesi usulüne Ekber (en büyük) – Erşed (en olgun) sistemi denir. Merkezi otoriteyi güçlendirmek için ekber-i erşed sistemini getirerek Türk tarihinde ilk defa kimin başa geçeceğine belirleme getirmiştir. "Sancak Sistemi" yerine "Kafes Sistemini" getirdi. Kafes sistemi ile şehzadeler; askeri, idari ve siyasi alanda yönetim deneyimi kazanma imkanını kaybettiler. Kafes sistemi tecrübesiz şehzadelerin başa geçmesine zemin hazırlamıştır.

Cevap: D

4. II. Selim Dönemi'nden itibaren başlatılan ordunun başında sefere çıkmama, III. Murat'tan itibaren gelenek haline gelmesi, III. Murat Dönemi'nden itibaren Kanun-u Kadim bozularak Kapıkulu Ocakları'na usule aykırı alımlar yapılması, Devşirme sisteminin bozulması, "Ocak devlet içindir" anlayışından "Devlet ocak içindir" anlayışının yerleşmesi ordunun disiplininin bozulmasında etkili oldu. Tımar sisteminin bozulmasıyla beraber artan asker ihtiyacı ile sekbanların önemini arttırdı. Bir iki savaşa katılan sekbanlar ilerleyen süreçte devlete zarar vermeye başladı. Asker ihtiyacının artması Yeniçeri sayısı artırılarak karşılanmaya çalışılmış bu durum hem hazinenin yükünü arttırmış hem de yeniçerinin gücünü arttırmıştır. İnebahtı Bozgununda donanmamızın yakılması beraberinde deniz gücümüzü zayıflatması ile beraber askeri başarısızlıkların artması, seferlerin uzaması beraberinde ganimetlerin azalmasına ve hazinenin zayıflamasına sebep olmuştur. Bunlar yeniçeriye duyulan güvenin artmasına değil azalmasına sebep olmuştur.

Cevap: D

5. Tımar sisteminin bozulmasıyla; Tımarlı sipahi sayısındaki azalma sonucu eyaletlerde güvenlik problemleri artmış, isyanlar artmış, devletin otoritesi zayıflamıştır. Üretim ve vergiler azalmıştır. Maddi sıkıntı çeken devlet, halka ağır vergiler yüklemeye başlamıştır. Köylerden şehirlere göçler daha da artmıştır. Bu da beraberinde ekonomik ve sosyal birçok buhran getirmiştir. Diğer seçeneklerde verilenler devletin merkezi otoritesini arttıran durumlardır.

Cevap: D

6. Merzifonlu Kara Mustafa Paşa, büyük bir zafer kazanarak Osmanlı Devleti'ni eski ihtişamlı günlerine kavuşturmak, devleti duraklamadan kurtarmak, Avrupa karşısında kesin bir üstünlük ve hakimiyet kurmak amacıyla, II. Viyana Seferi'ne çıktı. Osmanlı devlet adamları arasında anlaşmazlıklar çıkması, Ordudaki bozulmalar, Avrupa'dan gelecek yardımı engelleyecek olan Kırım Hanının Tuna üzerinde İskender köprüsünü tutmaması, Avrupa devletlerinin Avusturya'ya yardıma gelmesi ve yapılan taktik hataları sonucu sefer başarısız oldu. II. Kosova'dan beri süren taarruz üstünlüğümüz sona erdi. Bu savaştan sonra Sakarya Savaşı'na kadar sürecek olan geri çekilme başladı. Merzifonlu idam edildi, yerine Bayburtlu Kara İbrahim Paşa getirildi. Kırım hanı Murat Giray görevden alındı. Avrupa'da Türk korkusu sona erdi ve Osmanlı'ya karşı "Kutsal İttifak" kuruldu, Haçlı zihniyeti tekrar canlandı. II. Viyana Kuşatmasında ordu komutanlığında başarısız adımlar atması sebebiyle kuşatmayı kaybettiği için idam edilen Merzifonlu Kara Mustafa Paşa'dır.

Cevap: C

7. Padişah IV. Murat isyanları baskı şiddet yoluyla bastırdı. Kuyucu Murat Paşa, Köprülü Mehmet Paşa ve Tıyaki Hasan Paşa Celali isyanlarını şiddet ve baskı yoluyla bastıran diğer önemli kişilerdir. Nevşehirli Damat İbrahim Paşa Gerileme Dönemi'nde Batı tarzı ıslahatları başlatan devlet adamıdır. III. Ahmet dönemi sadrazamıdır.

Cevap: B

8. XVII. Yüzyılda Osmanlı Devleti;

- ✦ Venedik
- ✦ Avusturya
- ✦ Rusya
- ✦ İran
- ✦ Lehistan ile savaşımıştır.

Cevap: C

9. Osmanlı Devleti'nde 17.yüzyılda merkezi otoriteyi güçlendirmek ve Yükselme Dönemi'ndeki seviyeye ulaşmak amaçlandığı için ıslahatlar askeri ve mali alanlarda yapılmış fakat köklü ve kalıcı ıslahatlar olmadığı için etkisi kısa süreli olmuştur.

Cevap: B

10. Tarhuncu Ahmet Paşa, XVII. yüzyılda, Osmanlı İmparatorluğu'nun bütçe açığını kapatmak için:

- ✦ Has ve zeamet gelirlerinin doğrudan hazineye girmesini sağladı.
- ✦ Saray masraflarını, hediye ve bahşışleri azaltmaya çalışıp denk bütçe hazırladı.
- ✦ İlk kez bir sonraki yılın tahmini bütçesi hazırlanarak bütçenin açık vermemesi için önceden önlemler alınmaya çalışıldı.

Cevap: A

11. XVII. yüzyıl Osmanlısında Avrupa'dan geri kalındığı kabul edilmediği için ıslahatlarda Avrupa örnek alınmamıştır. Osmanlı Devleti'nde ilk ıslahat hareketleri Duraklama Döneminde başlamıştır. XVII. Yüzyılda yapılan ıslahatlarda Yükselme Dönemine dönüş amaçlandığı için kesinlikle batı etkisi görülmez. ıslahatlar daha çok askeri ve mali alanda yapılmıştır. ıslahatlar genellikle asprin (geçici) çözümler içermektedir. Olayların gerçek nedenleri araştırılmamış teşhis doğru konmadığı için tedavide mümkün olamamıştır. Devlet politikası haline gelememiş, ıslahat yapan kişilerin hayatları ile sınırlı kalmıştır. Süreklilik yoktur. Baskı ve şiddet yoluna başvurulmuştur. Başarılı olamamasında en önemli sebep çıkarları zedelenen grupların ıslahatlara ve ıslahatçılara karşı tavır alması ve yeniçerileri isyana teşvik ederek ıslahatçı devlet adamları ve bazı padişahların ortadan kaldırılmasıdır.

Cevap: C

12. II. Osman (Genç), Hotin Seferi sırasında Yeniçeri ordusundaki disiplinsizliği ve ilgisizliği fark etmiş Osmanlı merkez ordusunda ıslahatlar yapmayı düşünmüştür. Genç Osman'ın, Yeniçeri Ocağını kaldırma planını öğrenen Yeniçeriler tarafından ıslahatlarını gerçekleştiremeden hal edilip (tahttan indirilmek) katledilmiştir. Genç Osman; İlk kez saray dışından evlenerek cariyelerle evlenme geleneğine son vermiştir. Şeyhülislamın yetkilerini kısıtladı ve İlmiye sınıfının gücünü kırmaya çalıştı. Başkenti İstanbul'dan Anadolu'ya taşımayı dahi düşünmüştür. Ordunun başında sefere katılarak teşhisi bizzat kendisi koymuş ve ilk kez Hotin Seferi sonrasında, disiplinsiz Yeniçeri ocağını kaldırmak istemiş ancak Yeniçeriler tarafından "Yedikule zindanlarında" boğularak öldürülmüştür.

Cevap: A

13. IV. Murat Dönemi'nde yapılan Kasr-ı Şirin Antlaşması;
 ✦ Bağdat ve Revan seferleri sonucu imzalanmıştır.
 ✦ Zagros Dağları sınır kabul edilmiştir.
 ✦ Günümüz Türkiye-İran sınırıdır.

Cevap: C

14. Duraklama Dönemi olmasına rağmen fetih politikası devam etmiştir. Osmanlı Devleti doğuda ve batıda en geniş sınırlara bu dönemde ulaşmıştır. Doğuda en geniş sınırlara III. Murat zamanı İran ile yapılan 1590 Ferhat Paşa Antlaşması ile ulaşılmıştır. Batıda en geniş sınırlara IV. Mehmet Dönemi'nde Lehistan ile yapılan 1672 Bucaş Antlaşması ile ulaşılmıştır. Osmanlı'nın, ilk ıslahat girişimleri 17. yüzyılda başlamıştır. Bu dönemde, Yükselme Dönemine geri dönüş amaçlandığı için kesinlikle batı tarzı ıslahatlar görülmez. Avrupa'nın gerisinde kalındığı kabul edilmemiştir. Bu devirde Osmanlı Devleti, V-A-R-İ-L ile savaşmıştır. (Venedik, Avusturya, Rusya, İran, Lehistan) ile savaştı. **Dikkat:** Duraklama Dönemi'nde savaştığımız devletler arasında İngiltere ve Fransa yoktur.

Cevap: A

15. Osmanlı Devleti'nde XVII. yüzyılda ilk kez şartlar sunarak sadrazamlık makamına gelmeyi kabul eden devlet adamı Köprülü Mehmet Paşa'dır. Köprülüler Dönemi; Duraklama Devri içinde bir Yükselme Dönemidir. Sırayla sadrazamlık makamına Köprülü Mehmet Paşa, Köprülü Fazıl Ahmet Paşa ve Köprülü Fazıl Mustafa Paşa geçmiştir. Köprülü Mehmet Paşa; Osmanlı Devleti'nde ilk kez, Padişah IV. Mehmet'e ve Vâlide Turhan Sultan'a bazı şartlar ileri sürerek mührü öyle kabul edebileceğini ifade etti. Şartlar öne sürmesinin temel amacı; çalışmalarını için kendine, uygun bir çalışma ortamı hazırlamaktır. Şartları ise; Huzura sunulacak her telhisin mutlaka uygulanması, aykırı emir verilmemesi, en küçük rütbeden en büyüğüne kadar yapılacak tayinlere karışılmaması, (Kadro oluşturmak istediğini gösterir) devlet erkânından birinin teşvikiyle yetkilerinin sınırlandırılmaması ve icraatına müdahale olunmaması. Kendisini sevmeyenlerin sözlerine önem verilmemesi. hakkında bir suçlama olur ise savunması alınması ve adil bir yargılama yapılması (Kendini korumak istediğini) gibi isteklerde bulunmuştur. Merkezi otoriteyi güçlendirdi, muhalif paşaları sindirdi. Anadolu isyanlarını bastırdı. Yeniçeriye nizam vererek, mali çözümler üretti. Oğluna uygun çalışma ortamı hazırladı.

Cevap: B

16. IV. Murat saltanatının ilk yıllarında küçük yaşta olmasından annesi Kösem Sultan etkilidir. Baskı ve şiddete dayalı olarak ıslahat yapan ilk Osmanlı padişahıdır. (19 Recep, 20 Şaban isyanları) Yapılacak ıslahatlar için Koçi Bey gibi devlet tecrübesi olan kişilere rapor (Layiha, Risale) hazırlatan ilk Osmanlı padişahıdır. Kahvehaneleri kapatmış, içki, tütün yasağı getirmiş ve geceleri İstanbul'da sokağa çıkma yasağı ilan etmiştir. Şeyhülislam Ahizade Hüseyin Efendi bu dönemde idam edilmiştir. İdam edilen ilk Şeyhülislamdır. Ancak Yeniçeri Ocağı, II. Mahmut tarafından kaldırılmıştır.

Cevap: A

17. 24 yıllık kuşatmanın ardından Girit Venedik'ten alınmıştır.

- ✧ Osmanlı tarihinin en uzun kuşatmasıdır.
- ✧ Köprülü Fazıl Ahmet Paşa tarafından fethedilmiştir.
- ✧ Fetih, Kandiye Kalesi'nin alınmasıyla tamamlanmıştır.

Cevap: E

18. Haçova Meydan Savaşı'ndan sonra Zitvatoruk Antlaşması imzalanmıştır. Avusturya arşidükü Osmanlı padişahına denk sayıldı. 1533 İstanbul Antlaşması'yla elde edilen siyasi üstünlük kaybedilmiştir. Eğri, Kanije, Estergon kaleleri Osmanlı'nın olduğu kabul edildi. Avusturya'ya karşı askeri üstünlüğün devam ettiğini gösterir.

Cevap: D

19. II. Viyana Bozgunu'ndan sonra Merzifonlu idam edildi, yerine Bayburtlu Kara İbrahim Paşa getirildi. Kırım hanı Murat Giray görevden alındı. Avrupa'da Türk korkusu sona erdi ve Osmanlı'ya karşı "Kutsal İttifak" kuruldu, Haçlı zihniyeti tekrar canlandı. (1683-1699) Osmanlı'yı Avrupa'dan atmak isteyen Avrupa devletleri Papa önderliğinde "Kutsal İttifak" oluşturdu. Osmanlı'ya dört cepheden savaş açan MALVeR (Malta, Avusturya, Lehistan, Venedik ve Rusya) ile savaşlar on altı yıl sürdü. II. Ahmet Dönemi'nde, 1691 Salankamen Savaşı ve II. Mustafa Dönemi'nde 1697 Zenta Bozgunu yaşayan Osmanlı Devleti, İngiltere ve Hollanda'nın arabuluculuğu ile barış istemek zorunda kaldı.

Cevap: C

20. Kutsal İttifak Savaşlarından sonra yapılan Karlofça Antlaşması'na katılmayan Rusya ile ayrı bir antlaşma yapıldı. 1700 İstanbul Antlaşması ile; Azak Kalesi ve çevresi Rusya'ya bırakılacak. (Rusya, sıcak denizlere inme imkanı kazandı.) Rusya İstanbul'da daimi bir elçi bulundurabilecekti (Osmanlı'nın iç işlerine karışma imkanı kazandı.) Ruslar, kutsal toprakları (Kudüs) serbestçe ziyaret edebileceklerdi. Karlofça ve İstanbul Antlaşmaları ile; Osmanlı Devleti uluslararası alanda ilk ciddi toprak kaybını yaşadı. Osmanlı Devleti'nde Duraklama Dönemi sona ermiş, Gerileme Dönemi başlamıştır. Karlofça ve İstanbul Antlaşmaları Gerileme Dönemi temel politikamızı belirledi. (Kaybettiğimiz toprakları geri almak) **Not:** Osmanlı'nın dünya siyasetini etkileyen değil, bu siyasetten etkilenen konumuna gelmesinde; askeri, siyasi, ekonomik ve teknolojik alanda geri kalması etkilidir.

Cevap: E

1. IV. Murat ve II. Osman duraklama dönemi padişahlardır. Duraklama döneminde batı tarzı ıslahatlara rastlanmaz. Batı tarzı ilk ıslahatlar Gerileme Döneminde Lale devri ile birlikte görülür. Duraklama döneminde yapılan ıslahatların amacı yükselmeye geri dönüştür.

Cevap: D

2. Sanayi Devrimi'nin Osmanlı'ya etkisi XIX. yy'da başlamıştır. Osmanlı maliyesinin bozulmasında XVII. yy'da etki eden durumlardan değildir. Uzun süren savaşlar, Köylünün topraklarını bırakıp kente göç etmesi, Ticaret yollarının değişmesi, Padişah değişiklikleri ve Ulufe dağıtımı artması, Saray masraflarının artması gibi durumlar Duraklama Dönemi maliyenin bozulması üzerinde etkisi olan durumlardır.

Cevap: A

3. Osmanlı'yı Avrupa'dan atmak isteyen Avrupa devletleri Papa önderliğinde "Kutsal İttifak" oluşturdu. Osmanlı'ya dört cepheden savaş açan MALVeR (Malta, Avusturya, Lehistan, Venedik ve Rusya) ile savaşlar on altı yıl sürdü. II. Ahmet Dönemi'nde, 1691 Salankamen Savaşı ve II. Mustafa Dönemi'nde 1697 Zenta Bozgunu yaşayan Osmanlı Devleti, İngiltere ve Hollanda'nın arabuluculuğu ile barış istemek zorunda kaldı. Kutsal İttifak (Ciğerdelen savaşları) savaşlarına katılıp Karlofça'da yer almayan devlet Rusya'dır. Rusya Karlofça Antlaşması'na katılmamıştır. Osmanlı ile ayrıca 1700 İstanbul antlaşmasını imzalamıştır. Bu antlaşma ile İstanbul'da elçi bulundurma hakkı kazandı ve Azak Kalesini alarak Karadeniz'e inme imkânı kazandı.

Cevap: B

4. Osmanlı'nın Duraklama Dönemi'nden itibaren Avrupa Devletlerine kapitülasyon verilmesi, Coğrafya Keşiflerden sonra doğu ticaret yollarının değişmesi ekonomik olarak etkilemiştir. Özellikle Coğrafi keşiflerden sonra ticaret yollarının değişmesi Karadeniz ve Akdeniz ticaret gelirlerinin düşmesine neden olmuş ve Osmanlı devlet adamları çareler aramaya başlamıştır. Sokullu Mehmet Paşa bu yolda büyük mesai harcamış Don-Volga Projesi, Süveyş Kanal Projesi gibi büyük çalışmalar yapsa da adından anlaşılabileceği gibi sadece proje olarak kalmıştır.

Cevap: A

5. Kanije Savunması, 1593-1606 Osmanlı-Avusturya savaşları döneminde 1601 tarihinde 73 gün boyunca Avusturya (Nemçe) ordusuna direnişi ve taarruzu ile ünlü müdafaanın kahramanı, kahve bağımlılığından dolayı Tiryaki denilen 87 yaşındaki Tiryaki Hasan Paşa'dır. Kanije Müdafaasındaki başarısından dolayı vezirlik rütbesi verilmesine "Kanije müdafaası gibi küçük bir hizmete karşılık bize vezaret vermişler, Devletin vezirliği bizim gibi kocamış bir ihtiyara mı kaldı." diyecekti.

Cevap: C

6. III. Ahmet Gerileme Dönemi-Lale Devri padişahıdır. Batı tarzı ilk ıslahatlar onun döneminde yapılmıştır. I. Ahmet, Genç Osman (II), IV. Mehmet ve IV. Murat Duraklama Dönemi padişahlarındandır.

Cevap: E

7. "Uyvar önlerinde bir Türk gibi güçlü" söylemi "Girit Fatih" lakabı ile bilinen Baruthane-i Amire Köprülü Fazıl Ahmet Paşa'ya ait özelliklerdir. Damat İbrahim, Lale Devri sadrazamı, Batı tarzı ıslahatların görüldüğü dönemdir. Sokullu'nun "Biz Kıbrıs'ı aldık sizin kolunuzu kestik. Siz donanmamızı yaktınız sakalımızı kestiniz; kesilen kol geri gelmez ama kesilen sakal daha gür çıkar." sözü önemlidir. Tarhuncu, ilk denk bütçe hazırlayan Tiryaki Hasan Paşa, Kanije kahramanıdır.

Cevap: A

8. Duraklama Döneminde çıkan İstanbul İsyanları, sorularında anahtar kelimeler olarak Saray ve sarayı koruyan Kapıkulu Askerler dikkate alınmalıdır. Padişah değişikliği, Saray masraflarının artması, Yeniçeri ocağının Ulufe ve Cülus bahşişi için ayaklanmaları İstanbul isyanlarının sebepleridir. Ancak devlet düzeni değiştirmek, rejim değişikliği istemek gibi bir amaçları yoktur.

Cevap: D

9. Duraklama Dönemi ıslahatlarının özellikleri olarak; Askeri- Mali alanda yapılması, ıslahatı yapan kişinin hayatıyla sınırlı olması, Halkın isteklerinin gözetenmemesi, Baskı şiddet içermesi, Yükselmeye dönüş amaçlandığından Batı tarzı ıslahatlar yapılmaması, Sorunlara aspirin çözümler içermesi derinlemesine incelenmemesi sayılabilir. Başarılı olmamasında en çok sorunların derinlemesine inilmemesi ve ıslahat yapanların engellenmesidir.

Cevap: C

10. IV. Mehmet Dönemi'nde yaşanan olay, Vakay-ı Vakvakiye olarak adlandırılır. Asılan insanlar İslam mitolojisinde, Vak Vak Ağacına (Meyveleri insana benzeyen ağaç) benzetildiği için bu isimle anılır. Vakay-ı Hayriye, Yeniçeri ordusunun kaldırılması, Cebeci Olayı-Edirne Olayı, Padişah II. Mustafa'nın tahttan indirilerek yerine Sultan III. Ahmet'in tahta çıkarılması olayıdır. Kuleli Olayı, Abdülmecit'i tahttan indirip yerine Abdülaziz'i geçirmek amacıyla tertiplenen olaydır. Çırağan Olayı, II. Abdülhamit'i tahttan indirip yerine tekrar V. Murat'ı geçirmek amacı ile gerçekleştirilen olaydır.

Cevap: A

11. ıslahat var olan bir kurumdaki bozulmaları düzeltmek için yapılan çalışmalardır. XVII. yüzyılda Osmanlı Devlet Adamları devletin durumunu düzeltmek için farklı alanlarda ıslahatlar yapmıştır. Bu çalışmalar arasında; Tarhuncu Ahmet Paşa'nın ilk denk bütçeyi hazırlaması, I. Ahmet'in içki ve tütün yasağı getirmesi, II. Osman'ın Yeniçeri Ocağını kaldırmak istemesi, IV. Murat'ın Koçi Bey gibi devlet adamlarına ıslahat raporları hazırlatması sayılabilir. Ancak Köprülü Fazıl Ahmet Paşa'nın batı tarzı donanma oluşturması gibi bir durum söz konusu değildir. Duraklama Döneminde batı tarzı ıslahat çalışmaları yoktur.

Cevap: D

12. Padişahlar ve yaptıkları çalışmalar içinde yanlış verilen Ekber ve Erşed Kanunu çıkarılması, III. Ahmet Dönemi'nde değil, I. Ahmet dönemi çalışmasıdır. Ekber-Erşed Osmanlı'da da devam eden Geleneksel Türk Veraset Sisteminde ki belirsizliği gidermek kimin başa geçeceğini belirlemek ve Şehzadeler arasındaki taht kavgalarını engellemek amacıyla yapılan kanundur.

Cevap: C

13. Osmanlı, Duraklama Dönemi'nde eğitim alanında bozulmaların temel sebepleri arasında; Beşik ulemalığı sistemi yani Alîm'in oğlu Alîm olur anlayışı, Medreseden icazetname alan öğrencilerin ataması yapılmaması, Medreselerde özgür düşünce ortamının kaybolması, bilimsel çalışmalardan çok dinsel ağırlıklı eğitim verilmesi gibi sebepler sayılabilir.

Cevap: E

14. Osmanlı tarihinde “Celali Ayaklanmaları” Anadolu’da çıkan isyanlardır. Yavuz Sultan Selim Dönemi’nde Tokat civarında Bozoklu Celal adında bir sipahinin çıkardığı isyan daha sonra Anadolu’daki isyanların genel adı olmuştur. Bu isyanların temel nedeni ekonominin bozulmasıdır. İran ve Avusturya ile yapılan savaşları kazanmak amacıyla aşırı harcama yapan devlet, masraflarını karşılayamayınca halktan ağır vergiler almaya başladı. Haçova Savaşı’ndan kaçan yeniçerilerin, Anadolu’ya gelerek burada eşkıyalık yapmaları, artan vergiler yanında iltizam sisteminin yaygınlaştırılması, yerel yöneticilerin kanunlara aykırı vergi toplaması ve adaletsiz yönetimleri de isyanların diğer nedenleridir. Bu durum halkın devlete olan güvenini sarsmış ve çeşitli bölgelerde isyanlar çıkmıştır. Karayazıcı, Canbolatoğlu, Tavi Ahmet, Deli Hasan, Kalenderoğlu ve Katircioğlu gibi kişilerin elebaşılığını yaptıkları Celali İsyânlarının devlet sert tedbirler alarak bastırabilmiştir. Celali İsyânların büyümesinde etkili olan askeri sınıf “Sekban” birlikleridir. Devlet isyanları bastırmak için isyancıların ele başlarına memuriyetler vermesi isyanların artmasında etkili olmuştur. İsyânlarının sonucunda Anadolu’da güven ve huzur ortamı kalmazken binlerce insan hayatını kaybetti. Bu isyanlarla uğraşmak Avusturya ve İran ile yapılan savaşlarda devleti zor duruma düşürdü. Zengin topraklar yakılıp yıkılırken üretim azaldı. Vergileri düzenli toplayamayan Osmanlı ekonomisi gelir kaybetti ve zayıfladı. Ekonomik ve toplumsal düzen bozuldu. Tımar sistemi bozuldu. Köylü çift bozan oldu. Köyden kente göç arttı köyler boşaldı. Kentlerde nüfus artışına paralel, işsizlik arttı.

Cevap: C

15. Osmanlı Devleti’nin 1533 İstanbul Antlaşması ile Avusturya’ya karşı kazandığı siyasi üstünlük 1606 yılında imzalanan Zıttoruk Antlaşması ile sona ermişti. Bu durum Osmanlı’nın askeri gücünde azalma olduğunu, yapılan İslahatların başarılı olmadığını gösterir. Ancak Zıttoruk Antlaşması’nda toprak kaybı ile ilgili bir ayrımı kullanılmamıştır.

Cevap: A

16. Türkiye’nin yapılan antlaşmalarla çizilen en eski sınırı İran sınırıdır. 1639 Kasr-ı Şirin Antlaşması ile günümüz İran sınırı büyük ölçüde çizilmiştir. Sınır daha sonraki antlaşmalarda ufak değişikliklere uğrasa da tekrar Kasr-ı Şirin sınırlarına dönmüştür.

Cevap: E

17. XVII. yüzyıldan itibaren Sancak sisteminin kaldırılması ile devlet tecrübesi kazanmadan yönetime geçen deneyimsiz padişahların olması, Rüşvet ve İltimasın artması ile işin ehli olmayan liyakatsiz kişilerin atamaları ve Saray kadınlarının yönetim üzerinde etkisinin artması Merkezi yönetimin bozulması ile alakalı konulardır.

Cevap: B

18. Tımar sistemi, devlet düzeninin önemli çarklarından biridir. Tımar sistemi bozulması Ordu, Maliye, Tarım, Güvenlik gibi alanlarda bozulma yaşanmasına sebep olurken İlimiye sınıfının bozulması ile ilgili değildir.

Cevap: C

19. XVII. yüzyılda devlet otoritesinin zayıflaması, maliyenin, ordunun ve toprak sisteminin bozulması, savaşların uzaması ve kaybedilmesi, iç isyanların yaşanması, Osmanlı Devleti’ni ıslahatlar yapmaya zorlamıştır. Bu durum Askeri, siyasi, mali ve idari alanda düzenlemeler yapılması beklenirken dini alanda ıslahat yapılması beklenemez.

Cevap: B

20. Rusya'nın Avrupa devletleri arasına girmek için Kara devleti olmaktan çıkması gerekiyordu. Sıcak denizlere açılması için ilk olarak Kırım'ı almak istemiştir. Kutsal İttifak savaşlarında yer alan Rusya, Karlofça Antlaşması'nda yer almamıştır. Rusya ile ayrı bir antlaşma yapıldı. 1700 İstanbul Antlaşması ile;
- Azak kalesi ve çevresi Rusya'ya bırakılacak. (Rusya, sıcak denizlere inme imkanı kazandı)
 - Rusya İstanbul'da daimi bir elçi bulundurabilecek (Osmanlı'nın iç işlerine karışma imkanı kazandı.)
 - Ruslar, kutsal toprakları (Kudüs) serbestçe ziyaret edebilecektir.

Karlofça ve İstanbul Antlaşmaları ile; Osmanlı Devleti uluslararası alanda ilk ciddi toprak kaybını yaşadı. Osmanlı Devleti'nde Duraklama Dönemi sona ermiş, Gerileme Dönemi başlamıştır. Karlofça ve İstanbul Antlaşmaları Gerileme dönemi temel politikamızı belirledi. (Kaybettiğimiz toprakları geri almak) Osmanlı'nın dünya siyasetini etkileyen değil, bu siyasetten etkilenen konumuna gelmesinde; askeri, siyasi, ekonomik ve teknolojik alanda geri kalması etkilidir.

Cevap: C

1. XVIII. yüzyılda Osmanlı Devleti'nin savaştığı devletler: Venedik, Avusturya, Rusya, İran ve Fransa ile mücadele etmiştir. Duraklama Döneminde savaşmamıza rağmen Gerileme Dönemi'nde savaşmadığımız devlet Lehistan'dır. Bu dönemde Osmanlı, Lehistan'ı Rusya'ya karşı tampon bölge olarak kullanmak istemiştir. İtalya ve Almanya bu dönemde henüz birliğini tamamlayamamıştır.

Cevap: E

2. Osmanlı Devleti XVIII. yüzyılda izlediği ilk politikalar Karlofça ve İstanbul Antlaşması ile kaybedilen toprakları geri almaktır. Pasarofça Antlaşması'ndan sonra Avrupa'nın gerisinde kaldığı kabul edilmiştir. Pasarofça'dan sonra elde kalan toprakları koruma politikası izlenmiştir. Avrupa'yı yakından takip edebilmek için elçilikler açmaktır. Osmanlı Devleti'nin 18. yüzyıl sorunları arasında azınlık isyanları yoktur. Azınlıklar, Fransız İhtilali'nden etkilenerek oluşan ulusçuluk anlayışı sonucu ilk defa 1804 Sırp İsyanı ile isyan etmişlerdir. 19.yüzyılda ilk azınlık isyanları başlamıştır.

Cevap: B

3. Sekban-ı Cedid ordusu 19. yüzyılda II. Mahmut tarafından kurulmuştur. 18. yüzyıl ıslahatları arasında gösterilemez.

- ✦ İlk Türk Matbaasının kurulması – Lale Devri
- ✦ Esham senetlerinin çıkarılması – III. Mustafa
- ✦ Cülus bahşişinin kaldırılması – I. Abdülhamit
- ✦ Avrupa tarzı sanat eserlerinin ortaya çıkması – Lale Devri

Cevap: D

4. Napoléon Bonaparte komutasındaki Fransız Ordusu 1798'de Mısır'ı işgale başlayınca, Osmanlı Devleti Cezzar Ahmed Paşa'dan bölgede yığınak yapmasını istedi. Bu arada Bonaparte, El-Ariş, Gazze ve Yafa'yı işgal etmiş, Mart 1799'da Akkâ önüne gelmişti. Ancak, iki aydan fazla süren kuşatma, Osmanlı Donanması ve Nizam-ı Cedid ordusundan destek gören Cezzar Ahmet Paşa'nın güçlü savunması karşısında başarısızlıkla sonuçlandı. Napoléon, 21 Mayıs 1799'da Akka'dan çekilmek zorunda kaldı. Cezzar Ahmed Paşa'nın karşısında ilk yenilgisini yaşayan Napolyon: "Akka'da durdurulmasaydım, bütün Doğu'yu ele geçirebilirdim!" sözünü söylemiştir. Cezzar Ahmed Paşa ise 1804'te ölümüne kadar Akka Beylerbeyliği görevini yürütmüştür.

Cevap: C

5. Lale Devri'ni sona erdiren Patrona Halil İsyanı ile III. Ahmet tahttan indirildi yerine I. Mahmut geçti. Edirne Olayı (Cebeci Olayı) ile III. Mustafa tahttan indirildi yerine III. Ahmet geçti. Kabakçı Mustafa İsyanı, III. Selim Dönemi'ne son veren isyandır. Bu isyan sonucu III. Selim tahttan indirilmiştir. Gerileme dönemi'ndeki yaşanan bu gelişmelerde Osmanlı'da taht değişimleri yaşanmıştır.

Cevap: E

6. Batı tarzı ilk askeri ıslahatlar ve Batı tarzı askeri okul Hendesehane I. Mahmut Dönemi'nde gerçekleşmiştir. III. Mustafa Dönemi'nde; Sürat Topçuları Ocağı kuruldu. Esham senetlerinin (iç borçlanma) oluşturuldu (I. Abdülhamit Dönemi'nde ise uygulandı) Askeri ıslahatlar için Baron de Tott, Osmanlı Devleti hizmetine alındı. 1700 Çeşme Baskını sonrasında Deniz subayı yetiştirmek amacıyla Mühendishane-i Bahri Hümayun kurulmasına başlanmıştır. Deniz Mühendishanesi tamamlanması ve ilk mezunları verilmesi I. Abdülhamit Dönemi'nde olmuştur.

Cevap: E

7. Cülus bahşişi I. Abdülhamit Dönemi'nde kaldırılmıştır. I. Abdülhamit Dönemi'nde; dönemin Islahatçısı İspartalı Halil Hamit Paşadır. Devlet memurluğu için Müslüman olma şartı kaldırıldı. Yabancı uzmanlar getirilmeye devam edildi. İstihkam subayı yetiştirmek için İstihkam Okulu açıldı. Yeniçeri sayımı yapıldı. Ulufe alım satımı yasaklandı. Esham senetlerinin uygulanmasına başlandı. Mühendishane-i Bahr-ı Hümayun ilk mezunlarını verdi.

Cevap: C

8. Matrakçı Nasuh Yükselme Dönemi'nin, Levni Lale Devri'nin ünlü minyatür sanatçısıdır. Nedim Lale Devri'nin, Nefi Duraklama Dönemi'nin, Fuzuli Yükselme Dönemi'nin ünlü şairidir. Şeyh Hamdullah Yükselme Dönemi ünlü hattatlarındandır. Avusturya ile imzalanan 1718 Pasarofça Antlaşması'ndan, 1730 Patrona Halil İsyanına kadar süren döneme Lale Devri denir. (P ile başlar, P ile biter) Devrin padişahı: III. Ahmet. Sadrazamı: Nevşehirli Damat İbrahim. En ünlü Şairi: Nedim, Minyatürcüsü: Levni'dir.

Cevap: D

9. Zıstovi Antlaşması ile Osmanlı-Avusturya savaşları sona ermiştir. Fransız İhtilali'nin başlamasından dolayı Avusturya 1791'de Zıstovi Antlaşmasını imzalayıp savaştan çekildi. (Çok uluslu yapısından dolayı ihtilalden olumsuz etkilenecek olması sebebiyle) Zıstovi Antlaşması ile; Avusturya savaşta kazandığı toprakları geri vererek çekildi. Bundan sonra Avusturya ile Osmanlı Devleti arasında ciddi bir savaş olmamıştır. İki ülke daha sonra I. Dünya Savaşı'nda aynı blokta yer almıştır.

Cevap: D

10. I. Mahmut Dönemi'nde: Avrupa'dan, ilk kez askeri uzmanlar getirterek orduyu batı tarzında modernize etmeye çalıştı. Osmanlı Devleti'nde askeri alanda ilk defa Avrupa'dan bu dönemde yararlanılmıştır. Fransız asıllı, "Comte de Bonneval" (Humbaracı Ahmet Paşa), Osmanlı ordusunu onluk sisteme göre yeniden düzenleyerek alay, tabur, bölükleri Fransız usulü yapılandırdı. Humbaracı Ocağı, Osmanlı'da batı tarzında ilk islah edilen kurumdur. Subay ihtiyacını karşılamak amacıyla batı tarzı eğitim veren, ilk teknik okul "Hendesehane" açıldı. (1734) Hendesehane, Mühendishane-i Berri Hümayun, Mühendishane-i Bahr-ı Hümayun gibi eğitim kurumları açılması askeri alanda islahat yapıldığını gösterir. Yalova kağıt fabrikası açıldı. Matbaada kitap basımı arttırılmaya çalışıldı. Halk kütüphaneleri açılmıştır. (Kültürel alanda canlanma amaçlanmıştır.)

Cevap: B

11. Osmanlı Devleti'nde ilk radikal ve planlı-programlı ıslahat yapma girişimi III. Selim Dönemi'nde gerçekleşmiştir. Bu plan ve programlar dahilinde ıslahatların sağlıklı uygulanması amacıyla "Meşveret Meclisi" oluşturup önemli devlet adamlarına "Layihalar" hazırlatılmıştır. (Ebubekir Ratıp Efendi, Behiç Efendi, Koca Yusuf Paşa, Şerif Efendi gibi) Avrupa'daki gelişmeleri yakından takip etmek amacıyla Londra, Paris, Viyana ve Berlin'de sürekli elçilikler açıldı. İlk daimi elçilik Londra'da açılmış ve ilk daimi elçi olarak Yusuf Agah Efendi atanmıştır. (1793-1797) Ebubekir Ratıp Efendi-Viyana, Seyyid Ali Efendi-Paris, Ali Aziz Efendi-Berlin elçileri olarak görev yaptı. İlk devlet matbaası, Matbaa-i Amire kuruldu. III. Selim Dönemi'ne ve bu dönemde yapılan ıslahatlara, genel olarak Nizam-ı Cedit (Yeni Düzen) denir. Dönemin ıslahatçısı Koca Yusuf Paşa'dır. Yeniçeri Ocağını kaldırmak amacıyla batı tarzında düzenlenmiş bir ordu olan Nizam-ı Cedit Ordusu'nu kurdu. Yapılan ıslahatların ve Nizam-ı Cedit Ordusu'nun giderlerini karşılamak amacıyla, İrad-ı Cedit adıyla yeni bir hazine kurdu. Nizam-ı Cedit ordusu için Levent ve Selimiye Kışlaları inşa edildi. (Batı tarzı mimariye örnektir.) Mühendishane-i Berri Hümayun (Kara mühendishanesi) kuruldu. Mühendishane-i Bahr-ı Hümayun'u modernleştirdi. Fransızca zorunlu yabancı dil olarak okutuldu. Yerli malı kullanımı teşvik edildi. Yeniçeri sayısı azaltıldı ve eğitime tabi tutuldu. Denizciliğe önem verildi, Karadeniz, Ege ve Haliç'te tersaneler yenilendi. Bilim ve sanat eserleri batı dillerinden Türkçeye çevrildi. III. Selim ıslahatları dağılmayı tamamen durduramasa da yavaşlattı. Türk müzikisinin büyük hâmis ve bestekârı Sultan III. Selim "Suz-i Dilara" makamını oluşturmuştur. III. Selim'in gerçekleştirdiği ıslahatlar yeniçerilerin tepkisiyle karşılaştı. 1807'de çıkan Kabakçı Mustafa İsyanı ile III. Selim tahttan indirildi. Yerine IV. Mustafa çıkarıldı.

Cevap: D

12. 1709 Paltova Savaşı'nda İsveç Kralı "Demirbaş (XII.) Şarl" Ruslara yenilerek Osmanlı'ya sığındı. Demirbaş Şarl'ı takip eden Rusların, Osmanlı topraklarına girmesi üzerine aramız açıldı. 1700 İstanbul Antlaşması'nda Rusya'ya kaybettiğimiz yerleri geri almak amacıyla savaş başladı. Baltacı Mehmet Paşa komutasındaki Osmanlı ordusu, Rusları Prut bataklığına sıkıştırmıştır. Rusya'yı tamamen imha edebilecekken büyük bir galibiyetin ardından Deli Petro'nun barış teklifini kabul etmiş 1711 Prut Antlaşması imzalanmıştır. Prut Antlaşması'na göre; Rusya, İstanbul Antlaşmasıyla aldığı, Azak Kalesi ve çevresini geri verecek. İstanbul'da elçi bulundurmayacak. Rusya, Lehistan'ın iç işlerine karışmayacak. İsveç Kralı ülkesine rahatça geri dönebilecekti. Prut Antlaşması kazanılan büyük zaferin yanında büyük kazanç sağlamasa da kaybedilen yerlerin geri alınabileceği umidini arttırdı.

Cevap: B

13. ✧ Avrupa'ya gönderilen ilk geçici elçi Viyana sefiri İbrahim Paşa'dır.
- ✧ İlk daimi elçi Londra Sefiri Yusuf Agah Efendi'dir.
- ✧ Paris sefiri 28 Mehmet Çelebi'nin yazdığı Paris Sefaretnamesi Osmanlı'nın Avrupa'ya açılan ilk penceresi kabul edilir.

Cevap: C

14. III. Selim Dönemi'nde ilk kez Osmanlı'da köklü ıslahatlar yapılmıştır. Osmanlı Devleti'nde ilk radikal ve planlı-programlı ıslahat yapma girişimi III. Selim Dönemi'nde gerçekleşmiştir. Bu plan ve programlar dahilinde ıslahatların sağlıklı uygulanması amacıyla "Meşveret Meclisi" oluşturup önemli devlet adamlarına "Layihalar" hazırlatılmıştır. (Ebubekir Ratıp Efendi, Behiç Efendi, Koca Yusuf Paşa, Şerif Efendi gibi) Avrupa'daki gelişmeler yakından takip etmek amacıyla Londra, Paris, Viyana ve Berlin'de sürekli elçilikler açıldı. İlk daimi elçilik Londra'da açılmış ve ilk daimi elçi olarak Yusuf Agah Efendi atanmıştır. (1793-1797) Ebubekir Ratıp Efendi-Viyana, Seyyid Ali Efendi-Paris, Ali Aziz Efendi-Berlin elçileri olarak görev yaptı. İlk devlet matbaası, Matbaa-i Amire kuruldu. III. Selim Dönemi'ne ve bu dönemde yapılan ıslahatlara, genel olarak Nizam-ı Cedit (Yeni Düzen) denir. Dönemin ıslahatçısı Koca Yusuf Paşa'dır. Yeniçeri ocağını kaldırmak amacıyla batı tarzda düzenlenmiş bir ordu olan Nizam-ı Cedit Ordusu'nu kurdu. Yapılan ıslahatların ve Nizam-ı Cedit Ordusu'nun giderlerini karşılamak amacıyla, İrad-ı Cedit adıyla yeni bir hazine kurdu. Nizam-ı Cedit ordusu için Levent ve Selimiye Kışlaları inşa edildi. (Batı tarzı mimariye örnektir.) Mühendishane-i Berri Hümayun (Kara mühendishanesi) kuruldu. Mühendishane-i Bahr-i Hümayun'u modernleştirdi. Fransızca zorunlu yabancı dil olarak okutuldu. Yerli malı kullanımı teşvik edildi. Yeniçeri sayısı azaltıldı ve eğitime tabi tutuldu. Denizciliğe önem verildi, Karadeniz, Ege ve Haliç'te tersaneler yenilendi. Bilim ve sanat eserleri batı dillerinden Türkçeye çevrildi. III. Selim ıslahatları dağılmayı tamamen durduramasa da yavaşlattı. Türk müzikisinin büyük hâmis ve bestekârı Sultan III. Selim "Suz-i Dilara" makamı oluşturmuştur. III. Selim'in gerçekleştirdiği ıslahatlar yeniçerilerin tepkisiyle karşılaştı. 1807'de çıkan Kabakçı Mustafa İsyanı ile III. Selim tahttan indirildi. Yerine IV. Mustafa çıkarıldı.

Cevap: E

15. III. Selim ıslahatlarında Fransa'yı örnek almıştır. Yapılan askeri ıslahatlar ve Nizam-ı Cedit ordusu Fransa örneği alınarak yapıldığı için Fransızca zorunlu yabancı dil olarak okutulmuştur.

Cevap: B

16. Küçük Kaynarca Antlaşması ile:

- ✦ Kırım bağımsız olacak ancak halkı dini yönden Osmanlı halifesine bağlı kalacak (Osmanlı ilk kez halkı Müslüman bir toprağını kaybetmiştir, Osmanlı ilk kez halifelik makamından yararlanmıştır.)
- ✦ Rusya, Karadeniz'de donanma ve tersane bulundurabilecek (Karadeniz, Türk gölü olma özelliğini yitirmiştir.)
- ✦ Rusya, Osmanlı'daki Ortodoksların haklarını koruyabilecek. (Rusya, Osmanlı'nın iç işlerine karışma imkanı elde etmiştir.)
- ✦ Osmanlı, ilk kez Rusya'ya savaş tazminatı ödeyecek.
- ✦ Ruslar ilk kez kapitülasyonlardan faydalanmaya başlamıştır.
- ✦ Rusya, Osmanlı'da istediği yerde konsolosluk açabilecek.
- ✦ Osmanlı'nın bu döneme kadar imzaladığı en ağır antlaşmadır.

Cevap: B

17. III. Selim Dönemi'nde Nizam-ı Cedit ordusunun ihtiyacını karşılamak amacıyla İrad-ı Cedit adında bir hazine oluşturulmuştur. I. Mahmut Dönemi'nde ilk defa askeri alanda ıslahatlar yapıldı. Avrupa'dan askeri uzmanlar getirildi ve ilk batı tarzı askeri okul olan Hendesehane oluşturuldu. Ancak Tulumbacılar Ocağı, III. Mustafa Dönemi değil III. Ahmet Dönemi'nde kurulmuştur. Mühendishane-i Bahr-i Hümayun ise III. Ahmet dönemi değil III. Mustafa Dönemi'nde kurulmuştur.

Cevap: B

18. Belgrat Antlaşması'nın imzalanmasında arabuluculuk yapan Fransa'ya kapitülasyonları sürekli hale getiren taviz verilmiştir. 1739 Belgrat Antlaşması; Osmanlı Devleti'nin 18. yüzyılda imzaladığı son karlı antlaşmadır. 1736-1739 Osmanlı, Avusturya-Rus savaşının kazanılmasında Humbaracı Ahmet Paşa'nın (Comte de Bonneval-Avrupa'dan getirilen ilk ıslahatçı Paşa) yaptığı ıslahatlar etkili olmuştur. Fransa'ya arabuluculuğundan dolayı kapitülasyonlar 1740 I. Mahmut tarafından sürekli hale getirilmiştir. (Fransa ile iyi ilişkiler 1798 Napolyon'un Mısır'ı işgal etmesine kadar devam etmiştir.)

Cevap: E

20. Türk müzikisinin büyük hâmis ve bestekârı Sultan III. Selim "Suz-i Dilara" makamı oluşturmuştur. Bilim ve sanat eserleri batı dillerinden Türkçeye çevrildi. III. Selim'in gerçekleştirdiği askeri mali, eğitim alanında yaptığı ıslahatlar yeniçerilerin tepkisiyle karşılaştı. 1807'de çıkan Kabakçı Mustafa İsyanı ile III. Selim tahttan indirildi. Yerine IV. Mustafa çıkarıldı.

Cevap: C

19. Osmanlı Devleti ilk kez bu devirde, Batı'nın önemli başkentlerinde (Viyana, Paris, Londra, Moskova) geçici elçilikler açmıştır. İlk geçici elçi Viyana'ya gönderilen İbrahim Paşa'dır. Paris Sefiri, 28 Mehmet Çelebi'nin "Paris Sefaretnamesi" Osmanlı'nın batıya açılan ilk penceresi olarak kabul edilir. Bu devirde Batı'nın önemli başkentlerinde, elçiliklerin açılması Osmanlı Devleti'nin, Avrupa'yı daha yakından tanımaya ve Batı'daki gelişmeleri yakından takip etmeye çalıştığını gösterir.

- ✧ Geçici elçilikler: Viyana, Paris, Londra, Moskova, Varşova
- ✧ Londra'da ise ilk daimi elçilik açılmıştır. İlk daimi elçi Yusuf Agah Efendi'dir.

Avrupa'daki gelişmeleri yakından takip etmek amacıyla Londra, Paris, Viyana ve Berlin'de sürekli elçilikler açıldı. İlk daimi elçilik Londra'da açılmış ve ilk daimi elçi olarak Yusuf Agah Efendi atanmıştır. (1793-1797) Ebubekir Ratip Efendi- Viyana, Seyyid Ali Efendi-Paris, Ali Aziz Efendi-Berlin elçileri olarak görev yaptı.

Cevap: C

1. Batı tarzı ilk ıslahatlar Lale Devri'nde başlamıştır. Lale Devri sadrazamı Nevşehirli Damat İbrahim Paşa'dır. Sokullu, üç padişaha vezirlik yapması ile döneme damga vuran sadrazamdır. Tarhuncu, ilk denk bütçeyi hazırlayan sadrazamdır. Osmanlı'da saraya şartlar sunarak sadrazam olan devlet adamı Köprülü Mehmet Paşa'dır. Kuyucu Murat, Duraklama Dönemi ıslahatçılarındandır.

Cevap: D

2. Geçici elçilikler açılması Lale Devri, sürekli elçiliklerin açılması III. Selim Dönemi yani Nizam-ı Cedit Dönemi ve ilk özel matbaa Lale devri, Devlet matbaası Nizam-ı Cedit Dönemi'ndedir. Her iki dönemde görülen ortak özelliklerdir. Lale Devri'nde askeri ıslahat yoktur. Bunun için III. öncül ortak değildir.

Cevap: C

3. Lale Devri gelişmesi Avrupa'da ki gelişmeleri yakından takip etmek amacıyla ilk geçici elçilikler açılmasıdır. İlk geçici elçilik Paris'te açıldı. İlk geçici elçi 28 Mehmet Çelebi'dir. Avrupa'ya gönderilen elçilere sefir, yazdığı eserlere Sefaretname ismi verilir. İlk Karantina, İlk resmi gazete II. Mahmut Dönemi'nde, İlk devlet matbaası III. Selim dönemi, Batı tarzı ilk askeri okul olan Hendesehane-I Mahmut dönemi gelişmeleridir.

Cevap: B

4. Küçük Kaynarca'da Osmanlı ilk defa Müslüman bir toprak kaybetti. Kırım'ı aldıktan sonra Prens Potemkin hazımsızlıktan ölmüş, Avusturya kralı Joseph ve II. Katherina "Bizans Yolu" adlı bir takın altından geçerek Osmanlı'yı aralarında paylaşmak amacıyla Kırım'da buluşarak yeni bir proje gerçekleştirmek istemişlerdir.
- Grek Projesi, Bizans'ı canlandırma projesi,
 - Dakya Projesi, Osmanlı'yı Avrupa'dan atmak ve Osmanlı Balkan topraklarını paylaşma projesidir.
- Bu projeleri engelleyen en önemli gelişme Fransız İhtilali'dir.

Cevap: C

5. Osmanlı Devleti'nin XVIII. yy ilk çeyreğinde Avusturya-Rusya ve Venedik ile yaptığı savaşların temel sebebi Karlofça ve İstanbul Antlaşmaları'nda kaybedilen yerleri geri almaktır. 1711 Prut Savaşı ile İstanbul Antlaşması'nda kaybedilen yerler geri alındı. Karlofça ile Venedik'e verilen Mora, Mora halkının Venedik yönetiminden memnun olmaması, Osmanlı'nın Mora'yı alması üzerine Karlofça'nın garantörü Avusturya Osmanlı'ya savaş ilan etti.

Cevap: A

6. Gerileme Dönemi'nde Karlofça ile Venedik'e verilen Mora halkının Venedik yönetiminden memnun olmaması Osmanlı'dan yardım istemesi üzerine Mora'yı geri aldık. Karlofça Antlaşması'nın garantör (koruyucu) devleti Avusturya, Osmanlı'ya savaş ilan etti. 1718 Pasarofça ile Mora'yı almamıza rağmen yeni topraklar kaybettik. 1739 Belgrat Antlaşması ile kaybettiğimiz yerlerin bir bölümünü geri aldık. Osmanlı Devleti'nin 18. yüzyılda imzaladığı son karlı antlaşma 1739 Belgrat Antlaşması'dır. Bu savaşın kazanılmasında Humbaracı Ahmet Paşa'nın (Comte de Bonneval-Avrupa'dan getirilen ilk ıslahatçı Paşa) yaptığı ıslahatlar etkili olmuştur. Fransa'ya arabuluculuğundan dolayı kapitülasyonlar 1740 I. Mahmut tarafından sürekli hale getirilmiştir. (Fransa ile iyi ilişkiler 1798 Napolyon'un Mısır'ı işgal etmesine kadar devam etmiştir.)

Cevap: A

7. Mühendishane-i Bahr-ı Hümayun ve Berr-i Hümayun birleşerek Hendese-i Mülkiye daha sonra İTÜ olmuştur. Mekteb-i Mülkiye-Ankara Siyasal Bilimlere, Darü'l-Fünun-İstanbul Üniversitesine, Darüşşafaka aynen devam etmiş, Tıbbiye-i Şahane-Marmara Üniversitesi'ne devredilmiştir.

Cevap: A

8. Kendi gücümüzle Avusturya ve Rusya'yı mağlup ettik, Kont Bonneval (Humbaracı Ahmet Paşa) İslahatları etkili oldu. Belgrat Antlaşması'nda Fransa arabuluculuk yaptığı için kapitülasyonlar sürekli hale geldi. 1739 Belgrat Antlaşması ile; Avusturya Banat yaylası dışında Pasarofça'da aldığı yerleri geri verdi. Azak Kalesi yıkılmak şartıyla Rusya'da kalacak ancak Rusya, Azak Denizi ve Karadeniz'de savaş ve ticaret gemisi bulundurmayacak. Bu madde ile Rusya son kez Karadeniz'in Türk Gölü olduğunu kabul etmiştir. Rus Çarı, Avusturya ve Fransa Krallarına denk sayılacaktı. Bu madde ile Rusya, Avrupa devleti sayılmıştır.

Cevap: B

9. Gerileme Dönemi antlaşmalarından Pasarofça, Belgrat ve Zıstovi Antlaşmaları Avusturya ile imzalanan antlaşmalardır. Pasarofça ile Lale Devri başladı, Avrupa'nın gerisinde olduğumuzu kabul ettik, Belgrat Gerileme Dönemi son karlı anlaşması ve Zıstovi Antlaşması Fransız İhtilalinin etkisi ile Gerileme Döneminin son antlaşmalarındandır.

Cevap: A

10. İsveç Kralı 12. Şarlı'nın Osmanlıya sığınması, Leh milliyetçileri Rusya ile aramızda sorun olmuştur. 1709 Paltova Savaşı'nda İsveç Kralı "Demirbaş (XII.) Şarlı" Ruslara yenilerek Osmanlı'ya sığındı. Demirbaş Şarlı takip eden Rusların, Osmanlı topraklarına girmesi üzerine aramız açıldı. 1700 İstanbul Antlaşması'nda Rusya'ya kaybettiğimiz yerleri geri almak amacıyla savaş başladı. Baltacı Mehmet Paşa komutasındaki Osmanlı ordusu, Rusları Prut bataklığına sıkıştırmıştır. Rusya'yı tamamen imha edebilecekken büyük bir galibiyetin ardından Deli Petro'nun barış teklifini kabul etmiş 1711 Prut Antlaşması imzalanmıştır. II. Katherina'nın 1739 Belgrat şartlarına uymaması ve Lehistan içişlerine karışması üzerine Leh Milliyetçiler Osmanlı'ya sığınıp Osmanlı'dan yardım istemesi üzerine 1768 Osmanlı-Rus savaşı yaşanmıştır.

Cevap: B

11. Kabakçı Mustafa isyanı ile III. Selim tahttan indirildi. III. Selim'in Dönemi, Nizam-ı Cedit Dönemi sona ermiştir. Köprülüler Dönemi II. Viyana Bozgunundan sonra Merzifonlu Kara Mustafa Paşa'nın idamı ile sona ermiştir. Lale Devri, Patrona Halil İsyanı ile sona ermiştir. Tanzimat Dönemi, Meşrutiyetin ilanı arasında geçen dönemdir. İstibdat Dönemi ise II. Meşrutiyet'in ilanı ile sona eren dönemdir.

Cevap: A

12. İlk özel matbaa Lale Devri-III Ahmet Dönemi'nde, ilk devlet matbaası ise Nizam-ı Cedit-III. Selim Dönemi'nde açılmıştır. Batı'dan alınan ilk teknik icat matbaa olmuştur. Sait Efendi ve İbrahim Müteferrika tarafından 1727'de İstanbul'da ilk sivil matbaa kuruldu. (Dârü'ttîbâti'l-ma'mûre) Matbaada basılan ilk eser ise Van-i Mehmet Efendi'nin "Van kulu Lügatı" (Sihah-ı Cevheri'dir.) Matbaada, dini kitapların basılması yasaklanmıştır. Bu yasağın ortaya çıkmasında, müstensih (kitap çoğaltan) ve hattatların (güzel yazı yazan) işsiz kalmasına engel olmak vardır. Yani ıslahatlar birilerinin çıkarlarına zarar verdiği için ıslahatlara karşı gelinmiştir. Bu da ıslahatların başarısızlığının en büyük nedenlerindendir. İlk devlet matbaası, Matbaa-i Amire ise III. Selim Dönemi'nde Nizam-ı Cedit Dönemi'nde kurulmuştur.

Cevap: E

13. Osmanlılar lâiyhayı rapor ve taslak olmak üzere iki ayrı belge türü için kullanmışlardır. Rapor mahiyetindeki lâiyhalar kendi içlerinde de birkaç gruba ayrılır. Bunların arasında belki en çok kullanılan ve en çok bilineni ıslahat lâiyhaları olup herhangi bir konuda düşünülen ıslahatın bir kişi veya daire tarafından kaleme alınmış metni ve belgesidir. Osmanlı tarihinde bu tür birçok lâiyha hazırlanmıştır. En meşhurları Tatarcık Abdullah Efendi, Koca Yûsuf Paşa, Abdullah Birrî Efendi, Sâdullah Enverî, Fâik Paşa gibi şahıslar tarafından yazılmış olanlardır. Bu gruba giren ikinci lâiyha tipi bir memuriyet veya teftiş sonrasında tesbit edilen hususların kaleme alındığı belgelerdir. Siyasetname; Devletin nasıl yönetileceği ile ilgili bilgiler verilen eserlerdir. Sefaretname; Avrupa'ya gönderilen sefirlerin gezip gördüklerini anlattığı eserlerdir. Tantaraniye; Tantarani'nin Selçuklu veziri Nizam'ülmülk adına yazdığı methiyedir. Nasihatname; Kişileri ve toplumu eğitmek, devlette dirlik ve düzenliği sağlamak amacıyla yazılan eserlerdir.

Cevap: B

14. Lale Devri, Patrona Halil İsyanı sonucunda, Nevşehirli Damat İbrahim Paşa öldürülmesi ve Padişah III. Ahmet tahttan indirilerek, I. Mahmut tahta çıkarılması ile sona ermiştir. Nizam-ı Cedit Dönemi ise 1807'de çıkan Kabakçı Mustafa İsyanı ile III. Selim tahttan indirilmesi ve yerine IV. Mustafa çıkarılması ile sona eren dönemdir. Tanzimat Dönemi; 93 gün tahtta kalan Sultan V. Murat'ın akıl sağlığı yerinde olmamasından dolayı hal fetvası ile yerine şartlı olarak II. Abdülhamit'i geçirmesi ile sona ermiştir. II. Abdülhamit'in Meşrutiyeti ilan etmesiyle sona ermiştir.

Cevap: A

15. Gerileme Dönemi'nde Pasarofça Antlaşması ile birlikte Avrupa'nın gerisinde kaldığımız kabul edildi. Batı tarzı yenilikler Lale Devri itibariyle başladı. İlk özel matbaa, Elçilikler açılması, Nizam-ı Cedit Ordusu'nun kurulması, Mimaride Barok Rokoko tarzının benimsenmesinde Batı etkisi bulunurken Sened-i İttifak Padişah ve Ayanlar arasında sözleşmedir. Batı tarzı bir etki görülmez.

Cevap: A

16. Şıklarda verilen kavramlarımızın her biri önemlidir. Osmanlı Devleti'nde yazma eserleri çoğaltan (İstinsah eden) kişilere Müstensih adı verilir. Müverrih; Tarihi olayları yazan kişilerdir. Musavvir; Minyatür sanatı yapanlara verilen isimdir. Vakanüvis; Resmi tarihçilere verilen isimdir. Mücellid; Ciltçilik işiyle uğraşan kişilere verilen isimdir.

Cevap: B

17. Osmanlı ile Rusya arasında tampon bölge olan Lehistan'dır. Bugünkü Polonya topraklarıdır. Avusturya, Rusya ve Osmanlı arasında sıkışmış bir devlet olan Lehistan tampon bir bölgede bulunmaktadır. Bu dönemde en çok mücadele ettiğimiz devletlerle arada bulunan Lehistan, Osmanlı tarafından ısrarla yaşatılmak istenmiştir.

Cevap: B

18. Osmanlı Devleti ve Rusya arasında münasebetler, Duraklama Dönemi'nden itibaren başlamıştı. Çehrin Kalesi'nin alınmasıyla başlayan münasebetler günümüze kadar devam etmiştir. Rusya ile aramızda sorun olan topraklar arasında Kırım, Lehistan, Boğazlar, Balkanlar, Elviye-i Selase sorun olurken Baltık toprakları bizimle ilgili değildir. Baltık Denizi'nde Rusya müttefikimiz olan İsveç ile sorun yaşamıştır.

Cevap: D

19. III. Selim Dönemi'ne ve bu dönemde yapılan ıslahatlara, genel olarak Nizam-ı Cedit (Yeni Düzen) denir. Dönemin ıslahatçısı Koca Yusuf Paşa'dır. Yeniçeri Ocağını kaldırmak amacıyla batı tarzda düzenlenmiş bir ordu olan Nizam-ı Cedit Ordusu'nu kurdu. Yapılan ıslahatların ve Nizam-ı Cedit Ordusu'nun giderlerini karşılamak amacıyla, İrad-ı Cedit adıyla yeni bir hazine kurdu. Nizam-ı Cedit ordusu için Levent ve Selimiye Kışalaları inşa edildi. (Batı tarzı mimariye örnektir.) Ancak Sekban-ı Cedit II. Mahmut Dönemi'nde kurulan ordunun adıdır.

Cevap: C

20. I. Mahmut, Avrupa'dan ilk kez askeri uzmanlar getirterek orduyu batı tarzında modernize etmeye çalıştı. Askeri alanda ilk defa Avrupa'dan bu dönemde yararlanılmıştır. Avrupa'dan getirilen ilk askeri uzman ise Fransız asıllı, "Comte de Bonneval" yani Humbaracı Ahmet Paşa'dır. Fransız asıllı, "Comte de Bonneval" (Humbaracı Ahmet Paşa), Osmanlı ordusunu onluk sisteme göre yeniden düzenleyerek alay, tabur, bölükleri Fransız usulü yapılandırdı. Humbaracı Ocağı bu dönemde modernize edildi. Humbaracı Ocağı, Osmanlı'da batı tarzında ilk ıslah edilen kurumdur. Subay ihtiyacını karşılamak amacıyla batı tarzı eğitim veren, ilk teknik okul "Hendeseane" açıldı. (1734) Hendeseane, Mühendishane-i Berri Hümayun, Mühendishane-i Bahr-ı Hümayun gibi eğitim kurumları açılması askeri alanda ıslahat yapıldığını gösterir.

Cevap: A

1. Osmanlı Devleti'nde milliyetçilik akımının etkisiyle ayaklanan ilk millet Sırlar olmuştur. Rusya, 1774 Küçük Kaynarca Antlaşması ile Balkanlarda Slav ve Ortodoks halkları bir çatı altında toplamak istiyordu. Fransız İhtilali'nin yaydığı milliyetçilik akımının etkisi ve Rusların kışkırtmaları ile Osmanlı'da ilk milliyetçi isyan Sırbistan'da çıktı. 1804 yılında Domuz Tüccarı olan Kara Yorgi, önderliğinde çıktı. 1812 Bükreş Antlaşması ile milliyetçilik hareketleri sonucunda imtiyaz elde eden ilk toplum Sırlar olmuştur. 1815 yılında çıkan Miloş Obronoviç isyanında imtiyazlarını genişletti. 1829 Edirne Antlaşması ile özerklik kazandılar. 1878 Berlin Antlaşması ile de tam bağımsız oldular.

Cevap: C

2. Sırlar;
 ✦ 1812 Bükreş Antlaşması'yla ayrıcalık,
 ✦ 1829 Edirne Antlaşması'yla özerklik,
 ✦ 1878 Berlin Antlaşması'yla bağımsızlık kazanmıştır.
 1804 yılında Domuz Tüccarı olan Kara Yorgi, önderliğinde çıktı. 1812 Bükreş Antlaşması ile milliyetçilik hareketleri sonucunda imtiyaz elde eden ilk toplum Sırlar olmuştur. 1815 yılında çıkan Miloş Obronoviç isyanında imtiyazlarını genişletti. 1829 Edirne Antlaşması ile özerklik kazandılar. 1878 Berlin Antlaşması ile de tam bağımsız oldular.

Cevap: B

3. Ünlü İngiliz yazar Lord Byron Yunan isyanını desteklemek için Mora'ya gitmiştir. Yunan İsyanı, Fransız İhtilali'nin etkisi ile Sırlardan sonra ikinci ayaklanmadır. İsyanın sebepleri arasında; Fransız İhtilali'nin getirdiği milliyetçilik akımı, Ruslar ve Yunanlıların eski Bizans İmparatorluğu'nu yeniden kurmak istemeleri (megal idea) Avrupa devletlerinin kışkırtmaları, Rum aydınlarının çalışmaları, Rus Çarı tarafından kurdurulan Filik-i Eterya Cemiyetinin çalışmaları, Fener Rum Patrikhanesi'nin Rumları isyana teşvik etmesi, Yanya valisi Tepedelenli Ali Paşa'nın isyanı yer alır. Rusların yardımıyla Rumlar ilk isyanı 1820'de Eflâk'ta başlattılar. Bu isyan başarılı olmayınca 1821'de Mora'da yeniden isyan ettiler. Yunan isyanını kendi çabaları ile bastıramayan II. Mahmut, Mısır valisi Mehmet Ali Paşa'dan yardım istedi. Girit ve Mora valiliklerinin kendisine verilmesi karşılığında Mehmet Ali Paşa yardım isteğini kabul etti. Oğlu İbrahim Paşa komutasındaki donanma Mora'ya gelerek isyanı bastırdı. Fakat Yunan sorunu bitmedi. İngiltere, Fransa ve Rusya isteklerini zorla kabul ettirebilmek için Osmanlı Devleti'ne savaş açtılar. 1827'de Navarin'deki Osmanlı donanmasını yaktılar. Bu olay üzerine, Osmanlı Devleti ile Rusya arasında 1828-1829 Osmanlı-Rus Savaşı çıktı. Osmanlı Savaşı kaybetmesi üzerine Prusya'nın aracılığı ile Ruslarla 1829'da Edirne Antlaşması'nı imzaladı. 1829 Edirne Antlaşması'yla: Sırlara özerklik verilmiş, Yunanistan bağımsız olmuştur.

Not: Osmanlı'dan ayrılan ilk ulus Rumlardır. Rum isyanı Mısır sorununun doğmasına neden olmuştur. Fransa, Yunan isyanından yaralanarak 1830'da Cezayir'i işgal etti. Cezayir Kuzey Afrika'da kaybettiğimiz ilk toprak parçasıdır.

Cevap: E

4. Yunan İsyanının bastırılmasında etkili olan Mısır Valisi Mehmet Ali Paşa'ya daha önce vaat edilen Girit valiliği verildi ancak Yunanistan'a bırakılan Mora valiliği verilemedi. Mehmet Ali Paşa bu gelişme üzerine Mora karşılığında Suriye valiliğini ve Navarin'de yakılan donanmasının tazminatını istedi. II. Mahmut bu istekleri reddetti. Bunun üzerine Mehmet Ali Paşa oğlu komutasındaki bir orduyu Suriye'ye gönderdi. Oradan Anadolu'ya geçen İbrahim Paşa Osmanlı ordusunu iki defa yenilgiye uğrattı. II. Mahmut bu gelişmeler üzerine İngiltere ve Fransa'dan yardım istedi; fakat gerekli yardımı alamadı. Bunun üzerine "Denize düşen yılana sarılır" diyerek Rusya'dan yardım istendi. Rus donanması İstanbul'a geldi. Rusya'nın Boğazlar üzerinde egemenlik kurarak Akdeniz'e inmesinden telaşlanan İngiltere ve Fransa araya girerek Osmanlı Devleti ile Mehmet Ali Paşa arasında Kütahya Antlaşması yapıldı. İç mesele olarak başlayan isyan dış meseleyle dönüşmüştür.

Cevap: B

5. Hünkar İskelesi Antlaşması, Boğazlar sorununun başlamasına neden olmuştur. II. Mahmut, İngiltere ve Fransa'ya güvenmediği için Mehmet Ali Paşa'nın yeni bir ayaklanma çıkarması ihtimaline karşı, Rusya ile 1833 Hünkar İskelesi Antlaşması'nı imzaladı. Olası bir Mehmet Ali Paşa İsyanı karşısında, Osmanlı Devleti, Rus desteğini arkasına almış oldu. 1833 Hünkar İskelesi Antlaşması ile; Osmanlı'ya bir saldırı olursa, Rusya yardıma gelecek, masrafları Osmanlı Devleti karşılayacak. Rusya'ya bir saldırı olursa Osmanlı Devleti Boğazları kapatacak. Antlaşmanın süresi 8 yıl olacaktı. Bu antlaşma Osmanlı Devleti'nin Boğazlar üzerindeki egemenlik haklarını tek başına kullandığı son antlaşmadır. Bu antlaşmanın ardından Boğazlar ilk defa uluslararası sorun oldu. Hünkar İskelesi Antlaşması'yla Rus donanmasının Boğazlardan serbestçe geçebilecek olması, İngiltere ve Fransa'nın Doğu Akdeniz'deki çıkarlarını tehlikeye düşürdü.

Cevap: D

6. Balta Limanı Antlaşması ile Osmanlı ekonomisi adeta baltalanmıştır. Osmanlı pazarları büyük oranda yabancıların denetimine geçti. Avrupa ile rekabet edemeyen Osmanlı esnafı yavaş yavaş faaliyetlerini durdurmak mecburiyetinde kaldı. Osmanlı ham maddeleri daha fazla ücret teklif eden Avrupalı tüccarlara satıldığından bu ham maddelerin fiyatlarında büyük artışlar gözlemlendi. Bu yüzden esnaf ham madde bulmakta sıkıntı çekti hatta bazı ham maddeleri hiç tedarik edemedi. 1850'de yapılan değişiklik ile gümrük gelirlerinin düşmesinden ve Kırım Savaşı'nın getirdiği maliyetten dolayı devlet iç ve dış borçlanmaya gitti.

Cevap: E

7. 1841 Londra Boğazlar Sözleşmesi, Boğazlar konusunda imzalanan ilk uluslararası antlaşmadır. 1833 Hünkar İskelesi ile Rusya, boğazlardan serbestçe geçebilecekti. Bu durum İngiltere ve Fransa'nın Doğu Akdeniz'deki çıkarlarını tehlikeye düşürmesi üzerine Hünkar İskelesi Antlaşması'nın süresinin dolmasıyla İngiltere ve Fransa bu meseleyi çözmek amacıyla bir konferans düzenledi. 1841 Londra Boğazlar Sözleşmesine göre;
- ✦ Boğazlar Osmanlı egemenliğinde kalacak.
 - ✦ Barış zamanında boğazlardan hiçbir savaş gemisi geçmeyecek.
 - ✦ Boğazlar ticaret gemilerine açık olacaktı. Osmanlı'nın boğazlar üzerindeki mutlak otoritesi sona erdi. Egemenlik hakları ilk kez kısıtlandı. Böylece Montrö Boğazlar Sözleşmesi'ne kadar devam edecek olan Boğazlar sorunu ortaya çıktı.

Cevap: C

8. Verilen maddeler 1840 Londra Sözleşmesi'ne aittir. Mehmet Ali Paşa, 1839'da tekrar ayaklandı. Kavalalı'nın isyanının milliyetçi niteliği yoktur. Nizip Savaşı'nda Osmanlı ordusunu yendi. İngiltere olaylara müdahale ederek, Mısır sorununu çözmek üzere Avrupa'da bir konferans toplanmasını sağladı. 1840 Londra Konferansı Mısır Valiliği, (Hidiv) babadan oğula geçmek şartıyla Mehmet Ali Paşa'ya verilecek, Mısır hukuki yönden Osmanlı'ya bağlı kalacak. (Mısır Valiliği saltanata dönüşmüştür.) Mısır'da vergiler padişah adına toplanacak, dördte biri İstanbul'a gönderilecek. Osmanlı Devleti, Suriye, Adana ve Girit'e istediği valiyi atayabilecekti. **Not:** Bu anlaşmayla Mısır iç işlerinde serbest, dış işlerinde Osmanlıya bağlı imtiyazlı bir eyalet haline geldi. Ayrıca Mısır sorunu kesin olarak çözülmüştür.

Cevap: A

9. İtalyan siyasi birliğini sağlamada büyük devletlerin desteğini almak için Kırım Savaşı'nda Osmanlı'nın yanında yer alan devlet Piyemonte'dir. Kırım Savaşı'nda Avrupalı devletler; İngiltere, Fransa, Piyemonte (İtalya) ve Avusturya Osmanlı Devleti'ni destekledi. Çünkü Rusya'nın Akdeniz'e inmesini istemiyorlardı.

Cevap: C

10. 1875'te Bulgaristan, Sırbistan, Bosna ve Hersek'te yaşanan ayaklanmalar sonucu Balkan Bunalımı yaşanmıştır. Bu bunalımı çözmek amacıyla düzenlenen İstanbul (Tersane) Konferansı kararlarını etkilemek için Osmanlı I. Meşrutiyet'i ilan etmiştir. Avrupa Devletlerinin amacı; Osmanlı'nın Balkan topraklarında yaşanan Hersek, Bulgar, Sırp ve Karadağ isyanları ile çıkan Balkan Krizini çözmektir. Rusların Panславизм politikası gereği çıkarları, İngiltere'nin çıkarlarına uymadığından İngiltere konunun uluslararası konferansta görüşülmesini önermesi ile yapıldı. Konferans Kasımpaşa'daki Bahriye Nezareti binasının üst katında toplandı. Osmanlı Devleti'ni de Hariciye Nâzırı Saffet Mehmet Esad Paşa ile Berlin Elçiliği'nden Şûrâ-yı Devlet reisliğine getirilen İbrahim Ethem Paşa temsil etti. İstanbul Konferansı çalışmalarına başladığı sırada Osmanlı Devleti top atışları ile Meşrutiyeti ilan etmesiyle konferansı etkisiz hale getirmeye çalışmıştır.

Cevap: C

11. Kırım Savaşı sonrası imzalanacak olan Paris Antlaşması'nda azınlık sorununun gündeme gelmesini önlemek için Osmanlı, Islahat Fermanı ile azınlıklara geniş haklar vermiştir. Rus Çarı Nikolay tarafından 1853 St. Petersburg'da İngiliz Elçisi Hamilton'a "Kollarımız arasında hasta adam var çok hasta" diyerek Osmanlı'yı paylaşma amacı için söylediği terimdir. Rusya'nın Boğazlar ve İstanbul'a yerleşmek, Balkanlarda kendisine bağlı devletler kurmak istemesi, Osmanlı Devleti'ni paylaşma teklifi İngiltere tarafından reddedildi. Bunun üzerine Rusya, Prens Mençikof'u savaş gemileri eşliğinde Osmanlı'ya gönderdi. Mençikof'un istekleri İstanbul'da reddedilmesi, Boğazlarda kaybettiği haklar, Mülteci sorunu ve Kutsal yerler sorunu bahanesiyle Rusya, Eflak ve Boğdan'a (Memleket-eyn) saldırdı. Osmanlı donanmasını, Rusya Sinop'ta yaktı. (Osmanlı donanması dördüncü kez yakılmış oldu.) Bu savaş sırasında İngiltere'den "ilk dış borç" alındı. İlk defa telgraf hattı (Edirne-Şumnu-İstanbul) kuruldu. "Florance Nightingale" – Lambalı Kadın Levent ve Selimiye kışlarına gelen yaralıları tedavi etti. Namık Kemal, Silistre Müdafaası – Vatan Yahut Silistre eserini yazdı. Ancak Tanzimat Fermanı 1839 yılında Kırım Savaşı'ndan önce olmuştur.

Cevap: E

12. 93 Harbi'nde Balkanlarda Plevne müdafaasını yaptığı için 'Plevne Kahramanı' unvanını alan komutan Gazi Osman Paşa'dır. İstanbul (Tersane) Konferansı kararlarının, Osmanlı tarafından kabul edilmemesi üzerine Rusya bunu gerekçe göstererek Osmanlı Devleti'ne savaş ilan etti. Ruslar; doğuda Erzurum'a, batıda Edirne'yi alarak Çatalca önlerine kadar gelmeleri üzerine Osmanlı Devleti barış istemek zorunda kaldı. Doğuda, Gazi Ahmet Muhtar Paşa ve "Nene Hatun" – Aziziye Savunması, batıda Şıpka Kahramanı Süleyman Hüsnü Paşa ve Plevne Kahramanı Gazi Osman Paşa öne çıkan kahramanlardır.

Cevap: A

13. Ayestefanos, Rusya'nın Balkanlarda güçlenmesinin ve sıcak denizlere inmesinin yolunu açması üzerine Avrupa devletler bu duruma karşı çıkmıştır. İlk karşı çıkan ise Avusturya-Macaristan İmparatorluğu'dur. İngiltere, Almanya ve Avusturya'nın itirazıyla Ayestefanos Antlaşması yürürlüğe girmemiştir. Ayestefanos Antlaşması, imzaladığımız halde yürürlüğe girmeyen ilk anlaşmadır. Rusya yeni bir savaşı göze alamadığından Ayestefanos yerine 1878 Berlin Antlaşması'nı imzalamıştır. Ayestefanos Antlaşması'nın şartlarının hafifletilmesi karşılığında Osmanlı Devleti İngiltere'ye Kıbrıs'ın yönetimini vermiştir.

Cevap: A

14. 1878 Berlin Antlaşmasıyla; Sırbistan, Karadağ ve Romanya bağımsız oldu. Bosna-Hersek Osmanlı toprağı sayılacak, yönetimi geçici olarak Avusturya'ya bırakılacak. Girit ve Ermenilerin yaşadığı yerlerde ıslahat yapılacak. Kars, Ardahan ve Batum Ruslara verilecek. Doğu Beyazıt, savaş tazminatını iki kat arttırmak şartıyla Osmanlı'ya verilecek. Bulgaristan'a özerklik verilecek. Bulgaristan, iç işlerinde serbest, dış işlerinde Osmanlıya bağlı bir prenslik olacaktı. Berlin Antlaşması'yla: Osmanlı'nın dağılma süreci hızlandı. Ermeni Sorunu uluslararası bir boyut kazandı. İngiltere Osmanlı toprak bütünlüğünü koruma politikasından vazgeçti. İngiltere'nin Osmanlı topraklarını koruma politikasından vazgeçip Osmanlı'yı paylaşma politikasına katılması üzerine Osmanlı dış politikada Almanya'ya yaklaştı.

Cevap: B

15. Padişah bu sözleşme ile ilk kez otoritesinden ödün verdiği için Sened-i İttifak, Osmanlı Devleti'nde ilk demokratikleşme hareketi kabul edilmektedir. Padişah II. Mahmut ile ayanlar arasında imzalanmıştır. İmzalanmasında Rusçuk Ayanı Alemdar Mustafa Paşa etkili olmuştur. Sened-i İttifak ile padişah ilk kez kendinden başka bir gücün yani ayanların hukuki varlığını tanımıştır. Buna karşılık ayanlarda devlet otoritesini kabul etmiştir. II. Mahmut'un amacı: Merkezi otoriteyi güçlendirmek, yapmak istediği ıslahatlar için uygun zemin hazırlamak ve ıslahatların önündeki engel olarak gördüğü yeniçerilere karşı bir destek bulmaktır. Senedi İttifak ile; Ayanlar padişaha bağlı kalacaklar ve devletin otoritesini tanıyacaktı. ıslahatlara karşı İstanbul'da herhangi bir ayaklanma çıktığında ayanlar askerleriyle birlikte derhal padişaha yardıma gelecekti. II. Mahmut "yarenlerim" dediği ayanların varlığını tanıyacak, Ayanlar, devlet adına vergi ve asker toplayabilecekti. Sened-i İttifak ile Padişah ayanların hukuki varlığını resmen tanımıştır. Sened-i İttifak, padişahın yetkilerini kısıtlayan ilk belgedir. Bu yönüyle 1215 İngiltere'sinde imzalanan Magna Carta'ya benzer. Sened-i İttifak, bir ıslahat değildir. Sened-i İttifak'ta Avrupa'nın herhangi bir baskısı ve etkisi yoktur. Sened-i İttifak, padişahın yetkilerini kısıtlamasına rağmen, padişaha tekrar güç ve otorite kazandırmaya yönelik bir girişimdir. Ancak ayanlar yeniçeri isyanlarını bastırmaya gelmemesi ve Sened-i İttifak'a uymamasından dolayı II. Mahmut tarafından Vakay-ı Hayriye yani Yeniçeri Ocağı'nın kaldırılmasından sonra ortadan kaldırmıştır.

Cevap: A

16. II. Mahmut, Tımar Sistemini kaldırıp yerine Redif Birliklerini kurmuştur. II. Mahmut, yapmayı düşündüğü ıslahatlar için uygun bir ortam oluşturmuş ve ıslahatlarını gerçekleştirme imkanı bulmuştur. Dirlik (Tımar) Sistemi'nin bozulmasına paralel olarak taşrada merkezi otorite boşluğu yaşanmıştı. Taşrada (Vilayetlerde) merkezi otoriteyi güçlendirmek amacıyla "Redif Birlikleri" kurulmuştur.

Cevap: B

17. Tanzimat Dönemi, 1839 Tanzimat Fermanı ile 1876 yılında Meşrutiyet'in ilanına kadar geçen dönemdir. Bu dönemde; Abdülmecit (1839-1861), Abdülaziz (1861-1876), V. Murat (1876) hükümdarlık yapmıştır.

Cevap: E

18. II. Mahmut Dönemi ıslahatları arasında; Askeri amaçlı ilk nüfus sayımı, İstanbul için vize uygulaması getirilmesi, Posta ve polis teşkilatı kurulması, İlköğretim, kız ve erkek öğrenciler için İstanbul'da zorunlu olması yer alırken Jandarma Teşkilatı yer almaz. Jandarma teşkilatı, Abdülmecit Dönemi'nde kurulmuştur.

Cevap: E

19. ✧ Ahmet Cevdet Paşa, Osmanlı Devleti'nde 19. yy. da yetişen Türk devlet ve bilim adamı, tarihçi, hukukçu, şair.
- ✧ Mecelle adlı Medeni Kanun'u hazırlayan komisyonun başkanıdır.
- ✧ Tarih-i Cevdet adıyla bilinen ve Osmanlı tarihini anlatan on iki ciltlik ünlü eserin yazarıdır.
- ✧ Tezakir-i Cevdet , Kavâ'id-i Osmâniyye, Kısas-ı Enbiya diğer önemli eserleridir.
- ✧ İlk Türk kadın romancı kabul edilen yazar Fatma Aliye Hanım'ın babasıdır.

Diğer seçeneklerde verilenlerde önemlidir. Alemdar Mustafa Paşa, II. Mahmut'un başa geçmesinde önemli rol oynayan yenilik taraftarı ayanlardandır. Köprülü Mehmet Paşa, saraya şartlar sunan ilk şartlı vezirdir. Mithat Paşa, Memleket sandıklarını kuran ve sonra Ziraat Bankasına dönüşmesinde etkili olan, meşrutiyetin ilanında etkili olan kişilerdendir. Ahmet İzzet Paşa, Mondros'u imzalayan hükümetin hükümet başkanıdır.

Cevap: C

1. II. Abdülhamit, camiden çok okul yaptırdığı için “Maarifperver” olarak bilinir. II. Abdülhamit Dönemi’nde; I. ve II. Meşrutiyet ilan edildi. I. Meşrutiyet’in ilanıyla Osmanlı Devleti’nin ilk Anayasası olan Kanun-i Esasi yürürlüğe girdi. Halk ilk kez devlet yönetimine katıldı. Anayasal dönem başladı. Osmanlı medeni kanunu olarak kabul edilen Mecelle yürürlüğe girdi. (1876) 1881’de Muharrem Kararnamesi ile Duyun-u Umumiye (Genel Borçlar İdaresi) kuruldu. İstanbul’da ilk Tramvay hatları yapıldı. Alman Şirketlerine Berlin-Bağdat demir yolu hattı yaptırıldı. Memleket (Menafi) Sandıkları Ziraat Bankası’na dönüştürüldü. Ticaret, Hukuk, Baytar ve Mühendis Mektepleri açıldı. Sanayi-i Nefise mektebi açıldı. (Güzel sanatlar okulu) Özürlüler için ilk kez eğitim kurumları açıldı. Dar’ül Fünun, İstanbul Dar’ül Fünun’u adını aldı. Doğu Anadolu’da merkezi otoriteyi artırmak ve Ermeni faaliyetlerine engel olmak için Hamidiye Hafif Süvari Alayları kuruldu. Devrin genel politikası İslamcılıktır. Bu dönemde devletin merkezi Yıldız Sarayı’dır. II. Abdülhamit, Yıldız İstihbarat Teşkilatı’nı kurarak devleti buradan idare etmiştir. 1878’de Osmanlı Rus Savaşı’nı bahane ederek Meclis-i Mebusan kapatılmış ve 1878-1908 arası istibdat (baskı) dönemi başlamıştır. Basına sansür uygulanarak, cemiyet kurulması, gazete basılması ve yönetim anlayışına ters düşen kitapların okunması yasaklandı.

Cevap: E

2. Padişah’ın mahkemelere müdahale yetkisi yoktur. Kanuniesasi’ye göre mahkemeler her türlü müdahaleden uzaktır. Kanuniesasiye göre Saltanat ve Hilafet Osmanlının en büyük evladına aittir. Başkent İstanbul, Resmi dil Türkçedir. Devletin dini İslam’dır. Yasalar, İslam’a aykırı olamaz. Dini, dili, ırkı ne olursa olsun ben Osmanlı’yım diyen herkes Osmanlı’dır. Osmanlı Meclisi, Ayan ve Mebusan Meclislerinden oluşmaktadır. Ayan Meclisini padişah, Mebusan Meclisini ise halk seçer. Ayan Meclisi, üyeleri padişah tarafından seçilir ve ömür boyu görev yapar. (Bu durum ulus egemenliği ilkesine ve demokrasiye aykırıdır.) Mebusan Meclisi üyeleri, dört yıllıkına, halkın seçtiği milletvekillerinden oluşmuştur. (elli bin erkek bir milletvekili seçer) Kanun yapma hakkı Ayan ve Mebusan Meclislerine aitti. Ancak kanunlarda son söz padişah’ta idi. Kanun teklif etme yetkisi sadece “Heyet-i Vükela’ya” (hükümete) verilmiştir. Yürütme görevi, padişah başkanlığında “Heyet-i Vükelaya” aittir. Hükümet, padişaha karşı sorumludur. Yürütmenin başı padişah’tır. Sadrazam ve bakanları seçme ve görevden alma hakkı vardı. Padişahın izni olmayan bir konu mecliste görüşülemez. Padişahın meclisi feshedebilme hakkı olan 119. madde ile II. Abdülhamit “93 Harbini” gerekçe gösterilerek meclis feshedildi.

Cevap: D

3. Osmanlı’nın Karadeniz’de son kez egemenlik hakkını kullanması 1739 Belgrat Antlaşması’nda olmuştur. 1774 Küçük Kaynarca Antlaşması’nda Kırım’ın elden çıkması ile Karadeniz Türk gölü olmaktan çıktı. Boğazlarda son kez egemenlik hakkının kullanılması 1833 Hünkar İskelesi Antlaşması ile olmuştur. 1841 Londra Boğazlar Sözleşmesi ile uluslararası soruna dönüşmüştür.

Cevap: B

4. ✦ Babiali’ye Yürüme Olayı Ermenilerin, Çırağan Olayı V.Murat’ı tahta çıkartmak isteyenlerin II.Abdülhamit’e karşı düzenlediği suikastlardır.
✦ Kuleli Olayı ise amacı Abdülmecid’i devirip Abdülaziz’i tahta geçirmek olan başarısız bir darbe girişimidir.

Cevap: D

5. Muharrem Kararnamesi, Osmanlı Devleti'nin ödeyemediği iç ve dış borçlarını düzenlemek amacıyla, alacaklıların talepleri doğrultusunda II. Abdülhamid Dönemi'nde, 15 Ekim 1881 (28 Muharrem 1299) tarihinde açıklanan mali kararlardır. Osmanlı Devleti, Muharrem Kararnamesi ile borçların ödenmesi için devletin iktisadi faaliyetlerinin yönetimi yabancıların kontrolüne verilmiştir. Bundan sonra Avrupalı devletler Tuz, İpek, Tütün, Alkollü içecek ve balık sektörlerinden gelecek olan vergilere el koymuştur. Bununla beraber Avrupa sermayesinin etkinliği artmıştır.

Cevap: A

6. ✧ Nizamiye Mahkemeleri, Abdülaziz Dönemi'nde açılan hem Müslüman hem gayrimüslim Osmanlı vatandaşlarının davalarına bakan mahkemelerdir.
- ✧ Cemaat Mahkemeleri, Gayrimüslim Osmanlı vatandaşlarının davalarına bakardı.
- ✧ Konsolosluk Mahkemeleri, Yabancı devletlerin vatandaşlarının davalarına bakardı.

Cevap: C

7. 1871 Vilayet Nizamnamesi ile kazalar ve köyler arasında Nahiye adı verilen yeni bir birim oluşturuldu. 1839 yılında Tanzimat'ın ilan edilmesiyle devlet idaresinde modernleşmenin başlangıcı temeli atıldı. 1840 yıllarından itibaren özellikle vilayet idarelerinde yoğun reform hareketleri gerçekleştirildi. 1840 yılında Muhassıllık ve Muhassıllık Meclisleri, devleti içerisine girmiş olduğu kötü durumdan kurtaramadı. 1864 yılında çıkarılan Tuna Vilayet Nizamnamesi' ile devlet, vilayet, liva, kaza ve köy olmak üzere yeni idari birimlere ayrıldı. Mithat Paşa, Tuna valiliği sırasında Tuna'da nizamnamenin uygulanmasında büyük başarı gösterdi. Tuna'daki bu başarının üstüne bazı eklemeler yapılarak nizamname tüm yurttan uygulanmak istendi. 1871 yılında çıkarılan Vilayet Nizamnamesi idare tarihi açısından önemli bir yere sahiptir. Bu nizamname çağdaş bir yönetim mekanizmasının gelişmesinde yerel otoritenin devletin merkezi dışındaki idari mevkilere yayılmasında ve halkın bürokratik süreçlere katılımı ve kendilerini daha iyi ifade edilmesinde bir dönüm noktası olmuştur.

Cevap: E

8. I. Meşrutiyet'in en önemli ilan edilme sebebi Osmanlı Devleti'nin parçalanmasını önlemek olduğu için Osmanlılık fikir akımı etkili olmuştur. "Dini, dili, ırkı, mezhebi, cinsiyeti ne olursa olsun ben Osmanlı'yım diyen herkes Osmanlı'dır." anlayışı ile şekillenen fikir akımıdır. Osmanlılık fikrinde imparatorluk yapısını korumak ve tebaası içerisinde yer alan bütün ulusları bir çatı altında tutmak amaçlanmıştır. Osmanlı unsurlarının birliğini sağlamak anlamında kullanılan İttihad-ı Anasır fikri gelişme göstermiştir. Bu doğrultuda Tanzimat Fermanı ile bütün tebaa, Osmanlı vatandaşı sayılmıştır. Islahat Fermanı ile gayrimüslimlere haklar genişletilmiş ve Meşrutiyet'in ilanı ile herkese temsil hakkı verilerek Osmanlı'dan ayrılmalara engellenmeye çalışılmıştır. Bu fikir akımının temsilcileri arasında Ziya Paşa, Mithat Paşa, Namık Kemal, Hüseyin Avni Paşa ve Ali Suavi gibi kişiler bulunur. Balkan Savaşlarında, Balkanlarda kaybettiğimiz son toprak Arnavutluk'un elden çıkması önemi azalmıştır.

Cevap: B

9. Osmanlı Devleti'nin XIX. yüzyılda Fransız İhtilaliyle ortaya çıkan milliyetçilik ilkesinden etkilenmesi etnik yapının çeşitliliğinden kaynaklanmaktadır. Çok uluslu yapıya sahip olan İmparatorluklar milliyetçilik akımından daha çok etkilenmiştir. Avusturya-Macaristan, Almanya, Osmanlı ve Rusya en çok etkilenen devletlerdendir.

Cevap: A

10. 1876 Anayasası'nda yer alan Osmanlı Devleti veraset sistemi, I. Ahmet Dönemi'nde ilan edilen "Ekber ve Erşed" Sistemidir. Kanuniesasi'de yer alan "Saltanat ve Hilafet Osmanlı'nın en büyük evladına aittir." ifadesi Ekber ve Erşed sisteminin geçerli olduğunu gösterir.

Cevap: B

11. Meclis-i Ayan üyeleri;

- ✧ Padişah tarafından atanır.
- ✧ Görev süreleri ömür boyudur.
- ✧ Seçmen olabilmek için erkek olmak ve belirli bir servete sahip olmaları gerekir.

Cevap: B

12. Meşrutiyet'i ilan eden padişah İkinci Abdülhamit, Meşrutiyet'in ilanını hızlandıran güç Jön Türkler'dir. Meşrutiyet'in ilanını hızlandıran olay Tersane Konferansı'dır. II. Abdülhamit 93 Harbi'ni bahane ederek meclisi kapatmıştır. II. Abdülhamit'in Meclisi feshetmesi ile I. Meşrutiyet dönemi sona erdi. 23 Temmuz 1908 tarihinde II. Meşrutiyet'in ilanına kadar geçen döneme II. Abdülhamit'in Mutlakiyet Dönemi (İstibdat) adı verilir.

Cevap: B

13. 1881-1923 yılları arasında Osmanlı İmparatorluğu'nun iç ve dış borçlarını denetleyen kurumdur. II. Abdülhamit Dönemi'nde kurulmuştur. "Genel Borçlar" anlamına gelir. 1881'de Muharrem Kararnamesi ile Deyun-u Umumiye (Genel Borçlar İdaresi) kuruldu. Avrupalı alacaklı devletler Osmanlı Devleti'nin vergi gelirlerine el koydu. Osmanlı Devleti ekonomik bağımsızlığını kaybetti.

Cevap: E

14. Otto Van Bismarck'ın söz ettiği rivayet edilen II. Abdülhamit'tir. Fransız karikatüristlerin Ermeni Kasabı, Albert Vandal'ın Kızıl Sultan benzetmesi yaptığı padişah II. Abdülhamit'tir.

Cevap: E

15. Berlin'den Bağdat'a uzanan demir yolu hattı projesi II. Abdülhamit Han'a aittir. Alman Şirketlerine yaptırıldı. Alman birliğinin 1870 yılından kurulmasının ardından başlayan Bismarck Dönemi ile birçok şeyin değiştiği görülmektedir. Bismarck, Avrupa dengesinde kendi çıkarlarına göre hareket etmek istiyordu. Bu süreçteki politikalarından birisi ise, Fransa'yı bu dengede yalnız bırakmaktır. İlk dönemlerde bu sebeple Avusturya ve Rusya'yı yanına alarak ilerlemeye çalışmıştır. Ardından gerçekleşen Osmanlı-Rus Savaşı ve İngiltere'nin Mısır ve Süveyş'i işgal etmesi Bismarck'ın Osmanlı toprakları üzerindeki politikalarının dönüşmesini sağlayacaktır. Birliğini tamamlamış Almanya, şarka ulaşmak ve Osmanlı topraklarını şarka giden yolda bir köprü olarak kullanmak istiyordu. Ayrıca o dönemde Osmanlı topraklarının Pazar rekabeti açısından çok uygun olduğunu hatırlatmak gerekir. Dönem içerisinde Almanya ile Osmanlı devleti arasındaki ilişki olumlu bir yolda ilerlerken, İngilizler Osmanlı topraklarındaki pazarında bir rakibin oluşmasından rahatsızlık duyacaktır. II. Wilhelm'in politikaları ise Osmanlı içerisinde memnuniyetle karşılanmıştır.

Cevap: C

16. Tanzimat Fermanı'nın ilan edilmesinde Boğazlar ve Mısır Sorunu, Fransız İhtilali'nin getirdiği milliyetçilik akımı etkili olmuştur. Padişah Abdülmecit Dönemi'nde hazırlanan Tanzimat Fermanı, Hariciye Nazırı "Mustafa Reşit Paşa" tarafından Topkapı Sarayı'nın Gülhane Parkında okunmasından dolayı "Gülhane-i Hattı Hümayun" olarak da adlandırılır. Tanzimat Fermanı'nın İlan Sebepleri; Avrupalı devletlerin Osmanlı Devleti'nin iç işlerine karışmasını engellemek, Mısır Valisi Mehmet Ali Paşa İsyanına karşı Avrupalı devletlerin desteğini sağlamak, Osmanlı'yı dağılmaktan kurtarmak, Devleti ve toplumu demokratik bir yapıya kavuşturarak devleti çöküşten kurtarmak, Devlet ile vatandaş barıştırmak devletin merkezi otoritesini güçlendirmek, Herkese eşit haklar vererek çok uluslu yapıyı korumak için hazırlanmıştır.

Cevap: E

17. Türk siyasi tarihinde ilk kez çok partili hayata II. Meşrutiyet'in ilanıyla geçilmiştir. II. Meşrutiyet Dönemi'nde çok partili hayat yaşandı. İttihat ve Terakki Partisi, Ahrar Partisi, Hürriyet ve İtilaf, Osmanlı Demokrat, İttihad-ı Muhammediye, Mutedil Hürriyet Perveran, Ahali Partisi, Islahat-ı Esasiye Osmanlı Partisi, Osmanlı Sosyalist Parti, Milli Meşrutiyet Partisi gibi partiler faaliyetlerde bulunmuştur.

Cevap: E

18. Osmanlı'da rejime karşı çıkarılan ilk isyan 31 Mart Ayaklanması'dır. II. Abdülhamit taraftarlarının, Meşrutiyet yönetimine son vermek için başlattığı olaydır. 31 Mart Olayı'ndan önceki isyanlarda rejimi değiştirme amacı yoktur. İsyanlar hanedanı değil hükümdarı değiştirmek amaçlıdır. Padişah tahttan indirildiğinde yerine yine Osmanlı Hanedanından birisi getirilmiştir. 31 Mart Olayı, Osmanlı Devleti'nde mevcut rejime karşı ilk ayaklanmadır. Bu yönüyle Cumhuriyet Dönemi'nde çıkan Şeyh Said ve Menemen İsyanlarına benzer. 31 Mart İsyanı Meşrutiyet'e, Şeyh Said ve Menemen isyanları ise Cumhuriyete karşı çıkan ayaklanmalardır.

Cevap: D

19. İngiliz Kralı VII. Edward ve Rus Çarı II. Nikola'nın Estonya'ya ait Reval'de Almanya'ya karşı izlenecek politikaları belirlemek için toplanmıştır. İngiltere'nin amacı; Almanya ile Rusya'nın arasını açmak, Almanya ile yaklaşan Osmanlı'yı Rusya karşısında zor durumda bırakmaktır. İngiltere, Osmanlı-Alman yaklaşmasından rahatsızlık duyuyordu. XX. yüzyıl başlarında Osmanlı'yı destekleme ve kalkındırma görünümü altında Osmanlı üzerinde etkisini giderek arttıran devlet Almanya'dır. Almanya, siyasi birliğini tamamlamış ve Sanayi Devrimi'ni gerçekleştirdikten sonra gözünü İngiltere'nin sömürgelerine dikmişti. İngiltere, Reval Görüşmelerinde Rusya'yı Balkanlar üzerinde serbest bıraktı. İngiltere Rusya'nın Balkanlar'da kuvvetlenmesini ve Panslavizm politikasını destekledi. Reval Görüşmeleri, iç politikada II. Meşrutiyet'in ilanını hızlandıran gelişmedir. Ayrıca I. Dünya savaşı öncesinde İtilaf (Anlaşma) Devletleri Grubu'nun kesinleştiği görüşmelerdir.

Cevap: A

20. Balkan Savaşı'nın sonucunda Türklerin Anadolu'ya gelmesi, ve Nüfus mübadelesi ile Türklerin gelmesi Anadolu'da Türk nüfusu artırır. Ancak Tehcir Kanunu, Ermenilerin Doğu Anadolu'dan Suriye, Lübnan ve Hatay çevresine göç ettirilmesidir. Tehcir Kanunu ile Türk nüfusu arttıran bir durum değildir.

Cevap: B

1. Osmanlı Kültür Medeniyetinin oluşmasında; Eski Türk geleneklerinin, İslam Hukukunun etkisi ve fethedilen yerlerin kültürleri ile oluşan sentez bir medeniyettir. Osmanlı devlet anlayışı 3 esas üzerine kurulmuştur.

Bunlar;

- Devlet-i Ebed Müddet (Devletin sonsuza kadar yaşatılması)
- Nizam-ı Alem (Dünya düzeninin sağlanması adalet ve barışın sağlanması)
- Kanun-ı Kadim (Kamu hukuk kurallarının üstünlüğü, büyük kanunlar)

Cevap: E

2. İslam Öncesi Türk devletlerinde Yarlıg-Buyruk, Türk İslam Devletlerinde Ferman, Osmanlı'da Hatt-ı Hümayun padişah emirlerine verilen isimdir.

Cevap: E

3. Osmanlı padişahlarının yasama yetkilerinden Ferman, Padişahın buyruklarıdır. Hatt-ı Hümayun: Bizzat padişah tarafından yazılan emirlerdir. Berat: Padişahın Atama belgesidir. Adaletname: Padişahın halkın haklarını yöneticilere karşı korunduğu belgedir. Kanunname: Birçok konunun ele alındığı padişah beldesidir ilk Kanunname XV. yy hazırlanan Kanunname-i Ali Osman'dır. Afname: Bir yerin fethedildikten sonra halka haklarının belirtildiği belgedir. Bunun yanında Padişahın yargı yetkisini kullandığı Müsadere ve Kulluk hakkı yetkileri vardır. Yürütme gücünü Divan-ı Hümayun ile birlikte kullanır.

Cevap: C

4. Osmanlı Devleti'nde hükümdarın çocukları; Şehzade, Çelebi, Efendi gibi unvanlar kullanmıştır. Orhan Bey Dönemi'nden itibaren Şehzadeler "Sancak Sistemine" göre yetiştirilmiştir. Şehzadelerin devlet yönetiminde tecrübe kazanması için uygulanan sistemde yanında bir eğitmeni (Lala) ile Padişah adayı olarak yetenekleri geliştirilmiştir. Sancaktan yetişerek tahta çıkan ilk Osmanlı Padişahı Sultan I. Murat'tır. III. Mehmet'ten itibaren şehzadelerin sancağa çıkma usulü terk edildi. I. Ahmet sancak sistemini kaldırdı ve yerine kafes sistemini getirdi. Kafes sisteminde Şehzadeler sarayda Şimşirlik denilen odalarda yetiştirildi.

Cevap: E

5. Osmanlı Devleti'nde padişahın erkek çocuklarına Şehzade veya Çelebi denilmektedir. Şehzadeler, ilk eğitim ve öğretimine sarayda "Şehzadegan Mektebi'nde" başlamışlardır. Daha sonra Lala eşliğinde yönetim tecrübesi kazanması için sancaklara idareci olarak gönderilmiştir. Sancak Sistemi Orhan Bey'den itibaren uygulanmaya başlamıştır. Sancakta yetişen ilk padişah ise I. Murat olmuştur. Sancağa çıkma geleneğine III. Mehmet son vermiştir. Sancağa çıkmadan tahta çıkan ilk padişah ise I. Ahmet'tir. I. Ahmet sancak sisteminin yerine kafes usulü getiren padişah'tır. Önemli şehzade sancakları: Amasya, Trabzon, Kütahya, Manisa, Konya, Kastamonu, Bursa, Çankırı, Çorum, Karaman'dır. Anadolu dışında tek şehzade sancağı Kırım-Kefe sancağıdır. Şehzade'nin tahta çıkmasına Cülus denir. Tahta çıktığında dağıttığı paraya Cülus Bahşışı adı verilir. Şehzadelerin tahta çıkışında Eyüp Sultan'dan Topkapı'ya kadar yapılan törenlere Kılıç Alayı adı verilir. Şehzadeye bu törende Kılıç kuşama işini yapan kişi Nakib'üleşraf'tır. Cülus ve Kılıç Alayı gibi kavramlar taht değişikliğinin yaşandığını göstergesidir. Eski Türk Devletlerinde Tiginler Sancağa çıktığında Şad unvanını alır ve yanında İnal denilen eğitmenleri bulunur. Türk-İslam devletlerinde Sultan çocukları Melik unvanıyla sancağa çıktığında yanında eğitmenleri Atabey bulunur. Osmanlı'da Şehzade sancağa çıktığında Çelebi unvanı alır ve eğitmenlerine Lala adı verilir.

Cevap: D

6. Padişahın herhangi bir şekilde tahttan ayrılması ile Şehzadelerin yakın sancakta olması, Devlet yönetiminde yetenekli olması ve Ulema ile askerin desteğini alması Şehzadenin diğer kardeşlerinden önce tahta geçmesini kolaylaştırmıştır.

Cevap: E

7. Osmanlı'da sarayın dış hizmetlilerinin bulunduğu bölüme Birun denir. Türk devletlerinde ilk saray Uygurlar'dan itibaren görülür. Türk İslam Devletlerinde ilk saray Karahanlar döneminde Tirmiz Sarayı'dır. Osmanlı Devleti'nin ilk sarayı Bursa Bey sarayı sonra Edirne Sarayı ve Fatih Devri'nde inşa edilen Topkapı Sarayı idare merkezi olmuştur. Osmanlı Devleti'ne, 19. yüzyıla kadar Topkapı Sarayı, 19. yüzyılda, Dolmabahçe, Yıldız ve Beylerbeyi Sarayları yönetim merkezi olmuştur. Topkapı Sarayı girişine Babü'sselam adı verilir. Saray Enderun (İç Saray) ve Birun (Dış Saray) olarak iki bölümden oluşur. Enderun ve Birun'u birbirine bağlayan kapıya Babüssaade adı verilir. Enderun: Padişahın özel hayatının geçtiği yerdir. Saray devletin yönetildiği yer olması yanında Haremde cariyelerin, Enderun'da devşirme kökenli öğrencilerin eğitim gördüğü bir okuldur. Birun: Devlet işlerinin yürütüldüğü yerdir. Padişahın siyasi hayatı burada devam eder, divan toplantıları burada yapılırdı.

Cevap: D

8. Divan-ı Hümayun; Devlet işlerinin görüşülüp karara bağlandığı yerdir. Padişaha devlet işlerinde yardımcı en önemli kurumdur. Divan-Hümayun'da görüşülemeyen konuların karara bağlandığı divan İkinci Divanı'dır. Çarşamba Divanı; İstanbul ile ilgili meselelerin görüşüldüğü divandır. Cuma Divanı; Şer'i ve Örfi davaların karara bağlandığı divandır. Galebe Divanı; Yabancı elçilerle görüşmelerin yapıldığı divandır. Ayak Divanı; Halkın dilek ve şikayetlerinin dinlendiği ayak üstü yapılan divandır. Sefer Divanı; Harp esnasında toplanan divandır.

Cevap: A

9. Osmanlı Devleti'nde yönetimdeki hiyerarşik sıralamada Beylerbeyi diğerlerinden sonra gelir. Divanda Seyfiye sınıfını; Veziriazam ve Vezirler temsil ederdi. Kalemîye sınıfını Nişancı ve Defterdar, İlmiye sınıfını ise Kazasker temsil ederdi. Bu görevlilere "Erkan-ı Devlet" üyeleri denirdi. Beylerbeyi; Eyaletlerden sorumlu görevlidir. Vezir rütbesi alırsa divana katılabilirdi. Hiyerarşik sıralamada diğerlerinden sonra gelirdi.

Cevap: A

10. Nişancı, dirlik topraklarının kaydını tutar ve fethedilen yerleri Tahrir defterine kaydeder. Nişancı; İçişleri Bakanıdır. İslam öncesi Bitikçi-Tamgacı; Türk-İslam Devletlerinde-Münşi'dir. Padişahın Hatt-ı Hümayunlarına, mektup, adaletname kanunname, beratlarına tuğra çeker ve Padişah emirleri resmîyet kazanırdı. Divan-ı Hümayun'da mühim kararların kayıtları Mühimme defteri ve Tahrir defterlerini (tapu, kadastro ve nüfus kayıt defteri) tutar. Devletin iç-dış yazışmalarına bakar. Dirlik topraklarının dağıtımını yapar. Yüksek ve Orta derece memurların özlük dosyalarını tutar. Nişancı Kalemîleri: Beylikçi, Tahvil, Ruus ve Amedi kalemîleridir. "Müfti-i Kanun" olarak da bilinen görevlidir.

Cevap: D

11. Reisülküttab, dış işlerinden sorumlu devlet adamıdır. İslam Öncesi Türk Devletlerinde Ağılı; Türk-İslam Devletlerinde-Mütevfi, Osmanlı'da Defterdar olarak isimlendirilir. İlk Defterdar, I. Murat Dönemi'nde Mihallîç kadısı, Çelebi bin Mehmet'tir. Osmanlı Devleti'nde, hazinenin gelir ve giderlerinden, bütçenin hazırlanmasından, devletin tüm mali işlerinden sorumludur. Maliye, hazine defterini tutan kişidir. (Ruznamçe Defteri) Fatih Dönemi'nde Rumeli ve Anadolu olmak üzere iki tanedir. Yavuz Dönemi'nde Arap-Acem Defterdarı olarak sayıları üçe çıkmıştır. (Rumeli Defterdarı rütbece üstündür.)

Cevap: C

12. Osmanlı'da ilmiye sınıfı eğitimle uğraşan sınıftır. ŞaKKaM olarak kodlanabilir. Şeyhülislam, Kazasker, Kadı, Müderris ilmiye sınıfı üyelerindendir. Bunların yanında Nakibüleşraf ve Kassam gibi görevliler de ilmiye sınıfında yer alırdı.

Cevap: C

13. Nakibüleşraf, ilmiye sınıfında yer alır. Hz. Peygamber'in soy kütüğünü tutar. Kılıç Alayı törenlerinde tahta çıkacak hükümdara kılıç kuşama görevini yapan görevlidir. Kalemîye Sınıfı: Kalemle uğraşan yazısı güzeller sınıfıdır. Nişancı, Defterdar, Reisülküttap, Divan Katipleri ve Defter Emîni bu sınıfa mensuptur.

Cevap: D

14. Tahrir Defteri, Osmanlı'da fethedilen yerlerin kayıtlarının tutulduğu tapu-kadastro defteri ve Mühime Defteri, Divanda alınan kararların tutulduğu defterdir. Bu iki defter Kalemîye sınıfı tarafından tutulan defterlerdir. Şerîyye Sicilleri ise Kadıların mahkemede verdiği kararların tutulduğu defterdir ve İlmiye sınıfına tarafından tutulur.

Cevap: C

15. Osmanlı İlmiye sınıfı görevlerinden; Fetva görevini Şeyhülislam, Yargı görevini icra eden görevli Kadılar ve Eğitim-Öğretim görevini ise Müderrisler icra etmişlerdir.

Cevap: C

16. Kanunu Kadim veya Kanunname-i Ali Osman-Fatih Kanunnamesi padişahın yetkilerini kısıtlamak için değil aksine arttırmak içindir. Sened-i İttifak ise padişahın yetkilerinin kısıtlandığı ilk belgedir. Avrupa'da padişahın yetkilerini kısıtlayan ilk belge olan Magna Carta'ya benzer. Tanzimat Fermanı, Islahat Fermanı gibi belgeler Padişahın yetkilerini kısıtlar. Tanzimat Fermanı ile Padişahın yetkileri kanun gücüyle kısıtlanmıştır. Meşrutiyet ile padişahın yetkileri meclis gücü ile kısıtlanmıştır. Kanun-u Esasi Osmanlı'nın ilk Anayasa'sıdır. Padişahın yetkileri Anayasa gücüyle kısıtlanmıştır.

Cevap: C

17. Osmanlı maliyesinin başında bulunan görevli Defterdardır. Gelir gider dengesini ayarlayan, bütçeyi hazırlayan ve para politikalarını belirleyen Defterdar günümüzün ekonomiden sorumlu Maliye Bakanı'dır. İslam öncesi dönemde hazineye sorumlu kişi Ağıcı'dır. Türk-İslam Devletlerinde ise Müstevfi olarak adlandırılır.

Cevap: A

18. Osmanlı sıcak para ihtiyacını karşılamak için Tımar topraklarını Mukataa araziye dönüştürdü. Mukataa arazilerinin gelirlerinin kiralama usulüne İltizam sistemi adı verilir. İltizam sisteminde toprağı kiralayan kişiye Mültezim denir. Mültezimler kendi adına Mutesellim adı verilen yardımcı vasıtasıyla vergileri toplatabilirdi. Muaccele ise üç yıllığına veya ömür boyu alınan verginin açık artırma bedelidir. Müsadere; Osmanlı'da memurların malına el koyma usulüdür. Fatih Dönemi'nde yasallaştı. II. Mahmut tarafından kaldırıldı. Belge üzerinde ise Tanzimat Fermanı'yla kaldırıldı.

Cevap: C

19. Fiskalizm; Hazineye ait gelirleri yükseltmek, ulaştığı düzeyin altına inmesini engellemektir. Gelenekçilik; var olan düzeni bozacak değişme eğilimlerini engellemektir. Merkantalizm; Avrupa’da altına gümüşe dayalı ekonomiyi temsil eder. Osmanlı parasının değer kaybetmesinde etkili olan ekonomi modelidir. Provizyonizm İaşecilik ise Osmanlı ekonomi anlayışını şekillendiren ve Osmanlı çarşılarında halkın ihtiyacına yönelik her türlü mal bulundurulması ilkesine verilen isimdir.

Cevap: C

20. Saray içinde şehzadelerin eğitim gördüğü yere Şehzadegan Mektebi denir. Osmanlı Devleti’nde padişahın erkek çocuklarına Şehzade veya Çelebi denilmektedir. Şehzadeler, ilk eğitim ve öğretimine sarayda “Şehzadegan Kektebi’nde” başlamışlardır. Şehzadelerin derse başlamasına “Bedi Besmele” denir. Şehzadegan Mektebinde eğitim gördükten sonra belirli yaşlarda ise Lala eşliğinde yönetim tecrübesi kazanması için sancaklara idareci olarak gönderilmiştir. Sahnı Seman Medresesi Fatih Dönemi’nde açılan okullardır. Enderun, II. Murat Dönemi’nde kurulan devşirmelerin eğitim gördüğü okuldur. İptidai; ilkokul düzeyinde okul, Sultani ise Lise düzeyinde okula verilen isimdir.

Cevap: C

1. Osmanlı'yı yöneten devlet çarklarından birisi de Tımar sistemidir. Bu sistem içinde güvenlik-asayiş, askeri, sosyal, tarımsal üretim ve ekonomik faaliyetler için oluşturduğu sistemdir. Dirlik; Asker yetiştirmek veya devlet memurlarının maaşlarını karşılamak amacıyla ayrılan topraklardır. Dirlikler gelirlerine göre; Has, Zeamet ve Tımar olmak üzere üçe ayrılır. Vergi geliri, devlet adamlarına ve askerlere hizmet veya maaş karşılığı verilen topraklardır. Dirlik sahibi, toplanan verginin maaş olarak ayrılan bölümünden geriye kalanla "Cebelü" denilen tam teçhizatlı atlı asker yetiştirirdi. Dirlik Sisteminin Devlete Faydaları: Bu sistemle devlet idari, askeri, güvenlik ve asayiş, mali-ekonomik açıdan fayda sağlardı. Üretimde süreklilik sağlar ve Tarımsal gelirlerin artmasını sağlardı. Taşrada hazineye yük olmadan savaşa hazır bir ordu oluşturulur ve askeri masraflar azalır. Ülke bayındır hale gelir ve devletin vergi toplama yükü azalır. Bu askerler sayesinde taşrada iç güvenlik ve merkezi otorite sağlanırdı.

Cevap: D

2. Osmanlı'nın oluşturduğu sistemler genellikle uzun süreli olmasına rağmen zamanla kendini yenileyemeyenler çağın gerisinde kalmış ve etkilerini de kaybetmişlerdir. Vakıf Sistemi ise hala geçerliliğini korumaktadır.

Cevap: A

3. Osmanlı'da alınan vergiler ve açıklamalarında Ağnam vergisi ile alakalı bir açıklama yapılmamıştır. Ağnam vergisi, küçükbaş hayvanlardan alınan vergilerdir. Olağanüstü hallerde toplanan vergi Avarız'dır. Gayrimüslim erkeklerden alınan vergi Cizye'dir. Toprağını mazeretsiz üç yıl üst üste boş bırakan çiftçiden alınan vergi Çiftbozan'dır. Müslüman çiftçiden alınan 1/10 oranındaki ürün vergisi Öşür'dür.

Cevap: E

4. Osmanlı'da, Toprağını üç yıl mazeretsiz ekip biçmeyen köylünün elinden alınıp başkasına verilmesi, kullanım hakkının köylüde ancak mülkiyetin devlette olduğunu gösterir. Amaç aynı zamanda üretimde sürekliliği de sağlamaktır. Köylünün bağ, bahçe ve bostanın olması toprağın mülk toprağı olduğunu gösterir. Köylüden toprak ve ürün üzerinden vergi alınması devlet olmanın bir gereği ve devletin ihtiyaçlarını karşılamak amacıyla yaptığı bir uygulamadır.

Cevap: A

5. Tımar sistemi içinde güvenlik-asayiş, askeri, sosyal, tarımsal üretim ve ekonomik faaliyetleri barındıran devlet çarklarından birisidir. Tımar topraklarının gelirleriyle Tımarlı Sipahi, Cebelü asker besler bu askerlerin ihtiyaçlarını karşılardı. Bu gelirler doğrudan hazineye aktarılmazdı.

Cevap: D

6. Devletin sıcak para ihtiyacından dolayı tımar toprakları Mukataa araziye dönüştürüldü. Mukataa toprakları, İltizam sisteminde üç yıllığına gelirleri peşin parayla Mültezimlere satıldı. İltizam sisteminde vergi toplayan Mültezimler zamanla Ayan-Eşraf'a dönüştü. Dağılıma Dönemi'nde güçlenen Ayanlık müessesesi II. Mahmut tarafından kaldırılmasıyla devlet, Muhassıl adı verilen görevlileri vergi toplamak için görevlendirdi.

Cevap: C

7. Osmanlı Dirlik toprakları; Has, Zeamet ve Tımar toprakları olarak üçe ayrılır. Bu topraklar dağıtılan memurun gelirlerine göre büyükten küçüğe sıralanmış şekildedir. Vakfiye, Herhangi bir malı vakfeden tarafından nasıl tasarruf edileceğini belirten belge. Mukataa, geliri doğrudan hazineye bırakılan topraklar. Paşmaklık, Padişah eşlerine ve kızlarına bırakılan topraklar. Ocaklık, Gelirleri kale komutanlarına ayrılan topraklardır.

Cevap: C

8. Osmanlı'da tımar sisteminin bozulmasında; Merkezi otoritenin zayıflaması, Tımarların alakasız kişilerin eline geçmesi, Yeni savaş tekniklerinin tımar askerleri tarafından uygulanamaması, Üretimin azalması, Paranın değerinin düşürülmesi, Savaşlardaki ağır yenilgiler etkili olurken Celali isyanları bunların sonucunda ortaya çıkan bir durumdur, sebep değildir.

Cevap: C

9. Osmanlı Devleti'nde atamaları padişah tarafından yapılan iç işlerinde serbest dış işlerinde merkeze bağlı eyaletlere Ayrıcalıklı (İmtiyazlı) Eyaletler denirdi. Bu eyaletlerin yöneticileri, o bölgelerin asilzade soyundan gelen kişilerdir. Atamalarını padişah yapardı. Eflak-Boğdan (Memleket-eyn); Yöneticilerine "Voyvoda" adı verilir. Vergi vermek ve asker göndermek zorundadır. Kırım; Yöneticileri "Han" unvanını alır ve Giray soyundan gelirdi. Vergi vermez asker gönderirlerdi. Hicaz; Yöneticileri "Emir-Şerif" unvanını kullanırdı. Asker göndermez, vergiden de muaftır. Cezayir, Tunus, Trablus (Garp Ocakları) Salyaneli Eyaletlerdendir. İltizam Sisteminin uygulandığı eyaletlerdir. Genelde halkı Müslüman olan merkeze uzak verimsiz eyaletlerdir. Vergi gelirleri de İltizama verilirdi. Mültezimler eyaletin vergisini ihale ve açık artırma yoluyla alır, devlete peşin verir sonra kendisi eyaletten toplardı.

Cevap: C

10. Osmanlı Dönemi'nde Medreseyi bitirenlere verilen diploma veya çırağın o işte ustalaştığını gösteren, ehliyet veren belgeye icazet/icazetname denir. Gedik, dükkan açma hakkıdır. Ferman, Padişah emirleri, Avarız olağanüstü hallerde alınan vergidir. İzni sefine ise; Çanakale ve İstanbul boğazından geçecek gemilere verilen izindir.

Cevap: C

11. Yeniçeri ağası, Yeniçeri Ocağı ile Acemi Ocağı işlerinden sorumludur. Sadrazamdan sonra gelen yeniçeri ağasının hem sivil hem de askeri görevleri vardır. Esnafı denetlemesi de onun görevlerindendi. Başkent in güvenliği ile sarayın koruması da görevleri arasındadır. Aynı zamanda Divan-ı Hümayun üyesidir. Yeniçeri ağaları arasında vezirlik verilenler de vardır ve bunlar Ağa Paşa diye anılmıştır.

Cevap: D

12. I. Murat Dönemi'nde Yeniçeri Ocağına asker yetiştirmek için kurulan Acemioğlanlar Ocağı kurulmuştur. Sultan Murat Dönemi denildiğinde "Rumeli"de en çok fetihlerin olduğu dönem ve asker ihtiyacını karşılamak için "Ocak"ların kurulduğu dönem akla gelmelidir.

Cevap: D

13. Osmanlı Devleti hoşgörü politikası kapsamında Balkanlarda fethettiği topraklarda iskan, istimalet ve vergide adalet uygulanırken, din birliği ve inanç birliğini sağlamaya yönelik zorlamada bulunmaz.

Cevap: D

14. Cebelüler; Tımarlı Sipahilerin yetiştirdiği Eyalet Askerlerindendir. Kapıkulu Piyadeleri içinde yer almazlar. Kapıkulu Piyadeleri arasında; Acemi Oğlanlar Ocağı: Yeniçeri ve diğer Kapıkulu Ocakları'na asker yetiştirmek için kurulmuştur. Devşirme sistemi ile toplanan çocuklar burada eğitim görürlerdi. Acemi Oğlanlar Ocağı'ndan Yeniçeriye geçişe "Kapiya Çıkma" ya da "Bedergah" denirdi. Yeniçeriler: Kapıkulu Ocaklarının en kalabalık ve yönetimde en etkili grubudur. Savaşta ve barışta Padişahı korurlardı. Evlenmez, başka hiçbir işle meşgul olmazlardı. İstanbul'un güvenliğinden, yangın söndürmeden sorumludurlar. Kışlada yatıp kalkan düzenli eğitim gören askerlerdi. Yeniçerilere üç ayda bir "Ulufe" denilen maaş alır. Padişah değişikliğinde "Culüs Bahşişi" sefere çıktığında "Sefer Bahşişi" alırlardı. Cebeciler: Yeniçerinin silahlarını ve zırhlarını yapan, bakımlarını yapan teknik bir sınıftır. Topçu Ocağı: Bu ocağın görevi top dökmek ve topları kullanmaktır. Teknik bir askeri sınıftır. İlk başarıları I. Kosova Savaşı'dır. Top Arabacıları Ocağı: Top arabalarını yapan ve topların taşınması işlevini yapan teknik bir askeri sınıftır. Humbaracılar Ocağı: Havan topları, humbara denilen gülleleri ve el bombası hazırlayan teknik bir sınıftır. Lağımcılar Ocağı: Kale kuşatmalarında, hendek kazarak veya fitil döşeyerek surları yıkan teknik bir sınıftır. Bostancılar: Saray ve köşkların güvenliğinden sorumlu sınıftır.

Cevap: B

15. Kazaların yönetiminden ve adalet işlerinden Kadı, güvenliğinde ise Subaşı görevlidir.

Cevap: E

16. Osmanlı'da toplum "Millet Sistemi" esasına göre belirlenmiştir. Millet sisteminde alınan temel ölçüt "Din ve Mezhep esaslıdır." (Müslüman, Katolik, Süryani gibi) Millet sisteminin varlığı Osmanlı Devleti'nde toplumu oluşturan grupların milli benliğini korumasını sağlamıştır. Osmanlı Devleti'nin hoşgörü ve adalet anlayışı, egemen olduğu topraklar üzerinde asimilasyon politikası izlediğinin en güzel göstergesidir. Osmanlı İmparatorluğu'nun toplumsal yapısının çeşitli etnik gruplardan oluşması, Osmanlı Devleti'nin bu halkları asimile etmemesi, din ve kültürlerinde özgür bırakması "Osmanlı Milleti" bilincinin oluşmasını ve toplumunun kaynaşmasını engellemiş ve devletin dış müdahalelerle dağılmasına ortam hazırlamıştır.

Cevap: A

17. Osmanlı Klasik Dönemi (Yükselme) Mimar Sinan Öncesi, Mimar Sinan Dönemi ve Mimar Sinan Sonrası olarak incelenir. Bu dönem eserleri arasında Fatih Camii yapılmasından başlayarak, Semaniye Medresesi-Fatih'in Sahn-ı Seman Medresesi, Topkapı Sarayı, Şehzade Camii, Sülaymaniye, Selimiye Camii ve Mimar Sinan sonrasında yapılan Sultan Ahmet Camii, Mostar Köprüsü ve Yeni Camii en önemlileridir. Ancak Anadolu Hisarı (Güzelce Hisar) Yıldırım Bayezid dönemi eseridir ve Erken Dönem eserlerindendir.

Cevap: E

18. Abdülmecit Dönemi'nde, çiftçinin ihtiyaçlarını karşılamak amacıyla 1863 tarihinde kurulan Memleket Sandıkları (Menafi Sandıkları), 1888 II. Abdülhamit Dönemi'nde Ziraat Bankası'na dönüştürülmüştür.

Cevap: B

19. Balyos, Osmanlı'nın Venedik ile ilişkilerini düzenleyen elçilere verdiği isimdir. Hidiv, Osmanlı'nın Mısır valisine verilen isim Voyvoda, Osmanlı'nın taşra yönetiminde padişaha yardımcı görevlilerden Eflak-Boğdan yöneticilerine verilen isimdir. Sefir, Osmanlı'nın, Batıyı yakından takip etmek için Avrupa'ya gönderdiği elçilere verilen isimdir. Tekfur ise Bizans valilerine verilen isimdir.

Cevap: B

20. Uygurlar Dönemi'nde başlayan Minyatür, zirve dönemi ise Osmanlı'dır. Matrakçı Nasuh, Yavuz Sultan Selim Dönemi'nde yetişmiş önemli Minyatürcülerden olan Matrakçı Nasuh aynı zamanda iyi bir Matrak oyuncusu olduğundan bu isimle anılır. Kanuni Dönemi seferlerine katılmış önemli eseri Menazil-i Sefer-i Irakeyn'dir. Nakkaş Osman, XVI. yy Osmanlı'nın başminyatürcüsüdür. Şemailname ve Padişah Minyatürleri önemlidir. Levni, Lale Devri minyatürcüsü olan Abdülcélil Efendi, minyatür sanatının son büyük ustasıdır. Minyatür perspektifine derinlik kazandırmıştır. Surname-i Vehbi, Surname-i Hümayun önemli eserleridir.

Cevap: E

21. I. Ahmet Dönemi'nden itibaren şehzadelerin sarayda inziva hayatı yaşadığı yere Şimşirlik ismi verilir. Kasr-ı Adl, Fatih'in divan toplantılarını takip ettiği odadır. Arz Odası, Padişah'ın divan toplantısı sonra Vezir-i Azamla görüştüğü ve yabancı elçileri kabul ettiği odadır. Enderun, sarayın iç bölümü padişahın özel hayatının geçtiği ve devşirmelerin yetiştirildiği okuldur. Mülazemet, İlmiye sınıfı adaylarının mesleki stajları ve görev bekleme süreleridir.

Cevap: D

22. Darü'l Fünun, Abdülaziz Dönemi'nde açılan ilk üniversitedir. Darü'l Mesa-i, Kızılay'a bağlı olarak kurulan ordunun giyim ihtiyacını karşılayan kurumdur. Darüşşafaka, anası-babası hayatta olmayan maddi imkanları yetersiz çocukları eğitmek için 1863'te kurulan sivil toplum kuruluşudur. Darü'l Bedayi, 1914 tarihinde konservatuvar olarak kurulan ve sonrasında tiyatro topluluğuna dönüşen kurumdur. Sanayi-i Nefise, 1928 Atatürk Dönemi'nde Mimar Sinan Güzel Sanatlar okuluna dönüştü.

Cevap: D

1. Mekteb-i Ulumu Edebiye II. Mahmut Dönemi'nde İstanbul'da Sıbyan Mektepleri'ni bitiren yetenekli çocukların dini bilgiler öğrenmek için gittikleri sivil okuldur. Hendesehane, Batı tarzında açılan ilk askeri okuldur. Mızıkay-ı Hümayun, Donezetti Paşa tarafından kurulan askeri Bando okuludur, bugünkü Cumhurbaşkanlığı Flormani orkestrasının temelidir. Berr-i Hümayun ve Bahr-ı Hümayun Kara ve Deniz Mühendishanesidir.

Cevap: B

2. Semerkant Uluğ Bey Rasathanesi'nin yöneticiliğini yaptıktan sonra Akkoyunlu Hükümdarı Uzun Hasan'ın elçisi olarak Fatih Sultan Mehmet ile görüşen dönemin ünlü matematikçisi Ali Kuşçu'dur. Uzun Hasan, Ali Kuşçu'yu, bir barış antlaşması için elçi olarak İstanbul'a göndermiştir. Ali Kuşçu'nun Semerkant'taki çalışmalarından haberdar olan Fatih, ona büyük iltifat gösterdi ve İstanbul medreselerinde gençleri yetiştirmesini teklif etti. Dürüst bir ilim adamı olan Ali Kuşçu ise bu iltifata, "Hünkârım izin verirlerse önce Tebriz'e döneyim. Elçiye zeval olmaz. Burada bulunuş sebebim, Akkoyunlu hükümdarının elçisi olmamdır. Gerekir ki hünkârımın lütufkâr davetini kabul etmeden önce vazifemi iyi bir sonuca ulaştırdığımı, beni gönderen bana güvenmiş olan insana bildireyim." dedikten sonra görevini tamamlamış ve İstanbul'a gelerek Fatih Medresesi'nde Matematik dersleri vermiştir. Molla Fenari; II. Murat Dönemi'nde yaşamış ilk Şeyhü'l İslam'dır. Takiyüddin Mehmet; İlk rasathaneyi açan kişidir. Matrakçı Nasuh; Minyatörcü ve matrak oyuncusudur. Hazerfen ise; İlk kanatlı uçuşu gerçekleştiren ünlü uçucumuzdur.

Cevap: D

3. Türk-İslam devletlerinde şehirler camiler çevresine inşa edilmiştir. Camii merkez olmak üzere Çeşme, Medrese, Hamam, Darü's-şifa, Kütüphane gibi eserin toplandığı yerler Külliye olarak adlandırılır.

Cevap: E

4. Batı tarzı açılan okullardan ilki I. Mahmut Dönemi'nde açılan Hendesehane'dir. Mühendishane-i Berr-i Hümayun ve Bahr-ı Hümayun, Darü'l Muallimin-Muallimat ve 1870 Abdülaziz Dönemi'nde açılan Dar'ül Fünun-u Osmani bazı örneklerdir. Darü'l Fünun bugünkü İstanbul Üniversitesi'nin temelidir. 1933 prof. Albert Malche tarafından dönüştürülmesi için rapor ile İstanbul Üniversitesi'ne dönüştürüldü. Şehzadegan Mektebi, Sıbyan Mektepleri, Enderun, Semaniye Medresesi Klasik Dönemde eğitim veren okullardır.

Cevap: B

5. Tıp alanındaki çalışmaları ile öne çıkan Hacı Bayram Veli'nin talebesi Fatih'in hocası olan Akşemseddin'dir. Ayrıca Molla Hüsrev, Molla Gürani'de Fatih'e hocalık yapmış ünlü simalardır. Ali Kuşçu, Matematik ve Astronomi alanında çalışmalar yapmıştır. Altunizade, Tıp-İdrar mesane alanında çalışmalar yapmıştır. Molla Fenari, ilk şeyhülislamdır. Zağnos Paşa, Fatih'in kayınpederi ve veziri Rumca-Latine hocasıdır.

Cevap: C

6. Devşirmeler küçük yaşta alınarak önce Müslüman ailelerin yanında İslamiyet ve Türkçe öğrenir sonra Acemi Oğlanlar Ocağında yetiştirildikten sonra Enderun'a seçilirler ve burada eğitimleri bittikten sonra taşrada görev alırlardı. Devşirme kökenliler Medresede eğitim görmezlerdi.

Cevap: D

7. İlmiye sınıfı tuttuğu defterlerden Şer'iyye sicilleri, Kadıların mahkeme kararlarını içeren defterlerdir. Şer'iyye sicillerinin içinde önemli bir yer tutan Tereke Defterleri, Ailenin çocuk sayısı, mirasçıların durumu, birden fazla evliliğin hangi amaçla yazıldığını tutan defterlerin tek eksik yanı ölen çocukların kayıt altına alınmamasıdır. Ruznamçe defterleri; Günlük hayatla ilgili tutulan defterdir. Tımar Ruznamçeleri, Kazasker Ruznamçeleri içinde kadıların müderris ve müftülerin atama tayin işleri ile ilgili bilgiler bulunmaktadır. Adı geçen üç defterde İlmiye sınıfı tarafından tutulur.

Cevap: E

8. Günümüzün Başbakanı konumundaki Sadrazam'ın görevleri arasında Devlet memurlarını atama görevinden alma, Padişah sefer çıkmadığında orduya Serdar-ı Ekrem unvanı ile komuta etme, Divan-ı Hümayuna başkanlık etme, Devlet işlerinin yürütülmesini sağlama olarak sayılırken Hatt-ı Hümayun'u bizzat padişah kendisi yazar.

Cevap: E

9. Osmanlı'da Padişah'tan sonra en yetkili kişisi Sadrazam, Vezir-i Azam ve Serdar-ı Ekrem gibi unvanlar kullanmıştır. İslam Öncesi Türk Devletlerinde; Üge-Aygucu, İlk Türk-İslam devletlerinde Karahanlarda Yuğruş, Gaznelilerde ise Hacı-i Büzürg adını kullanmıştır.

Cevap: E

10. Osmanlı İlimiye Sınıfı görevlerinden; Eğitim-Öğretim görevini Müderrisler, Yargı görevini icra edenler Kadılar ve Fetva görevini ise Şeyhülislam (Müftü) icra eder. Kassam, miras davalarında bizzat olay yerine gidip gerekli tahkikatı yaptıktan sonra ihtilafı çözen memurlardır. Nakibü'l-Eşraf, Cülus töreninde şehzadeye kılıç kuşama işini yapan görevlidir. Aynı zamanda Seyit ve Şeriflerin kayıtlarını tutarlar.

Cevap: C

11. Osmanlı Duraklama Dönemi'nde I. Ahmet'in 1603'te Sancağa çıkma usulünü kaldırmasıyla birlikte devlet işlerinde küçük yaşta tecrübesiz şehzadelerin başa geçmesi ile saray kadınları, yönetime karışmış ve rüşvet iltimas artmaya başlamıştır. Beraberinde liyakatin terkedilmesi merkezi otoritenin bozulması ile padişah değişikliklerinin artması siyasi olarak olumsuz etkilemiştir.

Cevap: E

12. Kanun name-i Ali Osman Osmanlı'nın ilk kanunnamesidir. Veraset sisteminde düzenleme, Sancak sisteminin kurala bağlanması, Kardeş katli uygulaması, Miri arazi uygulamasının belirlenmesi, Askere alımların düzenlenmesi, Enderun Sistemi (Saray okulu) ile ilgili uygulamalar ve Padişah kızlarının kocalarına geniş haklar verilemez gibi hükümler ve Müsadere uygulamasının başlatılması gibi hükümler yer alırken Müsaderenin kaldırılması ile ilgili düzenleme II. Mahmut Dönemi'ndedir. Belge üzerinde Tanzimat Fermanında yer alır.

Cevap: A

13. Kapıkulu Ordusu; Pencik Sistemi ve Devşirme Sistemi ile oluşan askeri birliklerdir. Hazineden üç ayda bir "Ulufe" adı verilen maaş alırlardı. Kapıkulu süvarileri ve Piyadeleri, savaş-barış dönemlerinde Padişahı ve Sarayı korumakla görevli mesleği sadece askerlik olan sınıftır. Devletten maaş alırlar ve sayıları yirmi bin civarındadır. Osmanlı'nın son dönemlerinde sayılarının artması ile hazine giderleri de artmıştır.

Cevap: B

14. Osmanlı merkezi teşkilatı, taşra teşkilatı olarak ikiye ayrılır. Merkezi teşkilat Padişah, Başkent ve Divan teşkilatını güçlendirme amacıyla Divan teşkilatı kurulması, Vezirlik makamı oluşturulması, Kazasker ve Defterdarlık makamlarının kurulması gibi faaliyetlerdir.

Cevap: E

15. Osmanlı'da Devşirmeler Acemioğlanlar Ocağı, Enderun'da yetiştirilirdi. Osmanlı'da görev alabilmeleri için Türkçe bilmek ve Müslüman olmak zorunluluğu bulunur. Ancak İlimiye sınıfı mensupları Medreselerde eğitim görürlerdi. Doğuştan Türk ve Müslüman olmak zorundadır. İlimiye sınıfı üyeleri ŞaKKaM olarak kodlanabilir. Şeyhülislam, Kazasker, Kadı ve Müderrisler İlimiye sınıfındandır ve kesinlikle devşirmelerden olmazdı.

Cevap: C

16. Fatih Sultan Mehmet Han'ın eğitiminde en büyük pay sahibi olan hocaları Akşemseddin, Molla Hüsrev, Molla Gürani, Molla Zeyrek, Zağnos Paşa... eğitiminden sorumlu olan hocalardandır.

Cevap: E

17. Osmanlı'da fethedilen yerlerin kayıtlarının tutulması, Padişah'ın fermanlarına tuğra çekilmesi, İç-dış yazışmaların kayıtları, Üst düzey orta düzey memurların özlük haklarının tutulması, Divan'da alınan kararların Mühimme Defterine yazılması çalışmaları Nişancı Kalemlerinin görevlerindendir.

Cevap: B

18. Osmanlı Mimarisi, Erken Dönem, Klasik dönem ve Geç dönem olarak üç dönemde incelenir. Erken dönem eserleri Kuruluş'tan İstanbul'un fethine kadar, Klasik dönem eserleri İstanbul'un fethinden Mimar Sinan sonrası dönemi, Geç dönem eserleri Batı etkisinde gelişen dönem eserlerini kapsar. Geç dönem eserleri; III. Ahmet çeşmesi, Nur-u Osmaniye Camii, Laleli Camii, Dolmabahçe Camii ve Dolmabahçe, Yıldız, Beylerbeyi, Çırağan sarayları örnek verilebilir.

Cevap: E

19. Kutluk devleti, Büyük Selçuklu, Eyyubiler, Osmanlı adını kurucudan Anadolu Selçuklu Devleti adını kurulduğu yerden almıştır.

Cevap: D

20. Osmanlı'da Akıncılar, Ordunun önünden giderek Orduya atılan pusuları bozar, Keşif koludur ve Asıl ordudan önce düşmanın yerini tespit eder, müsait olursa düşmanı imha eder. Osmanlı'da Duraklama Dönemi'nden itibaren Akıncılar'ın kaldırılması ile Osmanlı Ordusu büyük bir güçten mahrum kalmıştır.

Cevap: B

1. İttihat ve Terakki Cemiyeti, 1918 yılında kendisini feshettikte sonra "Teceddüt Fırkası" adı altında siyasal yaşamına devam etmiştir. Diğer seçenekler ise İttihat ve Terakki Cemiyetinin özellikleri arasında yer alır.

Cevap: E

2. İzmir'in işgali sırasında "Yaşasın Venizelos" demediği için şehit edilen Türk Subayı Albay Süleyman Fethi'dir.

Cevap: C

3. Millî Mücadele Dönemi'nde çıkardıkları Fransızca Le Pays (Vatan), Türkçe Hadisat ve Albayrak gazeteleri ile Doğu Anadolu'nun Türk yurdunun ayrılmaz bir parçası olduğunu savunan cemiyet Şark Vilayetleri Müdafaa-i Hukuk Cemiyetidir. Bu cemiyet Erzurum Kongresinin de toplanmasında etkili olmuştur.

Cevap: A

4. 18 Ocak 1919 tarihinde I. Dünya Savaşı'nda yenilen devletlerle yapılacak barış antlaşmalarının esaslarını saptamak amacıyla Paris Barış Konferansı toplanmıştır. Bu konferansta en etkili devlet İngiltere olmuştur, İngiltere bu konferansta İzmir ve civarını İtalya'dan alıp Yunanistan'a vermiştir. Bunun üzerine İtalya konferansı terk etmiştir. Böylece itilaf Devletleri arasında ilk ciddi görüş ayrılığı ortaya çıkmıştır.

Cevap: B

5. Harnidiye Kahramanı olarak anılan devlet adamı Rauf Orbay'dır.

Cevap: E

6. Meşveret, Mizan ve İttihat gazeteleri İttihat ve Terakki Cemiyetinin yayın organları arasındadır.

Cevap: E

7. İngiltere, I. Dünya Savaşı'nda Irak Cep hesini açmakla, Ortadoğu'daki petrolere hakim olmak ve Kafkaslar üzerinden Rus ya'ya yardım götürmeyi amaçlamıştır.

Cevap: C

8. Halil Paşa ve Kazım Karabekir'in başarılarından dolayı "Kutül Amare Fatih" ve "Kahramanı" unvanı aldıkları I. Dünya Savaşı'ndaki cephe Irak Cephesi'dir.

Cevap: C

9. 20. yüzyıl 1901 tarihinden 2000 yılına kadar geçen süredir. 20. Yüzyılın başları derken 1901'den 1920'ye kadar geçen dönem kastedilmektedir.

Osmanlı Devleti bu dönemde Kuzey Afrika'da Trablusgarp Savaşını 1911'de yapmış ve bu bölgeyi kaybetmiştir. Balkanlarda da 1912-1913 arasında Balkan Savaşlarını yapmış ve son Balkan ulusu olan Arnavutluğu kaybetmiştir.

Ayrıca 1914-1918 arasında I. Dünya Savaşına katılmış ancak çok ciddi bir hüsarana uğramıştır.

1908'de II. Meşrutiyetin ilanından sonra İttihat ve Terakki partisi yönetimde ağırlığını hissettirmiştir.

Fakat Osmanlı devleti halkı ilk kez yönetime katmayı 1876 I. Meşrutiyetin ilanıyla yapmıştır. Bu dönem de XIX. Yüzyılın sonudur.

Cevap: D

10. ABD tarafından Japonya'ya atom bombasının atılması II. Dünya Savaşı esnasında 1945'tedir. Diğer gelişmeler I. Dünya Savaşı ile ilgilidir.

Cevap: E

11. Hareket Ordusu'nun meşrutiyete karşı çıkan bir isyanı bastırması ordunun yenilikleri ve meşrutiyeti koruduğunu gösterir. (II) II. Meşrutiyetin ilanından sonra yapılan seçimler sonucu Mebusan Meclisi yeniden açılmış ve Mecliste farklı görüşlerden siyasi partiler yer almıştır. Bu partilerden en güçlü olanı ise İttihat ve Terakki Fırkası olmuştur. Bu dönemde Balkanlarda ki siyasi karışıklık sürerken iç karışıklıklarda önlenememiştir. Ahrar Fırkası, ittihat ve Terakki Cemiyetine karşı sert eleştiriler yöneltirken Volkan Gazetesi baş yazarı Derviş Vahdet ve Serbesti gazetesi başyazarı Haşan Fehmi ise yine bu cemiyet aleyhine sert yazılar yazmışlardır. Bu yazılar nedeniyle bir süre sonra Haşan Fehmi öldürülmüş, bu olay ülkede büsbütün bir karışıklığa neden olmuştur. İttihat ve Terakki Cemiyetinin bu dönemde tedbir için Selanik'ten getirttiği Avcı Taburlarındaki askerlerden bazılarının disiplinsiz hareketleri bazılarının da meşrutiyet aleyhine yaptıkları eylemler gittikçe artmış, bu askerlerden birkaçının Mebusan Meclisinin önüne gelerek ateş açmaları ile tırmanan gerginlik İttihat ve Terakki taraftarlarından bazılarının öldürülmesiyle büyük bir kaosa dönüş müştür. İsyanın Selanik'te duyulması üzerine ittihat ve Terakki Fırkası, Mahmut Şevket Paşa komuta sındaki Hareket Ordusunu İstanbul'a göndermiştir. Hareket Ordusu'nun İstanbul'a gelmesiyle isyan kısa sürede bastırılmıştır.

Cevap: B

12. İttihat ve Terakki üyelerinin baskısı sonucu 1908'de II. Meşrutiyet yeniden ilan edilmiş, Kanunuesasi tekrar yürürlüğe konmuştur. Kasım 1908'de vekil seçimleri yapılmış ve parlamento 17 Aralık 1908'de açılmıştır. II. Meşrutiyet Dönemi, Türk tarihinde ilk kez çok partili hayata geçilen dönem olmuştur. (III) Ancak halkın yönetime ilk kez katılması ve parlamenter yönetimin kurulması I. Meşrutiyet Dönemi'nde yaşanan gelişmelerdir.

Cevap: C

13. 1908'de II. Meşrutiyetin ilan edilmesinde halk ile ordu arasında isyan çıkma ihtimalinin olması (I), Osmanlı tahtına hanedandan başka birisinin geçeceği iddialarının olması (II), yaşanan ekonomik sıkıntılar, İttihatçıların Makedonya'daki faaliyetleri etkili olmuştur. Ancak 31 Mart Vakası II. Meşrutiyetin nedeni değil, sonucudur. Bu vaka meşrutiyet karşıtları tarafından çıkarılan isyan ile yaşanmıştır. Vakanın ardından II. Abdülhamit tahttan indirilmiştir.

Cevap: C

14. 1876 Anayasası'nda yapılan 1909 değişiklikleri şunlardır: i Hükümet Meclis'e karşı sorumlu olmuştur. (I) i Padişahın, Meclisi açma ve kapama yetkileri sınırlandırılmış, sürgün ve sansür yetkileri kaldırılmıştır. (II)
- ❖ Basın üzerindeki sansür kaldırılmıştır.
 - ❖ Padişahın veto hakkı sınırlandırılmıştır.
 - ❖ Uluslararası anlaşmaların Meclis tarafından onaylanması zorunluluğu getirilmiştir.
 - ❖ Toplanma, dernek ve parti kurma hak ve hürriyetleri kabul edilmiştir. (III)

Cevap: E

15. 1908 yılında İngiltere ile Rusya arasında Reval Görüşmeleri yapılmış ve bu görüşmelerde İngiltere, Rusya'yı Osmanlı konusunda serbest bırakmıştır. Reval Görüşmelerinde İstanbul ve Boğazların Ruslara verilmesi, Makedonya'da ıslahat yapılması kararları da alınmıştır. Bu görüşmeler II. Meşrutiyetin dış nedeni olmuştur.

Cevap: B

16. 31 Mart Vakası'nda, İstanbul'da denetimi elinden kaçırarak İttihat ve Terakki Cemiyeti, Selanik'teki III. Ordu'yu harekete geçirmiş, böylece ayaklanmayı bastırmak üzere Hareket Ordusu kurulmuştur. Hareket Ordusu'nun ilk komutanı Hüseyin Hüsnü Paşa'dır. Daha sonra komutayı Mahmut Şevket Paşa'ya (I) devretmiştir. Mustafa Kemal de (III) bu orduda görev yapan subavlar arasındadır.

Cevap: C

17. Trablusgarp Savaşı'ndan sonra imzalanan Uşi Antlaşmasında;

- ❖ On iki Ada'nın, Trablusgarp ve Bingazi'nin İtalya'ya bırakılması,
- ❖ Trablusgarp'ın Düyunu Umumiye borçlarının İtalya tarafından ödenmesi,
- ❖ Trablusgarp'taki Osmanlı çıkarlarının Naibüssultan tarafından korunması

maddeleri yer almıştır.

Ancak Arnavutluk'un durumunun büyük devletler tarafından kararlaştırılması maddesi I. Balkan Savaşı'ndan sonra imzalanan Londra Antlaşması'nda yer almıştır.

Cevap: D

18. I. Dünya Savaşı'ndan sonra Batılı devletlerin ABD'ye Türk toprakları üzerinde mandater devlet olması yönünde teklifte bulunmaları sonucunda Başkan Wilson'un önerisi, Paris Barış Konferansı kararıyla araştırma yapılması amacıyla Charles Crane ve Henry King başkanlığında oluşturulan komisyondur. Komisyon, Türk topraklarında yaptığı araştırmalar sonucunda bir rapor hazırlamış, Türk topraklarında ayrı ayrı üç hükümet kurulmasını öngörmüştür. (III) Rapora göre bu hükümetlerin hepsi manda altına alınacak (II), Kilikya da Ermenistan'a bağlanacaktır. (I)

Cevap: E

19. Paris Barış Konferansı'nda İzmir, Yunanistan'a verilmiş; 15 Mayıs 1919'da Yunanlar İzmir'i işgal etmişlerdir. İşgalin geçici değil, kalıcı olduğunun bilincinde olan Türk halkı, İzmir'de Maşatlık Mitingi'ni düzenlenmiş (I), İzmir Müdafaa-i Hukuk Cemiyetini kurmuş (II), Fatih ve Sultanahmet mitinglerini düzenlemiştir. (III)

Cevap: E

20. Osmanlı Devleti Trablusgarp Savaşı'nda bölgeye genç vatansever gönüllü subayları [Mustafa Kemal, Enver Bey, Fethi (Okyar), Kuşçubaşı Eşref, Fuat (Bulca), Nuri (Conker), Ali (Çetinkaya), Süleyman Askeri, Kısıklı Cemil vb.] göndermiştir. Gönüllü subaylar kıyafetlerini ve kimliklerini değiştirerek Mısır ve Tunus üzerinden gizlice Trablusgarp'a geçmişler ve yerli halkı İtalya'ya karşı ayaklandırmışlardır.

Cevap: E

1. Birinci Dünya Savaşı sürecinde İtilaf Bloku'nda yer alan Çarlık Rusya'da 1917'de Bolşevik İhtilali çıkmış ve Rusya Brest-Litowsk Antlaşması ile savaştan çekilmiştir. Birinci Dünya Savaşı'ndan çekilen Rusya savaş sürecinde imzalanan gizli antlaşmaları "Sarı Kitap" adıyla dünya kamuoyuna açıklamıştır.

Cevap: A

2. Osmanlı Devleti'nde dağılmayı önleyebilmek için XIX. yüzyılda savunulan Osmanlılık fikrinin temsilcileri arasında öncüllerde verilen Ziya Gökalp (I) ve Mehmet Akif (III) yer almaz. Ziya Gökalp Türkçülük fikrini, Mehmet Akif Ersoy ise İslamcılık fikrini savunmuştur. Osmanlılık fikrinin savunucuları şunlardır:

- ✦ Ali Suavi
- ✦ Mithat Paşa
- ✦ Namık Kemal
- ✦ Ziya Paşa
- ✦ Mustafa Reşit Paşa
- ✦ Şinasi
- ✦ Mehmet Emin Âli Paşa
- ✦ Jön Türkler

Cevap: D

3. İttihat ve Terakki Cemiyeti'nin özellikleri arasında, öncüllerde yer alan "Osmanlılık fikrini savunmuştur." (I) ifadesi doğru değildir. İttihat ve Terakki Cemiyeti Osmanlılık fikrini değil, Türkçülük fikrini benimsemiştir.

Cevap: A

4. 1879-1935 yılları arasında yaşamış, 1904'te yayımladığı "Üç Tarz-ı Siyaset" adlı eserinde Türkçülük, Osmanlılık ve İslamcılık fikirlerini inceleyen, aynı zamanda Türkçülük fikrinin en önemli temsilcilerinden biri olan yazar, fikir ve devlet adamı Yusuf Akçura'dır.

Cevap: B

5. Osmanlı Devleti'nde görülen ve öncüllerde verilen gelişmelerden sadece 31 Mart Vakası (II) doğrudan rejimi değiştirme amacıyla ortaya çıkmıştır. Kuleli Vakası 1859'da yaşanmış olup, yüksek rütbeli subayların Sultan Abdülmecit'i tahttan indirmek amacıyla gerçeleştirdikleri suikast girişimidir. Ancak girişim başarısız olmuştur. Babıali Baskını ise 1913'te İttihat ve Terakkicilerin gerçekleştirdiği bir hükümet darbesi olup rejimi değiştirme amacı güdülmemiştir.

Cevap: B

6. Halide Edip Adıvar'ın kaleme aldığı, İzmir'in işgali sırasında eşini ve çocuğunu kaybeden Ayşe'nin Anadolu'ya geçerek Kuvayımilliye'ye katılmasını anlatan ünlü edebî eser Ateşten Gömlektir.

Yaban -Yakup Kadri Karaosmanoğlu'na

Zeytinadağı -Fali Rıfkı Atay'a

Küçük Ağa - Tarık Buğra'ya

Türk'ün Ateşle İmtihanı - Halide Edip Adıvar'a aittir.

Cevap: C

7. Osmanlı Devleti'nin Balkan Savaşları sonunda kaybettiği topraklar şunlardır:

- ✦ Arnavutluk
- ✦ Batı Trakya (İskeçe-Gümölcine-Dedeağaç)
- ✦ Makedonya
- ✦ Ege Adaları (Bozcaada ve Gökçeada hariç)

Cevap: D

8. 1916'da İngiltere ile Hicaz Emiri Şerif Hüseyin arasında imzalanan ve Arap halkının Osmanlı Devleti'ne karşı ayaklanmasına karşın İngiltere'nin de Arapların bağımsızlığın tanımasını öngören gizli antlaşma Mac Mahon Antlaşmasıdır.

Sykes-Picot (İngiltere - Fransa) Petrograd Protokolü (İng. - Fransa - Rusya) İstanbul (Boğazlar) (İng. - Fransa - Rusya) St. Jean de Maurienne (İng. - Fransa - İtalya)

Cevap: C

9. Mondros Ateşkes Antlaşması'ndan sonra Türkler tarafından kurulan ve öncüllerde verilen cemiyetler içerisinde Kilikyalılar (I) ile Wilson Prensipleri Cemiyeti (III) ümmetçilik (İslamcılık) fikrini savunmamıştır. Bunlardan Kilikyalılar Cemiyeti yararlı cemiyet iken, Wilson Prensipleri Cemiyeti İngiliz mandasını savunmuştur.

Cevap: B

10. Osmanlı Devleti'nin Mondros Mütarekesi'ni imzalaması ve Birinci Dünya Savaşı'ndan çe kilmesinde öncüllerde verilen askerî güçten yoksun olması (I), Wilson İlkeleri'nin kapsa mına güvenilmesi (II) ve İttihatçıların ülkeyi terk etmeleri (III) etkili olmuştur. Bunun dışında ayrıca Bulgaristan'ın savaştan çekilmesiyle Osmanlı Devleti'nin Almanya ile bağlantısının kesilmesi de etkili olan bir diğer gelişmedir.

Cevap: E

11. Birinci Dünya Savaşı'nda İngiltere, Osmanlı Devleti'nin tarafsız kalmasını istemiş ve bu doğrultuda bir politika izlemiştir. İngiltere'nin böyle bir politika izlemesinde Osmanlı Devleti'nin insan gücü, Boğazlardaki etkinliği, halifelik makamı ve jeopolitik konumu etkili olmuştur. Ancak Osmanlı Devleti'nin sanayi gücü gibi etkili olduğu bir unsur söz konusu değildir.

Cevap: B

12. Mustafa Kemal, Çanakkale Savaşları için söylediği "Biz Anafartalar'da bir Darülfünun gömdük." ifadesiyle, savaşta eğitilmiş bir neslin kaybedilmesine (III) vurgu yapmıştır.

Cevap: C

13. İlk talebi Alman büyükelçisi tarafından reddedilse de, Almanya'nın Osmanlı Devleti'ni I. Dünya Savaşı'nda yanına çekmek istemesinde belli başlı sebepler vardır. Osmanlı Devleti'nin jeopolitik konumu (III) bunlardan biridir. Öte yandan Almanya'nın bu girişimle amaçladığı unsurlar arasında;

- ✦ Yeni cephe açılmasını sağlayarak savaşı geniş bir alana yaymak
- ✦ İngiliz sömürgelerini engellemek
- ✦ Süveyş Kanalı'nı ele geçirmek
- ✦ Rusya'nın müttefikleriyle bağlantısını kesmek
- ✦ Halifelik makamından faydalanmak
- ✦ Musul ve Kerkük petrollerinden faydalanmak
- ✦ Osmanlı'nın insan gücünden faydalanmak yer alır.

Cevap: B

14. Osmanlı Devleti'nde rejime yönelik ilk isyan olarak kabul edilen 31 Mart Vakası'nın bastırılmasında, Kurmay Başkanlığı'nı Mustafa Kemal'in, komutanlığını da Mahmut Şevket Paşa'nın yaptığı Hareket Ordusu etkili olmuş tur. Avcı Taburları Taksim Kışlası'nda 31 Mart İsyanı'na destek veren gurupken, Hamidiye Alayları ise II. Abdülhamit Dönemi'nde Erzurum ve çevresindeki Ermeni isyanlarını bastırmak için kurulmuş bir askerî birliktir.

Cevap: C

15. Birinci Dünya Savaşı'nın devam ettiği bir dönemde yaşanan birtakım gelişmeler İtilaf Devletleri'nin daha önce Osmanlı toprakları üzerinde yaptıkları paylaşım planlarında değişikliklere neden olmuştur. Bunlardan biri 1917 Bolşevik İhtilali nedeniyle Rusya'nın savaştan çekilmesi (I), bir diğeri de ticaret ve yolcu gemilerinin batırılması nedeniyle ABD'nin İtilaf Grubu safında savaşa girmesidir. (II) Rusya'nın savaştan çekilmesiyle gizli antlaşmaların bazıları deşifre olmuş, ABD'nin savaşa girmesiyle ise Wilson İlkeleri doğrultusunda paylaşım planlarında ciddi değişiklikler yaşanmıştır.

Cevap: C

16. 2014'te UNESCO tarafından ölümünün 50. yıl dönümünde anılan, Mondros Ateşkesi sonrası Fatih ve Sultanahmet'teki mitinglerde işgalleri protesto eden ünlü Türk yazar ve romancı Halide Edip Adivar'dır.

Cevap: E

17. 1884-1920 yılları arasında yaşamış, Balkan Savaşları'nda yer almış ve esir düşmüş olan, yazdığı "Nakarat" ve "Tuhaf Bir Zulüm" adlı hikâye tarzı eserlerinde Balkan Savaşları yenilgisinin acılarını ölümsüzleştiren Türk yazar ve düşünürü Ömer Seyfettin'dir.

Cevap: C

18. Halide Edip Adivar tarafından kaleme alınan ve Birinci Dünya Savaşı'nda Çanakkale Savaşlarını ve buradaki acıları konu edinen hikâye tarzındaki edebî eser Işıldağın Rüyası'dır.

Cevap: D

19. Birinci Dünya Savaşı'nda Osmanlı Devleti'ne karşı Çanakkale Savaşları'nda mücadele etmek için İngiltere'ye bağlı olarak oluşturulan Anzak Kuvvetleri içerisinde Avustralya (I) ve Yeni Zelanda (III) devletlerinin askerleri yer almıştır.

Austuralian & New Zeland Army Corps (ANZAC)

Cevap: D

20. Birinci Dünya Savaşı sürecinde Çarlık Rusya'nın, Trabzon'a kadar olan Doğu Karadeniz kıyıları ile Erzurum, Van, Muş, Siirt ve Bitlis'in kendisine verilmesi karşılığında diğer Osmanlı topraklarının İngiltere ve Fransa arasında paylaşılmasını kabul ettiği anlaşma 1916'da imzalanan Petrograd Protokolü'dür.

Cevap: A

1. “Ulusı yine Ulusun azim ve kararı kurtaracaktır” maddesi ile Hem milli egemenlik hem de milli bağımsızlık vurgulanmıştır.

Cevap: C

2. Wilson İlkeleri’nde; “Türkler’in çoğunlukta oldukları yerlerde Türk bağımsızlığı tanınır “kararı ile;
Doğu Anadolu da devlet kurmak isteyen Ermeniler işgallerini haklı gerekçelere dayandırmak için çoğunlukta olduklarını ileri sürdüler. General Harbord Raporu ise Doğu Anadolu da Nüfus çoğunluğunun Türklere ait olduğunu savunmuştur.

Cevap: D

3. Mustafa Kemal’in Anadolu ya geniş yetkilerle gön derilmesinde; ittihatçı olmaması, şehzadelik döneminde Vahdetin’e yaverlik yapması dolayısıyla Vahdetin’e ihanet etmeyeceği düşüncesidir. Mustafa Kemal İstanbul da iken; Fethi Okyar la, “Minber” gazetesini çıkardı. Tevfik Paşa Kabinesini düşür meye çalıştı. Harbiye Nazırı olmak istedi.

Bulunduğu girişimlerden dolayı İstanbul dan uzak laştırılmak istenmesi ve yakın arkadaş çevresi de Anadolu’ya geçmesinde etkili olmuştur. Ancak Mustafa Kemal gibi başarılı bir komutanın gitmesi İngiltere için çok da olumlu değildir. Yani;

Mustafa Kemal’in Anadolu’ya gönderilmesinde kazandığı askeri başarılar çok etkili olmamıştır.

Cevap: D

4. Sivas Kongresi’nde
⇒ Manda ve Himaye kesin olarak reddedilmiş böylece tam bağımsızlık hedeflenmiştir.
⇒ “Padişahın ve Halifenin durumu sonradan belir lenecek” denilerek saltanatın ilerleyen süreçte durumuna değinilmiştir.
⇒ TBMM’nin açılmasından bahsedilmemiştir. TBMM’nin açılması Mebusan Meclisi’nin itilaf Devletleri tarafından basılması ile meydana ge len bir gelişmedir.

Cevap: D

5. “İzmir’in işgali kabul edilemez”
İzmir burada semboldür. Samsun Raporu’nun yayınlandığı dönemde İzmir işgal edildiği için Samsun Raporu’na İzmir damgasını vurmuştur. Aslında vurgulanmak istenen hiçbir işgalin kabul edilmeyeceğidir. İşgallerin kabul edilmemesi Millî Mücadele’nin başlatılacağıının ilk sinyali olarak değerlendirilir.

Cevap: C

6. ⇒ “Vatanı ve Milletini azim ve kararı kurtaracaktır.” maddesi,
Milli egemenliğe dayalı bir devletin üstü kapalı ifadesidir.
⇒ Egemenlik kayıtsız şartsız milletindir .
Bu karar da milli egemenliğin ifadesidir.
⇒ Milli irade milletin iradesidir.
bu gelişme de Milli egemenlikle ilgilidir.

Cevap: B

7. Soruda verilen öncüllerin tamamı Havza Genelgesinde yer almaktadır.

Cevap: E

8. ⇒ Manda ve Himaye ilk kez Erzurum Kongresinde ret edilmiş ancak Sivas Kongresinde kesin olarak red edilmiştir.
⇒ Misakımillî’nin temelleri Erzurum Kongresinde atılmış son Osmanlı Mebuslar Meclisinde kabul edilip yayınlanmıştır.
⇒ Mili Egemenlik ilk kez üstü kapalı olarak Amasya Genelgesinde bahsedilmiş Cumhuriyetin ilanı ile gerçekleşmiştir. Yani Mebusan Meclisinin açılmasıyla milli egemenlik gerçekleşmemiştir.

Cevap: C

9. ☞ Erzurum Kongresinde Misakımilli'nin temelleri atıldı.
☞ Sivas Kongresi Erzurum Kongresinin bütün ulusal kararlarını kabul etti
☞ Misakımilli de milli sınırlar çizilmiştir.

Cevap: E

10. Misakımilli'nin son Osmanlı. Mebuslar Meclisinde kabul edilmesi hem kararları ulusallaştırmış, hem de geçerliliğini arttırmıştır.

Cevap: C

11. İzmir'in işgalinin en önemli sonucu Kuvayımilliye'nin kurulması yani Milli Mücadele'nin başlamasıdır.

Cevap: D

12. Milli egemenlik ile milli bağımsızlığın bir arada yer aldığı gelişmeler şöyle sıralanabilir
☞ Amasya Genelgesi - Vatanı milletin azim ve kararı kurtaracak.
☞ Erzurum Kongresi - Milli kuvvetleri etkin, milli iradeyi hakim kılmak esastır
☞ Sivas Kongresi - Milli kuvvetleri etkin, milli iradeyi egemen kılmak esastır.

Cevap: E

13. "Manda ve himaye kabul edilemez" kararı ile milli bağımsızlık ön plana çıkarılmıştır.
"Milli iradeyi hakim kılmak esastır." kararı ile milli egemenliğe dayalı bir devletin kurulacağından bahsedilmiştir. Öyleyse rejim değişikliği söz konusu olduğundan ihtilal niteliği taşır. "İşgaller her yerde mitinglerle protesto edilecektir." kararı ile milletin ortak amaçlar doğrultusunda bir araya gelmesi ve halkın Milli Mücadele'ye katılımı artırılmak istenmiştir. Ancak silahlı direnişten bahsedilmemiştir

Cevap: D

14. "Vatanı milletin azim ve kararı kurtaracaktır." kararında: "Milletin azim ve kararı" kısmında azmeden ve karar veren millet olduğu için milli egemenliğe dayalı bir devletin kurulacağından ilk kez üstü kapalı bahse dildi. Milletin azim ve kararının vatanı kurtaracak olması milli egemenlik ve milli bağımsızlığın bir arada vurgulandığını gösterir.

Aynı zamanda bu karar Kurtuluş Savaşı'nın yöntem ve tekniği olarak değerlendirilebilir.

Milli egemenliğe dayalı devlet kurma düşüncesi olduğu için ilk ihtilal belgesi olduğunun kanıtıdır. Bir yerde ihtilal olabilmesi için rejim değişikliğinin olması gerekir. Bu kararda rejim değişikliği yani milli egemenlik olduğu için belgeye ihtilal karakteri kazandırır.

Cevap: E

15. Misakımilli'nin kabulüyle;

- ☞ Mebusan Meclisi basılmıştır. Buna karşı Ankara'da TBMM açılmıştır.
☞ Mebusan Meclisinin basılması ile İstanbul işgal edilmiştir. İstanbul ile iletişim ulaşım kesilmiştir.
☞ Bir kısım milletvekili tutuklanıp Malta'ya sürgüne gönderilmiştir. Buna karşı Anadolu'da itilaf su bayları tutuklanmıştır.
☞ İstanbul hükümeti TBMM ile uzlaşma yolları aramamıştır.

Cevap: B

16. ☞ Temsil Heyeti'nin kurulmasına Amasya Genelgesinde karar verildi.
☞ Temsil Heyeti Erzurum Kongresi'nde bölgesel olarak kuruldu
☞ Sivas Kongresinde ise "Temsil Heyeti bütün yurdu temsil eder"denilerek bölgesellikten kur tarılarak ulusallaştırıldı.
☞ TBMM'nin açılması ile Temsil Heyeti son buldu.

Cevap: B

17. Milli Mücadele'nin hazırlık evresinde;

- ☞ Balıkesir-Alaşehir Kongrelerinde Batı Anadolu'daki cemiyetler tek çatı altında birleştirildi.
- ☞ Erzurum Kongresi'nde Doğu Anadolu'daki cemiyetler tek çatı altında birleştirildi.
- ☞ Sivas Kongresi'nde bütün cemiyetler tek çatı altında birleştirildi.

Cevap: E

18. Mustafa Kemal Samsun'a çıktıktan sonra; Samsun Raporu ve Havza Genelgesi ile milli bilinci uyandırıp, halkı Milli Mücadele'ye çekmeyi amaçlamıştır. Daha sonra Sivas Kongresi'nde bölgesel olan cemiyetleri tek çatı altında birleştirerek direniş güçleri ne ulusal bir misyon kazandırmıştır. Amasya Genelgesi'nde ise milli egemenliğe dayalı bir devlet kurma düşüncesi ilk kez vurgulanmıştır.

Cevap: B

19. Erzurum Kongresi'nde "dış devletlerden sömürü amacı olmamak şartı ile yardım alınabilir" koşulunun savunulması, bağımsızlıktan, manda ve himayeye karşı olma fikrinden taviz verilmeyeceğinin kanıtıdır.

Cevap: D

20. Sivas Kongresinden sonra İstanbul ile iletişim ve ulaşımın kesilmesi;
İstanbul Hükümetine karşı bir tavır alındığının ve İstanbul Hükümetine karşı ihtilalci bir karşıt görüş geliştirildiğinin kanıtıdır.

Cevap: D

1. Mondros Ateşkes Antlaşması'nın imzalanmasından sonra İtilaf Devletleri Anadolu'da birçok bölgeyi işgal etmiştir. Bu durumdan faydalanan Pontus Rum Cemiyeti, başta Doğu Karadeniz olmak üzere silahlı eylemlere başvurarak isyan etmiştir. Bu durum bölgede karışıklıklara yol açınca İstanbul Hükümeti Mustafa Kemal'i bölgeye bu karışıklıkları önlemek için göndermiştir.

Cevap: C

2. Milli Mücadele'nin amaç, yöntem ve gerekçesinin belirtildiği Amasya Genelgesi'ne imza atanlar şunlardır:

- ☞ Mustafa Kemal
- ☞ Refet Bele
- ☞ Rauf Orbay
- ☞ Ali Fuat Cebesoy

Kazım Karabekir ile Cemal Paşa ise bu genelgeye telgraf yoluyla onay vermişlerdir.

Cevap: C

3. Erzurum Kongresi'nin toplanmasındaki temel amaç Ermeni ve Rum azınlıkların çıkardıkları isyanlara karşı bölge halkını korumak ve bu azınlıkların devlet kurmasına engel olmaktır. Bu bakımdan Erzurum Kongresi Trabzon Muhafaza-i Hukuk-u Milliye ve Şark Vilayetleri Müdafaa-i Hukuk-u Milliye cemiyetleri tarafından organize edilmiştir. Kars İslam Şurası ise bu kongreye destek vermiştir.

Cevap: C

4. Amasya Görüşmeleri Temsil Heyeti adına Mustafa Kemal ile İstanbul Hükümeti adına Salih Paşa arasında yapılmıştır. Bu görüşmelerin gerçekleşmesinde Sivas Kongresi'nin toplanması ve Milli Hareketin güçlenmesi etkili olmuştur. Ayrıca Sivas Kongresinden sonra hükümeti kuran Ali Rıza Paşa'nın Milli Mücadele'ye daha ılımlı bakması da etkilidir. Temsil Heyeti'nin Ankara'ya gelmesi ise Amasya Görüşmelerinden sonra gerçekleşmiştir.

Cevap: D

5. Sivas Kongresi delegelerini ve Mebusan Meclisi üyelerini halk seçtiği için bu iki gelişme milli irade ilkesine uygundur. Ancak I. öncülde yer alan Saltanat Şurası, Sevr Antlaşması'nı imzalamak için padişah başkanlığında toplanan heyettir. Dolayısıyla Saltanat Şurası'nın milli iradeyle ilgisi yoktur,

Cevap: A

6. Milli egemenlik halkın ülke idaresinde ve karar vermede etkili güç olmasıdır. Demokratik anlayışa dayalı olan bu ilke halkın kendi geleceği hakkında karar vermede tek yetkili güç olmasıdır. Bu an lamda I. öncüldeki "ulusal irade" kavramı ile III. öncüldeki ulusun azim ve kararının etkili olması milli egemenlik ilkesiyle bağdaşmaktadır. Ancak II. öncüldeki karar milli egemenlikten ziyade milli bağımsızlık ilkesine uygundur.

Cevap: D

7. Sivas Kongresi'nin Milli Mücadele tarihinde önemli bir yeri vardır. Bu kongre hem ulusal amaçlarla toplanmış hem de kongreden ulusal kararlar çıkmıştır. Kongrenin toplanmasındaki en önemli amaç milli cemiyetleri tek çatı altında toplamaktır. Sivas Kongresi'nin toplanmasında İtilaf Devletleriyle barış görüşmelerini başlatmak ve yönetim şeklini değiştirmek gibi amaçlar etkili olmamıştır.

Cevap: A

8. İşgal yıllarında Osmanlı Hükümeti İtilaf Devletlerine karşı tepki göstermemiş ve işgaller karşısında teslimiyetçi bir politika izlemiştir. Ancak Amasya Genelgesi, içeriğindeki bazı maddelerle Osmanlı Hükümeti'ne, saltanata ve kişi egemenliğine karşı çıkmıştır. Bu durum D seçeneğindeki maddeyle ortaya konulmuştur. Bu maddeyle; Osmanlı saltanatı karşısında halkın bağımsızlık mücadelesini kendi iradesiyle yürüteceği anlaşılmaktadır. Böylece Amasya Genelgesinden siyasal egemenliğin değişeceğine ve halk iradesinin üstün tutulacağına yönelik bir çıkarımda bulunulabilir.

Cevap: D

9. ☞ Sahnenin Dışındakiler → Ahmet Hamdi Tanpınar'a
 ☞ Üç Şehitler Destanı (şiir) ☞ Fazıl Hüsnü Dağlarca'ya
 ☞ Doludizgin ☞ Samim Kocagöz'e
 ☞ Kuva-i Milliye Destanı (şiir) ☞ Nazım Hikmet'e
 ☞ Yorgun Savaşçı ☞ Kemal Tahir'e ait eserlerdir.

Cevap: D

10. Mustafa Kemal; Amasya Genelgesinden sonra "Artık İstanbul Anadolu'ya hakim değil, bağlı olmak zorundadır." sözünü söylemiştir. Ayrıca Mustafa Kemal Amasya Genelgesi'nden sonra askerlik ve 9. Ordu Müfettişliği görevlerin den de istifa etmiştir.

Cevap: E

11. "Kurun", daha önce Vakit adıyla çıkarılan sonra dan Kurun adını alan gazetedir. Mustafa Kemal bu gazetede "Asım Us" takma adıyla yazılar yazmış ve İnönü Hükümetini Hatay sorunundan dolayı eleştirmiştir. Mustafa Kemal ayrıca Minber, Yeni Gün ve İleri gazetelerinde de yazılar yazmıştır. Işık ve Ahali İse Milli Mücadele yanlısı yazıların yer aldığı diğer gazetelerdir.

Cevap: C

12. Sivas Kongresi'nde çıkarılmasına karar verilen irade-i Milliye gazetesi Temsil Heyeti Ankara'ya ge lince "Hakimiyet-i Milliye" adıyla çıkarılmış, daha sonra "Ulus" adını almıştır. "İleri" ise Mustafa Kemal'in isimsiz yazılarının yer aldığı Milli Mücadele yanlısı bir gazetedir.

Cevap: D

13. Amasya Görüşmelerinde;

- ☞ İstanbul Hükümeti'ni Bahriye Nazırı Salih Paşa,
 ☞ Temsil Heyeti'ni ise Mustafa Kemal, Rauf Orbay ve Bekir Sami Bey temsil etmiştir.

Bu doğrultuda öncüllerin tamamını Cevap: olarak kabul edebiliriz.

Cevap: E

14. ☞ Kalpaklılar → Samim Kocagöz'ün
 ☞ Küçük Ağa → Tarık Buğra'nın,
 ☞ Üç İstanbul → Mithat Cemal Kuntay'ın,
 ☞ Çankaya → Falih Rıfkı Atay'ın,
 ☞ Atatürk'ten Anılar → Kemal Anburnu'nun Milli Mücadele Dönemi'ni işledikleri eserleridir.

Cevap: C

15. Milli Mücadele Dönemi ile ilgili "Esir Şehrin İn sanları" ve "Yorgun Savaşçı" adlı eserleri yazan edebiyatçı Kemal Tahir'dir.

Cevap: D

16. Osmanlı Devleti'nde Sultan Abdülmecit Dönemi'nde Islahat Fermanı yayımlanmış ve azınlıklara en geniş ayrıcalıklar verilmiştir. Erzurum Kongresindeki "Azınlıklara ayrıcalık tanınamaz." maddesi de Islahat Fermanı'na tepki niteliğindedir.

Cevap: D

17. Milli Mücadele Dönemi'nin anlatıldığı Ateşten Gömlek, Türk'ün Ateşle İmtihanı, Dağa Çıkan Kurt, Vurun Kahpeye, Zeyno'nun Oğlu gibi eserler "Halide Edip Adivar" tarafından kaleme alınmıştır.

Cevap: B

18. A, B, C ve D seçeneklerinde yer alan eserler Kazım Karabekir tarafından yazılmıştır. Ancak E seçeneğindeki "Sahnenin Dışındakiler" adlı eseri Ahmet Hamdi Tanpınar yazmıştır.

Cevap: E

19. Milli Mücadele Hatıraları, Sınıf Arkadaşım Atatürk, Moskova Hatıraları adlı eserleri yazan Milli Mücadele Dönemi'nin önemli komutam "Ali Fuat Cebesoy"dur. Ali Fuat Cebesoy Mustafa Kemal ile birlikte Manastır Askeri İdadisi'nde eğitim görmüştür. Kurtuluş Savaşı'nın kazanılmasından sonra Mustafa Kemal ile fikir ayrılığına düşmüştür.

Cevap: A

20. Düşmanın Yaktığı Köy Ahalisine adlı eser Yakup Kadri Karaosmanoğlu'na aittir.

Cevap: A

1. Mustafa Kemal I. TBMM'ye Ankara'dan milletvekili seçilmiştir.

Cevap: B

2. Çerkez Ethem Kuvayi Seyyare'nin komutanıdır ve ordu içinde etkinliği fazladır. Bu isyanın bastırılması düzenli ordu içindeki bölünmeleri önlemek içindir.

Cevap: A

3. TBMM'nin Anayasa yapması ve devlet kurması kurucu ve dolayısıyla da ihtilalci özel liğini gösterir. Meclisin Millet Meclisi olması ise ulusal niteliğin göstergesidir.

Cevap: E

4. TBMM'nin açılma amaçları ulusal egemenliği ve ulusal bağımsızlığı gerçekleştirmek, hükümet kurup İstanbul Hükümetinden bağımsız çalışmak ve otorite için düzenli orduyu kurmak vardır. Ancak inkılapları başlatmak bu meclisin açılması nedenlerinden biri olmamıştır.

Cevap: D

5. I. TBMM çıkan ayaklanmalara karşı Hıyaneti Vataniye Kanunu'nu çıkarmış, öğüt kurulları oluşturmuş, Ankara müftüsü Rıfat Börekçi'ye fetva çıkartmış ve asayiş sağlaması için seyyar jandarma birlikleri kurmuştur. Ancak Başkomutanlık Yasası Kütahya-Eskişehir Savaşları sonrası çıkarılmıştır.

Cevap: E

6. Meclisin hükümet kurması yasaları uygulayabilecek bir güç oluşturma ve İstanbul Hükümetinden bağımsız hareket edebilme amacıyla ilgilidir.

Cevap: C

7. Mecliste farklı siyasal grup ve kişilerin bir arada görev yapabilmesi vatanın kurtuluşunun ortak amaç olması ve devrimlerin sonraya bırakılmasıyla ilgilidir.

Cevap: C

8. Kuvayimillîye Milli Savunma Bakanlığı'na bağlanıp düzenli ordu haline getirilmesi askeri gücün denetim altına ve siyasi gücün otoritesine alındığını gösterir.

Cevap: C

9. İstanbul Hükümeti Ermenilerin TBMM güçleri tarafından yenilgiye uğratılması ve İsyanların bastırılması üzerine Meclisle görüşmek isteğinde bulunmuştur. TBMM'nin uluslararası konferansa davet edilmesi Bilecek Görüşmelerinden sonraki bir gelişmedir.

Cevap: B

10. Misakımillî'de Arapların kendi geleceğini tayin etmesi her ulusun kendi kaderini tayin hakkının benimsendiğini gösterir.

Cevap: A

11. Meclisin yasama, yürütme ve yargı güçlerini elinde bulundurması yani güçler birliği ilkesini benimsemesi demokratik bir özellik değildir.

Cevap: A

12. Amasya Görüşmeleri 20-22 Ekim 1919 tarihinde İstanbul Hükümeti ile Temsil Heyeti arasında gerçekleşmiştir. O tarihte henüz TBMM açılmamıştır.

Cevap: D

13. 16 Mart 1920'de İstanbul'un resmen işgali sonunda, Mebusan Meclisi kapatılmış, bazı milletvekilleri tutuklanıp Malta'ya sürgün gönderilmiştir. Buna karşılık Mustafa Kemal 19 Mart'ta beyanname yayımlayarak yeni bir meclisin açılacağını duyurmuş, Ulukışla-Geyve demiryolları tahrip edilmiş, bazı İtilaf subayları tutuklanmıştır.

Cevap: D

14. Sevr Antlaşması ile, Boğazların yönetimi için uluslararası bir komisyonun kurulması, azınlıklara her alanda geniş haklar tanınması ve Osmanlı maliyesinin müttefik devletlerin denetimine girmesi

Cevap: E

15. Halifeliğin kaldırılması II. TBMM Dönemi'ne ait bir gelişmedir. (3 Mart 1924)

Cevap: B

16. Anadolu Ajansı'nı kuranlar Halide Edip, Yunus Nad.

Cevap: C

17. Bütün öncüller 24 Nisan karardır ve 1921 Anayasasında aynen yer aldı.

Cevap: E

18. Ceride-i Resmiye ve Hakimiyeti Milliyedir.

Cevap: C

19. Sadece Porkus Cemiyeti ayrı bir devlet kurmayı amaçlar.

Cevap: B

20. Kuvayi Milliye, Kuvayi Seyyare ile ayaklanmalar bastırıldı.

Cevap: E

1. İtilaf Devletlerinin 16 Mart 1920'de İstanbul'u resmen işgal etmesi ve Mebusan Meclisini dağıtması Anka ra'da Büyük Millet Meclisinin açılmasına ortam hazırlamıştır.

Cevap: D

2. TBMM'nin kuruluşunda öncelikli olarak Misaksmillî'yi gerçekleştirmek (I), millî birlik ve beraberliği sağlamak (II) ve ulusal bağımsızlığı gerçekleştirmek (III) etkili olmuştur. İlk Meclis, Kurtuluş Savaşı'nı idare eden Meclistir, ulusal egemenlik ya da rejim meselesini ikinci planda tutmuştur.

Cevap: E

3. 1921 Anayasasının (Teşkilatıesasiye) önemli özellikleri şunlardır:
- ☞ Yeni Türk devletinin ilk anayasasıdır.
 - ☞ İhtiyaçlara göre kısa ve özet olarak hazırlanmıştır.
 - ☞ Olağanüstü bir zamanda düzenlendiği için bu anayasada kişi hak ve Özgürlüklerine yer verilme miştir.
 - ☞ Meclis hükümeti sistemini uygulamıştır.
 - ☞ En yumuşak anayasadır.
 - ☞ 1876 Kanunuesasisi'ni yürürlükten kaldırmamıştır.
 - ☞ 1924 Anayasası'nın kabul edilmesine kadar yürürlükte kalmıştır.
 - ☞ 1921 Anayasasındaki ilk önemli değişiklik 29 Ekim 1923'te cumhuriyetin ilanı ile olmuştur.

Cevap: B

4. I. TBMM'ye seçilen mebusların tamamı katılamamıştır. Bu durumun temel sebebi ulaşım olanaklarının yeterli olmamasıdır (III) ve Mebusan askerlik gibi mevcut görevlerinin devam etmesidir.

Cevap: C

5. 23 Nisan 1920'de açılan Büyük Millet Meclisi kurucu, ulusal, ihtilalci bir meclistir. Olağanüstü yetkilere sahip olan ilk Meclis demokratik özelliğe de sahiptir. Meclisin içinde her kesime ait üyenin olması (I), anayasa ilan etmesi (II) ve üyelerin seçim ile belirlenmesi (III) demokratik bir Meclis olduğunun kanıtıdır.

Cevap: E

6. İlk kez ayaklanmaların çıktığı dönemde kurulan İstiklal Mahkemeleri yargılamaları olay yerinde yapan seyyar mahkemelerdir. Böylece yargılamaların süresi kısalmış (II), sorunun çıktığı bölgede Meclis otorite sinin artması sağlanmıştır. (III) Mahkemelerin üyeleri Meclis içinden seçilmiştir.

Ancak mahkemelerin seyyar olmasında suçluların Ankara'ya gelmesini önleme amacı yoktur. Zira İstiklal Mahkemeleri Ankara'da da kurulmuştur.

Cevap: D

7. İtilaf Devletleri, I. Dünya Savaşı sonrasında yenik devletlerle barış atlaşması imzalamasına rağmen Osmanlı Devleti ile imzalanacak barış antlaşmasını geciktirmiştir. Bu gecikmenin sebepleri arasında
- ☞ İşgallerin tepkiyle karşılanması (I),
 - ☞ İtilaflar arasında görüş ayrılıkları olması (II),
 - ☞ Batı Anadolu'nun paylaşımı konusunda ihtilaf yaşanması (III) gösterilebilir.

Cevap: E

8. İstiklal Mahkemelerinin üye sayısı üçtür ve üyeleri TBMM vekilleri arasından seçilmiştir. (I) Bu durum, TBMM'nin yargı yetkisini elinde tuttuğunu kanıtlar niteliktedir. Mahkeme üyeleri kendi içlerinden birini reis olarak seçmişlerdir. Üyelerin tamamı TBMM'de oylanarak göreve başlamıştır. Mahkemeler, seyyardır (II) ve sürekliliği yoktur. Yargılamaları suç bölgesinde yapmıştır. Böylece hem yargılama süreci kısalmış hem de otorite artırılmıştır. Mahkemelerin kararları kesindir. Temyiz hakkı yoktur.

Cevap: D

9. 10 Ağustos 1920'de imzalanan Sevr Antlaşmasında İngiltere, Fransa, İtalya, Japonya, Ermenistan, Belçika, Yunanistan, Hicaz, Polonya, Sırp -Hırvat Slovenya, Çekoslovakya ve Osmanlı Devleti'nin imzası vardır. Ancak bu antlaşmada ABD (II) ve SSCB'nin (III) imzası bulunmamaktadır.

Cevap: E

10. I. TBMM'nin çıkardığı ilk kanun Ağnam Resmî Kanunu'dur. İstanbul Hükümeti ağnam vergisini 8 katına çıkaran bir tasan hazırlamış ancak bu tasan kabul edilmeden Meclis dağıtılmıştı. Yeni Meclis bu konudaki tartışmalara son vermek için ağnam vergisinin eskiden olduğu gibi dört kat olarak alınmasına karar vermiştir.

Cevap: C

11. I. TBMM'nin kurucu meclis olduğunun en önemli kanıtı 1921 Anayasası'nı (Teşkilatıesasiye) ilan etmiş olmasıdır. Yeni bir anayasanın ilanı yeni bir devlet yapılanmasında en önemli kanıtı kabul edilir.

Cevap: A

12. I. TBMM tarafından çıkarılan ve her türlü içkinin imal edilmesinin, ithalinin, kullanılmasının ve satılmasının yasaklanmasına yönelik olan kanun Men-i Müskirat Kanunu'dur.

Men-i Israfat, düşünlerde çalgı çaldırılmasının ve zi yafet verilmesinin yasaklanmasına yönelik kanundur.

Nisab-ı Müzakere, Meclis İç Tüzüğü'yle ilgili kanundur.

Teşkilatıesasiye, 1921 Anayasası'dır,

Cevap: C

13. ➤ Türk halkının Millî Mücadele'yi desteklemesinde, Ankara Müftüsü Rıfat Börekçi'nin Millî Mücadele'yi desteklemesi ve Millî Mücadele yanlısı fetva vermesi (I),
➤ TBMM taraflarını artırmak ve Nasihat Heyetlerinin çalışmalarını önlemek amacıyla İrşat Heyetlerinin kurulması (II) etkili olmuştur.

Cevap: D

14. Yusuf Nadi ve Halide Edip'in fikir öncülüğünde kurulan, birlik ve beraberliği tehlikeye düşürecek faaliyetlere karşı milleti uyarmak, millî kurtuluşu sağlayacak, kararları günü gününe halka bildirmek amaçlarıyla hareket eden yayın organı Anadolu Ajansıdır. Ajans Matbuat ve istihbarat Genel Müdürlüğüne bağlı olarak çalışmış ve Mustafa Kemal'in talimatıyla kurulmuştur.

Cevap: B

15. TBMM'nin 24 Nisan'da yapılan toplantısında Mustafa Kemal, hükümetin hemen kurulması amacıyla bir önerge vermiştir. Bu önergede "TBMM yasama, yürütme ve yargı yetkilerini bünyesinde toplamıştır." kararı yer almıştır. Bu karar İstanbul Hükümetinin yok sayıldığının (I) ve güçler birliği ilkesinin uygulandığının (II) kanıtıdır.

Ancak saltanat 1 Kasım 1922'de kaldırılmıştır. Bu nedenle 24 Nisan Önergesi'nde bununla ilgili bir ifade yer almamıştır.

Cevap: C

16. I. TBMM ulusal meclis özelliği taşır.

Ulusal Meclis (I)

➤ Azınlık vekillere yer vermemiştir.

➤ Adında "millet" kelimesi bulundurmamıştır.

Cevap: A

17. İtilaf Devletleri 9 Mart'ta Türk Ocağı'na basmışlardır. Yüz elli kadar Türk aydınını tutuklayan ve Malta'ya süren İtilaf Devletleri 16 Mart 1920'de İstanbul'u resmen işgal etmişlerdir, İngilizler tarafından tutuklanan mebuslar da Malta'ya sürülmüştür. İtilaf Devletleri bir genelge yayımlamıştır. Bu genelgede halkın tepkisini azaltmak (II) ve çıkabilecek ayaklanmaları önlemek amacıyla (III) için işgalin geçici olduğu, Osmanlı Devleti'nde kalacak olan bölgelerde padişahın otoritesinin artırılacağı, Anadolu'da isyan çıkarsa İstanbul'un Türklerden alınacağı yönünde kararlar yer almıştır.

Cevap: D

18. Millî Mücadele Dönemi'nde Anadolu'ya hem dışardan hem de içerden mali kaynak sağlanmıştır. Bu dönem de SSCB'den, Hint Müslümanlarından, Azerbaycan ve Kıbrıs'tan yardımlar gelmiştir. Halkın bağışları, Dünyu Umumiye gelirleri gizli faaliyet gösteren grupların yardımları ve Tekâlifimillîye emirleri önemli iç kaynakları oluşturmuştur.

Ancak İstanbul Hükümetinin gönderdiği bir yardım söz konusu olmamıştır.

Cevap: D

19. I. TBMM'de alınan kararlar ve görüşülen konular Zabıt Ceridelerine kaydedilmiştir.

Cevap: A

20. 20 Ocak 1921'de TBMM'de kabul edilen Teşkilatıesasiye Kanunu, yeni Türk devletinin ilk hukuki ve siyasi belgesidir. İhtiyaçlara göre kısa ve özet olarak yürürlüğe giren bu anayasa da kişi hak ve özgürlükleri yer almamıştır. 1921 Anayasası, güçler birliğine dayalı, laik olmayan, meclis hükümeti sistemini esas alan bir anayasadır. 1924'e kadar yürürlükte kalmıştır.

Cevap: C

1. Daha Rüştîye’de bir öğrenciyken okuduğu Namık Kemal’in şiirleri ile vatan sevgisi ve özgürlükçü düşünce zihninde yer etmişti. Mustafa Kemal’e göre Namık Kemal “Türk milletinin yıllardan beri beklediği ses”ti.

Cevap: D

2. Mustafa Kemal’i Manastır Askeri İdadisi’nde etkileyen ilk kişi, tarih öğretmeni Topçu Kolağası Mehmet Tevfik Bilge’dir. Atatürk’ün: “Kendisine minnet borcum var, bana yeni bir ufuk açtı”, dediği Mehmet Tevfik, derslerinde Fransız ihtilali ile diğer ihtilal ve fikir hareketlerinden söz ederek Mustafa Kemal’de tarihe karşı ilgi uyandırmıştı.

Cevap: B

3. Vilayet-ı Sitte; 13 Temmuz 1878 tarihli Berlin Anlaşması’na göre Osmanlı Devleti’nin Erzurum, Van, Elazığ, Diyarbakır, Sivas, Bitlis olmak üzere altı vilayetlerinin bir arada aldığı.

Cevap: D

4. Sultanahmet Mitingleri, 15 Mayıs 1919’da İzmir’in işgali üzerine yapılan Türk Ocağı ve Karakol Cemiyeti tarafından düzenlenen mitinglerdir. Bundan önce yine İstanbul’da işgali kınamak ve direnişi yaymak için Fatih, Üsküdar Doğancılar, Kadıköy mitingleri yapılmıştı.

Sultanahmet Mitingleri, 23 Mayıs 1919, 30 Mayıs 1919, 10 Ekim 1919, 13 Ocak 1920 tarihlerinde dört kez yapıldı. Her birine yaklaşık 150-200 bin kişinin katıldığı mitinglerde; Mehmet Emin Yurdakul, Halide Edib Adıvar, Hamdullah Suphi Tanrıöver, Rıza Nur, Selim Sırrı Tarcan, İsmail Hakkı Baltacıoğlu, Fahreddin Hayri Bey, Kemal Mithad, Şüküfe Nihal Başar, Madam Jeannine isimli bir Fransız gibi bir çok tanınan kişi katıldı ve işgallere karşı kati halk direnişini savunan konuşmalar yaptı.

Trakya-Paşaeli Müdafaa Heyeti Osmaniyesi’nin bildirileri okundu. İtilaf Devletleri temsilcilerine muhtıralar verildi. Asıl önemlisi yurt çapında milli bilinç ve Kuva-yi Milliye hisleri uyanıp örgütlenmeye vesile oldu. Mitinglerin yankıları Anadolu’da camilerde yapılan hutbelere kadar vardı.

Cevap: B

5. Mavri Mira İstanbul’da Patrikhane’ye bağlı olarak kuruldu. Emirlerini Yunanistan’dan alıyordu. Amacı büyük Yunanistan’ı kurmak ve Bizans İmparatorluğunu yeniden canlandırmaktı. Bu amaçla Rum okulları, kiliseleri, Yunan Kızılhaç’ı ve Göçmenler Bürosu cemiyete destek veriyordu.

Cevap: B

6. I. Dünya Savaşı’ndan sonra, kimi az gelişmiş ülkeleri, kendi kendilerini yönetecek bir düzeye erdiren ve bağımsızlığa kavuşturuncaya dek Uluslar Birliği (Cemiyet-i Akvam) adına yönetmek üzere kimi büyük devletlere verilen vekillığe Manda denilmiştir.

Cevap: D

7. Birinci Meclisteki Gruplar;

Tesanüt Grubu (Dayanışma Grubu): Çoğunluğu eski İttihat ve Terakki Cemiyeti üyelerinden olan milletvekilleridir.

Halk Zümresi: Türk-Sovyet ilişkilerinin kurulmasında etkili olan Bolşevik taraf tarlarından oluşmaktaydı.

İstiklal Grubu: Mustafa Kemal taraftarı bazı aydın mebuslar

tarafından kurulmuştu.

Islahat Grubu: Saltanatın devamını isteyenlerden oluşmaktaydı.

Müdafaa-i Hukuk Grubu: Mustafa Kemal’in öncülüğünde kurulmuş olan milli egemenlik yanlısı gruptur.

Ahrar Fırkası: İkinci Meşrutiyet döneminde faaliyet gösteren siyasi parti.

Cevap: E

8. Ahmet Samim (1884-1910)

Türk gazeteci, yazar. Osmanlı, Hilal, Cidal, İtilaf, Seda-i Millet gazetelerinde çalıştı, başyazarlık yaptı. Fecr-i Aticiler içerisinde gazeteciliği meslek edinen tek kişiydi. Yeşilköy'deki Hareket Ordu su karargâhına sığınmamış olsaydı, 31 Mart isyancıları tarafından parçalanacaktı. İsyân yatışınca Seda-i Millet gazetesinin yazı işleri müdürlüğünü yaptı (1909-1910). İttihat ve Terakki muhalifiydi, İstanbul'da meçhul bir katilin kurşunuyla hayatına son verildi ve II. Mahmut Türbesi haziresine gömüldü (1910).

Cevap: B

9. Sopalı Seçimler ve Bâb-ı Âli Baskını Cemiyet zamanla içinde birliği sağlamakta güçlük çekmeye başladı ve 1911 yılında meclis içinde yeni muhalif partiler ortaya çıktı. Eylül 1911'deki kongreden sonra kurulan Hürriyet ve İtilaf Fırkası, en büyük rakipti. Şubat 1912'de yapılan meclis seçimleri, yaşanan şiddet olayları ve yolsuzluklar nedeniyle tarihe Sopalı seçim olarak geçti ve hemen her yerde İTC adayları kazandı. Bunun üzerine muhalefet seçim sonuçlarını gayrimeşru ilan ederken; ordu içinde Halaskar Zâbitân adıyla, İTC iktidarına son ver meyi hedefleyen bir örgüt ortaya çıktı. 16 Temmuz 1912'de, Halâskâr Zâbitân grubunun muhtırası üzerine Sait Paşa başkanlığındaki İTC kabinesi istifa etmek zorunda kaldı.

Cevap: D

10. Trablusgarp'ta vatan savunmasına koşan subaylar arasında Binbaşı Enver Bey(Paşa), Kolağası Mustafa Kemal, Fuat Bey (Bulca), Nuri Bey (Conker), Ali Fethi Bey (Okyar, Paris Ataşe Militeri), Halil Bey (Enver Bey'in amcası), Nuri Bey (Enver Bey'in kardeşi), Ekrem Bey (Müşir Recep Paşa'nın oğlu), Albay Neşet Bey ve isimlerini sayamadığımız yüzlerce gönüllü vardı.

Cevap: E

11. Ziya Gökalp'in Vatan adlı şiirinden bir dizedir.

Cevap: D

12. Mac Mahon Antlaşması: Birinci Dünya Savaşı sırasında, Osmanlı topraklarını paylaşma konusunda yapılmış gizli antlaşmalardan biridir. İngiltere'nin Mısır Valisi Mac Mahon ile Hicaz Emiri Hüseyin bin Ali (Şerif Hüseyin) arasında 1917 yılında imzalanmıştır.

Cevap: B

13. Atatürk, Halep'in kuzeyinde Hatay'ı da içine alan bir savunma cephesi kurmuştur. İngilizler, bu savunma hattına taarruz etmişler, fakat Atatürk, Arap asilerce desteklenmiş İngiliz ordusunu bozguna uğratmayı başarmıştır. Böylece 26 Ekim 1918'de I. Dünya Savaşı'nın son savaşı kazanılmıştır. Bu zafer, Atatürk'ün deyişiyle "Türk süngülerinin çizdiği sınır" olacaktır.

Cevap: B

14. Osmanlı Devleti'nde 1902'de kurulan ilk elektrik enerji istasyonu Adana'da kurulmuştur.

Cevap: A

15. II. Abdülhamid yaptığı girişimlerle Avrupa devletleri nezdinde hem Fransa'ya karşı muhalefet oluşturmaya çalışırken, ülke içinde de direnişi desteklemeye devam etmiştir. Kuzey Afrika'daki bu işgalleri engellemek amacıyla İstanbul'da Vakıf ve Arapça el Cevaiib gazeteleri çıkarılma ya başlanmıştır. Bu gazetelerde sık sık "Sultan, İslam'ı müdafaa etmek için kanının son damlasına kadar ve hazinesinin son kuruşuna kadar harcamaya hazırdır" sözü tekrarlanarak İslam dünyasında bölünmelere ve guruplara ayrılmaya son verilmesi gerektiği ifade edilmiştir. Ancak bu çabalar, Tunus'un Fransızlar tarafından işgalini engelleyememiştir. Aynı süreçte İngiltere'de Mısır'a girmiştir.

Cevap: A

16. Tanzimat Ferman'ında bütün bu tedbirler alındığı takdirde verimli coğrafyası ve yetenekli halkı sayesinde Osmanlı Devleti'nin "5-10 sene zarfında" eski kudretine kavuşabileceği beklentisi dile getirilmiştir. Fermanla yapılmak istenen, eskiyi "bütün bütün" ortadan kaldırmak ve değiştirmek olduğundan bu durumun ülke halkına ilanının yanı sıra dost devletlerin bu usulün sonsuza kadar devamına şahit tutulmaları isteği yönetimin samimiyetine bir işaret olarak değer kazanmaktadır.

Cevap: E

17. Osmanlı Devleti'nin 19. yüzyıl ortalarından başlayarak Avrupa bankalarından aldığı borçların ödenmesini denetleyen kurumdu. "Genel Borçlar" anlamına gelen Duyûn-i Umûmiye, kurulduğu tarih olan 1981'den sonra Osmanlı Devleti'nin ekonomik ve mali yaşamı üstünde etkili rol oynamıştır. Osmanlı Devleti, ilk kez 1854'te Kırım Savaşı sırasında dış borç almıştı. Ama savaşın bitiminden sonra da dış borç alma alışkanlığı sürdü ve Osmanlı Devleti, mali bakımdan her sıkıntıya düştüğünde Avrupa bankalarından borç almaya çalıştı. Bu tutum, Osmanlı Devleti'ni bir yarı sömürge durumuna düşürmeye çalışan Avrupa ülkelerinin de işine geliyordu. Osmanlı yönetimi, 1854-1874 yılları arasında 15 kez dış borç aldı ve sonunda mali iflâsın eşiğine geldi. 1875'te bir kararname çıkararak vadesi gelen borç taksitlerinin ancak yarısını ödeyebileceğini açıkladı. Ama bu sözünü de yerine getiremeyen Osmanlı yönetimi, Mart 1876'da hiçbir ödeme yapamaz duruma düştü.

Cevap: C

18. Tanzimat Fermanının getirdiği önemli yeniliklerden biri Muhassıllık meclisleriydi. Sancak merkezlerinde kurulan Muhassıllık meclisleri halkın seçimi ile oluşturulan ilk meclislerdi. 1840 yılında kurulan Muhassıllık meclislerinin görevi sancaktan alınacak vergilerin miktarını belirlemek ve onların düzenli bir şekilde toplanmasını sağlamaktı. Bu meclislere muhassılın memurlarından başka, sancağın hâkimi, müftüsü, zabiti, ruhani reisleri ve sancağın ileri gelenlerinden altı kişi katılacaktı. Bu kişiler ise seçimle belirlenecekti. Seçimlere aday olabilmek için, bulunduğu yöre halkından olmak, reşit olmak, devlet ve ülke işlerinden anlamak gibi şartlar aranmaktaydı. Seçmenler ise kazaya bağlı köylerden kura ile tespit edilen beşer kişi ve kaza merkezlerinde yerleşim yerinin büyüklüğüne göre, "akıllı, söz anlar, emlak sahipleri" sınıflarına haiz 20-50 kişi olacaktı.

Cevap: A

19. Osmanlı Devleti, Kars, Ardahan ve Batum'u Berlin Antlaşması ile Arnavutluk'u ise 1. Balkan Savaşı sonunda kaybetmiştir. Suriye I. Dünya Savaşı'nın sonunda kaybedilmiştir.

Cevap: C

20. Ahmetd İzzet Paşa ya da Cumhuriyet dönemindeki adıyla Ahmet İzzet Furgaç, (Naslıç, Manastır, 1864 - İstanbul, 31 Mart 1937), I. Dünya Savaşı'nın son günlerinde sadrazamlık yapmış, Arnavut asıllı Osmanlı asker ve devlet adamıdır.

Cevap: C

1. İnönü Zaferi'nden sonra 12 Mart 1921'de kabul edilen İstiklâl Marşı'nı dönemin Milli Eğitim Bakanı olarak TBMM'de okuyan ilk kişi Hamdullah Suphi Tanrıöver'dir.

Cevap: E

2. Birinci İnönü Savaşı'nın bir sonucu olarak 1 Mart 1921'de imzalanan Türk-Afgan Dostluk Antlaşmasında, Türkiye'yi temsil eden delegasyonda Yusuf Kemal Bey ve Rıza Nur Bey yer almıştır.

Cevap: C

3. Millî Mücadele Dönemi'nde. Süleyman Şah'ın mezarının da olduğu Suriye deki Caber Kalesi. Fransa ile imzalanan 1921 Ankara Antlaşması'nda yer alan bir hükümle Türk toprağı sayılmıştır. Caber Kalesi, günümüzde Türkiye sınırları dışındaki tek toprağımızdır.

Cevap: A

4. Halide Edip Adıvar'ın Kurtuluş Savaşı yıllarında onbaşı, çavuş ve başçavuş rütbelerinde ordu hizmetinde görevliken yaşadıklarını anlattığı edebi eser Türk'ün Ateşle İmtihanı'dır.

Cevap: E

5. Atatürk'ün: "Türk milletinin aleyhine, asırlardan beri hazırlanmış ve Sevr Antlaşması'yla tamamlandığı zannedilmiş, büyük bir suikastın yıkılışım ifade eden bir belgedir" şeklinde nitelendirdiği antlaşma 24 Temmuz 1923'te imzalanan Lozan Barış Antlaşmasıdır.

Cevap: B

6. TBMM'nin, Lozan Konferansının kesildiği dönemde ABD ile yoğun teşvikler içeren bir "Demiryolu Antlaşması" imzalaması "Chester Projesi" kapsamında gerçekleştirilmiştir

Cevap: C

7. Ulusal Kurtuluş Savaşında gösterdikleri mücadele azminden dolayı 1924'te İnebolu'ya. 1925'te Maraş'a (II) ve 2006'da Antep'e (III) "İstiklâl Madalyası" verilmiştir

Cevap: D

8. Ulusal Kurtuluş Savaşı sürecinde ilk Maarif Kongresi Eskişehir-Kütahya Savaşlarının devam ettiği bir dönemde, 15 Temmuz 1921'de Ankara'da düzenlenmiştir.

Cevap: B

9. Mart 1921'de imzalanan Moskova Dostluk ve Kardeşlik Antlaşması'nda TBMM'yi temsil eden delegasyonda Rıza Bey (Nur). Ali Fuat Bey (Cebesoy) ve Yusuf Kemal Bey (Tengirşek) yer almıştır.

Cevap: A

10. 24 Temmuz 1923 tarihinde imzalanan Lozan Barış Antlaşması'na göre oluşturulan "Boğazlar Komisyonu" (Commission de Detroits)'nda yer alan devletler arasında ABD yoktur. Nitekim ABD Lozan Konferansı'na sadece gözlemci olarak katılmıştır

Cevap: C

11. Londra Konferansı'nda TBMM'nin onayını atmadan İtalya, Fransa ve İngiltere ile birtakım sözleşmeler imzalaması nedeniyle görevden alınan Bekir Sami Bey'in yerine Dışişleri Bakanlığı'na getirilen diplomat Yusuf Kemal Tengirşek'tir.

Cevap: E

12. Milli Mücadele de "İstiklâl Yolu" olarak adlandırılan ve Batı Cephesi ne cephe taşımasında kullanılan bu güzergâhta Çorum şehri yer almamaktadır.

Cevap: A

1. I. TBMM Dönemi'nde en çok harcama yapılan kalem milli savunma olmuştur. Çünkü bu dönemde muharebeler yaşanmış ve ülke düşman işgalinden kurtarılmıştır.

Cevap: A

2. Sevr Antlaşması 10 Ağustos 1920'de saltanat şurası tarafından imzalanan ancak Milli Mücadele'nin başarılı olması üzerine geçersiz olan bir anlaşmadır. Sevr Antlaşması'nın esasları San Remo Konferansı'nda belirlenmiştir.

Cevap: B

3. I. TBMM 23 Nisan 1920'de açılmıştır. Varlığını Nisan 1923'e kadar sürdürmüştür. 11 Ağustos 1923'te ise inkılapçı II. TBMM açılmıştır.

Cevap: C

4. Sevr Antlaşması 10 Ağustos 1920'de imzalanmıştır. Anlaşma maddeleri oldukça ağırdır. Anlaşmanın bazı maddelerine bakılacak olursa,
- ⇒ Osmanlı Devleti Ermenistan'ı tanıyacak Doğu Anadolu Ermenistan'a verilecek
 - ⇒ Batı Anadolu ve Trakya Yunanistan'a verilecek
 - ⇒ İstanbul Osmanlı'da kalacak ancak azınlıkların hakları gözetilmediği takdirde elinden alınacak
 - ⇒ Boğazlar tüm devletlere açık olacak
 - ⇒ Kapitülasyonlar genişletilecek ve tüm devletler yararlanacak
 - ⇒ Osmanlı askeri jandarma teşkilatı dahil en fazla 50700 olacak ağır silah bulunduramayacak
- gibi maddeler bulunmaktadır. Ancak azınlıkların Türk vatandaşları sayılacağı madde Sevr'de değil Lozan'da bulunmaktadır.

Cevap: D

5. I. TBMM üyelerinin seçimiyle belirlenmesi demokratik bir yönetimin benimsendiğinin kanıtıdır. Ancak güçler birliği ilkesinin uygulanması tam demokrasi ile bağdaşmaz bu nedenle meclis hükümeti sisteminin uygulanması da demokratik yönetimlerde görülmez. O dönem meclis olağanüstü bir halde olduğundan bunun gibi bir takım karardır almış cumhuriyetin ilanından sonra bu uygulamalardan vazgeçmiştir.

Cevap: B

6. TBMM Ocak 1921'de Yunanistan'a karşı İnönü'de aldığı zaferin ardından Mart 1921'de Sovyet Rusya ile Moskova Antlaşması'nı imzalayarak bu devletle dost olmuştur. Batum'un verilmesi karşılığında Sovyet Rusya TBMM'ye her türlü yardımı kabul etmiştir. Boğazların durumu da anlaşmada "Boğazlar Karadeniz'e kıyısı olan devletlerce yönetilecek." şeklinde geçmiştir.

Cevap: C

7. Lozan Konferansında Osmanlı borçları, yabancı okullar ve Suriye sınırı Fransa ile Türkiye arasında görüşülmüştür. Her üç konu da daha sonra yeniden gündeme gelmiş ve Türkiye'nin lehine sonuçlanmıştır.

Cevap: E

8. Sorudan hareketle verilen öncüllerdeki maddeler Büyük Taarruz sonrası imzalanan Mudanya Ateşkes Antlaşmasında geçmektedir. Bu anlaşmaya göre Doğu Trakya ve İstanbul diplomasi yoluyla ele geçirilmiştir. Antlaşmayı TBMM adına ismet Paşa imzalamıştır.

Cevap: C

9. Lozan Antlaşması 24 Temmuz 1923'te II. TBMM tarafından onaylanmıştır. Lozan'ın Türk tarihi önemi Sevr'in geçersizliği ile birlikte Anadolu'daki Türk varlığının kesinleşmesidir. Bununla birlikte Misakımillî de büyük ölçüde gerçekleşmiştir. İngiltere'nin Orta Doğu ile ilgili hesapları sona ermiştir. Ancak Lozan'ın imzalanması ile SSCB ile Türkiye arası ilişkiler gelişmemiş aksine gerginleşmiştir.

Cevap: D

10. Lozan'da sadece boğazlar konulu konferansa katılan devletler SSCB ve Bulgaristan'dır.

Cevap: E

11. Kurtuluş Savaşı sırasında TBMM ile Fransa arasında belli dönemlerde gerginliği azaltıcı girişimler meydana gelmiştir. TBMM Yunanistan'ı Sakarya mevkiinde bozguna uğrattırınca Fransa 1921'de TBMM ile Ankara antlaşmasını imzalayarak Anadolu işgalini kaldırmıştır. Ancak o dönemde İngiltere savaşta Yunanistan'ı desteklemeye devam etmektedir.

Cevap: C

12. Muharebeler Dönemi'nde Misakımilli'de Batum ve Hatay'dan taviz verilmiştir. Musul Lozan'da çözümsüz bırakılmış 1926 Ankara Antlaşması ile kaybedilmiştir.

Cevap: A

13. Sakarya Meydan Muharebesi kazanıldıktan sonra SSCB kontrolündeki Kafkas devletleri ile Kars Antlaşması imzalanmıştır. Bu anlaşma Moskova Antlaşmasının adeta bir teyit anlaşması niteliğindedir. Anlaşma ile,

- ☞ Sovyet Rusya'nın onayı ile Doğu sınırı kesinleşmiştir.
- ☞ Birlikler batıya kaydırılmıştır.
- ☞ Batum tavizi devam etmiştir.

Ancak anlaşma Gümrü'den sonra değil Moskova'dan sonra imzalanmıştır.

Cevap: C

14. Milli Mücadele sürecinde TBMM mali kaynak yaratmak amacıyla bazı yasalar çıkarmıştır. Bunlar arasında,
- ✦ Ağnam Vergisinin Artırılmasına İlişkin Kanun
 - ✦ Men-i Müşkirat ve Men-i israfat kanunları
 - ✦ Tekalif-i Milliye kanunları örnek gösterilebilir.

Cevap: C

15. Temsilciler Kurulu Sivas Kongresi sonrasında Ali Fuat Paşa'yı Batı cephesine komutan atayarak yürütme yetkisini kullanmıştır. Temsilciler Kurulu ulusal anlamda ilk kez Sivas Kongresi'nde görev yapmıştır, TBMM'nin açılmasıyla görevlerini bu kuruma devretmiştir.

Cevap: C

16. Ulusal İrade başka bir deyişle ulusal egemenlik anlayışı halkın yönetime katılmasını amaçlar ve bu düşünce cumhuriyetçilik ilkesi ile örtüşür. Temsilciler Kurulunun oluşturulması, Mebusan Meclisinin açılmaya çalışılması, TBMM'nin açılması bu düşünce ile ilişkilendirilebilir.

Cevap: E

17. Soruda verilen tüm yayınlar Mustafa Kemal'in desteği doğrultusunda çıkarılmıştır, irade-i Milliye gazetesi Sivas Kongresi sonrasında, Hakimiyet-i Milliye ise TBMM'nin açılmasından sonra yayımlanmıştır. Ceride-i Resmiyye ise resmi gazete işlevini görmektedir.

Cevap: D

18. ☞ batı cephesine yakınlığı,
☞ demir yolu bağlantıları,
☞ Ankara halkının mücadeleyi desteklemesi gibi nedenler bulunmaktadır

Ancak Osmanlı'nın devam edip etmeyeceği o dönemde konuşulmamaktadır.

Cevap: B

19. Milli Mücadele’de etkili olan düşünce daha çok milliyetçilik, milli birlik ve beraberlik düşünceleri olmuştur. O dönemde saltanatın kalkması ya da halifenin varlığı tartışılmamaktadır. Kongrelere katılan delegeler daha çok İstanbul hükümetinin tutumlarını eleştirirken azınlıkların da devlet kurmalarına karşı çıkmışlardır.

Cevap: D

20. Asirhan ve Dumlupınar Taarruz hareketini gerçekleştiren asker ve devlet adamı Refet Bele olmuştur. Başarısız olmasıyla görevden alınan Refet Bele Cumhuriyetin ilanından sonra TCP saflarına geçmiş ve CHP’ye muhalefet olmuştur.

Cevap: D

21. 11 Ekim 1922’de yapılan Mudanya Ateşkes görüşmelerine İngiltere, Fransa, İtalya ve TBMM katılmıştır. Bu görüşmelerde Yunanistan bulunmamaktadır. İngiltere tarafından temsil edilmektedir.

Cevap: B

22. Sorudan hareket edildiğinde Başkomutanlık ve Firariler kanunları TBMM tarafından çıkarılmıştır. Ancak Tekalif-i Milliye kanunu bizzat Mustafa Kemal tarafından çıkarılmıştır. Bu kanunla ordunun teçhizat ihtiyacı giderilmek istenmiş ve TBMM mali olarak kaynak yaratmaya çalışmıştır.

Cevap: D

23. I. TBMM 23 Nisan 1920’den Nisan 1923’e kadar görev yapmıştır. Yeni dönem meclis Ağustos 1923’te göreve başlamıştır. Yeni meclis Ankara’yı başkent ilan etmiş ve rejimi cumhuriyet olarak belirlemiştir. Bundan sonra ise II. TBMM inkılap hareketlerine yoğunlaşmıştır. Ancak diğer seçeneklerde verilen gelişmeler I. TBMM Dönemi’ne aittir.

Cevap: E

24. Batı Cephesi Balıkesir ve Alaşehir kongrelerinin girişimleri ile oluşturulmuş ve Sivas Kongresi ile cephe komutanı Ali Fuat Paşa atanmıştır, Balıkesir Kongresi’nde padişaha doğrudan bağlılık bildirilmiştir. Alaşehir Kongresi’nde ise Yunanistan’a karşı İtilaf Devletleri ile işbirliğine gidilebilir karan çıkmıştır.

Cevap: D

1. “Hükümet kurmak zorunludur.” kararı TBMM’nin kurucu meclis olduğunun, aynı zamanda kurulan hükümetin geçici değil kalıcı olduğunun kanıtı olarak kabul edilir.

Cevap: E

2. İtilaf Devletleri’nin kışkırtması ile İstanbul Hükümeti’nin çıkarttığı isyanlardan;

Konya İsyanı; İstanbul Hükümeti’nin dönemin Şeyhülislamı Dürrizade Abdullah Efendi’den aldığı fetva dorultusunda çıkan isyandır.

Mustafa Kemal isyanı bastırmak için Ankara Müftüsü Rıfat Börekçi başkanlığında yetmişaltı müftünün imzasıyla karşı fetva çıkarttı. Yani Konya isyanının çıkmasında da bastırılmasında da etkili olan unsur fetvadır.

TBMM’ye karşı çıkan isyanlardan biri de “Önceden Kuvayimilliyeci olup, düzenli ordu kurulunca ona katılmak istemeyenlerin” isyanıdır. Yani Kuvay-ı Milliye başlangıçta isyanları bastıran ancak daha sonra isyan eden güçlerdir.

Kuvayimilliyeye birlikleri isyanların çıkmasında da bastırılmasında da etkili olmuşlardır,

Cevap: E

3. İstiklal Mahkemeleri’nin özellikleri şöyle sıralanabilir;

- ⇒ Yargıçları milletvekilidir.
- ⇒ Gezicidirler.
- ⇒ TBMM’ye karşı çıkan isyanları bastırmışlardır,
- ⇒ İç güvenliğin, asayişin bozulmasına karşı görev yapmışlardır.
- ⇒ İsyanları bastırması, asayişi sağlaması açısından değerlendirildiğinde TBMM’nin otoritesini artırmışlardır.

Cevap: E

4. I. TBMM’nin açılması ile Kurtuluş Savaşı’nın muharebeler evresi başlamıştır.

- ⇒ Kurtuluş Savaşı’nın amacı; Misakımilli ile belirlenmiş olan vatanı milli bağımsızlığı gerçekleştirmektir.
- ⇒ Askeri zaferler siyasi başarılar getirir düşüncesinden yola çıkarak TBMM’nin kazandığı askeri zaferlerden sonra yaptığı antlaşmalarla (yani siyasi gelişmelerle) kendisini uluslararası alanda resmen tanıtmıştır.

Cevap: D

5. TBMM’ye karşı çıkan isyanların genel sebepleri şöyle sıralanabilir:

- ⇒ TBMM’nin açılması ile İstanbul Hükümeti’nin kaybettiği otoritesini ele geçirmek istemesi
- ⇒ İtilaf Devletleri’nin kışkırtması ile İstanbul Hükümeti’nin “Din elden gidiyor propagandası” yapması
- ⇒ İtilaf Devletlerinin gayrimüslim halkı (azınlıkları) kışkırtması
- ⇒ Önceden Kuvayimilliyeci olup düzenli ordu kurulunca ona katılmak istemeyenlerin isyanları

Cevap: E

6. Meclis hükümeti sistemi Cumhuriyetin ilanından önceki hükümeti oluşturma şeklidir. Yani meclis hükümeti sisteminde Cumhurbaşkanı yer almaz. Meclis hükümeti sisteminin özellikleri şöyle sıralanabilir: Cumhurbaşkanı yok - Başbakan yok

- ⇒ Meclisin başkanı hükümetin de başkamdır.
- ⇒ Her bakan ayrı ayrı meclisin içinden tek tek oylanarak seçilir.
- ⇒ Bakanlar Kurulu’nda uyum yoktur.

Meclis hükümeti sisteminden kabine sistemine Cumhuriyet’in ilanı ile geçilmiştir.

Cevap: C

7. I. TBMM'de asıl amaç vatani kurtarmak olduğundan inkılap yapmamıştır. Yaptığı tek inkılap Saltanat'ın kaldırılmasıdır.

Cevap: E

8. Düzenli ordunun kurulmasını hızlandıran gelişmeler arasında;
- ⇒ Gediz Muharebesinde alınan yenilgi
 - ⇒ TBMM'ye karşı çıkan isyanlardır.
 - ⇒ En önemlisi ise TBMM'ye karşı çıkan isyanları etkin şekilde bastırmaktır.

Cevap: E

9. Sevr Antlaşmasında yer alan maddelere "SanRemo" Konferansında karar verilmiştir.

Cevap: A

10. I. TBMM'nin çıkarttığı II nolu yasa olan "Hıyanet-i Vataniye" Kanunu ile hem asker kaçakları önlenmiş, hem de isyancılar vatan haini ilan edilerek TBMM'ye karşı isyanlar bastırılmış ve otoritesi artırılmıştır.

III No'lu yasa olan "Firariler Hakkında Kanun" ile asker kaçak sayısı azalmış aynı zamanda İstiklal Mahkemelerinin de bu kanunla kurulmasından dolayı TBMM'nin otoritesi artmıştır.

Her iki kanunda da asker kaçak sayısı azaldığı için Milli Mücadele'ye insan kaynağı oluşmuş aynı zamanda çıkartılan her kanunda olduğu gibi TBMM'nin otoritesi artmıştır.

Cevap: D

11. I. TBMM savaş dönemi meclisi olduğu için olağanüstü yetkilere sahiptir. Kabine Sistemi II. TBMM döneminde uygulanmıştır.

Cevap: D

12. I. TBMM'ye karşı çıkan isyanlara dair alınan tedbirler şöyle sıralanabilir:

- ⇒ Düzenli ordu kuruldu.
- ⇒ Hıyanet-i Vataniye Kanunu çıkarıldı. İstiklal Mahkemeleri kuruldu.
- ⇒ Ankara Müftüsü Rıfat Börekçi başkanlığında 76 müftünün imzasıyla karşı fetva alındı.
- ⇒ İstanbul ile iletişim ulaşım kesildi.

Ancak;

Takrir-i Sükun yasası II. TBMM Dönemi'nde Şeyh Said isyanına karşı çıkartılan kanundur.

Cevap: B

13. Bolu, Düzce, Hendek, Adapazarı isyanları Boğazlar bölgesinde hakimiyet kurmak isteyen İngiltere'nin kışkırtması ile çıkartılan isyandır.

Cevap: D

14. I. TBMM'de alınan "TBMM'nin üstünde güç yoktur." kararı ile milletin üstünlüğüne işaret edildiği için Cumhuriyet'e vurgu yapılmıştır. Rejimin değişeceği düşüncesi olduğundan karar ihtilalci bir karardır. Aynı zamanda meclisin üstünde gücün olmaması İstanbul Hükümeti'nin yok sayılması anlamına gelir. Oysa mutlak monarşinin sona ermesi 1 Kasım 1922'de saltanatın kaldırılmasıyla mümkün olmuştur.

Cevap: D

15. I. TBMM'nin açılması konusunda Mustafa Kemal'e avantaj sağlayan en önemli gelişme;

Misakı Milli'nin kabulünden sonra Mebusan Meclisi'nin basılıp kapatılmasıdır.

Amasya Genelgesi'nde Temsil Heyeti'nin oluşturulması ile ilgili karar alınmıştır.

Teşkilat-ı Esasi'ye (1921 Anayasası) I. TBMM açıldıktan sonra yapılmıştır.

Cevap: B

1. Mudanya Ateşkes Görüşmelerine Osmanlı Devleti ve Yunanistan katılmamıştır. Katılan devletler arasında İngiltere, Fransa, İtalya ve TBMM yer alır.

Cevap: C

2. Büyük Taarruz'dan sonra gerçekleşen Çanakkale olayı ile Mudanya Ateşkes Antlaşması'nın imzalanması hızlanmıştır. İstanbul Hükümetimin İtilaf Devletleri tarafından Lozan'a çağırılması üzerine TBMM Lozan'a tek temsilci olarak katılmak için saltanatı kaldırmıştır. Yusuf Kemal (Tengirşek) yerine İsmet (İnönü) Dışişleri Bakanlığına getirilmiştir.

Cevap: E

3. Mudanya Ateşkes Antlaşması'nda Doğu Trakya Boğazlar ve İstanbul'un TBMM'ye bırakılması karan masa başı zaferi olarak nitelendirilir.

Cevap: D

4. Mudanya Ateşkesi ile İstanbul, Boğazlar ve Doğu Trakya'nın TBMM yönetimine bırakılması TBMM'nin resmen tanındığını göstermektedir.

Cevap: D

5. İsmet İnönü, Mudanya Ateşkes Antlaşması'ndan sonra Dışişleri Bakanlığı görevine getirilmiştir. Bu görevine de Lozan Konferansı'nda yer almıştır.

Cevap: C

6. Mudanya Ateşkesi Osmanlı Devletimin hukuken sona ermesine neden olmuştur. Mudanya Ateşkesi'nden sonra Lozan Barış Görüşmelerine TBMM ve Osmanlı Hükümeti birlikte çağırılmış. İkilik yaratılmak istenmiştir. TBMM buna fırsat vermemek için 1 Kasım 1922'de saltanatı kaldırmıştır. Böylelikle Osmanlı Devleti resmen sona ermiştir.

Cevap: C

7. Kafkas sınırı, Kurtuluş Savaşı sırasında Kars Antlaşması ile kesinleştiği için Lozan Konferansı'nda sorun olmamıştır.

Cevap: A

8. Mali gelişmemizi engelleyen sınırlamalar, kapitülasyonlar ve Düyunu Umumiye'dir.

Cevap: C

9. Lozan Antlaşması'nda Osmanlı Borçları'nın ödenmesi kabul edilmiştir. Ege Adaları (Gökçeada, Bozcaada, Tavşan Adaları dışında) Yunanistan'a bırakılmıştır. Kapitülasyonların kaldırılması ve borçların ödenme şekli Türkiye'nin lehine sonuçlanan konulardandır.

Cevap: C

10. Azınlıkların Türk uyruklu olarak kabul edilmesi, Düyunu Umumiye'nin kaldırılması yabancı okulların Türk yasalarına uyması Avrupalı devletlerin iç işlerimize karışmasını önleyici uygulamalardır.

Cevap: E

11. Lozan Antlaşması ile Patrikhane'nin evrensel olmaktan çıkarılması ve siyasi ayrıcalıklarına son verilmesi kabul edilmiştir. İstanbul dışına çıkarılamamıştır.

Cevap: E

12. TBMM Lozan Barış Antlaşmasında Anadolu'da tam bağımsız ve yeni bir ulus devleti kurulduğunu göstermek amacıyla,

- ⇒ Ülke içindeki azınlıklara Osmanlı Devleti'nin yaptığı gibi farklı ayrıcalıklar verilmeyeceğini ve hepsinin Türk vatandaşı olarak kanunlar önünde eşit kabul edildiğini göstermek için azınlıklar,
- ⇒ Kendi ulusunun çoğunlukta olduğu bir ülke yaratmak için mübadele
- ⇒ Yabancı okulları kontrol altına almak için yabancı okullar konularında istediği doğrultuda kararlar alınmasını sağlamıştır.

Cevap: E

13. I. İnönü Savaşı sonunda yapılan Londra Konferansına İstanbul Hükümeti ve TBMM birlikte katılmışlardır. TBMM Hükümeti tek başına Mudanya Ateşkesi ve Lozan Konferansı'nda yer almıştır.

Cevap: C

14. Türk Hükümeti, Lozan Konferansı'nda Ermeni Devleti kurulması ve kapitülasyonların sürdürülmek istenmesi konusunda karşı çıkmış ve taviz vermemiştir.

Cevap: C

15. Mudanya Ateşkes Antlaşmasında İstanbul TBMM'ye teslim edilmiştir. Osmanlı Devleti'nin başkentinin TBMM'ye teslim edilmesi, İtilaf Devletleri tarafından Osmanlı Devleti'nin hukuken sona ermesine sebep olmuştur. Mudanya Ateşkesi'nin TBMM ve itilaf kuvvetleri arasında imzalanması Osmanlı Devleti'nin meşru bir hükümet olmadığına kanıttır.

Cevap: E

16. Mudanya Ateşkesi'nde "Yunan Kuvvetleri Doğu Trakya'yı 15 gün içerisinde İtilaf güçlerine İtilaf güçleri ise 30 gün içinde TBMM'ye teslim edecektir" hükmü yer almıştır. İstanbul ve Boğazlar TBMM'ye bırakılacak ancak kesin barış antlaşması imzalanıncaya kadar itilaf Devletleri İstanbul'da kalacak maddesi yer almıştır. Batı Anadolu ise savaşarak kurtarılmıştır.

Cevap: B

17. Lozan Barış görüşmeleri 20 Kasım 1922'de başlamış, önemli konularda görüş birliğine varılmadığı için 4 Şubat 1923'te konferansa ara verilmiştir. Bu ara dönemde 17 Şubat 1923'te İzmir İktisat Kongresi toplanmış ve milii ekonomi oluşturulmaya çalışılmıştır. Boğazlar ve Musul'a yapılması düşünülen hareket üzerine görüşmeler 23 nisan 1923'te tekrar başlamış, 24 Temmuz 1923'te Lozan Barış Antlaşması imzalanmıştır. Ancak II. TBMM'nin göreve başlaması 11 Ağustos 1923 tarihinde gerçekleşmiştir.

Cevap: C

18. TBMM barış görüşmeleri için İzmir'i önermiştir. Böylece Batı Anadolu'da Yunan ordusunun neden olduğu maddi ve manevi tahribatin dünya kamuoyuna gösterilmesi hedeflenmiştir. Ayrıca barış görüşmelerinin İzmir'de yapılması Türk delegelerini psikolojik olarak da olumlu etkileyecekti.

Cevap: A

19. Ege Adaları Mudanya Ateşkes Antlaşması'nda görüşülen konular arasında yer almamaktadır.

Cevap: E

20. Mudanya Ateşkes Antlaşması'nın onaylayan Fransa ve İtalya TBMM ile olan savaş durumunu Sakarya Savaşı'ndan sonra bitirmiştir. İngiltere ve Yunanistan ise TBMM ile olan savaş durumunu Mudanya Ateşkes Antlaşması ile sonlandırmıştır.

Cevap: A

21. Adaların silahlandırılmaması Türkiye için bir güvenlik konusudur.

Cevap: A

22. İtilaf Devletlerinin boğazlar ve İstanbul'dan çekilmek için barış antlaşmasını beklemeleri Mudanya Ateşkesi'nin geçici olduğunun göstergesidir.

Cevap: C

23. Lozan Barış Antlaşması'nı 24 Temmuz 1923'te I. TBMM imzalamıştır. 11 Ağustos 1923'te göreve başlayan II. TBMM 23 Ağustos 1923'te onayladığı ilk uluslararası belge Lozan Barış Antlaşması olmuştur.

Cevap: C

24. Lozan Barış Antlaşmasında Boğazlar ve Suriye sınırı (Hatay) Türkiye'nin çıkarları doğrultusunda çözüme kavuşturulamamıştır. Boğazlarda uluslararası komisyonun varlığı, Hatay'ın topraklarımız dışında kalması çıkarlarımıza aykırıdır. Lozan sonrasında bu iki konu Milletler Cemiyeti'ne götürülür ve Boğazlar sorunu Türkiye'nin istediği şekilde çözümlenir.

Cevap: E

25. 1881'de kurulan Duyunu Umumiye (Borçlar İdaresi), Lozan'da kaldırılarak mali bağımsızlık konusunda önemli adım atılmıştır. Boğazlar komisyonu kaldırılmamış yetkileri Türkiye'ye devredilmiştir. Komisyon 1936 Montrö Boğazlar Sözleşmesi ile tamamen kaldırılmıştır. Patrikhane ise Ekümeniklik (evrensellik) iddiasında bulunmamak koşuluyla İstanbul'da kalmıştır.

Cevap: A

26. "Doğu Trakya 15 gün içinde Yunanlılar tarafından boşaltılacak." ifadesi Mudanya'da yer alan hükümlerdendir. İstanbul'da TBMM'ye teslim edileceği belirtilmiştir. Ancak Batı Trakya ile ilgili bir hüküm yer almaz.

Cevap: C

27. Saltanatın kaldırılmasını istemeyen kesimlerin bunu halifeliğe dayandırması, teokratik devlet anlayışından taviz vermeyeceklerini gösterir.

Cevap: A

28. Sovyet Rusya ve Bulgaristan Boğazlar için katılmıştır. Belçika ve Portekiz borçlar için katılmıştır. ABD ise gözlemci olarak katılmıştır.

Cevap: C

29. Lozan'da kapitülasyonların kaldırılması kabul edilmiş ve Lozan sonrasında tekrar gündeme gelmemiştir.

Cevap: E

1. II. TBMM 11 Ağustos 1923'te göreve başlamıştır. Lozan kararları 23 Ağustos 1923, 13 Ekim 1923 yılında Ankara başkent ilan edilmiştir. Diyanet İşleri Başkanlığı'nın kurulması ise 3 Mart 1924'te gerçekleşmiştir. Ancak Mudanya Ateşkesi'nin imzalanması 11 Ekim 1922 tarihinde gerçekleşmiştir. I. TBMM Dönemi'ndedir.

Cevap: E

2. İnkılapların ilk adımı saltanatın kaldırılmasıdır. Çünkü ulus egemenliği ve ulus bağımsızlığının önündeki en önemli engellerden biri kaldırılmış inkılapların gerçekleştirilmesi için daha uygun bir ortam oluşturulmuştur.

Cevap: B

3. Her üç devlette Ankara'nın başkent olmasına politik ve ekonomik çıkarlarını korumak amacıyla tepki göstermiştir.

Cevap: E

4. Halifeliğin kaldırılması cumhuriyetin ilanından sonradır. Ali Fethi Bey'in istifası ve sonrasında yaşanan hükümet bunalımı ve saltanatın kaldırılmasından kaynaklı sorunları gidermek cumhuriyetin ilanını zorunlu kılmıştır.

Cevap: A

5. 1922'de milletvekillerinin yemin şekli değiştirilerek eski düzene ait unsurlardan biri silinmiş, 1934 yılında kadınların da yönetime katılması, yönetimde eşit temsil hakkını sağlamış, 1937'de Atatürk'ün altı ilkesinin anayasaya eklenmesi ile eski düzene ait unsurlara dönülmeyeceği kararlılığı ortaya konmuş böylece yeni Türk Devleti'nin rejimi güçlendirilmiştir.

Cevap: D

6. Şeyh Sait isyanında başarılı olamayınca Fethi Okyar Hükümeti istifa etmiştir. Yeni hükümeti ismet İnönü kurmuş kabine değişmiştir.

Cevap: B

7. Şeyh Sait ayaklanması ve Menemen Olayı çok partili yaşama geçişi engellemiştir. Dolayısıyla hükümeti denetleyecek bir muhalefet partisi kurulamamıştır. Mustafa Kemal'e yapılan suikast girişimi de henüz gerekli ortamın oluşmadığının göstergesidir.

Cevap: E

8. Kurtuluş Savaşı'nda düşman ile işbirliği yaparak milli mücadeleye karşı olan yüzelli kişinin 1924 yılında yurtdışına sürgün edilmesi Yüzellikler Olayı olarak bilinir.

Cevap: A

9. Menemen olayından sonra Mustafa Kemal çok partili hayata geçiş denemesi yapmamıştır. Bu durum hükümetin de denetlenmesini engellemiştir.

Cevap: D

10. Fahri Korutürk 6. Cumhurbaşkanıdır. Diğer şıklarda verilen kişiler Terakkiperver Cumhuriyet Fırkası'nın kurucularıdır.

Cevap: E

11. 1921 Anayasası 1876 Kanunuesasi ile birlikte uygulanmıştır. Eksik kaldığı konularda Kanunuesasi'nin hükümlerinden faydalanmıştır. Bu döneme çift anayasalı dönem denmiştir. 1924 yılına kadar devam etmiştir.

Cevap: B

12. 1 Kasım 1938'de Mustafa Kemal yerine TBMM açılışında kendisi yerine açılış konuşmasını yapan dönemin başbakanı Celal Bayar'dır.

Cevap: C

13. İnkılap Dersleri" adlı eseri bulunan ve Cumhuriyet Halk Partisi'nin ilk genel sekreteri olan isim Recep Peker'dir.

Cevap: A

14. Serbest Cumhuriyet Fırkası 17 Kasım 1930'da kapatılmış Menemen Olayı ise 13 Aralık 1930'da patlak vermiştir.

Cevap: D

15. Takriri Sükun Kanunu 4 Mart 1925 tarihinde cumhuriyet rejimine yönelik eylemleri engellemek amacıyla çıkarılmıştır.

Cevap: A

16. Cumhuriyetin ilanı 29 Ekim 1923, Tekke ve Zaviyelerin kaldırılması 30 Kasım 1925, Halifeliğin kaldırılması 3 Mart 1924, Şapka Kanunu 25 Kasım 1925, Halk Fırkası'nın kurulması ise 9 Eylül 1923'tür.

Cevap: E

17. CHF'nin tek başına iktidar olması, muhalefetin görüşlerinin meclise yansımaları engellemiştir. Demokrasinin gerçekleşebilmesi için birden çok partiye ihtiyaç vardır. Bu nedenle de demokratik yaşam gecikmiştir.

Cevap: E

18. Şeyh Sait İsyanı nedeniyle Terakkiperver Cumhuriyet Fırkası'nın kapatılması çok partili yaşamı geciktirmiştir. Şeyh Sait isyanı'nı bastırmak için İstiklal Mahkemelerinin kurulması göçler ayrılığını engellemiştir. Ayaklanmanın Hatay'ın anavatana katılmasını geciktirmesi ile bir bağlantısı bulunmamaktadır.

Cevap: B

19. Karma ekonomiye geçiş, inkılaplara yönelik bir uygulama değildir. Ancak Şeyh Sait İsyanı ve Mustafa Kemal'e suikast girişimi Mustafa Kemal'in getirdiği cumhuriyet rejimi ve inkılapları hedef almıştır.

Cevap: C

20. Şeyh Sait isyanı, Terakkiperver Cumhuriyet Fırkası kapatılmadan önce gerçekleşmiş ve partinin kapatılmasına da neden olmuştur (1925). Mustafa Kemal'e suikast girişimi ile tekke ve zaviyelerin kapatılması Terakkiperver ve Cumhuriyet Fırkası'nın kapatılmasından sonra gerçekleşmiştir.

Cevap: D

21. Serbest Cumhuriyet Fırkası ekonomide Liberalizmi savunmuştur. Devletin sürekli ekonomik hayata müdahalesine karşıdır.

Cevap: D

22. Mustafa Kemal'in isteği ile Ali Fethi (Okyar) Bey tarafından kurulan Serbest Cumhuriyet Fırkası'nda Makbule Atadan yer almıştır.

Cevap: B

23. Halifeliğin kaldırılması 3 Mart 1924 tarihinde gerçekleştirilmiştir. Aynı gün çıkarılan yasalar ile laiklik diğer alanlara da taşınmaya çalışılmıştır. Ancak saltanatın kaldırılması 1 Kasım 1922 tarihinde halifelikten önce kaldırılmıştır.

Cevap: C

24. Cumhuriyet'in ilk koalisyon hükümeti Adalet Partisi ve Cumhuriyet Halk Partisi tarafından 1961 Seçimleri sonrasında kurulmuştur. Çift meclisli sistem ise millet meclisi ve Cumhuriyet Senatosu olarak 1961 Anayasası ile gelmiştir. Güçler birliği ilkesi ise 1921 ve 1924 Anayasalarında 1961 Anayasası'na kadar uygulanmıştır.

Cevap: C

25. Cumhuriyetin ilan edilmesine rağmen Halifelik Kurumu'nun bulunması rejim karşıtlarının halifelik etrafında birleşmesine neden olmuştur.

Cevap: A

26. Atatürk İlkelerinin Anayasa'da yer alması 1937. Kadınlara seçme ve seçilme hakkının verilmesi 1934. "Türk Devleti'nin dini İslâmdır." maddesinin çıkarılması 1928. Anayasanın dilinin Türkçeleştirilmesi 1945. Saltanatın kaldırılması ise 1922'dir.

Cevap: C

27. Takrir Sükun Dönemi 1925-1929 yıllarını kapsar. Bu dönemde; Bölgesel Seferberlik ve sıkıyönetim ilan edilmiş, İstiklal mahkemeleri yeniden görevlendirilmiş, basına sansür uygulanmış ve rejim karşıtı kuruluşlar kapatılmış, Terakkiperver Cumhuriyet Fırkası kapatılmış ve devrimlere hız verilmiştir. Ancak Serbest Cumhuriyet Fırkası 1930'da kurucusu tarafından kapatılmıştır.

Cevap: D

28. Şeyh Said Ayaklanması ve Atatürk'e Suikast girişiminde İstiklal Mahkemelerinde yargılamalar yapılmıştır. Atatürk'e yapılan suikast girişimi İstiklal Mahkemelerinin görev yaptığı son olaydır (1926). Menemen Olayı'nın bastırılması sırasında İstiklal Mahkemeleri yerine Divanı Harp vardır (1930).

Cevap: C

29. Cumhuriyetin ilk yıllarında çok partili hayata geçiş denemelerinin kısa süreli olmasında kurulan partilerin cumhuriyet rejimine karşı olayların odağı haline gelmesi etkili olmuştur.

Cevap: B

30. Seçimlerde baraj uygulaması ve tek partili yaşam halkın istek ve düşüncelerinin kısıtlandığının göstergesidir.

Cevap: E

1. Kabine sisteminin en önemli özelliği;
- ✧ Cumhurbaşkanının Başbakanı seçmesi
 - ✧ Başbakanın bakanları seçtikten sonra Cumhurbaşkanının onayına sunması
- Öyleyse Cumhuriyetin ilanı ile Kabinet Sistemine geçilmiştir.

Cevap: A

2. İzmir İktisat Kongresi Lozan Görüşmeleri'nin kesintiye uğradığı sırada yapılmıştır.
- ✧ Ekonomik politika olarak Liberalizm benimsenmiştir. Amaç Avrupa devletlerinin Türkiye lehine karar vermelerini sağlamaktır.
 - ✧ İzmir İktisat Kongresinde Misak-ı İktisadi (Milli ekonomi benimsendi.)
 - ✧ Ekonomik potansiyeller belirlenip, tarım geliştirici tedbirlerin alınması kararlaştırıldı.

Cevap: E

3. Terakkiperver Cumhuriyet Fırkası'nın; ekonomik Politikası: Liberalizm
- Serbest Cumhuriyet Fırkası'nın; ekonomik politikası: Liberalizm
- Halk Fırkası'nın; ekonomik politikası: Devletçilik

Cevap: C

4. Manda ve himayenin reddi, kapitülasyonların kaldırılması tam bağımsızlığı sağlamayı amaçlamaktadır.

Cevap: D

5. Türk Tarih Kurumu'nun açılması hem eğitim hem kültür alanında inkılaptır.
- Halkevlerinin amacı: inkılaplara zemin oluşturmaktır Bundan dolayı da hem eğitim hem kültür alanında yapılan bir inkılaptır.
- Millet Mektepleri'nin açılmasının amacı: Yeni alfabeyi belli bir yaşın üstündekilere öğretmektir. Bundan dolayı hem kültür hem eğitim alanında inkılaptır,

Cevap: A

6. Osmanlı Devleti'nde okka, arşın, endaze, kile gibi Avrupa'da kullanılmayan bölgesel özellikler taşıyan ölçüler kullanılıyordu. Takvim saat ölçülerde yapılan değişikliklerle "metre, kilo" kullanılmaya başlanınca Avrupa ile ticari ilişkiler gelişmiştir.

Cevap: D

7. 1925 yılında yapılan şapka inkılabı ile kıyafet İnkılabı başlamıştır. Bununla "erkekler şapka, ceket, pantolon giyecektir" denilmiştir.
- 1934'de "Bazı Kisvelerin Giyilemeyeceğine Dair Kanun" ile sadece üç din büyüğünün resmi kıyafeti dinsel kıyafet olarak belirlenmiş, diğer din adamları dinsel kıyafetlerini sadece görevlerini icra ederken giyebileceklerdir" denmiştir. Dinsel kıyafetlerle sokakta dolaşmak yasaklanmıştır.

Cevap: B

8. Harf inkılabı yapıldıktan sonra okuma yazmanın yaygınlaşması için Millet Mektepleri açılmıştır.
- Kıyafet inkılabı yapılmış 1934'te ise dini kıyafetler bağlamında bazı kisvelerin giyilemeyeceğine dair kanun çıkarıldı.

Cevap: A

9. ✧ Fethi Okyar'ın başkan olması.
✧ Liberalizmi kabul etmesi
Serbest Cumhuriyet Fırkası ile ilgili gelişmelerdir.
Ancak
✧ Liberalizmin kabul edilmesi
✧ Cumhuriyete ve dine saygılıyız solganının kullanılması Terakkiperver Cumhuriyet Fırkası ile ilgili gelişmelerdir.

Cevap: D

10. ✧ Tekke ve zaviyelerin kapatılması
✧ Soyadı Kanunu
Toplumsal alanda yapılan inkılaplardır.
Medeni Kanun ise; Hukuk alanında yapılan inkılaptır.
Ancak toplumsal düzenin sağlanmasına da katkıda bulunmuştur.

Cevap: E

11. Seçme seçilme hakkı siyasi bir haktır. Oysa Medeni Kanun'da kadınlara sosyal haklar verilerek kadınla erkek eşit hale getirilmiştir.

Cevap: A

12. Demokratikleşme döneminden bahsettiği için cumhuriyetin ilanından sonraki bir gelişme düşünülmelidir. Çünkü demokrasi Cumhuriyetin tamamlayıcı öğesidir.
Tahrir-i Sükun Kanunu her ne kadar demokrasiye aykırı ise de amacı cumhuriyeti korumaktır.
Hıyanet-i Vataniye, I. TBMM'ye karşı isyanlar sırasında çıkartılmıştır.

Cevap: A

13. Osmanlı Devleti'nin klasik eğitim kuramlarından olan medreseler bölgeden bölgeye farklı özellikler gösterirdi. Kaldırılarak yerine modern okullar açıldı. Böylece eğitimde birliktelik sağlandı.

Medeni kanunla kadınla erkek arasındaki kültürel ikiliğe son verildi.

Soyadı inkılabı ile ayrıcalık belirten unvanlar kaldırıldı. İkiliğe son verildi.

Cevap: E

14. Toprak reformu feodal yapıdan dolayı başarısızlıkla sonuçlanmıştır.
Teşvik-i Sanayi;
✧ Yetersiz sermaye,
✧ Kalifiye eleman sıkıntısı
✧ 1929 Dünya Ekonomik Krizi'nden dolayı başarısız olmuştur.

II. Beş Yıllık Sanayi Planı;

II. Dünya Savaşı çıkmasından dolayı başarısızlıkla sonuçlanmıştır.

Cevap: C

15. Aşar vergisinin kaldırılması → Tarım alanı ile ilgilidir.
Tarım Kredi Kooperatifinin Kurulması → Tarım alanı ile ilgilidir.
Ulusallaştırma politikası, kapitülasyonların kaldırılması ise sanayi ile ilgilidir.

Cevap: E

16. Kabine Sistemi'nde Bakanlar Başbakan tarafından seçilmektedir.

Cevap: D

17. Şeyh Said İsyanı'nın sonuçları şunlardır;

- ✧ Musul elimizden çıktı.
- ✧ Takrir-i Sükun Yasası çıkarıldı.
- ✧ Hıyanet-i Vataniye yeniden yürürlüğe girdi.
- ✧ İstiklal Mahkemeleri yeniden göreve geldi
- ✧ Ulusal bütünlük tehlikeye girdi.

Ancak çok partili hayata geçilmesi 1946'da olmuştur.

Cevap: E

18. Menemen olayı Cumhuriyete ve inkılaplara karşı meydana gelen gelişme olduğu için Milli Egemenlik yanlıları tarafından desteklenmemiştir.

Cevap: E

19. Serbest Cumhuriyet Fırkası'nın kurulmasının sebeplerinden biri de 1929 Dünya Ekonomik Krizi'ne karşı Türk mâliyesini denetlemektir. Bunu muhalefet görevini yaparak yerine getirecektir. Aynı zamanda yabancı sermayenin akışını sağlamak için bir takım tedbirlerin alınması gerektiğini savunmuştur.

Cevap: B

1. Hatay Meselesi: Lozan Antlaşması'nda Hatay Fransa mandasına bırakılmıştır. 1936 yılında Fransa, Suriye mandalığını kaldırdığında Hatay'ı Suriye'ye bırakmak istemiştir. Bu durum üzerine Türkiye olayı Milletler Cemiyeti'ne taşımıştır. Cemiyet, Sandler Raporu'yla bölgede Türklerin çoğunlukta olduğunu ve ayrı bir devlet kurulması gerekliliğini ortaya koymuştur. Bu çerçevede 1938 yılında Hatay Devleti kuruldu. 1939 yılında Hatay, Türkiye'ye katılmıştır.

Mübadele: Lozan Antlaşması'yla İstanbul Rumları ile Batı Trakya Türkleri hariç geri kalan nüfus karşılıklı olarak yer değiştirme kararı alınmıştır. Yunanistan, İstanbul'da daha fazla nüfus bırakmak istemiştir. Türkiye olayı Milletler Cemiyeti'ne taşımış ve Cemiyet Türkiye'nin tezi çerçevesinde Lozan Antlaşması'nın maddesi doğrultusunda karar vermiştir. Mübadele Konusu 10 Haziran 1930 yılında yapılan Etaplı Antlaşması'yla çözülmüştür.

Musul Sorunu: Lozan Antlaşması'nda Musul sorunu daha sonraya bırakılmıştır. Haliç Konferansı ile Türkiye ve İngiltere bir araya gelmiş ancak sorun çözülmemiştir. Türkiye olayı Milletler Cemiyeti'ne taşımış ancak cemiyet İngiltere'nin tezi doğrultusunda bu sorunu çözmedi. Hatay ve Mübadele Sorunu'nda Milletler Cemiyeti Türkiye lehine karar vermiştir. Ancak Musul konusunda Türkiye aleyhine karar vermiştir.

Cevap: C

2. Türk Dış Politikası'nın 1932 - 1938 ana konuları arasında Boğazlar, Milletler Cemiyeti'ne üyelik, Sadabat Paktı ve Balkan Paktı yer alır. Mübadele: Lozan Sözleşmesi ile karara bağlanan Türk-Yunan Mübadele Sözleşmesi, 30 Ocak 1923'te Lozan'da Yunan ve Türk hükümetleri temsilcileri tarafından imzalanan arasında bir anlaşmadır. Anlaşmayla bu gönülsüz nüfus transferleri, 1,5 milyon Anadolu Rumu ve 500.000 Yunanistan Müslümanı olmak üzere yaklaşık iki milyon insanı kapsıyordu. Ancak Mübadele Konusu 10 Haziran 1930 yılında yapılan Etaplı Antlaşmasıyla çözülmüştür.

Cevap: E

3. Türkiye'nin Montrö Boğazlar Konferansı'nda Boğazların kendi hakimiyetine girmesini istemesinin nedenleri şunlardır:

- Türkiye'nin siyasi egemenliğinin sınırlandırılmış olması
- Türk Devleti'nin Boğazları güvenlik altına almak istemesi
- Milletler Cemiyeti'nin Boğazların güvenliğini sağlamakta yetersiz kalması
- Almanya ve İtalya'nın silahlanmaya başlamalarıdır. Ancak C şıkkında yer alan Türkiye'nin de çıkacak olan savaşa katılmayı düşünmesi, Türkiye'nin Boğazların kendi hakimiyetine girmesini istemesinin sebepleri arasında yoktur.

Cevap: C

4. Milliyetçilik, ait olduğu milletin varlığını sürdürmesi ve yüceltmesi için diğer bireylerle birlikte çalışmaya, bu çalışmayı ve bilinci, diğer kuşaklara da yansıtmaktır. Hatay, kapitülasyonlar ve nüfus mübadelesi gibi konular Türkiye lehine çözülmüştür ve her üç gelişme de milliyetçilik ilkesini güçlendirir.

Cevap: E

5. Lozan Antlaşması'nda;

- Boğazlar'ın yönetimi uluslararası komisyona bırakılmıştır.
- Hatay, Fransa mandasındaki Suriye sınırları içinde kabul edilmiştir.

Lozan Antlaşması'ndan sonra 1936 Montrö Sözleşmesi'yle boğazların yönetimi Türkiye'ye bırakılmıştır. 1939 yılında Hatay Türkiye'ye katılmıştır. Her iki konu da Lozan sonrası gündeme gelmiştir. Ancak Lozan Antlaşması'yla kaldırılan kapitülasyonlar tekrar gündeme gelmemiştir.

Cevap: C

6. Balkan Antantı'nın kurulma sebepleri:

- Almanya'da Nazilerin iktidarı ele alması ve yayılmacı politikası
- İtalya'nın Balkanlar ve Akdeniz'e yönelik yayılmacı bir tavır içinde bulunması
- Balkanlardaki Alman ve İtalyan baskısının giderek artması ve Arnavutluk'un İtalya'nın kontrolü altına girmesidir. Ancak Dünya ekonomik bunalımı bu antantın kurulma sebepleri arasında yer almaz.

Cevap: C

7. Türkiye'nin 1932 yılına kadar Milletler Cemiyeti'ne üyelik konusunda isteksiz davranmasının en temel nedeni, Milletler Cemiyeti'nin Musul konusunda taraflı davranmasıdır. Çünkü Türkiye konuyu Milletler Cemiyeti'ne götürdü ancak İngiltere'nin tezi doğrultusunda Türkiye aleyhine sorunu çözdü.

Cevap: B

8. Türkiye'nin boğazlarıyla ilgili olarak her üç gelişmede de maddeler yer almaktadır.

- Mudanya Antlaşması - İstanbul ve Boğazlar, TBMM Hükümeti'ne bırakılacaktır.
- Lozan Antlaşması – Boğazlar, başkanı Türk olan uluslar arası komisyon tarafından yönetilecek.
- Montrö Antlaşması – Boğazların yönetimi Türkiye'ye bırakılacaktır.

Cevap: E

9. Türkiye'nin, Atatürk zamanında üye olduğu uluslararası kuruluşlar şunlardır:

- Cenevre Silahsızlanma Konferansı (1922)
- Briand-Kellog Paktı (1929)
- Litvinov protokolü (1929)
- Milletler Cemiyeti (1932)
- Balkan Antantı (1934)
- Akdeniz Paktı (1936)
- Sadabat Paktı (1937)
- Nyon Konferansı (1937)

Cevap: E

10. Karadeniz çevresinde meydana gelebilecek bir savaşta Türkiye'nin öncelikle yetkilerini kullanmak zorunda kalacağı gelişme, Montrö Boğazlar Antlaşması'dır. Çünkü Montrö Sözleşmesi Karadeniz ile ilgili maddeleri şunlardır:

- Savaş zamanında, Türkiye savaşan değilse, savaş gemileri yukarıda belirtilen koşullar içinde, Boğazlar'da tam bir geçiş ve gidiş-geliş (ulaşım) özgürlüğünden yararlanacaklardır.
- Karadeniz'e kıyıdaş olan ya da olmayan devletlere ait olup da bağlama limanlarından ayrılmış bulunan savaş gemileri, kendi limanlarına gitmek maksadıyla boğaz geçişi yapabilirler.

Cevap: B

11. Türkiye-Yunanistan nüfus mübadelesi kapsamında Türkiye'de sadece İstanbul, Heybeli ada, Gökçeada ve Bozcaada'da oturan Rumlar, Yunanistan'da ise sadece Batı Trakya Türkleri mübadeleden muaf tutulmuşlardır. Ancak Ayvalık bölgesinde oturan rumlar Yunanistan'a göç ettirilmiştir.

Cevap: E

12. Birinci Beş Yıllık Sanayi Planı, Türkiye'de 1934-1938 yılları arasında uygulanan sanayi planıdır. Sovyetler Birliği'nin Birinci Beş Yıllık Sanayi Plan'ından tecrübeli SSCB'nin teknik ve mali yardımıyla hayata geçirilmiştir.

Cevap: C

13. Lozan Antlaşması'nda Musul sorunu daha sonraya bırakılmıştır. 1924 Haliç Konferansı ile Türkiye ve İngiltere soruna çözüm bulamamıştır. Bunun üzerine Türkiye, Musul üzerine askeri hareket düzenlemeye karar verdiğinde doğuda İngiliz destekli Şeyh Said isyanının çıkması üzerine bu girişim başarısız olmuştur. 1926 yılında İngiltere ile imzalanan Ankara Antlaşması'yla Musul İngiliz mandasındaki Irak hükümetine bırakılmıştır.

Cevap: C

14. Türkiye Devleti, sancak sorunu, yabancı okullar ve Osmanlı borçları konusunda Fransa ile dış politikada sorun yaşamıştır.

Cevap: C

15. Avrupa konjonktüründeki hızlı değişmelere paralel olarak da Türkiye'nin şartlarını kabul eden Fransa ile 23 Haziran 1939 tarihinde Hatay'ın Türkiye'ye bırakılmasına ilişkin anlaşma imzalanmış ve aynı gün Hatay Meclisi Türkiye'ye ilhak kararı almıştır.

Cevap: D

16. Türkiye, merkezi İstanbul olan Ortodoks dini lideri Patriğin İstanbul dışına çıkarılmasını istemiştir. Yunanistan ise bu duruma itiraz etmiştir. Ancak bu anlaşmazlıkta Lozan Antlaşması'nın "Fener Rum Patrikhanesi'nin İstanbul'da kalması ve sadece Türkiye'deki Ortodoks azınlığın dinî lideri olarak kabul edilmesini" maddesi uygulanmıştır. Türkiye patrikhane sorununu Yunanistan ile yaşamıştır.

Cevap: C

17. Sovyet Dışişleri Komiserliği 7 Ağustos 1946 tarihinde, Türk Dışişleri Bakanlığı'na Montrö Boğazlar Sözleşmesi'nin "Karadeniz'e kıyısı olan ülkelerin silahlı kuvvetlerinin gemilerine her zaman açık olması" şeklinde yeniden düzenleyen bir uluslararası konferansın toplanmasını talep eden ilk ülke SSCB'dir.

Cevap: B

18. Sandler Raporu: Fransa ile ülkemiz arasında çıkan anlaşmazlık sonucunda Milletler Cemiyeti tarafından hazırlanmış bir rapordur. Sandler Raporu, adını gözlemci heyetin İsveç temsilcisi olan kişinin isminden almıştır. 1936 yılında Hatay, Fransızlar tarafından o vakte kadar Fransa mandası olan Suriye'ye bırakılmak istenmişti. Hatay'da yoğun bir Türk nüfusu vardır ve Türk milletin güvenliği tehlikeye gireceği için, ülkemiz yönetimi bu konuyu Milletler Cemiyeti'ne taşıdı. Milletler Cemiyeti bu konu için Sandler önderliğinde heyet görevlendirdi. Rapora göre, bölgede Türk nüfusu çoğunlukta olduğu ve ayrı bir devlet kurulması gerekliliği vurgulandı. Bunun üzerine 2 Eylül 1938 tarihinde Hatay Devleti kuruldu. Hatay, 29 Haziran 1939 günü alınan karar ile Türkiye sınırlarına dahil edildi.

Cevap: A

19. Atatürk dış politikada, I. Gerçekçilik, II. Akılcılık ve III. Bağımsızlık gibi esaslarını uygulamaya çalışmıştır.

Cevap: E

1. Atatürk Dönemi Türk dış politikasının amaçları şunlardır:

- Lozan'da çözülmesi istenen konuların çözümlenmesi
- Lozan'da aleyhimize çözülen konuların tekrar gündeme alınması
- Bölgesel barışın kurulması
- Evrensel barışa katkıda bulunulması
- 1930'lardan itibaren meydana gelen duruma karşı Lozan'ın tekrar gündeme alınması

Cevap: E

2. Türkiye, 1923'te kabul edilen Lozan Boğazlar Sözleşmesi'nin getirdiği rejimi değiştirebilmek için ve bir uluslararası konferansta yeni bir rejim oluşturabilmek için 1933'den itibaren bir takım diplomatik girişimlerde bulunmuştur. İlk kez Londra'da yapılan Silahsızlanma Konferansı'nda Lozan'ın boğazların kıyılarını ve Marmara Denizi'ndeki adaları askerden ve silahtan arındıran hükümlerinin kaldırılmasını istedi. Ancak bu istek konferansın konusuyla ilgili olmadığından dikkate alınmadı. Türkiye bu istemini 1935 Milletler Cemiyeti Konferansı'nda ve Balkan Antantı Konseyi'nde tekrarlamıştır. Ancak yine muhatap bulamamıştır. Nihayet Milletler Cemiyeti'nin Habeşistan'a saldırdığı gerekçesiyle İtalya'ya zorlama önlemler aldığı Kasım 1935 toplantı sırasında Türkiye istemini tekrarladı ve olumlu bir hava yaratmayı başardı. İngiltere, Fransa ve Sovyet Rusya Montrö Boğazlar Konferansı'nda Türkiye'ye karşı ciddi bir tutum sergilemediler. Böylece Montrö Boğazlar Sözleşmesi yapıldı ve boğazların yeni statüsü belirlenmiş oldu.

Cevap: C

3. Atatürk'ün dış politikasının dayandığı esaslar şunlardır:

- ✦ Barış
- ✦ Şeffaflık
- ✦ Dürüstlük
- ✦ Ulusal bağımsızlık
- ✦ Uluslararası eşitlik
- ✦ Evrensellik

Cevap: E

4. İtalya'nın 1935'te Habeşistan'ı işgal etmesi ve Orta Doğu'ya göz dikmesi Sadabat Paketi'nin kurulmasının öncelikli nedenidir.

Cevap: A

5. Türkiye'nin Hatay'a katılmasında aşağıda verilen nedenler etkili olmuştur:

- ✦ Sakarya savaşı'ndan sonra Fransa ile yapılan Ankara Antlaşmasıyla İskenderun'da özel bir yönetim kurulmuştur. Resmi dilin Türkçe olması bu yönetimin ağırlıklı olarak Türklerden oluştuğunu göstermektedir. Ayrıca bölgede Türk kültürünün gelişmesi ile ilgili bir hükümde anlaşmaya konulmuştur. Yine Türkiye'nin İskenderun Limanı'ndan serbestçe yararlanması hükme bağlanmıştır. Bu hükümler İskenderun sancağında Türk etkinliğini arttırmıştır.
- ✦ Fransa olası bir Alman saldırısına karşı Suriye'deki askeri güçlerini Anavatan'dan çekmek zorunda kalmıştır.

Cevap: C

6. 1930'lu yıllarda Avrupa'daki en önemli gelişme Alman saldırganlığının başlamasıdır. Bu saldırganlık bir yerde Türkiye'ye bazı fırsatlar tanımıştır. Türkiye'nin başvurusu üzerine Montrö Antlaşması yapılmış böylece boğazların statüsü değişmiştir. Bu arada dünyada meydana gelen ekonomik bunalım Türkiye'yi devletçilik uygulamalarına girişmek zorunda bırakmıştır. Yine bu yıllarda Türkiye Balkan ve Sadabat Paktlarına girmiştir.

Cevap: E

7. Musul sorununun Türkiye'nin aleyhine sonuçlanmasının nedenleri şunlardır:
- ✧ Milletler Cemiyeti'nin İngiltere'nin etkisinde olması
 - ✧ Bölgenin hem petrol hem de stratejik bir bölge olması
 - ✧ İngiliz istihbaratı ajanlarının İtalya'nın Yunanistan ile birlikte Trakya'dan ve batıdan Türkiye'ye saldıracağı yolunda söylentiler yaymaları ve bu durumun Türkiye'yi endişelendirmesi
 - ✧ Şeyh Said İsyanı'nın Türkiye'yi hem askeri hem de ekonomik olarak zayıflatması
 - ✧ Türkiye'nin bir an evvel kendi sınırlarını güvenceye alarak inkılaplara başlamak istemesi

Cevap: E

8. Montrö Sözleşmesi ile uluslararası boğazlar komisyonu kaldırılmış yetkileri Türk Hükümetine geçmiştir. Aynı şekilde Türkiye'nin boğazlarda asker bulundurması sağlanmıştır. Yabancı ticaret gemilerinin geçişi ise Karadeniz'e kıyısı olan devletler, Türkiye'nin savaşta olup olmadığı, barış zamanı gibi durumlarda farklı olmak üzere yeniden düzenlenmiştir. Ama sonuçta serbestlik devam etmiştir.

Cevap: C

9. 1923-1932 yılları arasında Türk Dış Politikası:

Türkiye 1923-1932 döneminde bir yandan Lozan dan kalan sorunlarını çözmeye çalışmış, öte yandan uluslararası genel gelişmelerle yakından ilgilenmiştir. 1932'de Milletler Cemiyeti'ne girerek uluslararası alanda daha da etkili bir role kavuşmuştur. Öte yandan 1923 sonrası kendi iç sorunlarına eğilip amaç edindiği batılı yapı değişikliğini gerçekleştirebilmek için Türkiye'nin dışta istikrara çok ihtiyaç duyduğu bir dönemdir.

Dönemin bilançosu:

- ✧ Yunanistan ile mübadele sorununun çözülmesi ve bu devletle 1930'da çeşitli alanlar ile ilgili sözleşmeler yapılması
- ✧ Irak sınırının son durumunu alması ve İngiltere ile ilişkilerin gelişmeye başlaması
- ✧ Fransa ile Suriye sınırında düzeltme yapılması
- ✧ Borçların ödenmesi konusunda 1930'da Türkiye lehine düzenleme yapılması

Cevap: C

10. Lozan'da 30 Ocak 1923 tarihi sözleşme ve ek protokolle mübadele anlaşması imzalanmıştır. Anlaşma'ya göre mübadele 1 Mayıs 1923 tarihinde başlayacaktır. Türkiye mübadeleyi sorunsuz, yapmak için bir bakanlık kurmuştur (Mübadele İmar ve İskan Vekaleti). Bu bakanlığın büyük uğraşları sonunda bütün ekonomik zorluklara rağmen mübadele yapılmıştır. Yunanistan ise çok daha zor sorunlarla uğraşmıştır.

Mübadele her iki ülkenin nüfus yapılarında da etkili olmuştur. Her iki ülkede de homojen nüfus oranının arttığı söylenebilir.

Cevap: E

11. Ankara Anlaşması ile İtilaf Devletleri cephesi bozulmuş ve yeni Türk Devleti Fransa tarafından tanınmıştır. Bu anlaşma sonunda Güney Cephesi'ndeki savaş resmen sona ermiş ve Türkiye'nin güney sınırı belirlenmiştir.

Cevap: D

12. Dış politikada güçlü ve sözü geçer bir ülke olmanın koşulu iç politikada da güçlü olmaktır. Örneğin Kurtuluş Savaşı'nda Türk halkı birlik beraberlik duygusuyla TBMM'ye destek olduğu için Kurtuluş Savaşı'nı kazanılmıştır. Ancak TBMM açıldığı sıralarda çıkan iç ayaklanmalar yüzünde gücünü ayaklanmaları bastırmak için kullanan TBMM kuvvetleri Yunanlıların Batı Anadolu'daki ilerleyişini durduramamıştır. Aynı şekilde 1925'te Laik Cumhuriyeti yıkmak ve İngiltere'nin kışkırtmasıyla bölücü amaç da güden Şeyh Said İsyanı çıkmış ve Türkiye Cumhuriyeti dört ay boyunca askeri ve mali gücünü bu isyanı bastırmak için harcamıştır. Böylece müzakereler yoluyla alamadığımız Musul, Kerkük ve Süleymaniye bölgesi için İngilizlere karşı askeri müdahale şansımız kalmamıştır. 1926 Ankara Antlaşması ile Musul ve çevresi İngiliz yönetimindeki Irak'a bırakılmıştır.

Cevap: B

13. Milli mücadele sırasında Türk Dış politikası siyasi varlığını dünyaya kabul ettirmeye yönelmiştir. Bu süreç Moskova Antlaşmasıyla başlamış ve Lozan'la noktalanmıştır.

1923'ten sonra ise Lozan'dan kalan sorunlara yönelmiştir. İngiltere ve Yunanistan'la mücadele bunlar arasındadır. 1930'larda ise bölgesel barış arayışları Ön plandadır. Yine bu yıllarda Lozan'da çözülen sorunlar yeniden gündeme alınmış ve Boğazlar Rejimi'nin değişmesi sağlanmıştır.

Cevap: E

14. Milletler Cemiyeti yerine yeni bir uluslararası kurum oluşması sırasında yapılan görüşmeler ilerledikçe bu kuruma üye olmanın şartları ortaya çıkmıştır. Bu şartlar arasında demokrasiyle yönetilmek şartı vardır. Türkiye üye olmanın şartlı olarak görüldüğünde çok partili rejime geçişi gerçekleştirmiştir.

Cevap: B

15. 1929'da ABD'de borsada başlayan çöküş bir anda ABD'yi ekonomik bunalıma sürüklemiştir. ABD bunalımdan çıkmak için borç verdiği ülkelere borçlarını isteyince bunalım bütün dünyaya yayılmıştır. Bunalıma giren ülkeler ithalatı kısıtlamışlardır, işte Türkiye bu durumdan etkilenir. Çünkü Türkiye tarım ürünleri satarak ve bunun karşılığında makine parçaları almaktadır. Dış satım geriliğince ister istemez ekonomiye doğrudan müdahale etmeye başlar.

Türkiye bunalıma karşı şu tedbirleri almıştır:

- ✧ Kendine yeterli olmaya çalışmak
- ✧ Dünyayı tanıyan yeni siyasi kadrolarla bunalıma atlatmaya çalışmak
- ✧ Devleti doğrudan ekonomik ve mali alana sokmak. İlk özel banka olan İş Bankası 1924'te kurulmuştur.

Cevap: A

1. 3 Mart 1924'te kabul edilen Tevhid-i Tedrisat Kanunu ile Türkiye'deki tüm okullar Maarif Vekaleti'ne bağlanmış böylece eğitimin tek bir merkezden yönetilmesi yolunda ilk adım atılmıştır.

Cevap: E

2. İki savaş arası dönemde (1919-1939) Avrupa'da tek parti yönetimine dayalı baskıcı politikalar güçlenmiş 1922'de İtalya'da Faşizm iktidara gelmiştir. Bu nedenle yakın arkadaşı Ali Fethi Bey'den bir parti kurmasını isteyen Mustafa Kemal Atatürk, Türkiye'de muhalefetin oluşmasına ve demokrasinin gelişmesine ön ayak olmuştur.

Cevap: C

3. I. TBMM'nin 1 Kasım 1922'de saltanatı kaldırmasıyla birlikte;
- ❖ 4 Kasım'da son sadrazam Tefik Paşa istifa etmiş,
 - ❖ 4 Kasım'da Takvim-i Vekai son kez yayınlanmış,
 - ❖ 17 Kasım'da son padişah Vahdettin ülkeyi terk etmiştir.

Cevap: C

4. Mustafa Kemal, Onuncu Yıl Nutku'nda "Az zamanda çok ve büyük işler yaptık. Bunlar içerisinde en büyüğü temeli, Türk kahramanlığına ve Türk kültürüne dayanan Türkiye Cumhuriyeti'dir." demiştir.

Cevap: C

5. İlk kez Tıp eğitimi Atatürk Dönemi'nde başlamamış, Osmanlı Devleti zamanında açılan okullar tıp eğitimi vermiştir.

Cevap: D

6. Türk Cumhuriyetleri arasında Latin harflerine geçen ilk ülke 1926'da Azerbaycan olmuş bu durum Türkiye'de 1928'de gerçekleştirilen Harf Devrimine etkide bulunmuştur

Cevap: B

7. Sanayi ve Maadin Bankası 1925 yılında sanayi ve madencilikle ilgili işleri desteklemek amacıyla kurulmuştur.

Cevap: A

8. Ulusal iradeyi hakim kılmak, halkın üretimdeki etkinliğinin artırılması ve öğretime egemen olması anlamına gelir. Saltanatın kaldırılması, Cumhuriyet'in ilanı, çok partili hayata geçilmesi ve kadınlara siyasal haklar verilmesi bu amaçla yapılan çalışmalardan Ancak 1926'da Türk Medeni Kanunu'nun yürürlüğe girmesi toplumsal hayatı düzenlemek, hukukta birliği sağlamak, laik ve çağdaş bir hukuk sistemine geçmek ile sosyal, ekonomik ve hukuki alanda kadın-erkek eşitliğini söylemek içindir.

Cevap: C

9. 1923'te düzenlenen I. İzmir İktisat Kongresinde, milli sanayi bankasının kurulması, ihracatın artırılması ithalatın kısıtlanması, tarımsal üretimi artırmak için çiftçilere destek verilmesi, kapitülasyonların kaldırılması, Kabetaj Kanunu'nun çıkarılması, Aşar vergisinin kaldırılması gibi kararlar alınmıştır. Ancak Türkiye'de yabancı sermayeye karşı çıkılmamış hatta ekonominin canlanması için yabancı sermayeye ihtiyaç duyulmuştur.

Cevap: B

10. Türkiye’de ilk genel nüfus, tarım ve sanayi sayımları 1927 yılında yapılmıştır. Nüfus 13.650.000 kişi olarak kaydedilmiştir.

Cevap: D

11. Mustafa Kemal’e Atatürk soyadı 24 Kasım 1934’te TBMM tarafından verilmiştir.

Cevap: B

12. Atatürk Dönemi’nde açılan ilk yüksek okul Ankara Hukuk Mektebi’dir (1925).

Cevap: A

13. Çağdaş, modern ve akılcı bir toplum yaratmak ve toplumu dogmalardan kurtararak, dini duyguların sömürülmesinin önüne geçmek amacıyla, tekke ve zaviyeler kapatılmıştır.

Cevap: C

14. Millet Mektepleri ilk kez 1 Ocak 1929 tarihinde Atatürk Dönemi’nde açılmıştır.

Cevap: C

15. Uluslararası rakamların kabulü, metrik sisteme geçilmesi, haftasonu tatili düzenlemesi ve miladi takvimini kullanılması batılı milletler ile uyum amacıyla yapılmıştır. Türkçe’nin yabancı kelimelerden arındırılması ise milliyetçilik ile ilgilidir.

Cevap: D

16. Türk Ocaklarının açılması ve (1912) ilk demiryolunun yapılması (1860) Atatürk Dönemi gelişmeleri değildir. Türk bayrağının bugünkü şekliyle kabulü 1936 yılındadır.

Cevap: C

17. Türkiye’de sosyal devlet anlayışı doğrultusunda halkın sosyal alanda temel ihtiyaçlarını karşılamak için, 1920’de Sağlık Bakanlığı, 1926’da halka kredi vermek ve yetim çocukların bakımını üstlenmek amacıyla Emlak ve Eytam Bankası, kurulmuştur. Kızılay ve Çocuk Esirgeme Kurumu da sosyal devlet anlayışının sonuçlarıdır. 1930’da kurulan Merkez Bankası ise devletçi ekonomik politika çerçevesinde açılmıştır.

Cevap: D

18. Medreseler 1924’te kapatıldı. Diyanet İşleri Başkanlığı 1924’te kuruldu. 1925-1926 eğitim-öğretim yılında ise İmam Hatip okulları açıldı.

Cevap: E

19. Atatürk ilke ve inkılaplarının esasları arasında Misakımilli sınırları vardır. Turancılık yer almaz. Turancılık, bütün Türkleri tek bayrak altında birleştirme düşüncesidir.

Cevap: C

20. I. TBMM temel amaç olarak bağımsızlığı benimser. İnkılapçı Özellik ön planda değildir. Ulusal birliği bölmek için inkılaplar sonraya bırakılmıştır.

Cevap: A

21. Atatürk, inkılapları gerçekleştirirken herhangi bir yabancı siyasal akım veya ideolojiden etkilenmemiş ve ilkeleri bu doğrultuda oluşmamıştır.

Cevap: A

22. Adila Ayda → İlk kadın diplomat
Süreyya Ağaoğlu → İlk kadın avukat
Sabiha Güreymen → İlk kadın inşaat mühendisi
Bedriye Tahir Gökmen → İlk kadın pilotur.

Cevap: E

23. Devletçilik halkın refahını artırma amacına da yönelik olduğu için halkçılıkla ilgilidir. Birey ve devletin işbirliğini öngörür. Devletçilik, özel sermayeye destek olmaya devam etmektedir. Tüm sanayi hamleleri devlet tarafından yapılır.

Cevap: C

24. Hukuk kurallarının dine değil akıl ve mantık temellerine dayanması laiklik, Türk Tarih Kurumu'nun kurulması ümmetçi tarihten milli tarihe geçişi amaçladığı için milliyetçilik, millet iradesinin yönetime egemen olması ise cumhuriyetçilik ilkesi ile ilgilidir.

Cevap: B

25. Sosyal devlet anlayışı halkçılık ilkesi ve bütünüleyici ilkelerden insan ve insanlık sevgisi ile ilgilidir.

Cevap: E

26. Mustafa Kemal tarafından kaleme alınan Nutuk adlı eserin sonunda "Gençliğe Hitabe" yer almıştır.

Cevap: D

27. Mustafa Kemal, soruda verilen sözü ile ulus egemenliğine vurgu yapmış ve Cumhuriyet rejiminin önemini belirtmiştir.

Cevap: A

28. Saltanatın kaldırılması din ve devlet işlerinin ayrılması noktasında laiklik ilkesi ile, yönetimin Osmanlı hanedanından alınıp millete verilmesi bakımından da cumhuriyetçilikle ilgilidir.

Cevap: D

29. Gençlerin, cumhuriyeti korumak ve güçlendirmekle görevli kılınması inkılapçılık anlayışının sürekliliğini sağlama amacıyla ilgilidir.

Cevap: A

30. Mustafa Kemal, öğretmenlere hitaben; "Cumhuriyet sizden fikri hür, vicdanı hür nesiller ister." sözünü söylemiştir.

Cevap: C

1. Mustafa Kemal Atatürk, soruda yer alan sözüyle öğretimin birliği hususuna vurgu yapmış, bu doğrultuda 3 Mart 1924 tarihli Tevhid-i Tedrisat Kanunu'nun (Öğretimin Birleştirilmesi Yasası) önemini ortaya koymuştur.

Cevap: C

2. Cumhuriyet Dönemi'nde Yabancı okullara yönelik yapılan düzenlemelerde okullardaki ibadethanelerin kapatılmasına dair bir karar alınmamış ancak okullardaki dini ayinlere sadece okulun mensubu olan öğrencilerin katılabileceği belirtilmiştir.

Cevap: D

3. İsmail Hakkı Tonguç, Köy Enstitüleri Projesi'nin mimarı olarak kabul edilen devlet adamıdır. 1935'te Köy Enstitülerini kurmasını sağlayacak ilköğretim Genel Müdürlüğü görevine getirilmiştir. Ahmet Adnan Saygun, Cemal Reşit Rey ve Osman Zeki Üngör müzik alanında, Vedat Tek ise mimaride güzel sanatların gelişmesine öncülük eden sanatçılar olmuştur.

Cevap: E

4. 17 Şubat 1926 tarihinde kabul edilen Medeni Kanun ile Osmanlı Devleti'nin dine dayalı hukuk sisteminden laik hukuka geçilmiştir. Türkiye Cumhuriyeti'nde yaşayan herkes aynı hukuk kurallarından yararlandığından birlik ve beraberliği sağladığı için ulusaldır. Geleneksel yapılanma ile bir ilgisi yoktur.

Cevap: D

5. 26 Aralık 1938'de gerçekleşen CHP 1. Olağanüstü Kurultayında Atatürk'e "Ebedi Şef" unvanı verilmiştir.

Cevap: C

6. Türkiye'de laik devlete geçiş aşamaları 5 Şubat 1937 yılında Atatürk'ün altı temel ilkesinin anayasada yer alması ile tamamlanmıştır.

Cevap: C

7. Cumhuriyetin ilk yıllarında halkın elinde yeterli sermaye olmaması devlet ağırlıklı yatırımların gerçekleşmesine neden olmuştur. Bu da devletçilik uygulamasını getirmiştir.

Cevap: A

8. Ordunun ihtiyaçlarının karşılanması için Tekalifi Milliye Emirleri Başkomutan Mustafa Kemal tarafından çıkarılmıştır. Hıyaneti Vatanîye, TBMM'ye karşı yapılan ayaklanmalar için çıkarılmıştır.

Cevap: C

9. Şapka Kanunu, tekke ve zaviyelerin, kaldırılması, Soyadı Kanunu ayrıca uluslararası saat, ölçü ve Miladi takvimin kabulü toplumsal alanda yapılan yenilikler arasında yer almaktadır.

Cevap: E

10. İstanbul Fener Rum Patrikhanesi'nin evlenme, boşanma, miras ile ilgili yetkileri Medeni Kanun'a uymayı kabul etmeleri ile son bulmuştur.

Cevap: B

11. Latin alfabesinin laikleşme ile bir bağlantısı bulunmamaktadır.

Cevap: D

12. Öncüllerde verilenlerin hepsi hilafetin kaldırılması ile gerçekleştirilmiştir.

Cevap: E

13. Atatürk bu sözüyle, memlekete hizmet edecek olan kişilerin memleketin içinde yaşayan herkesle eşit olması ve onların ihtiyaçlarının ne olduğunu iyi bilmesi gerekliliğini vurgulamıştır. Bu nedenle Halkçılık ilkesi ile ilişkilendirilebilir.

Cevap: A

14. Cumhuriyet Dönemi'nde Türk kadının giysileri ile ilgili yasal bir zorunluluk getirilmemiştir. Sadece çağdaş giysilerin giyilmesi konusunda konuşmalar yapılmıştır. Miras konusunda eşitlik 1926 Türk Medeni Kanunu ile herkesin bir soyadı alması ise 1934'te Soyadı Kanunu ile yasallaştırılmıştır.

Cevap: C

15. Şeyh, derviş, mürit gibi unvanların yasaklanması tekke, zaviye ve türbelerin kapatılması ile ilgili düzenlemelerde yer almıştır. Kadınlara tavsiyelerde bulunurken devlet memuru erkeklerin şapka kullanması zorunlu kılınmıştır.

Cevap: A

16. Okur yazar oranının artırılması Latin Alfabesinin kabulü ile sağlanan gelişmelerden biridir. Türk Dil Kurumu'nun okur yazar oranını artırmak gibi bir amacı yoktur.

Cevap: C

17. Kabotaj Kanunu, ekonomi ile ilgilidir. Saltanatın kaldırılması ve Cumhuriyetin ilanı halka dayalı yönetim biçimini gerçekleştirmek için yapılmıştır.

Cevap: C

18. Mustafa Kemal, Şapka Devrimi'ni ilk kez Kastamonu gezisinde İnebolu'da halka tanıtmıştır.

Cevap: A

19. Verilen uygulamalar Türk toplumunun çağdaşlaştırılmasına yönelik yeniliklerdir.

Cevap: B

20. Hıfzısıhha Enstitüsü sağlıkla ilgili bir kuruluş olduğu için eğitim çalışmaları ile bir bağlantısı bulunmamaktadır.

Cevap: A

21. 24 Ekim 1929'da ABD'de başlayan ekonomik kriz tüm dünyayı etkileyen bir buhrana dönüşmüş ve Türkiye Cumhuriyeti bu krizden en az etkilenmek amacıyla devletçi ekonomik politikaları uygulamaya başlamıştır. Öncüllerde verilenlerin tümü bu uygulamalar arasındadır.

Cevap: E

22. Türk kültürünün (dil ve tarihinin) araştırılması amacı ile Türk Tarih ve Türk Dil Kurumu kurulmuştur. Miladi Takvim Batı ile ekonomik ilişkilerin kolaylaştırılması amacıyla kabul edilmiştir.

Cevap: B

23. Aşar vergisinin kaldırılması; ekonomik, Cumhuriyet Halk Fırkası'nın kurulması; siyasal, Soyadı Kanunu ise toplumsal uygulamalardır.

Cevap: D

24. Etibank, I. Beş Yıllık Sanayi Planı, MTA, Kayseri Uçak Fabrikası sanayiye yönelik uygulamalardandır.

Cevap: E

25. Anayasanın dilinin sadeleştirilmesi; 1945, Türk Tarih ve Dil Kurumları'nın birleştirilmesi 1982, Sanayi ve Maadin Bankası'nın kurulması ise 1925 yılındadır.

Cevap: C

26. Uluslararası saat, ölçü ve takvimin kabulü, uluslararası ticareti kolaylaştırma ve çağdaşlaşmaya yönelik uygulamalardır. Üretimin arttırılması ise sanayi yatırımlarının çoğaltılması yada çiftçinin üretim şartlarının düzeltilmesi ile ilgilidir.

Cevap: D

27. Halifeliğin kaldırılması (3 Mart 1924) Cumhuriyetin ilanından sonra gerçekleştirildiği için kurulması amacına değil cumhuriyetin geliştirilmesi amacına hizmet etmiştir.

Cevap: A

28. Tahriri Sükun Kanunu cumhuriyete ve devrimlere karşı başlatılan ayaklanmaları engellemek için çıkarılmıştır.

Cevap: C

29. Aile hayatının düzenlenmesi Medeni Kanun'un içeriğinde yer almaktadır.

Cevap: D

30. Tekke ve zaviyelerin kaldırılması laiklik ilkesinin gerçekleştirilmesine yöneliktir. Devlet işlerinde kolaylık sağlama amacını taşımamaktadır.

Cevap: E

1. Almanya, II. Dünya Savaşı sırasında 13 Ağustos 1940'tan itibaren İngiltere'yi havadan bombalamaya başlamış ancak gerekli olan hava üstünlüğünü sağlayamamış ve 12 Ekim 1940'ta saldırıya son vermiştir.

Cevap: D

2. ABD (I) ve İngiltere (III) Mihver Devletler arasında değil Müttefik Devletler arasındadır. II. Dünya Savaşı sırasında diğer Müttefik Devletler ise Fransa ve Rusya'dır.

Cevap: B

3. Fransız generaller tarafından 193'larda Almanya'ya karşı oluşturulmuş savunma hattına Maginot Hattı ismi verilmiştir. Ancak Almanlar Maginot Hattı'nı geçerek Fransız ordularını teslim almışlardır.

Cevap: B

4. Türkiye Cumhuriyeti'nde çok partili rejime geçilmesi 1946 yılında Demokrat Partinin kurulması ile olmuştur. Böylece çok partili hayata da kesintisiz olarak geçilmiştir.

Cevap: B

5. Birleşmiş Milletler San Fransisco Konferansı'nda 51 ülkenin katılımıyla 1945'te kurulmuştur.

Cevap: A

6. Çekoslovakya I. Dünya Savaşı'ndan sonra kurulmuştur. Hindistan, Cezayir, Mısır, Pakistan ve İsrail II. Dünya Savaşı'ndan sonra kurulan ülkelerdir.

Cevap: B

7. Uzun Çalışmaları Merkezi, Birleşmiş Milletler Teşkilatı içerisinde yer alamaz.

Atom Enerjisi Ajansı (IAEA), Mültecilere Yardım Kuruluşu (UNRWA), Çevre Sorunları Programı (UNEP), Dünya Sağlık Örgütü (WHO) Birleşmiş Milletler Teşkilatı içerisinde yer alır.

Cevap: E

8. Almanya'nın, Fransa'nın üçte ikisine hakim olması ve Fransız ordusunun silahsızlandırılması Almanya'nın Fransa'ya siyasal alanda doğrudan üstünlük sağladığının kanıtıdır (I).

Cevap: A

9. II. Dünya Savaşı sırasında Almanya'nın Polonya'yı işgal etmesi üzerine Polonya'nın diğer kısmına da Sovyet Rusya saldırmış ve işgal etmiştir.

Cevap: E

10. II. Dünya Savaşı'ndan sonra Türkiye'de kurulan ilk parti Millî Kalkınma Partisi olmuştur. Partinin kurucusu Nuri Demirağ'dır.

Cevap: C

11. II. Dünya Savaşı'nın sonlarına doğru Müttefik Devletler tarafından toplanan son büyük konferans Postdam Konferansı olmuştur. Konferansa ABD, İngiltere ve Sovyet Rusya katılmıştır.

Cevap: C

12. Milletler Cemiyeti nin zamanla önemini yitirmesinde II. Dünya Savaşı'nın çıkmasını önleyememesi (I), sadece Avrupall devletlere hizmet etmesi (II) ve yaptırım gücünün olmaması (III) durumları etkili olmuştur. Milletler Cemiyetinin yerine Birleşmiş Milletler kurulmuştur.

Cevap: E

13. II. Dünya Savaşı'nın çıkmasında İtalya (I), Almanya (III) ve Japonya'nın yayılmacı politikaları etkili olmuştur.

Cevap: D

14. Almanya, II. Dünya Savaşı'na girmeden önce doğu sınırlarını güvence altına almak amacıyla 1939'da Sovyet Rusya ile saldırmazlık antlaşması imzalamıştır. Bu antlaşma daha sonra Almanya ve Sovyet Rusya'nın birlikte Polonya işgaline ortam hazırlamıştır.

Cevap: A

1. İtalya, Müttefik Devletler arasında değil Mihver Devletler arasında yer almıştır. Diğer Mihver Devletleri Almanya ve Japonya'dır.

Cevap: B

2. II. Dünya Savaşı sırasında İngiltere Başbakanı Winston Churchill ile Cumhurbaşkanı İsmet İnönü arasında Adana Görüşmesi yapılmış, Türkiye'nin Müttefiklerin yanında savaşa girip girmemesi müzakere edilmiştir.

Cevap: C

3. Birleşmiş Milletler Teşkilat yapısı içerisinde Genel Zirve organı yer almamaktadır. Birleşmiş Milletler içerisinde; Genel Kurul, Güvenlik Konseyi, Genel Sekreterlik, Ekonomik ve Sosyal Konsey ile Uluslararası Adalet Divanı yer almaktadır.

Cevap: C

4. Almanya II. Dünya Savaşı sırasında Sovyet Rusya'yı işgal ederek Hindistan'a ve Güney Asya'ya geçmek için Orient Planı'nı uygulamaya koymuş ancak Sovyet Rusya engelini aşamamıştır.

Cevap: B

5. II. Dünya Savaşı devam ederken 1943'te Müttefik Devletler İtalya'nın (I) Sicilya Adası'nı işgal etmişlerdir. Daha sonra İtalya'nın bombalanması üzerine İtalya teslim olmuştur.

Cevap: A

6. Almanya, II. Dünya Savaşı öncesinde 1938'de Avusturya'yı işgal ederek bu ülke ile birleştiğini dünyaya duyurmuştur. Böylece Avrupa'daki güçler dengesi Almanya lehine değişmiştir.

Cevap: D

7. II. Dünya Savaşı sırasında ABD Başkanı Franklin Rooseveltile İngiltere Başbakanı Winston Churchill arasında dünyanın tekrar düzenlenmesi yönünde yapılacak çalışmaları belirlemek amacıyla 1941'de Atlantik Demeci (Bildirisi) yayımlanmıştır.

Cevap: B

8. 4 - 6 Aralık 1943'te yapılan Kahire Konferansı'na ABD, Çin, İngiltere ve Türkiye katılmıştır. Bu konferansta Türkiye'nin Müttefik Devletler yanında savaşa girmesi yönünde görüşmeler yapılmıştır.

Cevap: B

9. Marshali Planı ile ABD II. Dünya Savaşı'nda zarar gören Avrupa devletlerine ekonomik yardım yapmıştır. Türkiye de 1948'de Marshali Yardımı kapsamına alınmıştır.

Cevap: B

10. II. Dünya Savaşı öncesinde İtalya'da (I) Faşizm, İspanya'da (II) Franco liderliğinde Milliyetçiler, Almanya'da da (III) Naziler iş başına gelmiş, böylece bu üç ülkede de rejim değişikliği yaşanmıştır.

Cevap: E

11. II. Dünya Savaşı öncesinde İtalya bir Afrika ülkesi olan Habeşistan'ı işgal etmiştir (I). Bu durum II. Dünya Savaşı'nı hızlandıran etkenlerden biri olmuştur. İtalya'nın Habeşistan'ı işgal etmesi üzerine 1937'de Türkiye, Afganistan, İran ve Irak arasında Sadabat Paketi imzalanmıştır.

Cevap: A

12. II. Dünya Savaşı öncesinde Almanya, İtalya ve Japonya'nın oluşturduğu gruba Mihver Devletler denilmiştir. Bu grup Berlin - Roma - Tokyo Mihveri ismi ile de anılmıştır.

Cevap: C

13. II. Dünya Savaşı neticesinde Kapitalizm ve Komünizm güç kazanmış, Faşizm ve Nazizm akımları tasfiye edilmiştir. Kapitalizm ve Komünizm akımlarının güç kazanması Soğuk Savaş Dönemi'nin de başlangıcı olmuştur.

Cevap: D

14. II. Dünya Savaşı öncesinde Japonya, Çin'in ilendeki doğal kaynaklar bakımından zengin olan Mançurya (III) bölgesini işgal etmiştir.

Cevap: C

1. Nükleer silahların kullanılması Soğuk Savaş Dönemi'nde (1945 - 1960) olmamıştır. Nükleer silah yani atom bombası 1945'te II. Dünya Savaşı sırasında ABD tarafından Japonya'ya karşı kullanılmıştır.

Cevap: C

2. 1917'de İngiliz Dışişleri Bakanı Arthur Balfour tarafından yayınlanan deklarasyon 1948'de İsrail Devleti'nin kurulmasına ortam hazırlamıştır. Bu deklarasyon Filistin'de bir Yahudi devleti kurulmasını öngörmüştür.

Cevap: C

3. 1963'te kurulan Afrika Birliği Teşkilatı'nın almış olduğu bloklardan uzak durma (I), bloklar karşısında Afrika'nın kişiliğini koruma (II) ve anlaşmazlıklara başka büyük devletleri dahil etmeme (III) kararlarının amacı kendi siyasi geleceklerine kendilerinin yön verme çabasıdır.

Cevap: E

4. Eisenhower Doktrini (1957) ile ABD, Ortadoğu ülkelerine komünizmin yayılmasını engellemek istemiştir. Türkiye, Irak, Pakistan, İsrail, Yunanistan, Lübnan, Afganistan, Libya, Tunus ve Fas desteklemiş; Mısır, Suriye, Ürdün ise Eisenhower Doktrini'ne karşı çıkmıştır.

Cevap: E

5. SSCB'nin Güneydoğu Asya'ya yayılmasını önlemek amacıyla 1954'te ABD, İngiltere, Fransa, Filipinler, Yeni Zeilanda, Tayland, Pakistan ve Avustralya arasında SEATO (Güneydoğu Asya Anlaşma Teşkilatı) kurulmuştur (I).

Cevap: A

6. II. Dünya Savaşı'ndan sonra SSCB ile ABD arasında çıkan sürtüşmenin neticesinde Kore Devleti 1948'de Kuzey ve Güney olmak üzere ikiye ayrılmıştır.

Cevap: E

7. 1954'te kurulan SEATO (I) ve 1955 te kurulan CENTO (II) organizasyonlarının öncülüğünü Batı Bloku devletleri yapmıştır. COMECON teşkilatının kuruluşunda Sovyet Rusya ve Doğu Bloku devletleri etkili olmuştur.

Cevap: C

8. 1957'de yayımlanan Eisenhower Doktrin'ne göre ABD, komünizm tehdidi altındaki Ortadoğu ülkelerine ekonomik yardım yapmış böylece ABD'nin Ortadoğu'daki etkinliği hızla artmıştır.

Cevap: C

9. Demokrat Parti 1950 - 1960 yılları arasında iktidarda kalmıştır. Kıbrıs Barış Harekatı 1974'te olmuştur.

Cevap: D

10. SSCB, 1949'da ABD'nin öncülüğünde NATO'nun kurulmasına tepki olarak Doğu Bloku ülkeleriyle beraber 1955'te Varşova Paktını kurmuştur.

Cevap: C

11. Monroe Doktrini ABD'nin İkinci Dünya Savaşı'na kadar uyguladığı bir tarafsızlık politikasıdır. ABD, Soğuk Savaş Dönemi'nde(1945 -1960) bu politikadan vazgeçmiştir.

Cevap: B

12. II. Dünya Savaşı'ndan Avrupall devletler yıpranarak çıkmışlardır. ABD ve Sovyet Rusya ortaya çıkan otorite boşluğundan faydalanarak güçlerini artırmış ve Soğuk Savaş Dönemi'ni başlatmışlardır.

Cevap: A

13. Türkiye'de Demokrat Parti Dönemi'nde (1950-1960) tarım üretimi artmış (III), ABD ile ilişkiler geliştirilmiş (II), ekonomik yatırımlarda yabancı sermayenin önü (I) açılmıştır.

Cevap: E

14. 1954'te ABD öncülüğünde SEATO'nun (Güneydoğu Asya Anlaşma Teşiklatı) kurulması ile ABD'nin Güneydoğu Asya'daki etkinliği artmıştır. Böylece Sovyet Rusya'nın bu bölgeye yayılması önlenmiştir.

Cevap: A

1. Sovyet Rusya'nın Ortadoğu'da yayılmasını önlemek amacıyla 1955'te Türkiye, Irak, İngiltere, İran ve Pakistan arasında Bağdat Paktı (CENTO) kurulmuştur.

Cevap: B

2. II. Dünya Savaşı'ndan sonra 1950'lerde Kıbrıs Sorunu'nun başlamasında Yunanistan'ın Kıbrıs Adası'nı topraklarına katmak istemesi (I), Türkiye'nin Kıbrıs Türklerinin haklarını savunması (II) ve bölgedeki Rumların Türkleri katletmesi (III) durumları etkili olmuştur.

Cevap: E

3. 1954'te kurulan Balkan Paktı'nın 1960'ta bozulmasında Kıbrıs Sorununun çıkması (I), Türk - Yunan ilişkilerinin bozulması (II) ve Yugoslavya'nın SSCB ile ilişkilerini düzeltmesi (III) durumları etkili olmuştur.

Cevap: E

4. 1952'den 1956'ya kadar geçen sürede İngiltere'nin Mısır'dan çekilmek istememesi (I), Süveyş Kanalı'na hakim olmak istemesi (II) ve Mısır'da Arap milliyetçiliğinin yaygınlaşması (III) durumları İngilizler ile Mısır halkı arasında çatışmalara neden olmuştur.

Cevap: E

5. II. Dünya Savaşı'ndan sonra Kore'yi ABD ve SSCB'nin işgal etmesi 1950 - 1953 yılları arasında Kore'de iç savaşın çıkmasına neden olmuştur.

Cevap: D

6. Türkiye'de 1950 seçimleri sonucunda Demokrat Parti iktidara gelmiş (III), CHP iktidarı sona ermiş (I) ve Adnan Menderes başbakan olmuştur (II).

Cevap: E

7. Avrupa Ekonomik Topluluğu (AET) 1957'de kurulmuştur. Ancak birliğin asıl temeli 1950'de Fransız Dışişleri Bakanı Schuman'ın yayınladığı bildiri ile atılmıştır.

Cevap: C

8. Türkiye, Soğuk Savaş Döneminde NATO'ya üye olabilmek amacıyla Kore Savaşı'na asker göndermiş, 1952'de de NATO'ya üye olmuştur.

Cevap: B

9. Sovyet Rusya ve Doğu Bloku ülkelerinin oluşturduğu gruba Demir Perde ülkeleri ismi de verilmiştir. Demir Perde ülkelerini güçlendirmek amacıyla Varşova Paktı (II) ve Kominform (III) kurulmuştur.

Cevap: E

10. 1948'de İsrail Devleti'nin kurulması üzerine Yahudi - Arap çatışması artmış, Arap - İsrail Savaşlarını hızlandırmıştır.

Cevap: C

11. Türkiye'nin 1958'de moratoryum ilan etmesi dış borçlarını ödeyemediğinin ve ekonominin zor duruma düştüğünün kanıtıdır (I).

Cevap: A

12. 1948'de bir Orta Avrupa ülkesi olan Çekoslovakya'nın SSCB kontrolüne girmesi üzerine Batı Avrupa Birliği'nin kurulması hızlanmış, böylece Sovyet yayılmacılığının önüne geçilmeye çalışılmıştır.

Cevap: B

13. ABD, 1948'de Marshall Yardım Planı ile Sovyet tehdidi altındaki Avrupa ülkelerine ve Türkiye'ye yardım yapmıştır. Böylece Doğu değil Batı Bloku ülkelerinin güçlenmesi sağlanmak istenmiştir.

Cevap: D

14. Demokrat Parti iktidarı 27 Mayıs 1960'ta yapılan hükümet darbesiyle sona ermiş ve yönetime askerlerin oluşturduğu Millî Birlik Komitesi el koymuştur.

Cevap: A

1. 1960'larda ABD ile SSCB arasında Yumuşama (Detant) Dönemi'nin başlaması, Batı ve Doğu blokları arasında gerginliğin azaldığını gösterir (I). ABD Batı Bloku'nun, SSCB'de Doğu Bloku'nun başını çektiği böyle bir yoruma ulaşabiliriz.

Cevap: A

2. 1973 Dünya petrol krizinin çıkmasında Ortadoğu'daki Arap ülkelerinin petrol şirketlerini ulusallaştırması (I), petrolün devletler tarafından siyasi araç olarak kullanılması (II) ve ABD'nin İsrail'e destek olması neticesinde Araplar'ın da buna karşı çıkması (III) durumları etkili olmuştur.

Cevap: E

3. Bağlantısız devletler tarafından 1955'te toplanan Bandung Konferansı'na İsrail'in çağrılmamasında Filistin'de sivillere zarar vermesi (I) ve dünya barışını tehdit etmesi (III) durumları etkili olmuştur. Konferansa sadece Müslümanlar değil birçok din ve milletin temsilcisi katılmıştır.

Cevap: E

4. OPEC (Petrol İhraç Eden Ülkeler Teşkilatı) 1960'da Irak, İran, Kuveyt, Suudi Arabistan ve Venezüella tarafından kurulmuştur. ABD, OPEC'in kurucuları arasında değildir (III).

Cevap: C

5. ABD'nin 1965 - 1968 yılları arasında yaşanan Vietnam Savaşı'nda ağır kayıplar vermesi, ABD'de savaş karşıtlığının artması (I), askerî harcamaların artması (II), ABD'nin halkı ile (III) karşı karşıya gelmesi durumlarına neden olmuştur.

Cevap: E

6. Avrupa'da güvenlik ve işbirliğinin temeli sayılan Helsinki Nihai Senedi'nin (1975) hukuki bir bağlayıcılığı olmamasına rağmen barışa katkı sağlaması ve silahsızlanma sürecini hızlandırması bakımından önemlidir.

Cevap: A

7. Hindistan'ın, çoğunluğu Müslüman olan Keşmir bölgesini işgal altında tutması Pakistan ile savaşların (III) yaşanması ve sivillerin hayatını kaybetmesine (II) bu da sivillerin göç etmesi ve mülteciler sorununun (I) ortaya çıkmasına neden olmuştur.

Cevap: E

8. SSCB'nin 1979'da Afganistan'ı işgal etmesi üzerine ABD ve Batı Bloku ülkeleri, Moskova olimpiyatlarını protesto ederek katılmamışlardır.

Cevap: B

9. 1960'da kurulan OPEC (Petrol İhraç Eden Ülkeler Teşkilatı)' in amaçları arasında dünya petrol üretiminin tamamını kontrol etmek gibi bir durum bulunmamaktadır.

Cevap: C

10. 1975'de hazırlanan Helsinki Nihai Senedi'nde sosyalist rejimlerin son bulması gibi bir madde bulunmamaktadır (II). Daha çok din ve vicdan hürriyeti, kişi hakları, anlaşmazlıkların barışçı yollarla çözülmesi gibi maddeler yer almıştır.

Cevap: B

11. II. Dünya Savaşı'ndan sonra ortaya bağımsız devletlerin çıkması üzerine Mısır (I), Hindistan (II) ve Yugoslavya'nın (III) başını çektiği Bağılantısızlar Hareketi (Üçüncü Dünya Devletleri) başlamıştır.

Cevap: D

12. 1962'de yaşanan Küba Buhranı'nın temel nedeni SSCB'nin Küba'ya nükleer füze yerleştirmesidir. ABD bu durumu dünyaya duyurmuş ve füzelerin sökülmesini istemiştir.

Cevap: E

13. 1980'de İran - Irak Savaşı'nın başlamasında Irak'ın Basra Körfezi'ne tek başına hâkim olmak istemesi (I) ve İran'ın Kuzistan Bölgesi'ne hakim olarak (II) Arap dünyasında lider konuma gelmek istemesi (III) durumları etkili olmuştur.

Cevap: E

14. Küba Bunalımı'nın çözülmesi ile Doğu ve Batı blokları arasında gerginlik azalmış (I) ve devletler arası siyasi ilişkilerde olumlu gelişmeler yaşanmıştır (III). Ancak Küba'da komünizm yönetimi devam etmiştir.

Cevap: C

1. 1964'te Filistin Halkının haklarını savunmak amacıyla Yaser Arafat tarafından Filistin Kurtuluş Örgütü kurulmuştur. Bu örgüt yıpratma savaşı adını verdikleri taktikle İsrail'e saldırmıştır.

Cevap: C

2. 1975'te 35 ülkenin katılımıyla Finlandiya'nın başkenti Helsinki'de Avrupa Güvenlik ve İşbirliği Deklarasyonu imzalanmıştır.

Cevap: A

3. ABD ile SSCB arasında yapılan ve silahsızlanmayı öngören Salt-I ve Salt-II antlaşmaları özellikle nükleer alanda silahsızlanmayı öne çıkardığı için (II) silahlı çatışmaları tamamen sona erdirmemiştir.

Cevap: B

4. Yumuşama Dönemi'nde Batı Bloku (ABD) ve Doğu Bloku (SSCB) arasında uydu çalışmalarının artması SSCB tarafından ilk defa uzaya insan gönderilmesi (II), uzay egemenliğinin tartışılması (I) ve haberleşme teknolojisinin gelişmesi durumlarına neden olmuştur (III).

Cevap: E

5. 1963'te ABD ile SSCB arasında kırmızı telefon hattının kurulmasındaki amaç kriz anında iki ülke arasında doğrudan iletişim kurmak ve olası bir savaşın önüne geçmektir.

Cevap: A

6. ABD'li Boksör Muhammed Ali Clay, Vietnam Savaşı'na (1965 - 1968) tepki göstererek askere gitmemiştir.

Cevap: A

7. ABD, Vietnam Savaşı'ndan sonra 1969 Nixon Doktrini'ni yayımlayarak müttefiklerine sadece ekonomik ve askerî yardım yapma kararı almıştır.

Cevap: D

8. Arap - İsrail savaşlarını İsrail'in kazanması, ABD ve SSCB'nin İsrail'i engelleme gibi bir durumun ortaya çıkmasına neden olmamıştır. Bu savaşlardan sonra Ortadoğu'daki ABD - SSCB rekabeti artmıştır.

Cevap: B

9. SSCB'nin Afganistan'dan çekilmesinde Afgan halkının güçlü direnişi (I) ve ABD (III) ile diğer Müslüman ülkelerin (II) Afganistan'a silah yardımı yapmaları durumları etkili olmuştur.

Cevap: E

10. Hindistan ve Pakistan arasındaki Keşmir Sorunu (I), Arap - İsrail dünyasındaki Filistin Sorunu (II) ve büyük devletlerin elindeki nükleer silah sorunu (III) günümüzde de devam etmektedir.

Cevap: E

11. ABD ordusunun 1965-1968'deki Vietnam Savaşı'nda yenilmesinde; Vietnam halkının bütün gücüyle (I), ABD'ye karşı gerilla taktiği uygulaması (III) ve Vietnam'ın coğrafi şartlarının zor olması (II) durumları etkili olmuştur.

Cevap: E

12. ABD ile SSCB arasında 1961 'de görüşmelerin yapılması süper güçlerin geri adım attığı (III) ve Yumuşama Dönemi'nin başladığını gösterir.

Cevap: C

13. 1960'da Bağdat'ta kurulan OPEC'in genel amaçları petrol fiyatlarını kontrol etmek ve üst seviyelere çıkarmaktır.

Cevap: C

14. ABD ve SSCB'nin silahsızlanma antlaşmalarına rağmen nükleer denemeler yapmaları halkları tarafından desteklendiklerini göstermez. Bu denemeler yapılırken kamuoyu ve halk pek dikkate alınmamıştır.

Cevap: D

1. SSCB'nin dağılmasıyla 1949'da kurulan COMECON (I) ve 1955'te kurulan Varşova Paktı (III) ortadan kalkmıştır.

Cevap: C

2. Yugoslav lider Tito'nun ölümü 1980, Bosna Savaşı 1992, Dayton Antlaşması 1995'de yapılmıştır. Sıralama I - II - III şeklinde olmalıdır.

Cevap: A

3. Irak, İran ile yaptığı savaşın zararlarını karşılamak için Kuveyt'i işgal etmiştir. ABD ve Batılı devletlerin karşı çıkması üzerine I. Körfez Savaşı başlamıştır.

Cevap: C

4. Sovyet Sosyalist Cumhuriyetler Birliği'nin (SSCB) ilk lideri Lenin, son lideri de Mihail Gorbaçov olmuştur.

Cevap: D

5. SSCB'nin dağılma sürecine girmesinde 1975'te 35 ülkenin katılımıyla Helsinki Nihai Senedi'nin imzalanması etkili olmuştur. Bu senette insan hakları ve özgürlükler ön plana çıkmıştır.

Cevap: C

6. ABD, 11 Eylül saldırılarının ve terörün kaynağını yok etmek için 2001'e Afganistan'a, 2003'te de Irak'a askeri müdahalede bulunmuştur.

Cevap: D

7. SSCB'nin dağılmasında devlet adamlarının yaşı olmasının masının etkisi diğerlerine göre daha az etkili olmuştur.

Cevap: D

8. SSCB, Mihail Gorbaçov Dönemi'nde uygulanan perestroyka (yeniden yapılanma) ve glasnost (açıklık) politikalarının bir sonucu olarak parçalanma sürecine girmiştir.

Cevap: B

9. SSCB'nin başına geçen Mihail Gorbaçov Dönemi'nde silahlanma azaltılmış ancak savunma harcamaları tamamen durdurulmamıştır.

Cevap: D

10. Perestroyka, Mihail Gorbaçov Dönemi'nde Sovyet ekonomisini düzeltmek, verimi artırmak ve halkın yaşam düzeyini artırmayı amaçlayan iktisadi reform programının adıdır.

Cevap: D

11. 1985'te SSCB'nin başına Mihail Gorbaçov, 1979'dan beri işgal ettikleri Afganistan'dan 1989'da çekilme kararı almıştır.

Cevap: C

12. Ermeniler, 1991'de Dağlık Karabağ Bölgesi'nde Azeri Türklerine karşı Hocalı Katliamı'nı gerçekleştirmişlerdir.

Cevap: C

13. ABD, Türkiye ve Batılı devletlerin desteğiyle Bakü - Tiflis - Ceyhan Boru Hattı kurulmuştur. Rusya, İran ve Ermenistan bu hatta karşı çıkmışlardır.

Cevap: A

14. Yugoslavya'dan ayrılan devletler arasında Arnavutluk gösterilemez (IV). Arnavutluk daha öncesinde Balkan Savaşları sırasında 1912'de bağımsız olmuştur.

Cevap: D

1. SSCB'nin dağılmasıyla Orta Avrupa ve Balkanlarda milliyetçiliğe dayalı sınır çatışmaları başlamış (I), bağımsız devletler topluluğu kurulmuş (II) ve ABD dünya siyasetinde daha etkili olmaya başlamıştır (III).

Cevap: E

2. SSCB'nin dağılmasıyla kurulan Türkmenistan, Orta Asya Türk devletleri içerisinde en büyük petrol, doğalgaz ve alüminyum kaynaklarına sahip ülkedir.

Cevap: A

3. SSCB'nin dağılmasıyla kurulan Türk devletleri arasında Gürcistan (II) ve Ermenistan (IV) bulunmamaktadır.

Cevap: C

4. SSCB'nin dağılmasıyla kurulan Azerbaycan ve Ermenistan devletleri arasında Dağlık Karabağ Sorunu ortaya çıkmış ve bu sorun günümüzde de sorun olmaya devam etmektedir.

Cevap: A

5. Azerbaycan'ın ilk devlet başkanı Ebulfez Elçibey'dir. Ebulfez Elçibey'den sonra Haydar Aliyev sonrasında ise İlham Aliyev devlet başkanlığı görevine gelmişlerdir. Sıralama II, I, III şeklinde olmalıdır.

Cevap: C

6. SSCB'nin son lideri olan Mihail Gorbaçov Döneminde başlayan Perestroyka (yeniden yapılanma) ve Glastnost (açıklık) reformlarının bir neticesi olarak SSCB'nin merkezî otoritesi (II) ve sosyalist ideolojisi (I) sarsılmış ve SSCB dağılma sürecine girmiştir.

Cevap: C

7. Kırgızistan'ın kurucusu Askar Akayev'dir. Türkmenistan'ın kurucusu ise Saparmurat Niyazov'dur. İlham Aliyev se Azerbaycan'ın üçüncü devlet başkanıdır.

Cevap: A

8. 2008 yılında Güney Osetya (II) ve Abhazya (V) Gürcistan'dan ayrılarak bağımsızlıklarını ilan etmişlerdir. Rusya Federasyonu, Güney Osetya ve Abhazya'nın bağımsızlığını tanımış ve desteklemiştir. Bu durum ise Gürcistan - Rusya Savaşı'na neden olmuştur.

Cevap: C

9. I. Körfez Savaşı Kuveyt'in Irak tarafından işgal edilmesine neden olmamış tam tersine Irak'ın Kuveyt'i işgali I. Körfez Savaşı'nın çıkmasına neden olmuştur.

Cevap: E

10. SSCB'nin dağılmasıyla kurulan Türk devletleri içerisinde kalan Rus azınlığı (I), Rusya'nın dayatmış olduğu Kril alfabesini kullanma zorunluluğu (II) ve uygulanan kapalı ekonomik sistem (III) Türk devletlerinde sorunların çıkmasına neden olmuştur.

Cevap: E

11. Türkiye'nin Ortadoğu'da tarafsız bir politika takip etmesi Türk - SSCB ilişkilerinin bozulmasında daha az etkili olmuştur. Türkiye'nin bu tarafsızlığı Ortadoğu ülkeleri arasında olumlu bir şekilde karşılanmıştır.

Cevap: E

12. SSCB'nin dağılmasıyla bağımsızlıklarını kazanan Türk devletlerinin Batı ile ilişkilerini geliştirmelerinde Türkiye'nin etkisi fazla olmuştur. Türkiye, Orta Asya'daki Türk ülkeleriyle Avrupa ülkeleri arasında köprü vazifesi görmüştür.

Cevap: A

13. Karadeniz Ekonomik İşbirliği Örgütü (KEİ) Türkiye'nin öncülüğünde Karadeniz'e kıyısı olan devletler ile Yunanistan, Ermenistan ve Azerbaycan arasında kurulmuştur.

Cevap: D

14. Türk Kültürü ve Sanatları Ortak Yönetiminin (TÜRKSOY) merkezi Ankara'dadır. Resmî dili Türkçedir. Türk devletleri arasında bilimsel ve kültürel çalışmaları esas almıştır. Üye devletler Türkiye, Azerbaycan, Kazakistan, Özbekistan ve Türkmenistan'dır.

Cevap: C